
RAPORT O STANIE GMINY KIELCE ZA ROK 2018

Kielce, maj 2019 r.

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp.....	1
II.	Raport demograficzny Kielc – dane dotyczące ewidencji ludności.....	1-15
III.	Informacje finansowe.....	15-72
	1. Zmiany w budżecie miasta.....	15-16
	2. Dochody budżetowe.....	17-21
	2.1 Dochody bieżące.....	17-19
	2.1 Dochody majątkowe.....	20-21
	3. Wydatki budżetowe.....	21-27
	3.1. Wydatki bieżące.....	23-24
	3.2. Wydatki majątkowe.....	24-27
	4. Informacja o wykonaniu przedsięwzięć.....	28-34
	5. Przychody budżetu.....	34
	6. Rozchody budżetu.....	34-35
	7. Kredyty, obligacje, pożyczki.....	35-36
	8. Wynik finansowy budżetu.....	36
	9. Budżet Obywatelski Miasta Kielce.....	36-52
	10. Wykorzystanie funduszy europejskich.....	52-67
	11. Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.....	67-72
IV.	Informacja o stanie mienia komunalnego miasta.....	72-94
V.	Informacja o realizacji polityk, programów i strategii.....	95-132
	1. Strategia rozwoju.....	95-99
	1.1 Krótkie omówienie – priorytety.....	95-97
	1.2 Stan realizacji (ostatnia ewaluacja)	97-99
	2. Ład przestrzenny.....	99-107
	2.1 Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy.....	99-103
	2.2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.....	103-107
	3. Zasoby materialne gminy.....	107-132
	3.1 Gminny program rewitalizacji (art. 14 ustawy o rewitalizacji), ew. lokalny program rewitalizacji (art. 18 ust. 2 pkt 6 usg)	107-122
	3.1.1 Krótkie omówienie (obszary rewitalizacji, kierunki działań).....	107-118
	3.1.2 Wskaźniki ustawowe (wyjściowe, założone).....	118-122
	3.2 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (min. 5-letni, art. 21 uoplmzg)	122-125
	3.2.1 Krótkie omówienie (liczba mieszkań w zasobie, w tym socjalne i zamienne; prowadzone działania: zarządzanie, sprzedaż, remonty, zamiana, oddłużenie itp.).....	122-125

3.2.2	Zasady polityki czynszowej.....	125
3.3	Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych (art. 23 i 25 ugn).....	126-128
3.3.1	Sposób i zarządzanie lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Miasta.....	126
3.3.2	Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej.....	126
3.3.3	Działania mające na celu poprawę wykorzystanie i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy.....	126-128
3.4	Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa.....	128-132
3.4.1	Informacja o zasobie nieruchomości (z informacji o stanie mienia).....	128
3.4.2	Stan ewidencji nieruchomości.....	128-129
3.4.3	Sposób zarządzania nieruchomościami gminy, w tym zasobem.....	129-130
3.4.4	Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami (komunalizacja, sprzedaż, zakup, przekształcenia użytkowania wieczystego itp.).....	130-132
3.5	Program opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy o ochronie zabytków).....	132
4.	Infrastruktura komunalna.....	132-141
4.1	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego.....	132-137
4.2	Rozwój sieci wodociągowo-kanalizacyjnej.....	138-141
5.	Środowisko.....	141-184
5.1	Plan gospodarki niskoemisyjnej.....	141-148
5.2	Program ochrony środowiska.....	148-149
5.3	Program ochrony środowiska przed hałasem.....	149-184
6.	Polityka społeczna.....	185-217
6.1	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kielce na lata 2014-2020.....	185-203
6.1.1	Cel strategiczny: Wzmacnianie instytucji rodziny.....	185-191
6.1.2	Tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych.....	191-196
6.1.3	Tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej i podejmowaniu zatrudnienia.....	196-198
6.1.4	Tworzenie dla seniorów przyjaznych warunków życia.....	198-200
6.1.5	Rozwijanie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.....	200-201
6.1.6	Przeciwdziałanie bezdomności osób i rodzin.....	201-203
6.2	Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019.....	203-207
6.2.1	Cel główny: Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci.....	203-205
6.2.2	Cel główny: Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych.....	205-206
6.2.3	Cel główny: Wspieranie placówek opiekuńczo-wychowawczych w osiąganiu standardu opieki i wychowania.....	206
6.2.4	Cel główny: Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków pieczy zastępczej.....	206-207

6.3 Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Program przeciwdziałania narkomanii.....	207-213
6.3.1 Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych oraz innych zagrożeń przystosowawczych na terenie Kielc.....	207-209
6.3.2 Działania podejmowane w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Kielce na rok 2018.....	209-211
6.3.3 Efekty oddziaływań profilaktycznych.....	211-213
6.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	213-217
6.5 Inne obowiązujące programy, strategie itp.....	217-218
VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta.....	218-221
1. Omówienie ogólne.....	218
2. Zestawienie szczegółowe.....	218-221

I. Wstęp

W 2019 roku po raz pierwszy organy wykonawcze gminy mają obowiązek przedstawienia radzie rocznego raportu o stanie danej jednostki samorządowej.

Nowy obowiązek nałożyła na samorządy nowelizacja ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z art. 28aa co roku do 31 maja wójt musi przedstawić radzie raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

II. Raport demograficzny Kielc – dane dotyczące ewidencji ludności

Zgodnie z ustawą z dnia 24 września 2010 roku o ewidencji ludności (Dz. U. 2018r., poz. 1382 ze zm.) obywatele polscy i cudzoziemcy mają obowiązek zgłosić informację o miejscu swojego pobytu (tj. zameldować się w miejscu pobytu stałego lub czasowego, wymeldować się z miejsca pobytu stałego lub czasowego, zgłosić wyjazd za granicę oraz zgłosić powrót z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej).

Osoba może posiadać zameldowanie na pobyt stały lub zameldowanie na pobyt czasowy, lub jednocześnie zameldowanie na pobyt stały i czasowy na terenie miasta Kielce. W związku z tym liczba zameldowań na pobyt „stały” i „czasowy” nie będzie ich sumą podawaną w rubryce „stały lub czasowy”.

1) Ogólna liczba osób zameldowanych na terenie miasta Kielce ze względu na obywatelstwo.

Tabela 1. Zestawienie liczby osób zameldowanych w 2018 roku.

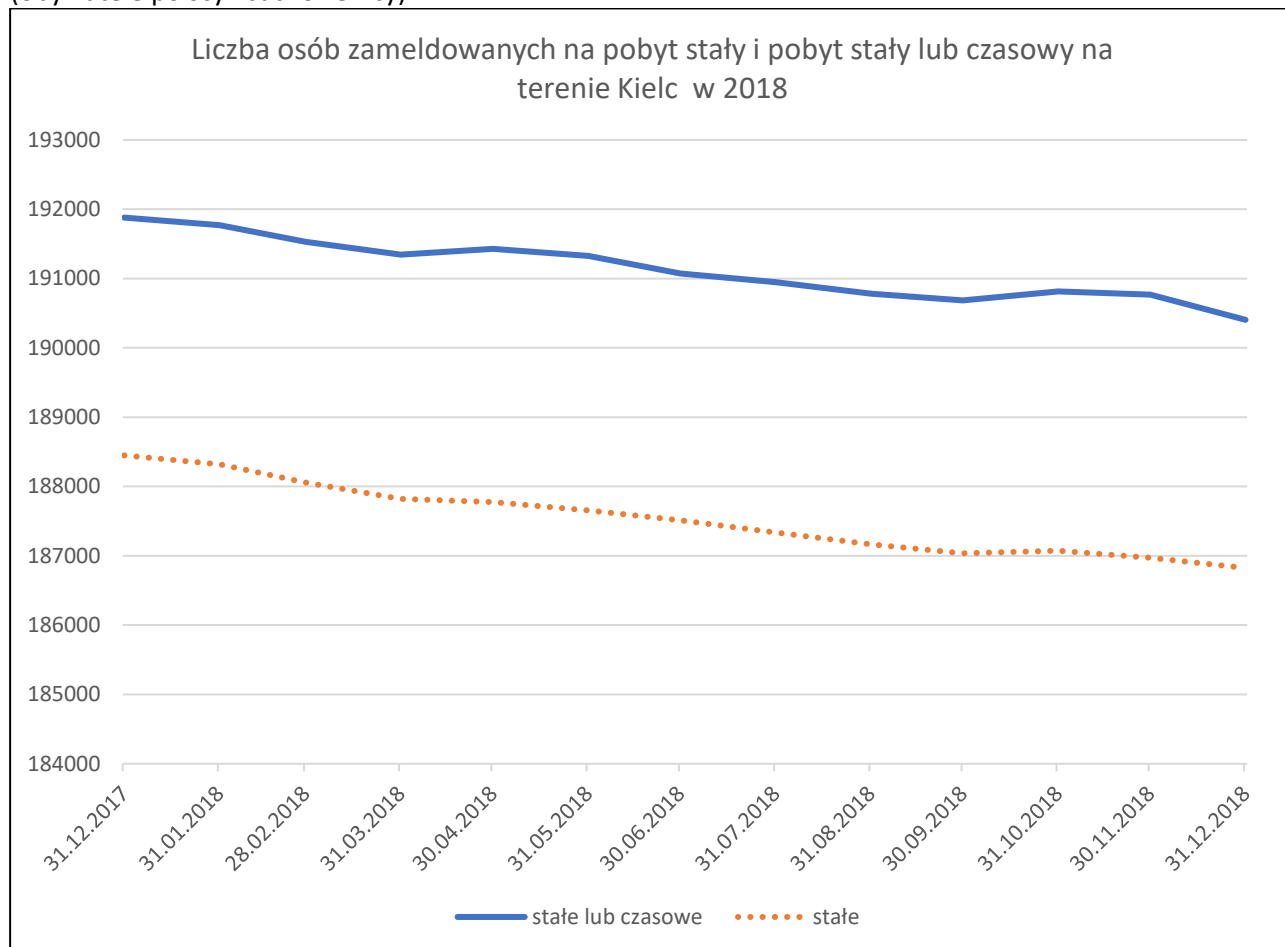
Data	Obywatele Polscy i cudzoziemcy			Obywatele Polscy			Cudzoziemcy		
	stałe lub czasowe	stałe	czas.	stałe lub czasowe	stałe	czas.	stałe lub czasowe	stałe	czas.
2017-12-31	191 880	188 449	3 951	191 201	188 227	3 493	679	222	458
2018-01-31	191 771	188 320	3 974	191 070	188 097	3 495	701	223	479
2018-02-28	191 532	188 058	4 005	190 833	187 834	3 529	699	224	476
2018-03-31	191 347	187 822	4 095	190 640	187 596	3 613	707	226	482
2018-04-30	191 429	187 777	4 256	190 670	187 550	3 723	759	227	533
2018-05-31	191 328	187 655	4 286	190 545	187 426	3 731	783	229	555
2018-06-30	191 074	187 513	4 161	190 271	187 282	2 588	803	231	573
2018-07-31	190 947	187 337	4 214	190 113	187 106	3 610	834	231	604
2018-08-31	190 780	187 168	4 218	189 930	186 935	3 600	850	233	618
2018-09-30	190 685	187 038	4 216	189 826	186 805	3 589	859	233	627
2018-10-31	190 813	187 073	4 297	189 889	186 840	3 605	924	233	692
2018-11-30	190 769	186 974	4 349	189 805	186 742	3 616	964	232	733
2018-12-31	190 405	186 825	4 079	189 427	186 591	3 334	978	234	745

a) obywatele polscy i cudzoziemcy.

Cudzoziemcem jest każda osoba, która nie posiada polskiego obywatelstwa, bez względu na fakt posiadania lub nie obywatelstwa innych krajów.

Liczba osób zameldowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku na pobyt stały lub czasowy w Kielcach wynosiła **190 904** osoby, natomiast liczba osób zameldowanych na pobyt stały to **186 825** osób.
Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy w Kielcach wynosiła **4 079** osób.

Wykres 1. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały oraz stały lub czasowy na terenie miasta Kielce (obywatele polscy i cudzoziemcy)

Na koniec grudnia 2018 roku na terenie miasta Kielce zameldowanych na pobyt stały lub czasowy było **190 904** osób (zarówno obywateli polskich jak i cudzoziemców), tj. **1 475** osób (0,77%) mniej w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2017 roku.

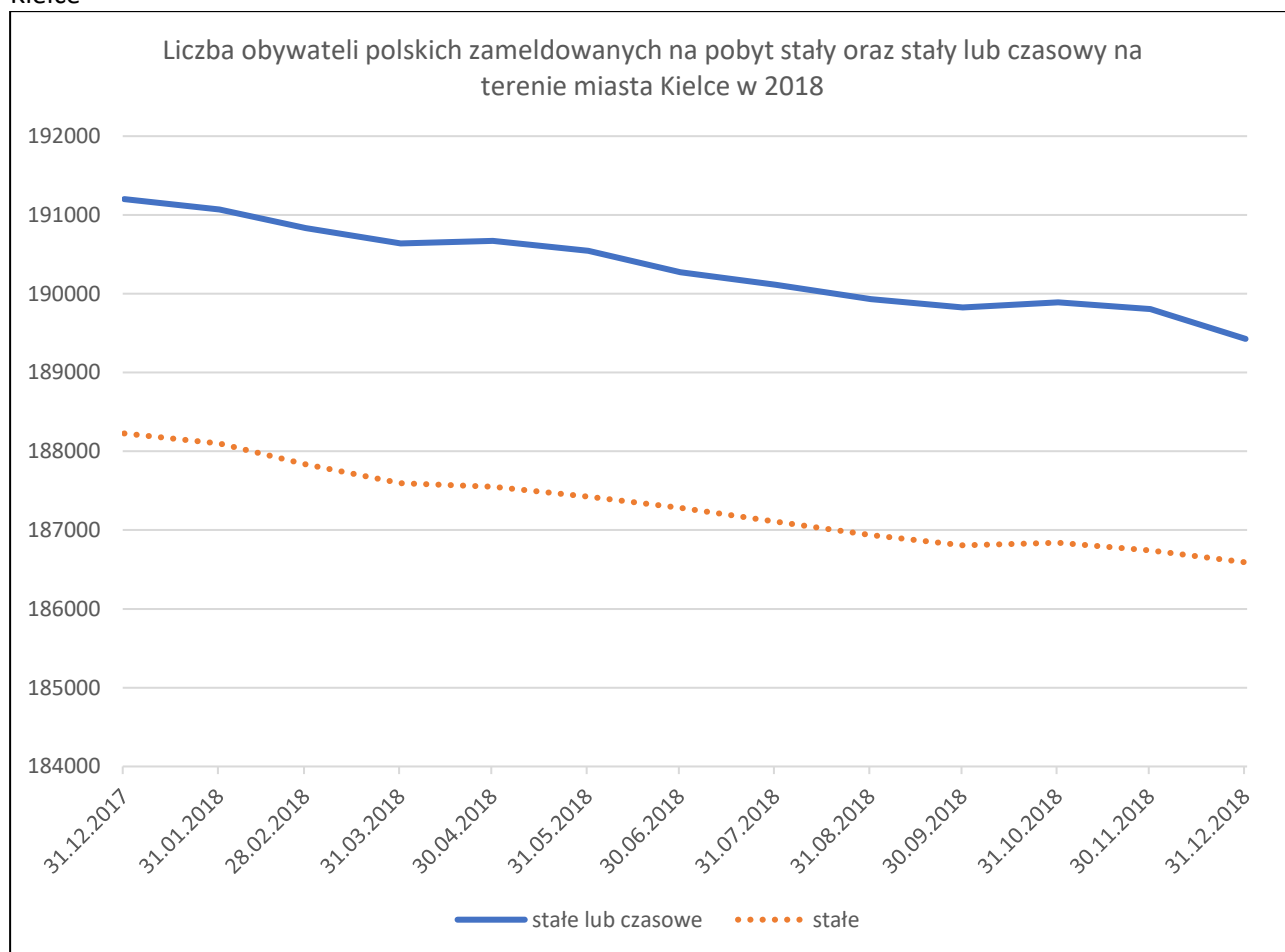
Liczba osób zameldowanych na pobyt stały zmniejszyła się o **1 624** (0,86%), natomiast liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy zwiększyła się o **128** (3,24%).

b) obywatele polscy

Liczba osób zameldowanych na dzień 31 grudnia 2018 na pobyt stały lub czasowy w Kielcach wynosiła **189 925** osoby, natomiast liczba osób zameldowanych na pobyt stały to **186 591** osób.

Liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy w Kielcach wynosiła **3 334** osób

Wykres 2. Liczba obywateli polskich zameldowanych na pobyt stały oraz stały lub czasowy na terenie miasta Kielce

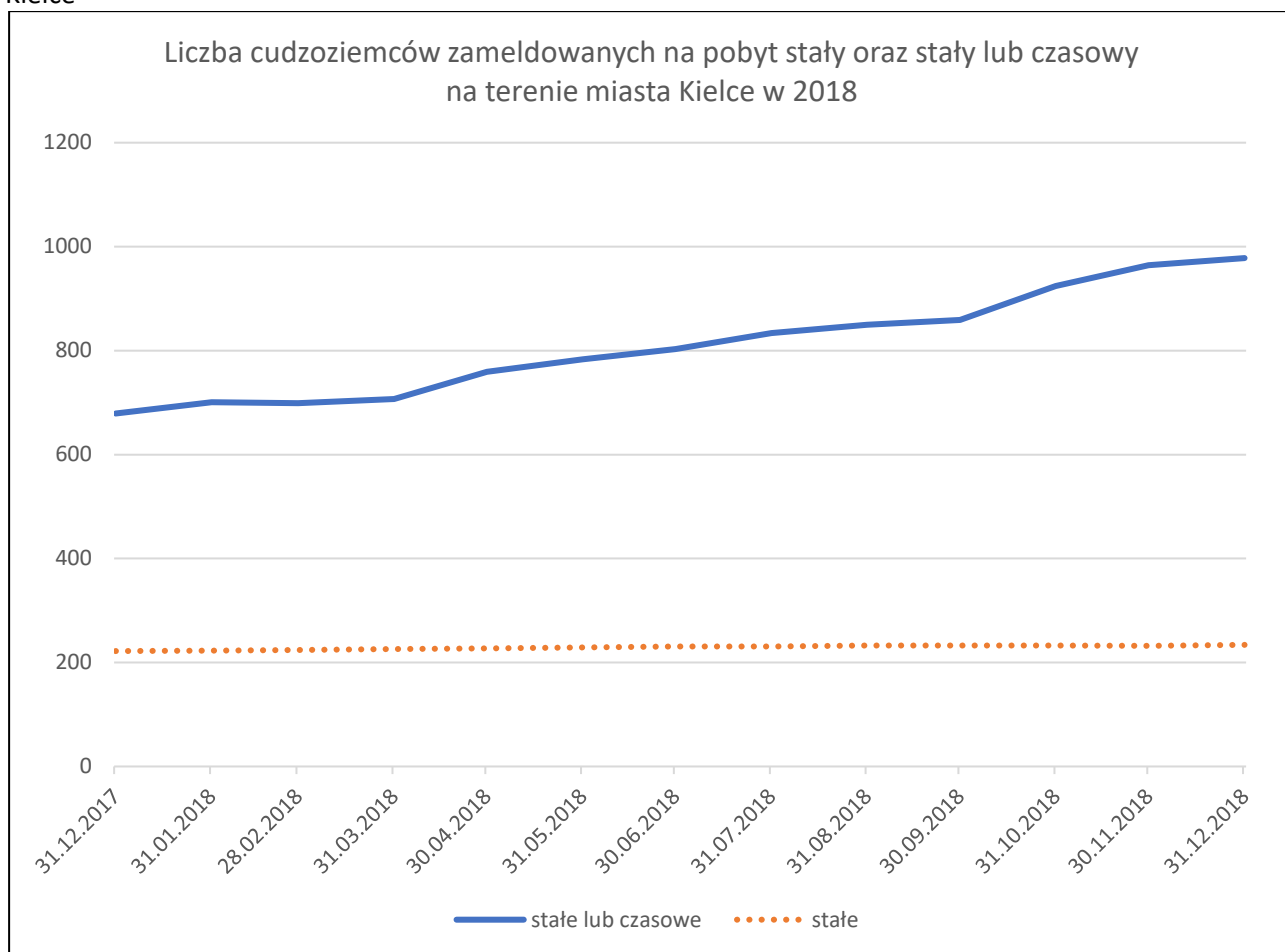

Na koniec grudnia 2018 roku na terenie miasta Kielce zameldowanych na pobyt stały lub czasowy było **189 427** obywateli polskich tj. **1 774** osób (0,93%) mniej w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2017 roku. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały zmniejszyła się o **1 636** (0,87%), natomiast liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy zmniejszyła się o **159** (4,55%).

c) cudzoziemcy

Liczba obcokrajowców zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w Kielcach według stanu na 31 grudnia 2018 wynosiła **978** osób w tym na pobyt stały **234** osób i na pobyt czasowy **744** osób (Tabela 1).

Wykres 3. Liczba cudzoziemców zameldowanych na pobyt stały oraz stały lub czasowy na terenie miasta Kielce

Na koniec grudnia 2018 roku na terenie miasta Kielce zameldowanych na pobyt stały lub czasowy było **978** osób tj. **299** osób (44%) więcej w porównaniu do stanu na koniec grudnia 2017 roku.

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały zwiększyła się o **12** (5,41%), natomiast liczba osób zameldowanych na pobyt czasowy zwiększyła się o **287** (62,66%).

Tabela 2 przedstawia liczbę cudzoziemców zameldowanych na terenie miasta Kielce na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz 31 grudnia 2018 roku.

Tabela 2. Liczba obcokrajowców z podziałem na obywatelstwa.

Obywatelstwo	31 grudnia 2017 roku			31 grudnia 2018 roku		
	Meldunek stały lub czasowy	Meldunek stały	Meldunek czasowy	Meldunek stały lub czasowy	Meldunek stały	Meldunek czasowy
Albania	1	0	1	1	0	1
Algieria	3	0	3	1	0	1
Armenia	29	8	21	31	6	25
Austria	7	5	2	5	2	3
Azerbejdżan	1	0	1	1	0	1
Belgia	4	2	2	3	2	1
Bezpaństwowcy	12	12	0	12	12	0
Białoruś	18	8	10	28	10	18
Bośnia i Hercegowina	1	0	1	3	0	3
Brazylia	1	1	0	1	1	0
Bułgaria	26	4	22	43	4	39

Chile	1	1	0	1	1	0
Chiny	9	0	9	4	1	3
Chorwacja	4	0	4	3	0	3
Czarnogóra	1	0	1	0	0	0
Czechy	12	9	3	12	9	3
Dania	2	1	1	2	1	1
Egipt	6	1	5	4	1	3
Filipiny	1	1	0	2	1	1
Francja	6	3	3	9	4	5
Grecja	2	1	1	1	1	0
Gruzja	10	0	10	3	0	3
Gwatemala	2	1	1	1	1	0
Hiszpania	6	1	5	8	1	7
Holandia	9	8	1	10	8	2
Indie	13	5	9	11	5	7
Irak	2	1	1	1	1	0
Iran	1	0	1	0	0	0
Irlandia	1	1	0	1	1	0
Japonia	17	0	17	15	0	15
Jordania	2	0	2	4	1	3
Kanada	1	1	0	1	1	0
Kenia	0	0	0	1	0	1
Koreańska Rep. Ludowo-Dem. (Korea Północna)	2	2	0	2	2	0
Kosowo	3	2	1	3	2	1
Kuba	0	0	0	3	0	3
Laos	1	1	0	2	1	1
Liban	1	1	0	1	1	0
Łotwa	0	0	0	1	0	1
Macedonia	1	1	0	1	1	0
Malta	1	0	1	1	1	0
Maroko	2	1	1	1	1	0
Meksyk	3	2	1	3	2	1
Mołdowa (Mołdawia)	2	1	1	3	2	1
Niemcy	17	9	8	18	9	9
Nieustalone	5	5	0	5	5	0
Nigeria	0	0	0	1	0	1
Norwegia	5	5	0	5	5	0
Pakistan	1	0	1	1	0	1
Portugalia	0	0	0	1	1	0
Republika Korei (Korea Południowa)	3	0	3	4	0	4
Rosja	17	14	3	17	14	3
Rumunia	1	1	0	2	1	1
Serbia	3	1	2	4	2	2
Serbia i Czarnogóra	1	1	0	1	1	0
Słowacja	4	2	2	3	2	1
Słowenia	10	0	10	4	0	4
Syria	4	2	2	2	1	1
Szwecja	5	3	2	5	3	2
Tajlandia	1	0	1	3	0	3
Tanzania	1	0	1	1	0	1

Tunezja	7	1	6	4	1	3
Turcja	22	6	16	20	6	14
Turkmenistan	1	1	0	1	1	0
Ukraina	273	50	223	547	53	494
USA	7	5	2	10	6	4
Uzbekistan	1	0	1	1	0	1
Wenezuela	1	0	1	0	0	0
Węgry	3	3	0	3	3	0
Wielka Brytania	11	5	6	15	7	8
Wietnam	15	7	8	21	7	14
Włochy	33	15	18	34	18	16
Wybrzeże Kości Słoniowej	0	0	0	1	0	1
Razem	679	222	458	978	234	745

2) Podział osób zameldowanych ze względu na płeć i wiek.

Wiek osób – określony liczbą lat ukończonych ustalono poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z dniem raportu tj. 31 grudnia 2018 roku.

Wiek przedprodukcyjny - przyjęto dla mężczyzn i kobiet w wieku od 0 do 17 lat.

Wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety 18-59 lat.

Wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

Tabela 3. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (obywatele polscy i cudzoziemcy, stan na 31 grudnia 2017 roku)

Wiek	Pobył stały lub czasowy					Pobył stały					Pobył czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	2 787	48,32%	2 981	51,68%	5 768	2 656	48,24%	2 850	51,76%	5 506	131	49,62%	133	50,38%	264
3-5	2 882	49,43%	2 949	50,57%	5 831	2 746	49,26%	2 829	50,74%	5 575	148	54,61%	123	45,39%	271
6-13	7 055	48,79%	7 405	51,21%	14 460	6 882	48,88%	7 198	51,12%	14 080	225	46,01%	264	53,99%	489
14-17	2 897	47,70%	3 177	52,30%	6 074	2 799	47,42%	3 104	52,58%	5 903	114	55,88%	90	44,12%	204
18-23	4 869	49,80%	4 908	50,20%	9 777	4 742	49,77%	4 785	50,23%	9 527	135	51,33%	128	48,67%	263
24-29	7 068	50,66%	6 884	49,34%	13 952	6 780	50,19%	6 730	49,81%	13 510	300	64,24%	167	35,76%	467
30-39	16 122	50,41%	15 858	49,59%	31 980	15 594	50,12%	15 523	49,88%	31 117	592	59,86%	397	40,14%	989
40-49	13 253	51,42%	12 522	48,58%	25 775	13 026	51,35%	12 341	48,65%	25 367	277	55,62%	221	44,38%	498
50-59	12 829	54,79%	10 585	45,21%	23 414	12 733	54,84%	10 484	45,16%	23 217	112	47,46%	124	52,54%	236
60-64	8 754	57,07%	6 584	42,93%	15 338	8 721	57,17%	6 534	42,83%	15 255	48	43,24%	63	56,76%	111
pow. 65	24 171	61,18%	15 340	38,82%	39 511	24 112	61,21%	15 280	38,79%	39 392	84	52,83%	75	47,17%	159
Razem	102 687	53,52%	89 193	46,48%	191 880	100 791	53,48%	87 658	46,52%	188 449	2166	54,82%	1 785	45,18%	3 951

Tabela 4. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (obywatele polscy i cudzoziemcy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

Wiek	Pobyt stały lub czasowy					Pobyt stały					Pobyt czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	2 785	49,00%	2 899	51,00%	5 684	2 682	49,17%	2 772	50,83%	5 454	105	44,87%	129	55,13%	234
3-5	2 800	49,17%	2 895	50,83%	5 695	2 667	48,89%	2 788	51,11%	5 455	138	54,76%	114	45,24%	252
6-13	7 218	48,82%	7 568	51,18%	14 786	7 021	48,83%	7 358	51,17%	14 379	255	50,10%	254	49,90%	509
14-17	2 865	47,36%	3 185	52,64%	6 050	2 763	47,35%	3 072	52,65%	5 835	111	45,87%	131	54,13%	242
18-23	4 699	50,30%	4 643	49,70%	9 342	4 559	50,25%	4 513	49,75%	9 072	147	51,40%	139	48,60%	286
24-29	6 667	50,77%	6 466	49,23%	13 133	6 397	50,28%	6 326	49,72%	12 723	281	64,01%	158	35,99%	439
30-39	15 726	50,40%	15 478	49,60%	31 204	15 236	50,24%	15 093	49,76%	30 329	550	55,67%	438	44,33%	988
40-49	13 504	51,09%	12 929	48,91%	26 433	13 269	51,14%	12 679	48,86%	25 948	291	50,00%	291	50,00%	582
50-59	12 154	54,55%	10 126	45,45%	22 280	12 062	54,68%	9 996	45,32%	22 058	107	41,80%	149	58,20%	256
60-64	8 586	57,32%	6 393	42,68%	14 979	8 552	57,40%	6 346	42,60%	14 898	41	41,00%	59	59,00%	100
pow. 65	24 975	61,18%	15 844	38,82%	40 819	24 898	61,21%	15 776	38,79%	40 674	107	56,02%	84	43,98%	191
Razem	101 979	53,56%	88 426	46,44%	190 405	100 106	53,58%	86 719	46,42%	186 825	2 133	52,29%	1 946	47,71%	4 079

Tabela 5. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (obywatele polscy, stan na 31 grudnia 2017 roku)

Wiek	Pobyt stały lub czasowy					Pobyt stały					Pobyt czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	2 782	48,32%	2 976	51,68%	5 758	2 655	48,25%	2 848	51,75%	5 503	127	49,42%	130	50,58%	257
3-5	2 875	49,38%	2 947	50,62%	5 822	2 746	49,26%	2 829	50,74%	5 575	141	53,82%	121	46,18%	262
6-13	7 036	48,80%	7 381	51,20%	14 417	6 879	48,87%	7 196	51,13%	14 075	209	46,34%	242	53,66%	451
14-17	2 885	47,65%	3 169	52,35%	6 054	2 796	47,41%	3 101	52,59%	5 897	105	55,26%	85	44,74%	190
18-23	4 855	49,91%	4 872	50,09%	9 727	4 738	49,77%	4 781	50,23%	9 519	125	56,56%	96	43,44%	221
24-29	7 044	50,72%	6 843	49,28%	13 887	6 776	50,19%	6 724	49,81%	13 500	280	67,96%	132	32,04%	412
30-39	16 062	50,49%	15 748	49,51%	31 810	15 578	50,13%	15 498	49,87%	31 076	548	63,80%	311	36,20%	859
40-49	13 202	51,47%	12 446	48,53%	25 648	13 004	51,36%	12 313	48,64%	25 317	248	58,91%	173	41,09%	421
50-59	12 793	54,83%	10 538	45,17%	23 331	12 721	54,87%	10 463	45,13%	23 184	88	47,31%	98	52,69%	186
60-64	8 745	57,12%	6 566	42,88%	15 311	8 714	57,17%	6 527	42,83%	15 241	46	46,94%	52	53,06%	98
pow. 65	24 141	61,22%	15 295	38,78%	39 436	24 089	61,23%	15 251	38,77%	39 340	77	56,62%	59	43,38%	136
Razem	102 420	53,57%	88 781	46,43%	191 201	100 696	53,50%	87 531	46,50%	188 227	1 994	57,09%	1 499	42,91%	3 493

Tabela 6. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (obywatele polscy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

Wiek	Pobył stały lub czasowy					Pobył stały					Pobył czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	2 781	49,01%	2 893	50,99%	5 674	2 682	49,17%	2 772	50,83%	5 454	101	45,09%	123	54,91%	224
3-5	2 787	49,12%	2 887	50,88%	5 674	2 666	48,90%	2 786	51,10%	5 452	126	53,85%	108	46,15%	234
6-13	7 196	48,82%	7 544	51,18%	14 740	7 019	48,82%	7 357	51,18%	14 376	235	50,43%	231	49,57%	466
14-17	2 829	47,43%	3 135	52,57%	5 964	2 760	47,36%	3 068	52,64%	5 828	78	47,85%	85	52,15%	163
18-23	4 658	50,39%	4 586	49,61%	9 244	4 554	50,25%	4 509	49,75%	9 063	111	56,35%	86	43,65%	197
24-29	6 633	50,83%	6 417	49,17%	13 050	6 390	50,27%	6 321	49,73%	12 711	254	69,02%	114	30,98%	368
30-39	15 653	50,54%	15 319	49,46%	30 972	15 223	50,26%	15 065	49,74%	30 288	490	61,56%	306	38,44%	796
40-49	13 442	51,23%	12 798	48,77%	26 240	13 245	51,14%	12 652	48,86%	25 897	253	57,50%	187	42,50%	440
50-59	12 126	54,67%	10 056	45,33%	22 182	12 050	54,73%	9 969	45,27%	22 019	91	46,19%	106	53,81%	197
60-64	8 575	57,35%	6 376	42,65%	14 951	8 546	57,41%	6 339	42,59%	14 885	36	42,35%	49	57,65%	85
pow. 65	24 941	61,23%	15 795	38,77%	40 736	24 874	61,24%	15 744	38,76%	40 618	97	59,15%	67	40,85%	164
Razem	101 621	53,65%	87 806	46,35%	189 427	100 009	53,60%	86 582	46,40%	186 591	1 872	56,15%	1 462	43,85%	I. 334

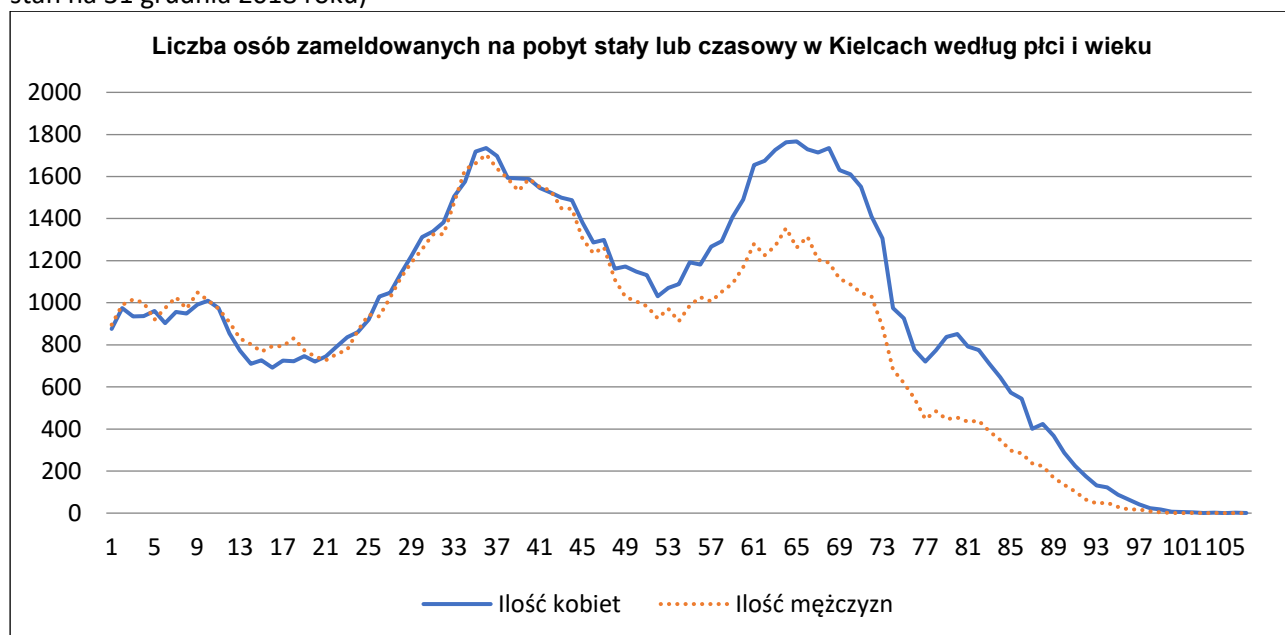
Tabela 7. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (cudzoziemcy, stan na 31 grudnia 2017 roku)

Wiek	Pobyt stały lub czasowy					Pobyt stały					Pobyt czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	5	50,00%	5	50,00%	10	1	33,33%	2	66,67%	3	4	57,14%	3	42,86%	7
3-5	7	77,78%	2	22,22%	9	0	0,00%	0	0,00%	0	7	77,78%	2	22,22%	9
6-13	19	44,19%	24	55,81%	43	3	60,00%	2	40,00%	5	16	42,11%	22	57,89%	38
14-17	12	60,00%	8	40,00%	20	3	50,00%	3	50,00%	6	9	64,29%	5	35,71%	14
18-23	14	28,00%	36	72,00%	50	4	50,00%	4	50,00%	8	10	23,81%	32	76,19%	42
24-29	24	36,92%	41	63,08%	65	4	40,00%	6	60,00%	10	20	36,36%	35	63,64%	55
30-39	60	35,29%	110	64,71%	170	16	39,02%	25	60,98%	41	44	33,85%	86	66,15%	130
40-49	51	40,16%	76	59,84%	127	22	44,00%	28	56,00%	50	29	37,66%	48	62,34%	77
50-59	36	43,37%	47	56,63%	83	12	36,36%	21	63,64%	33	24	48,00%	26	52,00%	50
60-64	9	33,33%	18	66,67%	27	7	50,00%	7	50,00%	14	2	15,38%	11	84,62%	13
pow. 65	30	40,00%	45	60,00%	75	23	44,23%	29	55,77%	52	7	30,43%	16	69,57%	23
Razem	267	39,32%	412	60,68%	679	95	42,79%	127	57,21%	222	172	37,55%	286	62,45%	458

Tabela 8. Przedział wiekowy dla kobiet i mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce (cudzoziemcy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

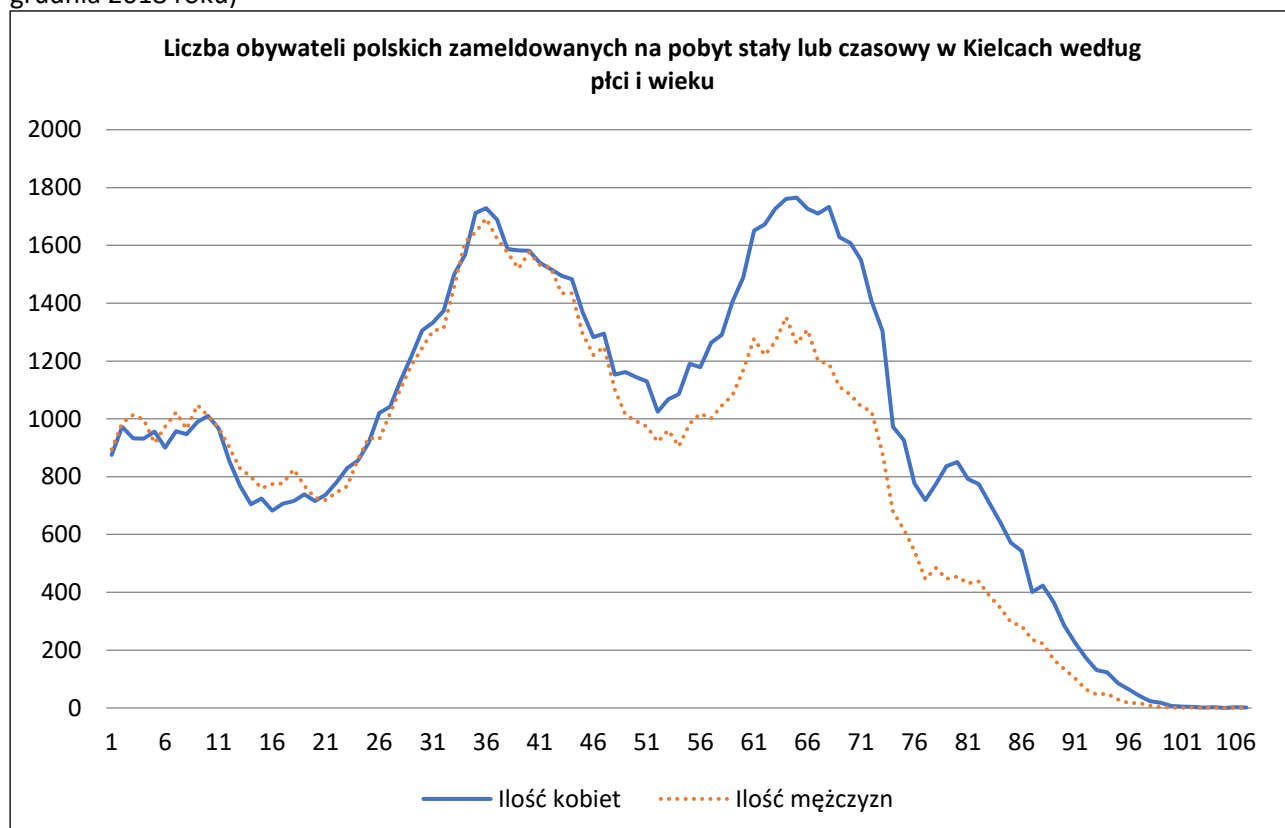
Wiek	Pobył stały lub czasowy					Pobył stały					Pobył czasowy				
	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem	Kobiety		Mężczyźni		Razem
0-2	4	40,00%	6	60,00%	10	0	0,00%	0	0,00%	0	4	40,00%	6	60,00%	10
3-5	13	61,90%	8	38,10%	21	1	33,33%	2	66,67%	3	12	66,67%	6	33,33%	18
6-13	22	47,83%	24	52,17%	46	2	66,67%	1	33,33%	3	20	46,51%	23	53,49%	43
14-17	36	41,86%	50	58,14%	86	3	42,86%	4	57,14%	7	33	41,77%	46	58,23%	79
18-23	41	41,84%	57	58,16%	98	5	55,56%	4	44,44%	9	36	40,45%	53	59,55%	89
24-29	34	40,96%	49	59,04%	83	7	58,33%	5	41,67%	12	27	38,03%	44	61,97%	71
30-39	73	31,47%	159	68,53%	232	13	31,71%	28	68,29%	41	60	31,25%	132	68,75%	192
40-49	62	32,12%	131	67,88%	193	24	47,06%	27	52,94%	51	38	26,76%	104	73,24%	142
50-59	28	28,57%	70	71,43%	98	12	30,77%	27	69,23%	39	16	27,12%	43	72,88%	59
60-64	11	39,29%	17	60,71%	28	6	46,15%	7	53,85%	13	5	33,33%	10	66,67%	15
pow. 65	34	40,96%	49	59,04%	83	24	42,86%	32	57,14%	56	10	37,04%	17	62,96%	27
Razem	358	36,61%	620	63,39%	978	97	41,45%	137	58,55%	234	261	35,03%	484	64,97%	745

Wykres 4. Liczba osób zameldowanych w Kielcach według płci i wieku (obywatele polscy i cudzoziemcy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

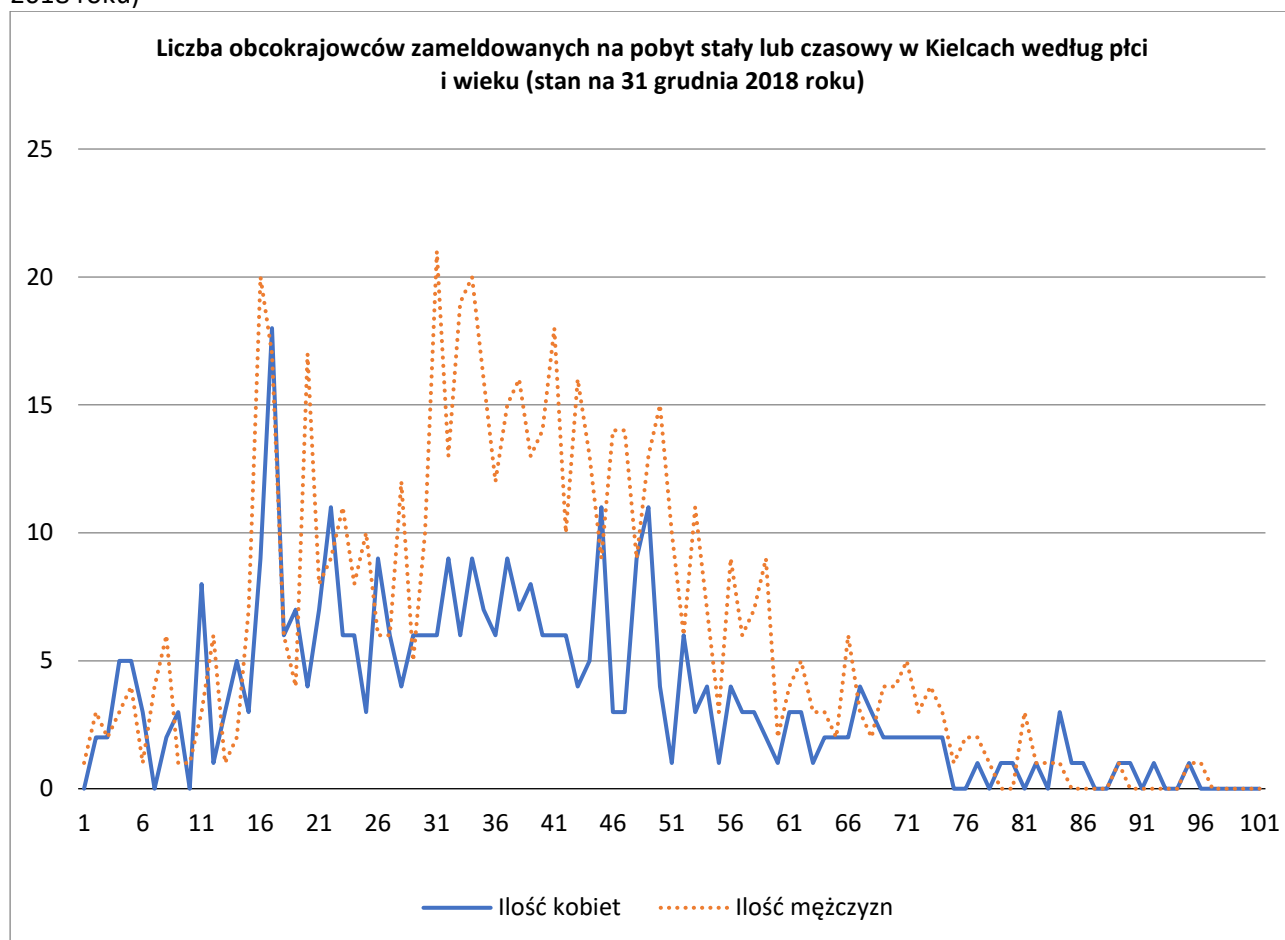
Strukturę wieku przedstawia wykres 4, wynika z niego, że zarówno dla kobiet i mężczyzn największa liczba osób zameldowanych na pobyt stały lub czasowy znajduje się w przedziale od 34 do 42 lat oraz od 61 do 71 lat. Porównując liczbę kobiet do mężczyzn do 49 roku życia liczba ta jest podobna, natomiast powyżej 50 roku życia liczba kobiet wzrasta względem liczby mężczyzn zameldowanych na terenie miasta Kielce.

Wykres 5. Liczba osób zameldowanych w Kielcach według płci i wieku (obywatele polscy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

Analogicznie jak w przypadku wszystkich osób (obywatele polscy i cudzoziemcy) zameldowanych na terenie miasta Kielce dla obywateli polskich występują podobne zależności. W przedziale od 34 do 42 lat oraz od 61 do 71 lat liczba osób zameldowanych jest największa, a powyżej 50 roku życia liczba kobiet wzrasta względem liczby mężczyzn.

Wykres 6. Liczba osób zameldowanych w Kielcach według płci i wieku (obcokrajowcy, stan na 31 grudnia 2018 roku)

Strukturę wieku przedstawia wykres 6, wynika z niego że najwięcej osób jest w przedziale wiekowym od 16 do 23 lat zarówno dla kobiet i mężczyzn. Zauważalna jest też zwiększona liczba mężczyzn w porównaniu do kobiet w przedziale od 26 do 60 lat.

3) Liczba osób urodzonych i zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w Kielcach

Liczba osób zameldowanych na pobyt stały lub czasowy w Kielcach i urodzonych w 2018 roku wynosiła **1 797** osób

4) Liczba zgonów osób zameldowanych na pobyt stały.

W roku 2017 liczba osób zmarłych, których aktualny i ostatni adres zameldowania był na pobyt stały wyniosła **1 943**, w analogicznym okresie 2018 roku to **2 055**, poniższa tabela przedstawia liczbę zgonów w poszczególnych miesiącach 2017 i 2018 roku (ostatnie zameldowanie w Kielcach)

Tabela 9. Zgony w 2017 i 2018 roku

Miesiąc	Liczba zgonów w 2017	Liczba zgonów w 2018
Styczeń	221	187
Luty	153	177
Marzec	143	171
Kwiecień	171	179
Maj	136	157
Czerwiec	139	166
Lipiec	143	158
Sierpień	151	182
Wrzesień	163	161
Październik	164	175
Listopad	177	159
Grudzień	182	183
Rok 2018	1943	2055

Charakterystyka pozycji i rozwoju gminy/miasta w ostatnich 5 latach na tle grupy porównawczej (narzędzie dostępne na stronach ZMP)

III. Informacje finansowe

1. Zmiany w budżecie miasta

Budżet Miasta na 2018 rok został uchwalony przez Radę Miasta Kielce w dniu 21 grudnia 2017 r., w wysokości 1.442.580.954 zł.

Plan określał:

- dochody	1.263.766.901 zł
- przychody	178.814.053 zł
- wydatki	1.407.675.939 zł
- rozchody	34.905.015 zł

Deficyt budżetu Miasta, w kwocie 143.909.038 zł, planowano pokryć przychodami pochodzącymi z:

1/ kredytów długoterminowych	130.649.160 zł
2/ wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Miasta, wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych	13.259.878 zł

W trakcie roku w planie budżetu dokonywane były zmiany przez Radę Miasta oraz przez Prezydenta Miasta na podstawie upoważnienia ustawowego oraz upoważnienia udzielonego przez Radę Miasta. W zakresie zmian w budżecie, podjętych zostało przez Radę Miasta 14 uchwał oraz wydanych zostało 80 zarządzeń Prezydenta Miasta.

W wyniku dokonanych zmian:

- zwiększono plan dochodów o kwotę 33.263.547 zł, do wysokości	1.297.030.448 zł
--	------------------

z tego:

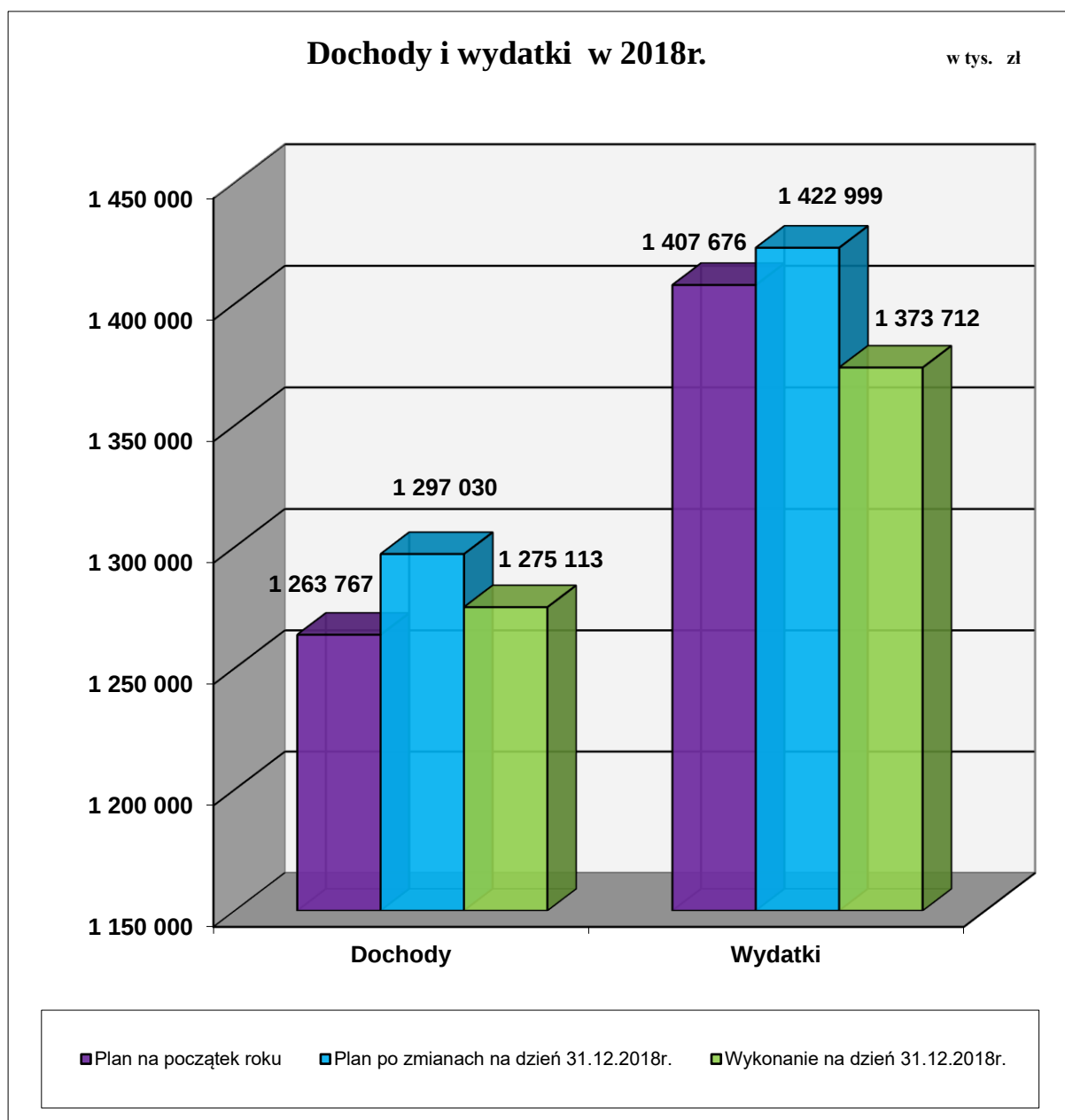
- plan dochodów bieżących zwiększono o 6,1 %, o kwotę 69.300.206 zł
- plan dochodów majątkowych zmniejszono o 26,8 %, o kwotę 36.036.659 zł

- zwiększono plan wydatków o kwotę 15.322.850 zł, do wysokości 1.422.998.789 zł

z tego:

- plan wydatków bieżących zwiększono o 7,7 %, o kwotę 84.598.003 zł
- plan wydatków majątkowych zmniejszono o 22,2 %, o kwotę 69.275.153 zł

- zmniejszono plan przychodów o kwotę 18.277.587 zł, do kwoty 160.536.466 zł
- zmniejszono plan rozchodów o kwotę 336.890 zł, do kwoty 34.568.125 zł

2. Dochody budżetowe

Dochody budżetu Miasta ogółem zostały wykonane w kwocie 1.275.112.674,57 zł, w 98,3 % planu po zmianach,

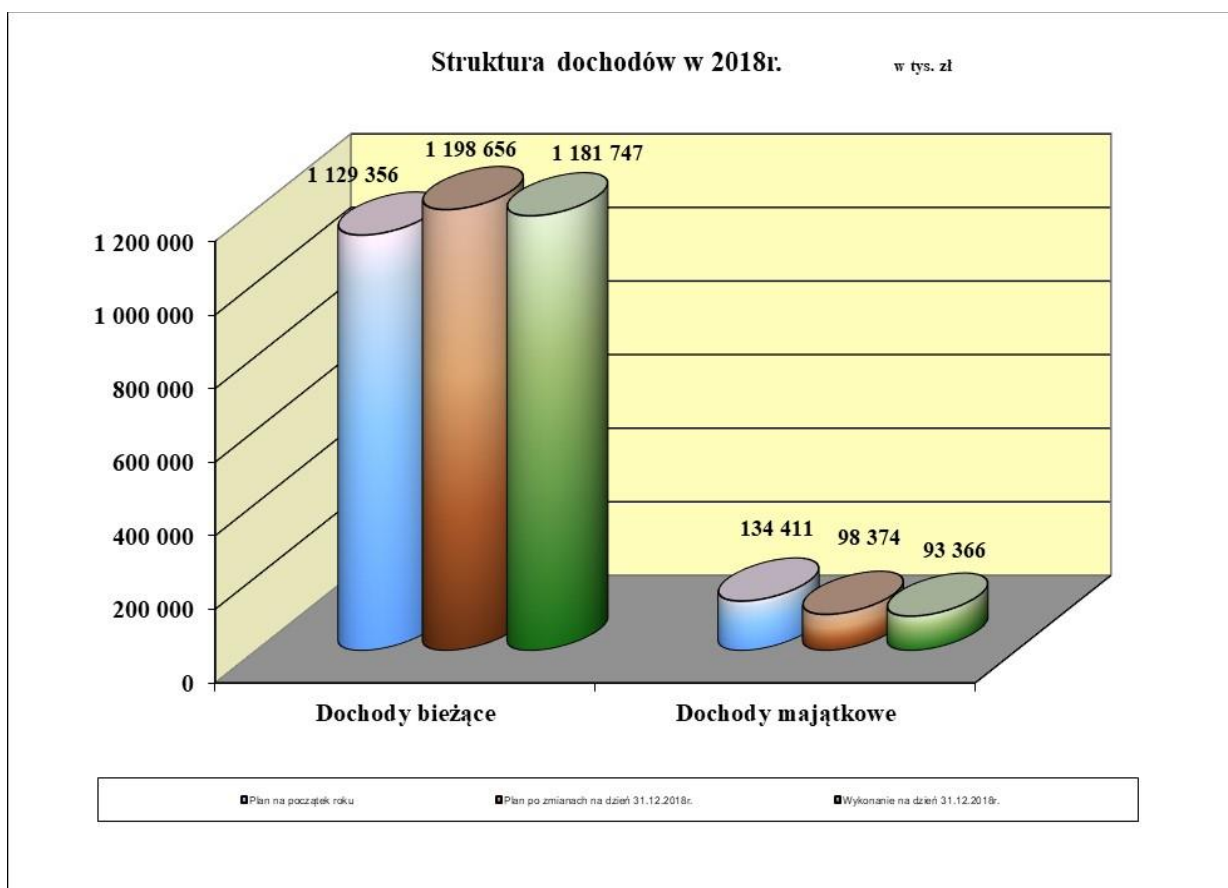
w tym dochody:

- Gminy, na plan 991.131.916 zł zrealizowano w kwocie 971.423.094,39 zł, w 98,0%,
- Powiatu, na plan 305.898.532 zł zrealizowano w kwocie 303.689.580,18 zł, w 99,3%.

Ogólna kwota dochodów obejmuje:

- dochody bieżące, które na plan 1.198.655.959 zł wykonano w kwocie 1.181.746.847,35 zł, 98,6% planu,
- dochody majątkowe, które na plan 98.374.489 zł wykonano w kwocie 93.365.827,22 zł, 94,9 % planu.

Dochody budżetu Miasta przedstawia poniższy wykres:

2.1 Dochody bieżące

Plan dochodów bieżących wynoszący na dzień 31.12.2018r. 1.198.655.959,43 zł zrealizowano w kwocie 1.181.746.847,35 zł, w 98,6 % planu,

w tym:

	zł	% planu
- dochody Gminy	883.850.009,43	98,4
- dochody Powiatu	297.896.837,92	99,3

Wykonanie dochodów w/g głównych źródeł przedstawia się następująco:

	zł	% planu
1. Dochody własne	641.896.474,27	98,3

Główne źródła dochodów własnych stanowią:

1.1 Podatki i opłaty	197.438.846,43	100,4
-----------------------------	-----------------------	--------------

Największy udział w tej grupie stanowią:

a) podatek od nieruchomości	109.789.258,96	99,7
- od osób prawnych	85.103.596,07	99,5
- od osób fizycznych	24.685.662,89	100,8
b) opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi	31.611.289,26	102,0

1.2 Udziały we wpływach podatku dochodowego	302.692.964,20	100,2
--	-----------------------	--------------

- od osób fizycznych	285.283.930,00	100,3
- od osób prawnych	17.409.034,20	98,4

1.3 Pozostałe dochody własne	141.764.663,64	91,9
-------------------------------------	-----------------------	-------------

W ramach tej grupy największy udział stanowią:

a) wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej	30.102.367,51	93,6
b) wpływy z najmu i dzierżawy lokali mieszkalnych, użytkowych, garaży itp. (MZB)	23.643.298,16	99,2
c) zwrot przez Urząd Skarbowy podatku VAT (dotyczy ZTM)	17.091.496,16	80,5
d) wpływy z odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej	16.025.871,71	93,2

	zł	% planu
2. Subwencja ogólna	276.972.540,00	100,0
- część oświatowa	267.875.286,00	100,0
- część równoważąca	7.746.201,00	100,0
- część uzupełniająca	1.351.053,00	100,0

	zł	% planu
3. Dotacje celowe z budżetu państwa	239.004.881,03	98,4

W ramach tej grupy otrzymano dotacje celowe na:

a) zadania własne	40.984.362,83	99,0
b) zadania z zakresu administracji rządowej zlecone ustawami	197.707.031,25	98,4

c) zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	313.486,95	62,0
--	------------	------

4. Dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego

zł	% planu
7.328.543,44	99,0

Największy udział w tej grupie stanowią:

a) dopłaty do każdego wykonanego kilometra poprzez autobusy transportu zbiorowego Miasta Kielce na terenie gmin ościennych	6.082.583,19	99,5
b) koszty utrzymania dzieci skierowanych przez powiaty do placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin zastępczych Miasta Kielce	1.186.873,88	97,0

5. Płatności w ramach budżetu środków europejskich i dotacje celowe otrzymane na programy finansowane z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o f.p.

zł	% planu
11.784.327,47	86,2

W ramach tej grupy otrzymano środki finansowe m.in. na:

a) realizację projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020	9.985.364,00	84,5
b) realizację projektów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020	1.035.520,54	100,0

zł	% planu
----	---------

6. Pozostałe dochody

4.760.081,14	97,3
---------------------	-------------

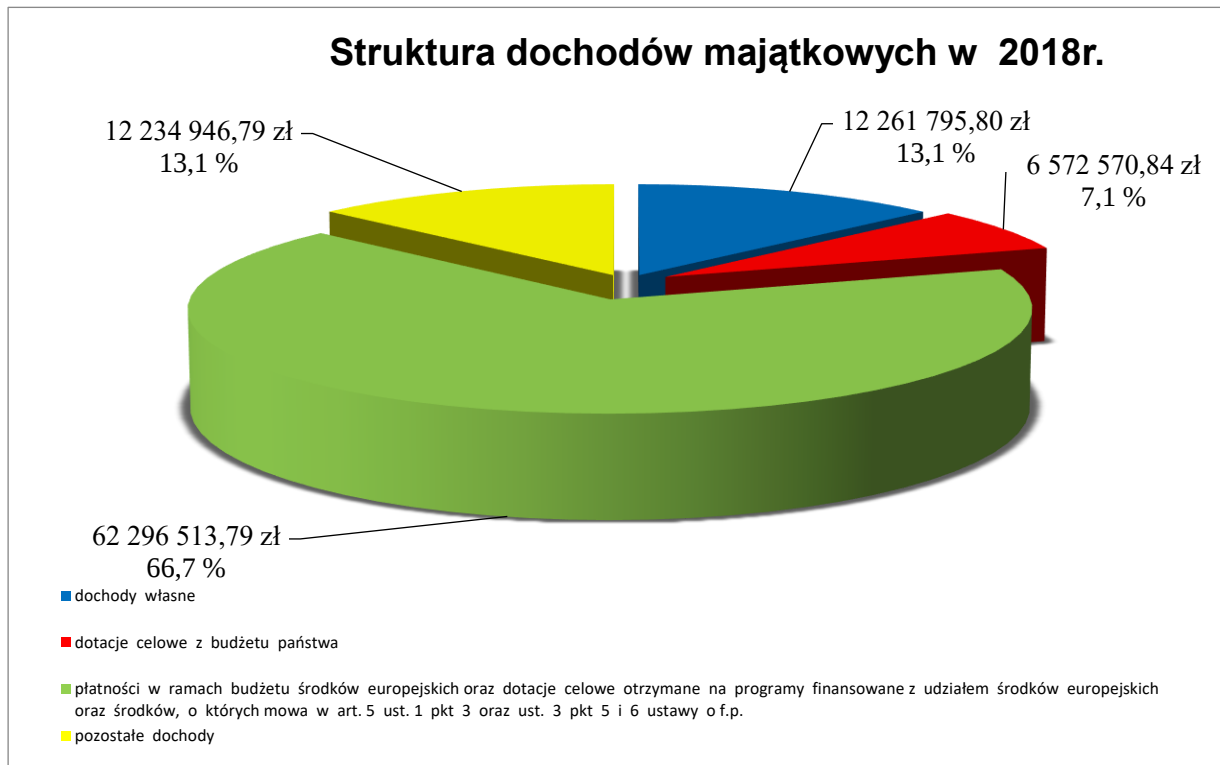
Największy udział w tej grupie stanowią:

a) środki finansowe m.in. z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji przydzielone Miastu Kielce na realizację Programów edukacyjnych pn. „Erasmus+”	2.038.065,57	96,7
b) środki z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej na finansowanie w 2017/2018 kosztów wynagradzania i składek na ubezpieczenia społeczne oraz nagród specjalnych dla Pracowników Miejskiego Urzędu Pracy	811.400,00	99,6

2.2 Dochody majątkowe

Plan dochodów majątkowych, po zmianach, w wysokości 98.374.489 zł, wykonano w kwocie 93.365.827,22 zł 94,9 % planu, z tego:

	zł	% planu
- dochody Gminy	87.573.084,96	94,7
- dochody Powiatu	5.792.742,26	97,5

Realizacja dochodów wg głównych źródeł przedstawia się następująco:

	zł	% planu
1. Dochody własne	12.261.795,80	112,6

Największy udział w tej grupie stanowią dochody z tytułu:

1/ sprzedaży nieruchomości komunalnych	4.204.095,44	101,7
2/ sprzedaży mieszkań komunalnych	4.063.583,77	135,5
3/ sprzedaży lokali użytkowych	3.157.255,11	126,3

	zł	% planu
2. Dotacje celowe z budżetu państwa	6.572.570,84	99,9

W ramach tej grupy otrzymano dotacje m.in. na:

1/ inwestycje Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej	4.904.817,00	100,0
2/ dofinansowanie zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach programu wieloletniego „Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”	718.166,00	100,0
3/ dofinansowanie realizacji zadań inwestycyjnych w ramach programu „MALUCH”	580.000,00	100,0
4/ inwestycje i zakupy inwestycyjne w środowiskowych domach samopomocy	125.000,00	100,0

3. Płatności w ramach budżetu środków europejskich oraz dotacje celowe otrzymane na programy finansowane z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy o f.p.

zł	% planu
62.296.513,79	97,1

W ramach tej grupy otrzymano środki finansowe na realizację zadań inwestycyjnych w ramach:

1/ Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020	35.043.853,02	91,3
2/ Programu Operacyjnego Polski Wschodniej	23.135.701,00	99,9
3/ Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach	2.781.110,25	*
4/ Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach	1.269.000,00	100,0
5/ Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020	66.849,52	99,0

zł	% planu
12.234.946,79	72,9

4. Pozostałe dochody

Największy udział w tej grupie stanowią środki z:

1/ Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej	3.000.000,00	61,2
2/ Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Kielcach	7.508.507,25	100,0
3/ Banku Gospodarstwa Krajowego	778.114,92	84,6

3. Wydatki budżetowe

Wydatki budżetu Miasta w 2018 r. wykonano w wysokości 1.373.712.393,92 zł, tj. 96,5 % planu po zmianach, z tego na zadania:

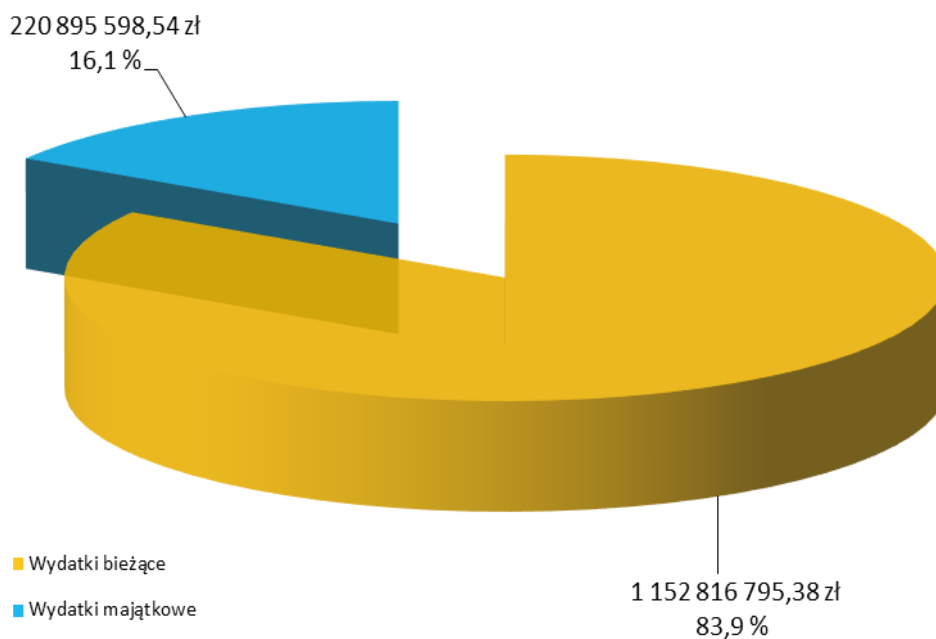
- Gminy, na plan 1.113.889.577 zł, wydatkowano 1.068.952.714,81 zł, tj. 96,0 % planu,
- Powiatu, na plan 309.109.212 zł, wydatkowano 304.759.679,11 zł, tj. 98,6 % planu.

Ogólna kwota wydatków obejmuje:

- wydatki bieżące, które na plan 1.180.207.314,43 zł wykonano w wysokości 1.152.816.795,38 zł, tj. 97,7 % planu,
- wydatki majątkowe, które na plan 242.791.475 zł zrealizowano w wysokości 220.895.598,54 zł, tj. 91,0 % planu.

W ramach łącznej kwoty wydatków wykonanych w 2018 r. wydatki, które nie wygasają z upływem roku 2018 wynoszą 14.814.166 zł, w tym wydatki bieżące 2.167.920 zł oraz wydatki majątkowe 12.646.246 zł. Zgodnie z przyjętą uchwałą Nr IV/49/2018 Rady Miasta Kielce, z dnia 20 grudnia 2018 r., w sprawie ustalenia wykazu wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2018, faktyczna ich realizacja nastąpi, najpóźniej do 30 czerwca 2019r.

Struktura wydatków budżetowych w 2018 r.

Wykonanie wydatków według działów w 2018r.

L.p.	Dział	Nazwa	Wykonanie na 31.12.2017r.	Wykonanie na 31.12.2018r.	Wskaźnik wykonania planu (%)	Dynamika 2018/2017 (%)
1	2	3	4	5	6	7
		Razem zrealizowane wydatki	1 268 520 464,36	1 373 712 393,92	96,5	108,3
1	010	Rolnictwo i łowiectwo	39 075,62	39 524,27	94,6	101,1
2	020	Leśnictwo	2 962,42	5 826,74	7,6	196,7
3	150	Przetwórstwo przemysłowe	247 406,30	947 255,88	96,5	382,9
4	400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	170 309,21	271 658,36	22,8	159,5
5	600	Transport i łączność	207 486 106,31	192 146 281,88	95,8	92,6
6	630	Turystyka	434 982,72	639 787,25	100,0	147,1
7	700	Gospodarka mieszkaniowa	49 718 462,51	44 390 624,35	92,9	89,3
8	710	Działalność usługowa	38 628 409,79	39 669 856,86	79,7	102,7
9	720	Informatyka	39 753,60	0,00	-	-
10	750	Administracja publiczna	64 533 150,82	70 592 602,51	95,0	109,4
11	751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	55 353,10	1 197 696,76	96,7	2 163,7
12	752	Obrona narodowa	0,00	239 205,84	98,7	-

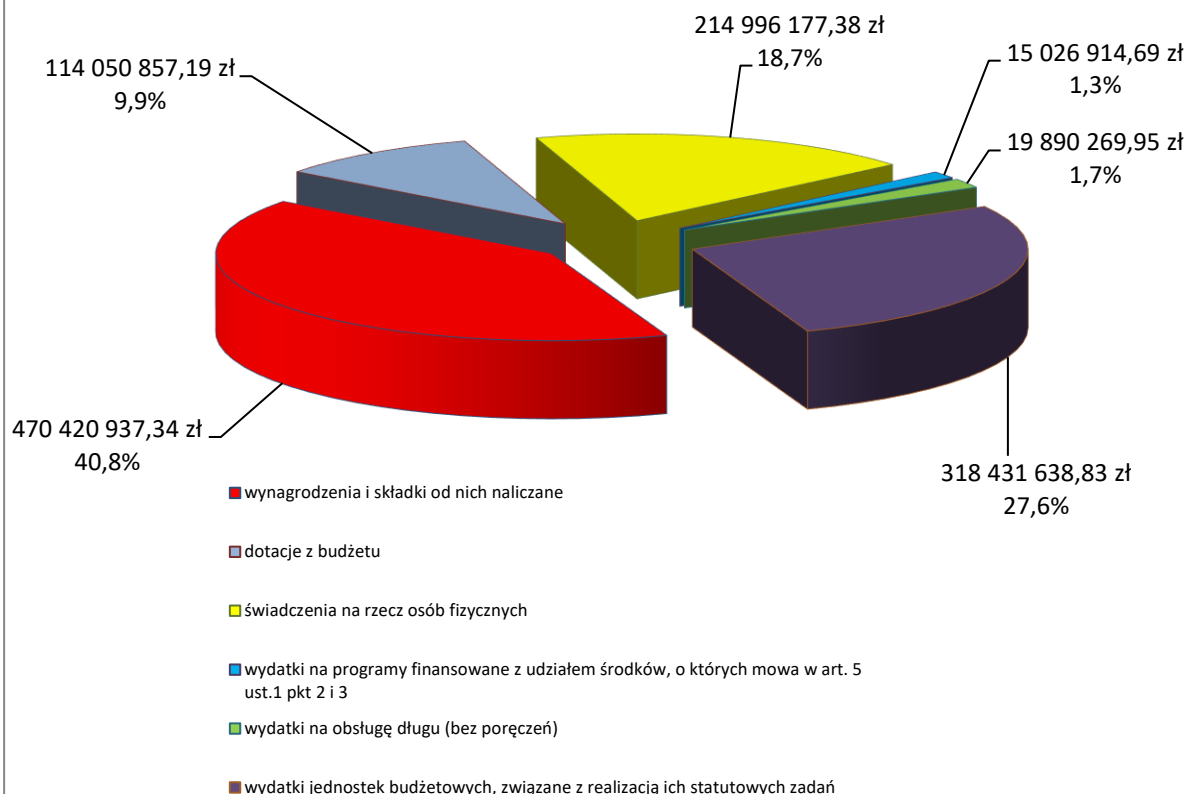
13	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	28 594 413,68	35 444 297,25	91,1	124,0
14	755	Wymiar sprawiedliwości	502 332,39	500 807,76	100,0	99,7
15	757	Obsługa długu publicznego	18 045 389,10	19 890 269,95	98,9	110,2
16	758	Różne rozliczenia	2 869 607,00	1 977 040,00	82,6	68,9
17	801	Oświata i wychowanie	333 628 050,04	386 057 781,42	97,8	115,7
18	803	Szkolnictwo wyższe	597 500,00	722 500,00	100,0	120,9
19	851	Ochrona zdrowia	13 766 726,68	14 517 251,74	95,2	105,5
20	852	Pomoc społeczna	149 183 564,54	158 603 968,66	98,9	106,3
21	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	11 625 349,73	14 830 961,94	95,9	127,6
22	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	42 463 122,97	43 408 106,34	99,1	102,2
23	855	Rodzina	181 158 556,70	187 394 357,14	98,1	103,4
24	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	66 452 770,86	83 119 357,17	97,5	125,1
25	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	29 569 840,89	33 126 336,15	99,7	112,0
26	925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	347 445,64	15 416 661,01	100,0	4 437,1
27	926	Kultura fizyczna	28 359 821,74	28 562 376,69	99,5	100,7

3.1 Wydatki bieżące

Plan wydatków bieżących, wynoszący łącznie 1.180.207.314 zł, zrealizowano w wysokości 1.152.816.795,38 zł, tj. 97,7% planu po zmianach. Z tego w zakresie:

- zadań Gminy, na plan 878.388.323 zł wydatkowano 855.275.942,82 zł, tj. 97,4%,
- zadań Powiatu, na plan 301.818.992 zł wydatkowano 297.540.852,56 zł, tj. 98,6%.

Struktura wydatków bieżących w 2018r.

3.2 Wydatki majątkowe

Plan wydatków majątkowych, ogółem 242.791.475 zł, zrealizowano w wysokości 220.895.598,54 zł, tj. 91,0% planu, z tego w zakresie:

- zadań Gminy, na plan 235.501.255 zł wydatkowano 213.676.771,99 zł, tj. w 90,7 %
- zadań Powiatu, na plan 7.290.220 zł wydatkowano 7.218.826,55 zł, tj. w 99,0 %.

W ramach wykonanych wydatków majątkowych realizowano:

Wyszczególnienie	Plan po zmianach na 31.12.2018r	Wysokość poniesionych wydatków w zł	% wykonania planu po zmianach
Razem wydatki majątkowe	242 791 475	220 895 598,54	91,0
Wydatki inwestycyjne roczne (2018r.), w tym:	65 802 150	62 237 355,24	94,6
<i>Realizowane przez Urząd Miasta i podległe jednostki budżetowe</i>	<i>63 185 150</i>	<i>59 711 455,42</i>	<i>94,5</i>
<i>Realizowane w ramach dotacji celowych przydzielonych z budżetu Miasta</i>	<i>2 617 000</i>	<i>2 525 899,82</i>	<i>96,5</i>

Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 upf.	114 126 844	108 283 046,62	94,9
Wydatki na pozostałe programy, projekty lub zadania	53 345 481	47 658 434,55	89,3
Wydatki na wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego	9 300 000	2 500 000,00	26,9
Dofinansowanie zadań inwestycyjnych Komendy Miejskiej Policji w Kielcach	212 000	211 762,13	99,9
Dofinansowanie dla Gminy Raków budowy pomnika Wincentego Witosa	5 000	5 000,00	100,0

W 2018 r. najwięcej wydatków majątkowych poniesiono na działania związane z transportem i łącznością (dział 600), które realizowane były głównie przez Miejski Zarząd Dróg, na które wydatkowano 85 276 818,31 zł, co stanowi 39 % ogółu wydatków majątkowych i działania związane z oświatą (dział 801) realizowane przez Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego, Wydział Inwestycji, Centrum Kształcenia Praktycznego, na które wydatkowano 29 721 000,74 zł, co stanowi 13% ogółu wydatków majątkowych.

Znaczne środki wydatkowano również na działania realizowane w ramach następujących działów klasyfikacji budżetowej: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (dział 900) w wysokości 25 858 169,08 zł (12 % ogółu wydatków majątkowych) oraz Gospodarka mieszkaniowa (dział 700) w wysokości 17 939 104,99 zł (8 % ogółu wydatków majątkowych).

Najwięcej środków zostało przeznaczonych na inwestycje unijne, na które wydatkowano łącznie 108 283 046,62 zł, (49 % ogółu wydatków majątkowych), wydatki na zadania inwestycyjne roczne wyniosły 62 237 355,24 zł (28 % ogółu wydatków majątkowych), wydatki na pozostałe programy, projekty, zadania wyniosły 47 658 434,55 zł (21 % ogółu wydatków majątkowych).

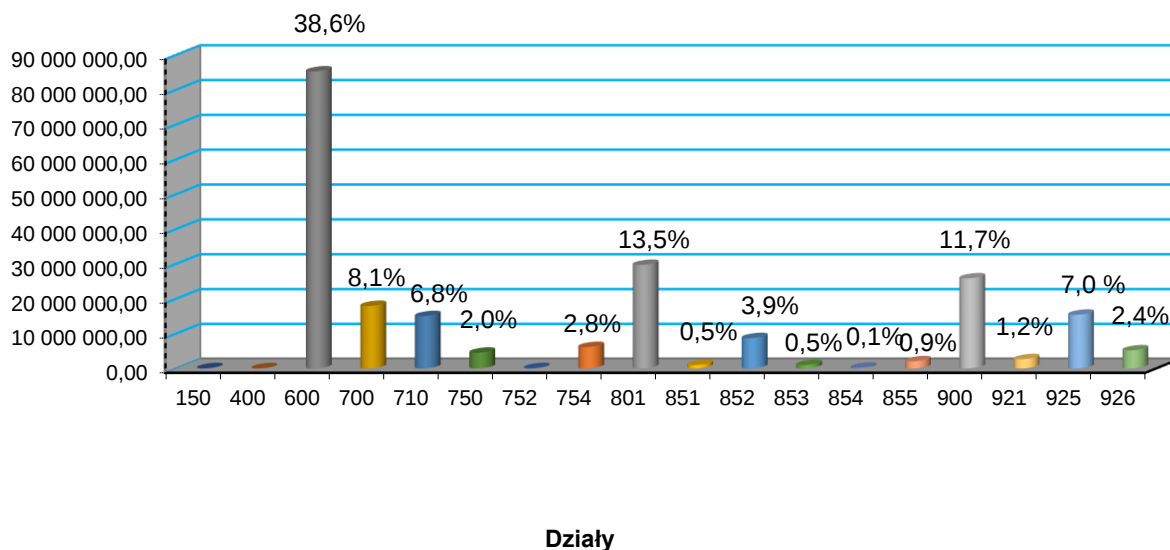
W ramach przedsięwzięć współfinansowanych środkami bezzwrotnymi dominowały przedsięwzięcia związane z infrastrukturą drogową i oświatową. Przedsięwzięcia te realizowane były przede wszystkim ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 i z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, na które łącznie wydatkowano 108 283 046,62 zł. Były to w szczególności następujące inwestycje:

- „Rozbudowa ul. Wapiennikowej w Kielcach wraz z rozbudową skrzyżowań: z ul. Ściegiennego i ul. Husarską oraz z ul. Ks. J. Popiełuszki i ul. Rtm. W. Pileckiego”,
- „Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach”,
- „Uzbrojenie terenów inwestycyjnych KPT – Strefa B i C”.

W ramach inwestycji rocznych, najwięcej wydatków poniesionych zostało na zakup nieruchomości zabudowanych i niezabudowanych, poprawę infrastruktury drogowej, oświatowej a także na pomoc społeczną.

Znaczne środki wydatkowano również w ramach przedsięwzięć majątkowych na pozostałe programy, projekty, zadania, w których przeważały wydatki dotyczące poprawy infrastruktury drogowej, komunalnej, oświatowej i sportowej.

STRUKTURA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W UJĘCIU DZIAŁOWYM W 2018 ROKU

L.p.	Dział	Nazwa	Wykonanie na 31.12.2017r.	Wykonanie na 31.12.2018r.	Wskaźnik wykonania planu (%)	Dynamika 2018/2017 (%)
1	2	3	4	5	6	7
		Razem zrealizowane wydatki	188 123 278,78	220 895 598,54	91,0	117,4
1	150	Przetwórstwo przemysłowe	21 000,00	65 108,31	96,9	310,0
2	400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	29 458,50	48 892,50	5,7	166,0
3	600	Transport i łączność	105 902 037,24	85 276 818,31	94,8	80,5
4	700	Gospodarka mieszkaniowa	22 673 120,52	17 939 104,99	88,6	79,1
5	710	Działalność usługowa	15 539 590,41	15 025 978,46	64,2	96,7
6	750	Administracja publiczna	1 265 756,44	4 516 461,55	94,8	356,8
7	752	Obrona narodowa	0,00	84 737,84	96,3	-
8	754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 390 173,91	6 149 299,85	98,4	257,3
9	801	Oświata i wychowanie	11 534 909,77	29 721 000,74	88,4	257,7
10	851	Ochrona zdrowia	527 909,67	990 290,15	100,0	187,6
11	852	Pomoc społeczna	5 858 529,78	8 707 442,79	99,6	148,6
12	853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	384 199,98	982 710,42	95,3	255,8

L.p.	Dział	Nazwa	Wykonanie na 31.12.2017r.	Wykonanie na 31.12.2018r.	Wskaźnik wykonania planu (%)	Dynamika 2018/2017 (%)
1	2	3	4	5	6	7
13	854	Edukacyjna opieka wychowawcza	3 518 069,75	198 170,01	99,3	5,6
14	855	Rodzina	1 889 068,13	2 062 947,48	99,9	109,2
15	900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	8 106 669,33	25 858 169,08	96,2	319,0
16	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 929 183,42	2 662 702,37	98,6	138,0
17	925	Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	347 445,64	15 416 661,01	100,0	4 437,1
18	926	Kultura fizyczna	6 206 156,29	5 189 102,68	99,9	83,6

4. Informacja o wykonaniu przedsięwzięć

Wydatki na wieloletnie przedsięwzięcia zrealizowane w 2018 roku wyniosły 473.253.074,58 zł, tj. 95,4 % planu,

w tym w zakresie wydatków:

- bieżących (96,6 % planu) 317.311.593,41 zł
- majątkowych (93,1 % planu) 155.941.481,17 zł

W 2018 roku realizowano 98 przedsięwzięć bieżących i majątkowych współfinansowanych bądź planowanych do współfinansowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, na łączną kwotę 122 769 306,39 zł (9 % ogółu wydatków budżetu miasta). Środki z UE wyniosły 74 944 134,31 zł, co stanowiło 61 % łącznych wydatków na te przedsięwzięcia.

Tabela 1

	<i>Liczba przedsięwzięć</i>	<i>łączne wydatki</i>	<i>w tym:</i>				
			<i>środki własne miasta</i>	<i>środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp</i>	<i>kredyty</i>	<i>środki inne</i>	<i>środki własne pozaprojektowe</i>
Wydatki na przedsięwzięcia bieżące	59	14 486 259,77	488 475,63	13 208 116,27	0,00	767 895,46	21 772,41
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe	39	108 283 046,62	38 365 078,01	61 736 018,04	2 155 840,00	88 913,12	5 937 197,45
Wydatki ogółem	98	122 769 306,39	38 853 553,64	74 944 134,31	2 155 840,00	856 808,58	5 958 969,86

W ramach realizacji 59 przedsięwzięć bieżących wydatkowano łącznie 14 486 259,77 zł, w tym środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u. o f.p. - 13 208 116,27 zł.

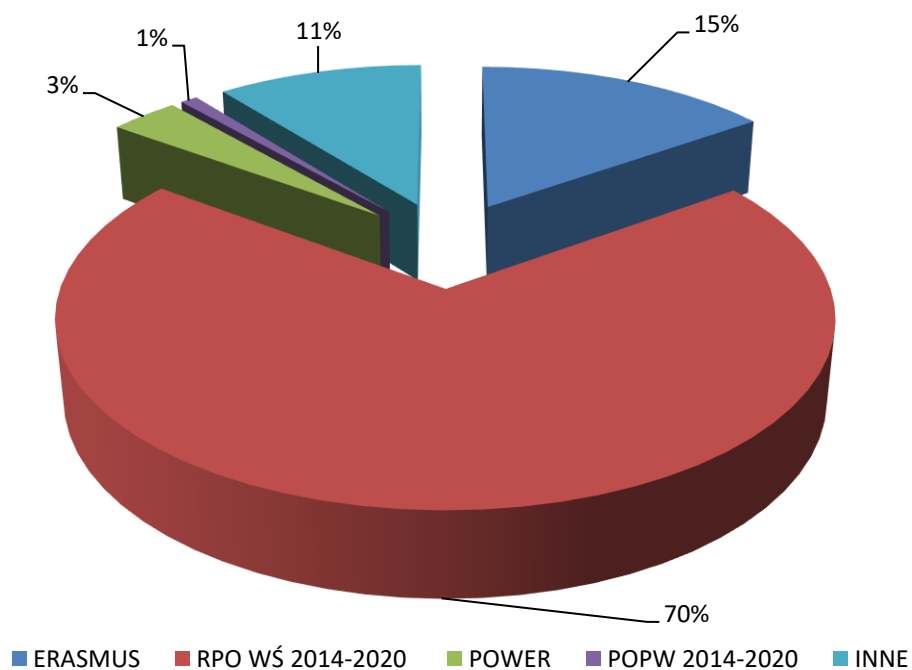
Najwięcej przedsięwzięć realizowano i najwięcej środków wydatkowano w ramach zadań współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, na które przeznaczono 70 % łącznych wydatków.

Szczegóły zostały zaprezentowane w poniższej tabeli 2 i na wykresie 1.

Tabela 2

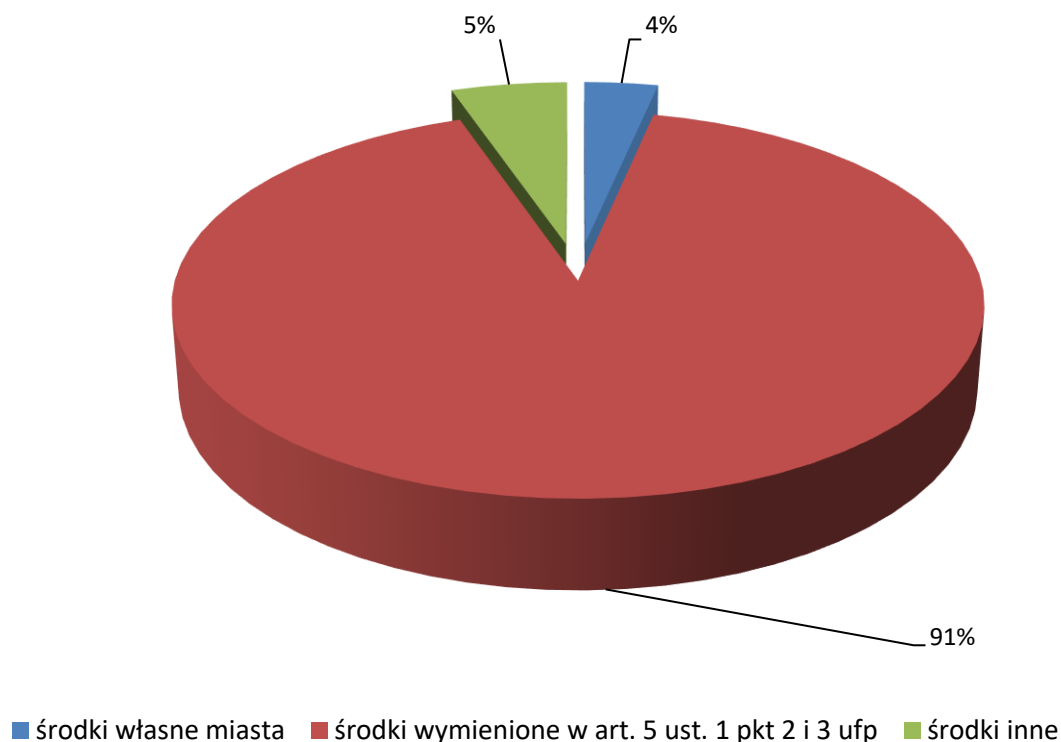
	<i>Liczba przedsięwzięć</i>	<i>Łączne wydatki</i>	<i>w tym:</i>			
			<i>środki własne miasta</i>	<i>środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp</i>	<i>środki inne</i>	<i>środki własne pozaprojektowe</i>
Wydatki bieżące	59	14 486 259,77	488 475,63	13 208 116,27	767 895,46	21 772,41
RPO WŚ 2014-2020	26	10 115 632,27	229 756,13	9 292 295,17	593 580,97	0,00
ERASMUS	22	2 202 624,84	14 300,00	2 182 451,51	0,00	5 873,33
POWER	5	509 261,31	0,00	481 395,79	11 966,44	15 899,08
POPW 2014-2020	3	126 788,46	18 324,00	102 546,63	5 917,83	0,00
INNE	3	1 531 952,89	226 095,50	1 149 427,17	156 430,22	0,00

Wykres 1

Środki na realizację przedsięwzięć bieżących pochodziły głównie ze źródeł bezzwrotnych, które stanowiły 96 % wydatków, w tym 91% stanowiły środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p., zaś wkład własny miasta w te przedsięwzięcia wyniósł 4% (wykres 2).

Wykres 2

Przedsięwzięcia bieżące dotyczyły kwestii związanych z edukacją szkolną, włączeniem społecznym, walką z bezrobociem, rozwojem przedsiębiorczości.

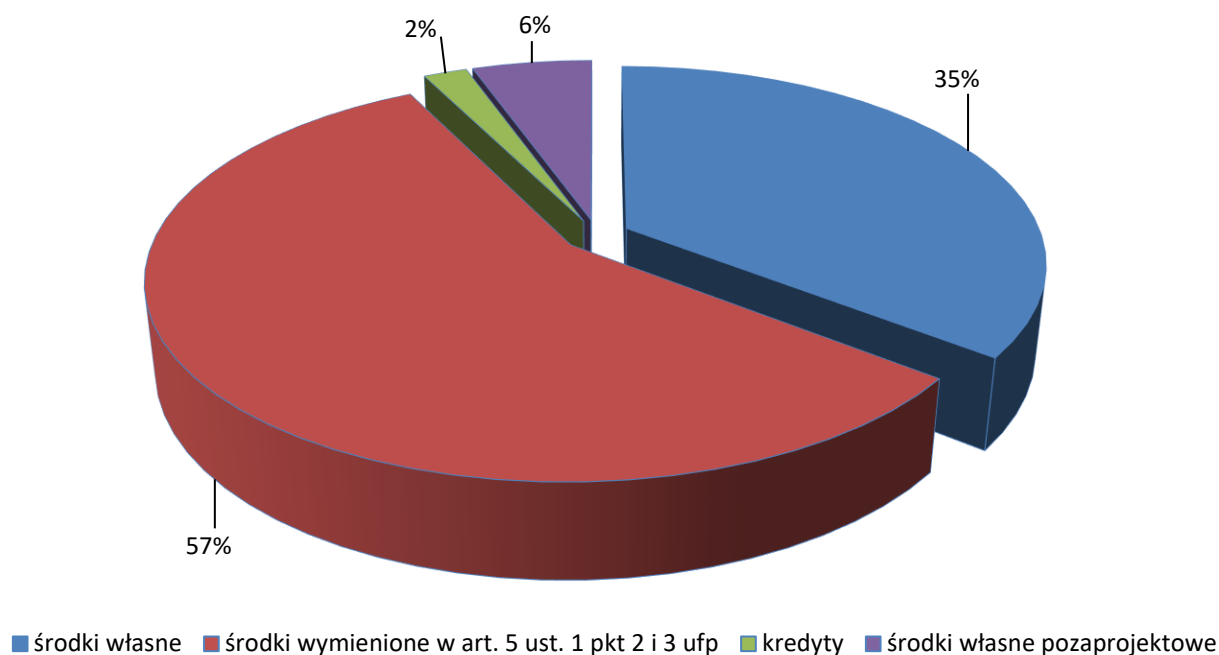
Realizowane były bądź nadzorowane przez wydziały Urzędu Miasta i miejskie jednostki organizacyjne, zgodnie z poniższą tabelą 3.

Tabela 3

Wydatki na przedsięwzięcia bieżące	Liczba przedsięwzięć	Łączne wydatki
Wydział/Jednostka	59	14 486 259,77
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	40	8 556 794,20
Kielecki Park Technologiczny	5	985 924,14
Miejski Urząd Pracy	4	3 102 058,70
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	4	395 983,44
Wydział Zarządzania Funduszami	3	465 978,79
Centrum Kształcenia Praktycznego	2	195 210,30
Wydział Organizacyjny	1	784 310,20

W ramach przedsięwzięć majątkowych, realizowanych bądź planowanych do realizacji przy współfinansowaniu środkami pochodzącymi głównie z funduszy europejskich, wydatkowano kwotę 108 283 046,62 zł. Środki bezzwrotne, w kwocie 61 736 018,04 zł, stanowiły 57 % wydatków na przedsięwzięcia majątkowe z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3. Szczegóły zostały zaprezentowane w poniższym wykresie 3.

Wykres 3

Przedsięwzięcia majątkowe dotyczyły projektów realizowanych bądź planowanych do realizacji przy współfinansowaniu środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020 i Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020.

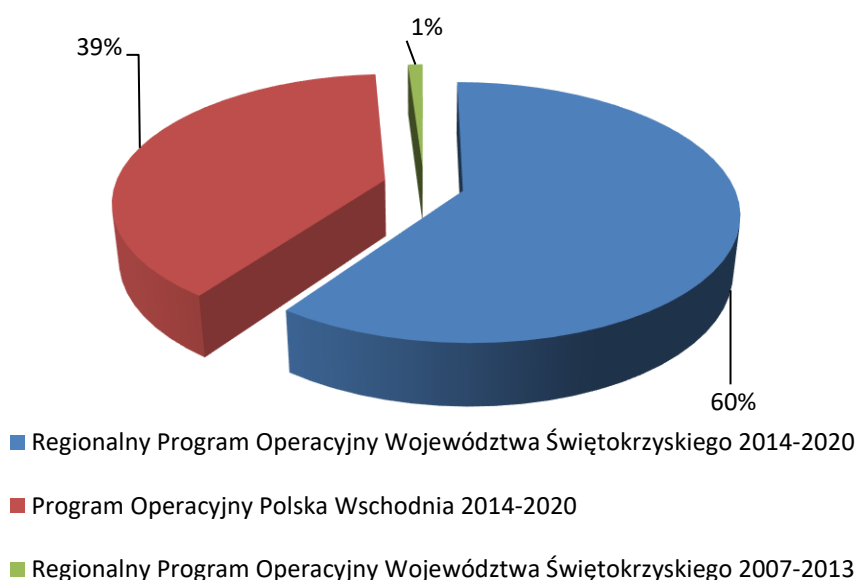
Szczegółowe informacje dotyczące wydatków na przedsięwzięcia majątkowe zawarto zgodnie z poniższą tabelą 4 i na wykresie 4.

Tabela 4

	Liczba przedsięwzięć	Łączne wydatki	w tym:				
			środki własne	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp	kredyty	środki inne	środki własne pozaprojektowe
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe:	39	108 283 046,62	38 365 078,01	61 736 018,04	2 155 840,00	88 913,12	5 937 197,45
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020	20	64 765 229,20	24 326 208,06	35 604 537,28	1 685 964,00	78 885,68	3 069 634,18
Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020	13	42 298 428,38	14 031 442,23	26 074 658,68	469 876,00	0,00	1 722 451,47

Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013	3	1 127 571,94	0,00	0,00	0,00	0,00	1 127 571,94
Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020	2	74 277,24	7 427,72	56 822,08	0,00	10 027,44	0,00
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013	1	17 539,86	0,00	0,00	0,00	0,00	17 539,86

Wykres 4

Przedsięwzięcia majątkowe związane były z infrastrukturą drogową, przyrodniczo-turystyczną, usługową. Największy udział w ich wykonaniu miał Miejski Zarząd Dróg (60.354.532,25 zł), Geopark (15.416.661,01 zł) oraz Kielecki Park Technologiczny (12.756.640,47 zł).

Szczegóły dotyczące wykonania przedsięwzięć majątkowych w podziale na jednostki realizujące i nadzorujące inwestycje zaprezentowano w poniższej tabeli 5.

Tabela 5

	Łączne wydatki
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe	108 283 046,62
Miejski Zarząd Dróg	60 354 532,25
Geopark	15 416 661,01
Kielecki Park Technologiczny	12 756 640,47
Wydział Inwestycji	9 120 228,18

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	5 295 955,10
Zarząd Transportu Miejskiego	3 143 276,77
Zakład Obsługi Urzędu Miasta Kielce	868 061,76
Centrum Kształcenia Praktycznego	701 244,44
Miejski Urząd Pracy	334 191,43
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	206 415,97
Wydział Zarządzania Funduszami	85 839,24

Na pozostałe programy, projekty lub zadania zrealizowane w 2018r. Miasto poniosło wydatki, w łącznej kwocie 350.483.768,19 zł, co stanowi 96,7 % planu.

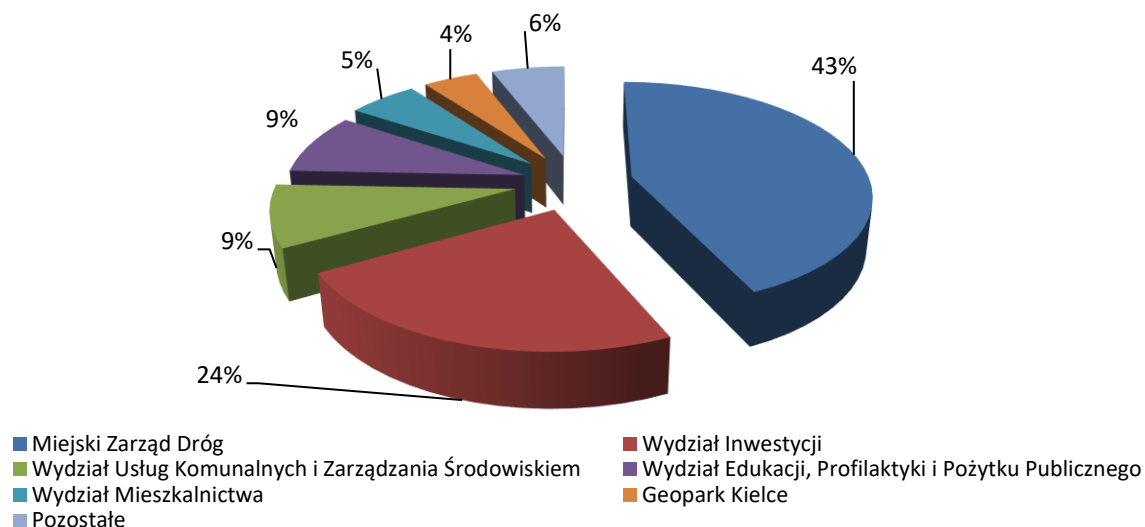
W ramach przedsięwzięć bieżących zrealizowano wydatki w wysokości 302.825.333,64 zł, tj. 98,0% planu. W tej grupie przedsięwzięć największy udział mają wydatki na zakup usług przewozu pasażerów środkami komunikacji miejskiej (77.265.590,70 zł), dotowania szkół i placówek oświatowych publicznych i niepublicznych (74.746.528,86 zł), System Gospodarki Odpadami Komunalnymi (30.239.335,86 zł) oraz dotowanie samorządowych instytucji kultury (25.241.371,00 zł).

W ramach przedsięwzięć majątkowych, w zakresie pozostałych programów, projektów lub zadań, zrealizowano wydatki w kwocie 47 658 434,55 zł, co stanowi 89,3% planu po zmianach, na dzień 31 grudnia 2018 r., który wynosił 53 345 481 zł. Przedsięwzięcia te dotyczyły przede wszystkim działań związanych z poprawą i rozbudową infrastruktury drogowej, gospodarką komunalną. Realizowane były przez wydziały Urzędu Miasta i miejskie jednostki organizacyjne. Największy udział w ich wykonaniu miał Miejski Zarząd Dróg (20 612 159,36 zł) oraz Wydział Inwestycji (11 260 992,29 zł). Szczegóły zaprezentowano w Tabeli 6 i na Wykresie 5.

Tabela 6

Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe	Łączne wydatki
Wydział/Jednostka	47 658 434,55
Miejski Zarząd Dróg	20 612 159,36
Wydział Inwestycji	11 260 992,29
Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem	4 171 466,93
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	4 113 198,45
Wydział Mieszkalnictwa	2 641 017,52
Geopark Kielce	2 081 436,35
Pozostałe w tym:	2 778 163,65
<i>Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie</i>	<i>982 382,48</i>
<i>Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa</i>	<i>494 820,72</i>
<i>Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji</i>	<i>460 458,00</i>
<i>Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta</i>	<i>457 866,45</i>
<i>Zakład Obsługi i Informatyki Urzędu Miasta</i>	<i>230 116,00</i>
<i>Zarząd Transportu Miejskiego</i>	<i>152 520,00</i>

Wykres 5

5. Przychody budżetu

Plan przychodów wynoszący 160.536.466 zł zrealizowano w wysokości 160.550.633,91 zł, tj. w 100,0% z tego przypada na:

1/ kredyty długoterminowe krajowe	111.755.840,00 zł
w tym na:	
- zadania inwestycyjne współfinansowane ze środków Unii Europejskiej	2.155.840,00 zł
- pozostałe zadania	27.000.000,00 zł
- spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	32.600.000,00 zł
- zadania inwestycyjne współfinansowane ze środków Europejskiego Banku Inwestycyjnego	50.000.000,00 zł
2/ wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Miasta, wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych	48.794.793,91 zł
w tym środki na pokrycie deficytu	46.812.501,00 zł

6. Rozchody budżetu

Plan rozchodów w kwocie 34.568.125 zł wykonano w wysokości 34.568.124,40 zł, tj. w 100,0%. Rozchody te objęły:

1/ spłatę rat kredytów długoterminowych w wysokości 28.652.048,40 zł zaciągniętych w:	
- Powszechnej Kasie Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie	12.977.000,00 zł
- ING Bank Śląski Spółka Akcyjna z siedzibą w Katowicach	7.852.862,40 zł
- Banku Polska Kasa Opieki S. A. z siedzibą w Warszawie	4.822.186,00 zł
- Banku Spółdzielczym w Kielcach, II oddział w Kielcach	3.000.000,00 zł

2/ spłatę rat pożyczek długoterminowych w kwocie 916.076,00 zł, zaciągniętych w W.F.O.Ś i G.W. w Kielcach na zadania inwestycyjne:

- sieć wodociągowo-kanalizacyjna w os. Ostrogórka w Kielcach – dokumentacja i realizacja	557.268,00 zł
- sieć kanalizacyjna w os. Baranówek – Kaweczyna, w rejonie ulic: Buska, Iłżecka, Konecka, Opoczyńska, Kalinowskiego, Opatowska, Łagowska, Lisowczyków, Rajtarska – dokumentacja + realizacja	163.532,00 zł
- modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Miasta Kielce	195.276,00 zł

3/ wykup obligacji komunalnych (agent emisji: Bank Polska Kasa Opieki S.A. z siedzibą w Warszawie) 5.000.000,00 zł

7. Kredyty, obligacje, pożyczki

Stan zadłużenia Miasta Kielce na dzień 01.01.2018r. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wynosił **765.417.721,67 zł**, w tym z tytułu:

- kredytów	679.521.789,40 zł
- pożyczek	5.761.932,27 zł
- obligacji	80.134.000,00 zł

W 2018 roku zaciągnięto nowe kredyty i pożyczki na łączną kwotę 111.755.840,00 zł oraz zawarto umowę sprzedaży, której cena jest płatna w ratach, a spłata dokonywana jest z wydatków budżetu. Spłacono zadłużenie w wysokości 34.568.124,40 zł.

Zadłużenie Miasta Kielce

Lp.	Nazwa	Stan zadłużenia na dzień 01.01.2018r.	Zaciągnięte kredyty/ pożyczki w 2018r.	Wartość zaciągniętego zobowiązania w 2018r.	Spłacone/ umorzone zobowiązania w 2018 r.	Stan zadłużenia na dzień 31.12.2018 r.
1	2	3	4	5	6	7
1.	KREDYTY (kapitał)	679 521 789,40	111 755 840,00	-	28 652 048,40	762 625 581,00
2.	POŻYCZKI (kapitał)	5 761 932,27	0,00	-	951 503,00 w tym: spłacone: 916 076,00 umorzone: 35 427,00	4 810 429,27
3.	OBLIGACJE	80 134 000,00	0,00	-	5 000 000,00	75 134 000,00

4.	UMOWA SPRZEDAŻY, KTÓREJ CENA JEST PŁATNA W RATACH	-	-	6 433 810,00	-	6 433 810,00
RAZEM		765 417 721,67	111 755 840,00	6 433 810,00	34 603 551,40	849 003 820,27

8. Wynik finansowy budżetu

Realizacja budżetu Miasta w 2018 r. dała następujący wynik finansowy:

Lp.	Wyszczególnienie	Plan na początek roku 2018	Plan po zmianach na 31.12.2018r.	Wykonanie	Wskaźnik wykonania (%)
1	2	3	4	5	6
1.	Dochody	1 263 766 901	1 297 030 448,00	1 275 112 674,57	98,3
2.	Wydatki	1 407 675 939	1 422 998 789,00	1 373 712 393,92	96,5
3.	Deficyt/nadwyżka (1-2)	-143 909 038	-125 968 341,00	-98 599 719,35	
4.	Przychody	178 814 053	160 536 466,00	160 550 633,91	100,0
5.	Rozchody	34 905 015	34 568 125,00	34 568 124,40	100,0
6.	Wynik	x	0,00	27 382 790,16	x

Na koniec roku 2018 pozostały wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Miasta, wynikających z rozliczeń kredytów i pożyczek z lat ubiegłych w wysokości **27.382.790,16 zł.**

Przychody zostały zrealizowane na poziomie 100,0% planu po zmianach. Zaciągnięto wszystkie zaplanowane kredyty.

Do przychodów zalicza się również wolne środki pieniężne jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu Miasta, pozostałe na koniec 2017 r. w wysokości 48.794.793,91 zł.

Spłacono raty kredytów i pożyczek w zaplanowanej wysokości.

9. Budżet Obywatelski Miasta Kielce

Miasto Kielce organizuje budżet obywatelski począwszy od 2013 roku. W każdym kolejnym roku, aż do 2018r., przeprowadzano kolejną edycję wyłaniania nowych zadań inwestycyjnych do realizacji w procesie partycypacji społecznej.

Zadania realizowane w 2018 roku w ramach budżetu obywatelskiego zostały wybrane na podstawie procedur określonych Regulaminem stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 65/2017 Prezydenta Miasta

Kielce z dnia 1 marca 2017 r. w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2018r. dla Miasta Kielce, zmienionym zarządzeniem nr 404/2017 z dnia 27 września 2017r.

W ramach edycji budżetu obywatelskiego organizowanego w 2017 roku mieszkańcy Kielc zgłosili 48 zadań, w tym 30 zadań małych (gdy koszt realizacji pojedynczego zadania nie przekracza kwoty 150.000 zł), oraz 18 zadań dużych (gdy koszt realizacji pojedynczego zadania przekracza kwotę 150.000 zł).

Do głosowania zostały dopuszczone 42 zadania, w tym 29 zadań małych oraz 13 dużych.

Budżet Obywatelski na 2018 rok dla Miasta Kielce (organizowany w 2017 roku) – podsumowanie głosowania		
Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	łącznie liczba osób, które oddały ważne karty do głosowania	38 826
	<i>w tym</i>	
1.1.	liczba osób, które oddały ważną kartę do głosowania w formie papierowej	6 705
	<i>z tego:</i>	
1.1.a	poprzez wrzucenie karty do głosowania do urn	6 641
1.1.b	poprzez przesłanie karty do głosowania listem	64
1.2.	liczba osób, które zagłosowały za pośrednictwem Internetu	32 121
2.	łącznie liczba głosów ważnych oddanych na wszystkie zadania	112 143
	<i>w tym</i>	
2.1.	liczba głosów oddanych na zadania małe	76 619
2.2.	liczba głosów oddanych na zadania duże	35 524
3.	łącznie liczba kart do głosowania uznanych za nieważne	1 621
	<i>w tym</i>	
3.1.	liczba kart do głosowania, oddanych więcej niż jeden raz, przez tę samą osobę	1 138
3.2.	liczba kart do głosowania uznanych za nieważne z pozostałych przyczyn *	483

**nieczytelnie wpisany nr Pesel lub imię i nazwisko na karcie do głosowania, niepoprawny nr Pesel, brak podpisu na karcie do głosowania, głos oddany przez osobę nie mieszkającą w Kielcach, głos oddany przez osobę mającą mniej niż 16 lat w dniu głosowania, wybór większej liczby zadań od określonej w regulaminie, brak zgody na przetwarzanie danych osobowych*

Budżet Obywatelski Miasta Kielce

LP.	NUMER ZADANIA	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA ZADANIA	KOSZT ZADANIA PO WERYFIKACJI	IŁOŚĆ WAŻNYCH GŁOSÓW
WYNIKI GŁOSOWANIA - ZADANIA DUŻE					
1	D05	ZESPÓŁ BOISK SPORTOWYCH WRAZ Z SIŁOWNIĄ ZEWNĘTRZNĄ I STREFĄ STREET WORKOUT PRZY Zespole Szkół Elektrycznych W KIELCACH	Obręb 017, nr działki 29/27, 29/25, 29/13 ul. Prezydenta R. Kaczorowskiego 8 Kielce	1 900 000	9 250
WYNIKI GŁOSOWANIA - ZADANIA MAŁE					
1	M25	Dziecięcy ogród marzeń - budowa i modernizacja placu zabaw dla wszystkich dzieci przedszkolnych i mieszkańców osiedla Uroczysko przy Przedszkolu Samorządowym nr 35	NR: 947/47;947/50; 947/271; 947/272;969/3;969/4;969/5;969/6; 969/7;OBREB: 0006	150 000	7 989
2	M23	Siłownia na powietrzu - Aleja Legionów 4	Boisko szkolne przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kielcach, Al.Legionów 4	150 000	5 304
3	M22	Budowa sieci monitoringu przy ulicach: Fabryczna, Hutnicza, Pańska i Giserska	Fabryczna, Hutnicza, Pańska i Giserska	150 000	5 273
4	M09	Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności parkingu szkolnego oraz chodników wokół budynku ZSO Nr 8 w Kielcach	Teren ZSO Nr 8 przy Alei Górników Staszicowskich 22A, 25-804 Kielce, nr obrębu 020, numery działek: 550/4, 550/7, 550/8	150 000	5 239
5	M28	Sąsiedzka strefa wypoczynku Słoneczne i Bocianek - grill i zabawa	dz. nr 275/276 - Park im. Adolfa Dygasińskiego od strony zachodniej w wyższej części wzniesienia	150 000	4 521
6	M01	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22 w Kielcach	Plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22 w Kielcach ul.Bolesława Chrobrego 110 nr działki 1175	150 000	4 490

7	M24	Kreatywna strefa zabawy i nauki na Barwinku	NR: 1143/3; OBRĘB: 0024 - utwardzona, asfaltowa powierzchnia placów obok przyszkolnego (Gimnazjum nr 16) boiska poliuretanowego	150 000	4 168
8	M18	Modernizacja: 1. placu zabaw; 2. istniejącego chodnika; 3; Furtka i wejście od strony Romualda; na terenie Przedszkola Samorządowego nr 33 w Kielcach, ul. Romualda 6	Nr obrębu: 0017. Nr działki: 166/8 166/10 166 /12	150 000	3 572
9	M07	Budowa w pełni wyposażonego boiska do siatkówki plażowej ze stałymi słupkami, piaszczystej nawierzchni, zdejmowaną siatką, ogrodzonego siatką wysokości 3,5m, wymiary ogrodzenia 25m x 15m z zamykaną bramą wejściową	Nr obrębu 0024, nr działki 415/2 - część południowa, teren boiska przy Zespole Szkół Ekonomicznych w Kielcach ul.Langiewicza 18	100 000	3 560
10	M19	Zamknij oczy: zobacz Kielce - mapy w 6 punktach miasta dostępne nie tylko dla widzających	ul.Daleszycka 21, działka 272/36; Aleja Legionów 1, wejście Amfiteatru; Ks.Piotra Ściegiennego 8, wejście do Kolporter Arena; Plac Artystów, Skrzyżowanie ul.Sienkiewicza i ul.Kapitulnej, Plac Niepodległości - wyjście z dworca PKP; Rynek 1 – Urząd	99 000	3 451
11	M15	Wykonanie ogólnodostępnego placu zabaw przy ZSO nr 6 w Kielcach	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach ul.Leszczyńska 8, 25-321 Kielce	150 000	3 438
12	M16	Doposażenie infrastruktury ogólnodostępnych boisk znajdujących się na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach - budowa trybun dla kibiców oraz montaż ławeczek i koszy na śmieci	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach, 25-321 Kielce ul.Leszczyńska 8	150 000	3 427

13	M27	ZIELONE SERCE CZARNOWA – I etap uporządkowania zielonego terenu i budowy infrastruktury pod przyszły PARK DLA CZARNOWA (pomiędzy ulicą Piekoszowską i Mieszka I)	NR: 1099/6 i 1099/4; OBRĘB: 0009, na działce 1099/4 za rowem na północ za planowaną inwestycją "Mieszkania Plus"	150 000	3 093
14	M06	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 4 w Kielcach „Więcej ruchu dla maluchów – profilaktyka otyłości wśród dzieci”	NR: 745; OBRĘB: 0017	150 000	2 535
15	M14	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 16, ul.Nowy Świat 34 w Kielcach	ul.Nowy Świat 34, nr działki 425/12, 425/14, 425/6, obręb 0010	150 000	2 222
16	M29	Mini - Park - Uroczysko	Działki nr 947/342	99 500	2 192
17	M03	Budowa parkingu z płyt ażurowych na pasie terenu zielonego pomiędzy ulicą Krakowską a ulicą Kryształową na wysokości pawilonu handlowego przy ul.Kryształowej 4A-G	Osiedle Podkarczówka, strefa podmiejska miasta Kielce. Lokalizacja na terenie zielonym przy ulicy Kryształowej - działki ew. nr nr 433/10, 433/32 i 433/11 obręb 021 miasta Kielce	100 000	1 914
18	M12	Placyk "Kubusia" dla Naszych Milusińskich	Obręb 10109; Działka nr 1533/3; ul.Chatubińskiego 32, 25-619 Kielce, Przedszkole Samorządowe nr 29	148 000	1 803
19	M10	Chodnik (wąski 1,10 m szer.) biegnący przez działkę nr 945 przy ul.Klonowej, prowadzący nad kielecki zalew	Początek chodnika: od działki 926 przy ul.Klonowej i dalej wzdłuż 928 (przez działkę 945), potem równoległe do ścieżki rowerowej (działki: 928, 927, 923 do 922) i w drugą stronę do ul. Wiśniowej do działki nr 929	80 000	1 729

20	M02	Budowa placu o funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej na terenie pomiędzy ulicami Karczówkowską, Jagiellońską i Kamińskiego wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleń.	Osiedle Jagiellońskie, strefa śródmiejska miasta Kielce. Lokalizacja na terenie zielonym w pobliżu wejścia do Ogrodu Botanicznego - działka ew. nr 440/2 obręb 0015 miasta Kielce	150 000	1 326
21	M04	Budowa placu o funkcji rekreacyjno - wypoczynkowej przy ul. Szczygła wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleń.	Osiedle Herby, strefa podmiejska miasta Kielce, ulica Szczygła - naprzeciw bramy wjazdowej na teren szkoły. Obręb 0009 miasta Kielce, działki ew. nr nr 294/17, 294/18 i 295/4	150 000	989
22	M05	Zabudowa małej architektury - ścieżka zdrowia - plac zabaw na powierzchni poliuretanowej.	NR: 869/16; OBRĘB: 0008	150 000	820

Realizacja zadań z Budżetu obywatelskiego w 2018 roku

Zadania inwestycyjne roczne

w zł

<i>Poz.</i>	<i>Nazwa Inwestycji</i>	<i>Planowane wydatki po zmianach na 31.12.2018 r.</i>	<i>Wykonanie na dzień 31.12.2018 r.</i>	<i>% 4:3</i>	<i>Uwagi</i>
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
I	Miejski Zarząd Dróg				
1	Poprawa bezpieczeństwa i funkcjonalności parkingu szkolnego oraz chodników wokół budynku SP Nr 20 w Kielcach (BO)	160 000	157 724,74	98,6	Inwestycja polegająca na utwardzeniu terenu na gruncie budowlanym, realizowana przez RPZiUK w ramach umowy powierzeniowej. Zadanie zakończone i rozliczone. Nakłady do przekazania do Urzędu Miasta Kielce.
a/	dochody własne	160 000	157 724,74	98,6	

2	Chodnik (wąski 1,10 m szer.) biegnący przez działkę nr 945 przy ul. Klonowej, prowadzący na kielecki zalew (BO)	86 773	83 180,33	95,9	Inwestycja realizowana przez RPZiUK w ramach umowy powierzeniowej. Zadanie zakończone i rozliczone. Nakłady do przekazania do Urzędu Miasta Kielce.
a/	<i>dochody własne</i>	86 773	83 180,33	95,9	
3	Budowa parkingu z płyt ażurowych na pasie terenu zielonego pomiędzy ulicą Krakowską a ulicą Kryształową na wysokości pawilonu handlowego przy ul. Kryształowej 4 A-G (BO)	113 621	103 656,59	91,2	Realizacja: zadanie realizowane w ramach umowy powierzeniowej z RPZiUK. Wykonano: 50m zatok, chodnik o szerokości 2m.
a/	<i>dochody własne</i>	113 621	103 656,59	91,2	
II	Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa				
1	Budowa sieci monitoringu przy ulicach: Fabryczna, Hutnicza, Pańska i Giserska	150 000	150 000,00	100,0	Zadanie zostało zrealizowane w całości w ramach Budżetu Obywatelskiego „Białogon”.
a/	<i>dochody własne</i>	150 000	150 000,00	100,0	
III	Wydział Inwestycji				
1	Budowa kreatywnej strefy zabawy i nauki na oś. Barwinek w Kielcach	157 133	157 132,07	100,0	Wykonano nawierzchnię z kostki betonowej. W skład strefy wchodzi: plansze wykonane z materiału termoplastycznego ze wzorami gier i zabaw oraz miasteczko ruchu drogowego. Strefę wyposażono w kosze, ławki i tablice informacyjne.
a/	<i>dochody własne</i>	157 133	157 132,07	100,0	

2	Budowa trybun przy boisku na terenie Szkoły Podstawowej nr 15 w Kielcach ul. Leszczyńska 8	128 613	128 612,37	100,0	Zadanie zrealizowane. Wykonano trybunę-widownię o dł. 30 m, z konstrukcji metalowej, demontowalnej, modułowej. Trybuny Wyposażono w stopnie pośrednie oraz bariery ochronne od tyłu i z boku widowni, 3 rzędy siedzisk polipropylenowych (łącznie 153szt.) oraz 3 wejścia na widownię.
a/	<i>dochody własne</i>	128 613	128 612,37	100,0	
3	Utwardzenie dziedzińca Szkoły Podstawowej nr 15 w Kielcach ul. Leszczyńska 8	194 845	194 844,26	100,0	Zadanie zrealizowane. Wykonano utwardzenie dziedzińca szkolnego z kostki betonowej, dwustopniowe schody (wym. 2,5/1,9x1,28m), opaskę wokół ścian dziedzińca, nawierzchnię funkcyjną poliuretanową.
a/	<i>dochody własne</i>	194 845	194 844,26	100,0	
4	Budowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 34 w Kielcach ul. Kowalczewskiego 9	170 000	164 370,07	96,7	Zadanie zrealizowane. Wybudowano plac zabaw wyposażony w urządzenia zabawowe, bujak pojedynczy - 2szt., tablica do rysowania kredą - 3szt., stolik z ławeczkami dla dzieci - 6szt. oraz elementy małej architektury oraz wykonano nawierzchnię bezpieczną.
a/	<i>dochody własne</i>	170 000	164 370,07	96,7	
5	Budowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 29 w Kielcach ul. Chałubińskiego 32	143 707	143 706,70	100,0	Zadanie zrealizowane. Wybudowano plac zabaw wyposażony w urządzenia zabawowe, elementy małej architektury oraz wykonano nawierzchnię bezpieczną.
a/	<i>dochody własne</i>	143 707	143 706,70	100,0	

6	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 22 w Kielcach ul. Bolesława Chrobrego 110	155 000	146 948,94	94,8	Zadanie zrealizowane. W ramach zadania został zrealizowany plac zabaw z urządzeniami zabawowymi oraz nawierzchnią bezpieczną - 139 m2.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>155 000</i>	<i>146 948,94</i>	<i>94,8</i>	
7	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 16 w Kielcach ul. Nowy Świat 34	148 021	148 020,19	100,0	Zadanie zrealizowane. W ramach zadania wykonano plac zabaw wyposażony w urządzenia zabawowe oraz wykonano nawierzchnię bezpieczną.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>148 021</i>	<i>148 020,19</i>	<i>100,0</i>	
8	Modernizacja placu zabaw na terenie Przedszkola Samorządowego nr 33 w Kielcach ul. Romualda 6	144 315	144 314,72	100,0	Zadanie zrealizowane. W ramach zadania został zrealizowany plac zabaw wraz z zestawem zabawowym oraz nawierzchnią bezpieczną - 133,5 m2.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>144 315</i>	<i>144 314,72</i>	<i>100,0</i>	
9	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 35 w Kielcach ul. Orkana 13	120 861	120 860,10	100,0	Zadanie zrealizowane. W ramach zadania wyposażono plac zabaw w nowe urządzenia zabawowe, elementy małej architektury oraz wykonano nawierzchnię bezpieczną.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>120 861</i>	<i>120 860,10</i>	<i>100,0</i>	
10	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 4 w Kielcach ul. Kujawska 21	140 000	132 631,07	94,7	Zadanie zrealizowane. W ramach zadania wykonano plac zabaw wyposażony w urządzenia zabawowe, elementy małej architektury oraz wykonano nawierzchnię bezpieczną.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>140 000</i>	<i>132 631,07</i>	<i>94,7</i>	

11	Budowa boiska do siatkówki plażowej przy Zespole szkół Ekonomicznych w Kielcach ul. Langiewicza 18	125 685	125 684,58	100,0	Zadanie zrealizowane. Wybudowano boisko o nawierzchni z piasku płukanego o powierzchni 403,89 m2, rozbudowano system monitoringu wizyjnego o jedną kamerę tubową z obiektywem stałoogniskowym.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>125 685</i>	<i>125 684,58</i>	<i>100,0</i>	
12	Budowa siłowni zewnętrznej przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Kielcach Al.Legionów 4	118 052	118 051,01	100,0	Zadanie zrealizowane. Zamontowano urządzenia, wykonano chodnik o nawierzchni z kostki brukowej o powierzchni 255 m2
a/	<i>dochody własne</i>	<i>118 052</i>	<i>118 051,01</i>	<i>100,0</i>	
IV	Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem				
1	Sąsiedzka strefa wypoczynku Słoneczne i Bocianek - grill i zabawa	150 000	147 977,00	98,7	Zadanie z budżetu obywatelskiego - wykonanie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego, zadanie zrealizowano.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>150 000</i>	<i>147 977,00</i>	<i>98,7</i>	
2	Zamknij oczy: zobacz Kielce - mapy w 6 punktach miasta dostępne nie tylko dla widzających	99 000	87 840,00	88,7	Zadanie zrealizowano w ramach budżetu obywatelskiego. Wykonanie i montaż 6 map dla niewidomych i niedowidzących. Oszczędność w wyniku wyboru najtańszej oferty.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>99 000</i>	<i>87 840,00</i>	<i>88,7</i>	

3	Budowa placu o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej na terenie pomiędzy ulicami Karczówkowską, Jagiellońską i Kamińskiego wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleni	140 000	111 138,16	79,4	Zadanie zrealizowano w ramach budżetu obywatelskiego. Oszczędność w wyniku wyboru najtańszej oferty.
a/	<i>dochody własne</i>	<i>140 000</i>	<i>111 138,16</i>	<i>79,4</i>	
4	Budowa placu o funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej przy ul. Szczygła wyposażonego w urządzenia do ćwiczeń, ławki, stoliki do gier planszowych oraz zieleni	150 000	143 000,00	95,3	Zadanie z budżetu obywatelskiego. Wykonanie miejsca rekreacyjno-wypoczynkowego do gier. Oszczędność w wyniku wyboru najtańszej oferty
a/	<i>dochody własne</i>	<i>150 000</i>	<i>143 000,00</i>	<i>95,3</i>	.

Wykaz pozostałych programów, projektów lub zadań

w zł

Lp.	Nazwa i cel przedsięwzięcia		Przewidywane nakłady i źródła finansowania				Rok 2018				
			Źródło	Łączne nakłady finansowe	Wydatki poniesione do dnia 31.12.2017r.	Stopień realizacji przedsięwzięć % 5:4	Plan na początek roku	Planowane wydatki po zmianach na 31.12.2018r.	Wykonanie na dzień 31.12.2018r.	Stopień realizacji przedsięwzięć % 9:10	Stan zaawansowania prac, zrealizowany zakres rzeczowy - wskaźniki ilościowe
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	Wydział Inwestycji										
1.	Przedsięwzięcie:	Budowa zespołu boisk sportowych z siłownią zewnętrzną i strefą "Street Workout" przy Zespole Szkół Elektrycznych w Kielcach, ul. Prezydenta R. Kaczorowskiego 8	Wartość przedsięwzięcia:	1 847 220	2 220	0,1	1 895 000	945 000	911 979,82	96,5	Zadanie w trakcie realizacji. Zakres rzeczowy inwestycji obejmuje: 3 boiska (piłka ręczna, piłka siatkowa, piłka koszykowa) oraz siłownię zewnętrzną wraz ze strefą "street workout" - całość na podłożu z poliuretanu. W roku 2018 zrealizowano podbudowy pod boiska oraz nawierzchnię z kostki.
	Cel:	Rozbudowa bazy sportowej przy obiekcie oświatowym	- środki własne miasta	1 847 220	2 220	0,1	1 895 000	945 000	911 979,82	96,5	

2	Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem										
1.	Przedsięwzięcie:	I etap uporządkowania zielonego terenu i budowy infrastruktury pod przyszły park dla Czarnowa (pomiędzy ul. Piekoszowską i Mieszka I)	Wartość przedsięwzięcia:	150 000	5 000	3,3	145 000	145 000	133 152,85	91,8	Zadanie zrealizowano. I etap uporządkowania zielonego terenu i budowy infrastruktury pod przyszły park dla Czarnowa (pomiędzy ul. Piekoszowską i Mieszka I).
	Cel:	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	- środki własne miasta	150 000	5 000	3,3	145 000	145 000	133 152,85	91,8	
2.	Przedsięwzięcie:	Mini Park - Uroczysko	Wartość przedsięwzięcia:	111 500	5 000	4,5	94 500	106 500	106 314,99	99,8	Zadanie zrealizowano.
	Cel:	Stworzenie ogólnodostępnej strefy rekreacyjno-wypoczynkowej	- środki własne miasta	111 500	5 000	4,5	94 500	106 500	106 314,99	99,8	
			- kredyty, pożyczki i obligacje	0	0	-	0	0	0,00	-	
			- środki inne	0	0	-	0	0	0,00	-	

W 2018 roku została zorganizowana kolejna edycja budżetu obywatelskiego, z terminem realizacji zadań w 2019 roku.

Procedury w powyższym zakresie zostały zawarte w Regulaminie stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 96/2018 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 26 marca 2018 r. w sprawie określenia procedury ustalenia budżetu obywatelskiego na 2019 r. dla Miasta Kielce, zmienionym zarządzeniami: Nr 241/2018 z dnia 26 czerwca 2018 r. oraz Nr 366/2018 z dnia 10 października 2018r.

W ramach edycji budżetu obywatelskiego organizowanego w 2018 roku, mieszkańcy Kielc zgłosili 58 zadań, w tym 42 zadania małe (gdy koszt realizacji pojedynczego zadania nie przekracza kwoty 150.000 zł), oraz 16 zadań dużych (gdy koszt realizacji pojedynczego zadania nie przekracza kwoty 150.000 zł).

Do głosowania zostało dopuszczonych 45 zadań, w tym 33 zadania małe oraz 12 zadań dużych.

Budżet Obywatelski na 2019 rok dla Miasta Kielce (organizowany w 2018 roku) – podsumowanie głosowania		
Lp.	Wyszczególnienie	Ilość
1.	Łączna liczba osób, które oddały ważne karty do głosowania	44 114
	<i>w tym</i>	
1.1.	liczba osób, które oddały ważną kartę do głosowania w formie papierowej	4 582
	<i>z tego:</i>	
1.1.a	poprzez wrzucenie karty do głosowania do urn	4 582
1.1.b	poprzez przesłanie karty do głosowania listem	0
1.2.	liczba osób, które zagłosowały za pośrednictwem Internetu	39 532
2.	Łączna liczba głosów ważnych oddanych na wszystkie zadania	144 600
	<i>w tym</i>	
2.1.	liczba głosów oddanych na zadania małe	103 132
2.2.	liczba głosów oddanych na zadania duże	41 468
3.	Łączna liczba kart do głosowania uznanych za nieważne	1 646
	<i>w tym</i>	
3.1.	liczba kart do głosowania, oddanych więcej niż jeden raz, przez tę samą osobę	840
3.2.	liczba kart do głosowania uznanych za nieważne z pozostałych przyczyn *	806

**nieczytelnie wpisany nr Pesel lub imię i nazwisko na karcie do głosowania, niepoprawny nr Pesel, brak podpisu na karcie do głosowania, głos oddany przez osobę nie mieszkającą w Kielcach, głos oddany przez osobę mającą mniej niż 16 lat w dniu głosowania, wybór większej liczby zadań od określonej w regulaminie, brak zgody na przetwarzanie danych osobowych*

Budżet Obywatelski Miasta Kielce na rok 2019

ZADANIA ZAKWALIFIKOWANE DO REALIZACJI

LP.	NUMER ZADANIA	NAZWA ZADANIA	LOKALIZACJA ZADANIA	KOSZT ZADANIA PO WERYFIKACJI	IŁOŚĆ WAŻNYCH GŁOSÓW
WYNIKI GŁOSOWANIA - ZADANIA DUŻE					
1	D009	Budowa kompleksu sportowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 przy ulicy Zgoda	Nr obrębu: 0024; nr działki: 40/7, 40/11; 25-378 Kielce ul.Zgoda 31	1 800 000	16 276
2	D003	Wielofunkcyjne boiska do gry w siatkówkę, koszykówkę, piłkę ręczną wraz z bieżnią lekkoatletyczną i siłownią zewnętrzną, wybudowane na terenie obecnego, będącego w złym stanie technicznym kompleksu sportowego Zespołu Szkół Mechanicznych	Nr obrębu 0009, nr działki 1300/13, 25-608 Kielce ul.Jagiellońska 32	2 500 000	6 969
WYNIKI GŁOSOWANIA - ZADANIA MAŁE					
1	M014	Budowa równoległych miejsc parkingowych po stronie Przedszkola Samorządowego nr 31 ul.Dąbrówki 38 oraz parkingu prostopadłego przy Rodzinnym Ogrodzie Działkowym im. Bolesława Chrobrego wraz z remontem chodnika i ustanowieniem przejścia dla pieszych	Osiedle Czarnów ul.Dąbrówki; numer działki: 785; obręb: 0009 miasta Kielce	150 000	13 064

2	M015	Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, rozbudowa infrastruktury - budowa utwardzonego placu wielofunkcyjnego wraz z miejscem rekreacji na terenie SP nr 23 - ul. Łanowa 68 - dzielnica Dyminy	Nr obrębu: 0030; Nr działki: 91/3; Kielce, ul. Łanowa 68; Działka należy do zasobów gminy Kielce we władaniu innych podmiotów; Lokalizacja parkingu: plac po prawej stronie od istniejącego wjazdu na teren szkoły przy ul. Kalinowej	150 000	12 908
3	M026	Rozbudowa Sali koncertowej na Bazie Zbożowej	25-416 Kielce, ul. Zbożowa 4	150 000	8 078
4	M029	"Kraina malucha" - plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 28 ul. Różana 12	Nr działki 255/1, teren działki przylegający bezpośrednio do chodnika od strony południowej. Teren - własność Miasta Kielce	150 000	7 305
5	M010	Plac zabaw z piaskownicą "RAJ GAGATKA" dla najmłodszych na podłożu poliuretanowym przy Szkole Podstawowej nr 27 im.K.K.Baczyńskiego i V Liceum Ogólnokształcącym im. ks.P.Ściegiennego - przy ul.Marszałkowskiej	Teren przy boisku ORLIK i przy Szkole Podstawowej nr 27 im. K.K.Baczyńskiego, 25-549 Kielce, ul.Marszałkowska 96, nr obrębu - 0006; nr działki - 967/15	150 000	6 527
6	M028	Czarnów - wspólny plac zabaw. Rozbudowa placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 29 przy ul.Chałubińskiego wraz z zagospodarowaniem terenu.	Działki Nr: 1533/1; 1533/2; 1533/3; OBRĘB: 0009, teren pomiędzy ul.Chałubińskiego a ul. Młodą, działki Przedszkola Samorządowego nr 29	150 000	6 081

7	M011	Budowa OŚRODKA REKREACYJNEGO przy Szkole Podstawowej nr 27 im.K.K.Baczyńskiego i V Liceum Ogólnokształcącym im. ks.P.Ściegiennego - przy ul.Marszałkowskiej	Teren przy boisku ORLIK i przy Szkole Podstawowej nr 27 im. K.K.Baczyńskiego, 25-549 Kielce, ul.Marszałkowska 96, nr obrębu - 0006; nr działki - 967/10 i 967/20	150 000	5 756
8	M012	Parking dla samochodów dowożących dzieci do Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Słabosłyszących i Niesłyszących	Obręb 10109; Działka nr 1300/9; ul.Jagiellońska 30, 25-608 Kielce; Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych w Kielcach	149 000	5 745
9	M027	Plac sportowo-rekreacyjny "NA WSPÓLNEJ" przy Szkole Podstawowej Nr 12 w Kielcach	ul. Wspólna 17a Kielce; nr działki: 306/9, 306/12 i 306/18	150 000	5 227
10	M004	Nowoczesny plac zabaw przy Przedszkolu Samorządowym nr 40 w Kielcach	Kielce, ul.Marszałka Józefa Piłsudskiego 30, działka ewidencyjna nr 868/4 i 868/5	150 000	3 735

10. Wykorzystanie funduszy europejskich w 2018 roku

W 2018 roku realizowano 98 przedsięwzięć bieżących i majątkowych współfinansowanych bądź planowanych do współfinansowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, na łączną kwotę 122 769 306,39 zł (9% ogółu wydatków budżetu miasta). Środki z UE wyniosły 74 944 134,31 zł, co stanowiło 61% łącznych wydatków na te przedsięwzięcia.

Tabela 1

	Liczba przedsięwzięć	Łączne wydatki	w tym:				
			środki własne miasta	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp	kredyty	środki inne	środki własne pozaprojektowe
Wydatki na przedsięwzięcia bieżące	59	14 486 259,77	488 475,63	13 208 116,27	0,00	767 895,46	21 772,41
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe	39	108 283 046,62	38 365 078,01	61 736 018,04	2 155 840,00	88 913,12	5 937 197,45
Wydatki ogółem	98	122 769 306,39	38 853 553,64	74 944 134,31	2 155 840,00	856 808,58	5 958 969,86

W ramach realizacji 59 przedsięwzięć bieżących wydatkowano łącznie 14 486 259,77 zł, w tym środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. - 13 208 116,27 zł.

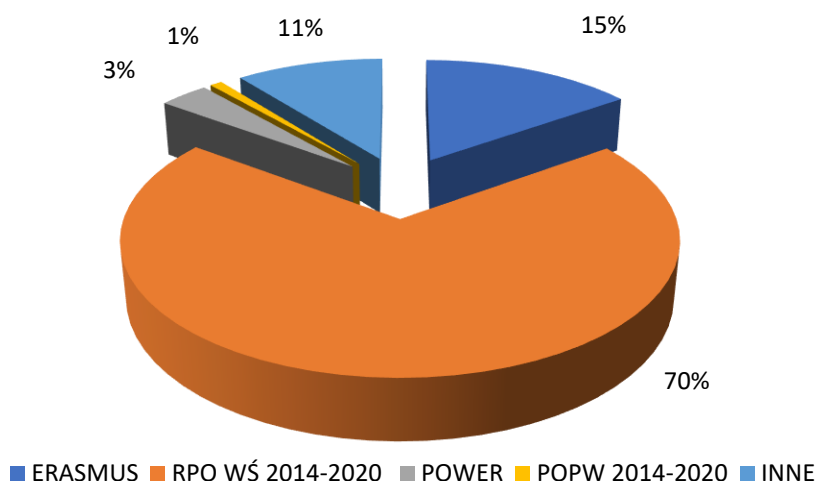
Najwięcej przedsięwzięć realizowano i najwięcej środków wydatkowano w ramach zadań współfinansowanych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, na które przeznaczono 70% łącznych wydatków.

Szczegóły zostały zaprezentowane w poniższej tabeli 2 i na wykresie 1.

Tabela 2

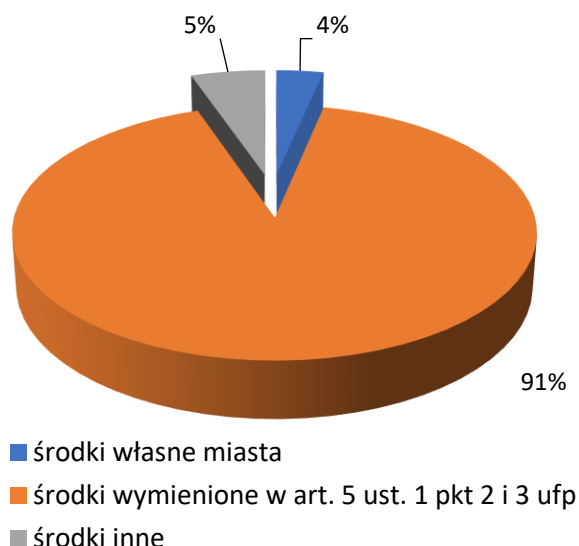
	<i>Liczba przedsięwzięć</i>	<i>Łączne wydatki</i>	<i>w tym:</i>			
			<i>środki własne miasta</i>	<i>środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp</i>	<i>środki inne</i>	<i>środki własne pozaprojektowe</i>
Wydatki bieżące	59	14 486 259,77	488 475,63	13 208 116,27	767 895,46	21 772,41
RPOŚ 2014-2020	26	10 115 632,27	229 756,13	9 292 295,17	593 580,97	0,00
ERASMUS	22	2 202 624,84	14 300,00	2 182 451,51	0,00	5 873,33
POWER	5	509 261,31	0,00	481 395,79	11 966,44	15 899,08
POPW 2014-2020	3	126 788,46	18 324,00	102 546,63	5 917,83	0,00
INNE	3	1 531 952,89	226 095,50	1 149 427,17	156 430,22	0,00

Wykres 1

Środki na realizację przedsięwzięć bieżących pochodziły głównie ze źródeł bezzwrotnych, które stanowiły 96 % wydatków, w tym 91% stanowiły środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p., zaś wkład własny miasta w te przedsięwzięcia wyniósł 4%

Wykres 2

Przedsięwzięcia bieżące dotyczyły kwestii związanych z edukacją szkolną, włączeniem społecznym, walką z bezrobociem, rozwojem przedsiębiorczości.

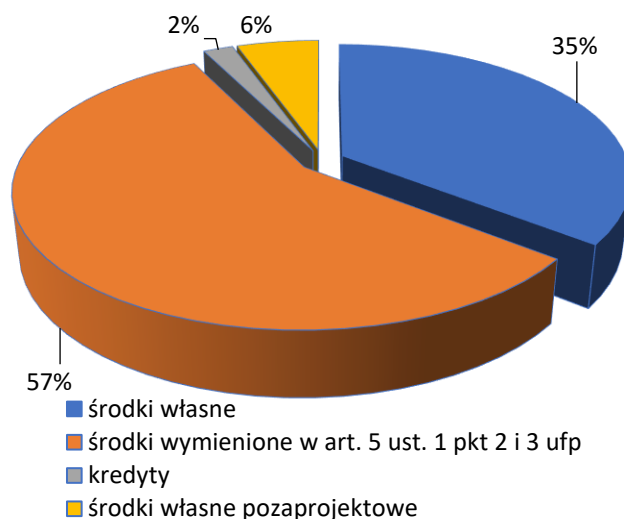
Realizowane były bądź nadzorowane przez wydziały Urzędu Miasta i miejskie jednostki organizacyjne, zgodnie z poniższą tabelą 3.

Tabela 3

Wydatki na przedsięwzięcia bieżące	Liczba przedsięwzięć	Łączne wydatki
Wydział/Jednostka	59	14 486 259,77
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	40	8 556 794,20
Kielecki Park Technologiczny	5	985 924,14
Miejski Urząd Pracy	4	3 102 058,70
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	4	395 983,44
Wydział Zarządzania Funduszami Europejskimi	3	465 978,79
Centrum Kształcenia Praktycznego	2	195 210,30
Wydział Organizacyjny	1	784 310,20

W ramach przedsięwzięć majątkowych, realizowanych bądź planowanych do realizacji przy współfinansowaniu środkami pochodzącymi głównie z funduszy europejskich, wydatkowano kwotę 108 283 046,62 zł. Środki bezzwrotne, w kwocie 61 736 018,04 zł, stanowiły 57% wydatków na przedsięwzięcia majątkowe z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3. Szczegóły zostały zaprezentowane w poniższym wykresie 3.

Wykres 3

Przedsięwzięcia majątkowe dotyczyły projektów realizowanych bądź planowanych do realizacji przy współfinansowaniu środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej głównie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020 i Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020.

Szczegółowe informacje dotyczące wydatków na przedsięwzięcia majątkowe zawarto zgodnie z poniższą tabelą 4.

Tabela 4

	Liczba przedsięwzięć	Łączne wydatki	w tym:				
			środki własne	środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp	kredyty	środki inne	środki własne pozaprojektowe
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe:	39	108 283 046,62	38 365 078,01	61 736 018,04	2 155 840,00	88 913,12	5 937 197,45
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2014-2020	20	64 765 229,20	24 326 208,06	35 604 537,28	1 685 964,00	78 885,68	3 069 634,18
Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020	13	42 298 428,38	14 031 442,23	26 074 658,68	469 876,00	0,00	1 722 451,47
Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego 2007-2013	3	1 127 571,94	0,00	0,00	0,00	0,00	1 127 571,94
Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020	2	74 277,24	7 427,72	56 822,08	0,00	10 027,44	0,00
Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013	1	17 539,86	0,00	0,00	0,00	0,00	17 539,86

Przedsięwzięcia majątkowe związane były z infrastrukturą drogową, przyrodniczo-turystyczną, usługową. Największy udział w ich wykonaniu miały Miejski Zarząd Dróg (60 354 532,25 zł), Geopark (15 416 661,01 zł) oraz Kielecki Park Technologiczny (12 756 640,47 zł)

Szczegóły dotyczące wykonania przedsięwzięć majątkowych w podziale na jednostki realizujące i nadzorujące inwestycje zaprezentowano w poniższej tabeli 5.

Tabela 5

	Łączne wydatki
Wydatki na przedsięwzięcia majątkowe	108 283 046,62
Miejski Zarząd Dróg	60 354 532,25
Geopark	15 416 661,01
Kielecki Park Technologiczny	12 756 640,47
Wydział Inwestycji	9 120 228,18
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	5 295 955,10
Zarząd Transportu Miejskiego	3 143 276,77
Zakład Obsługi Urzędu Miasta Kielce	868 061,76
Centrum Kształcenia Praktycznego	701 244,44
Miejski Urząd Pracy	334 191,43
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	206 415,97
Wydział Zarządzania Funduszami Europejskimi	85 839,24

W roku 2018 podpisano umowy o dofinansowanie następujących projektów współfinansowanych środkami z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR):

Tabela 6

Nr	Tytuł projektu	Wartość projektu wg umowy	Dofinansowanie z funduszy UE	Data zawarcia umowy
1	Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i ul Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul Witosa z ul Radomską,	121 100 000,00	84 105 469,95	2018-10-31
2	Poprawa efektywności energetycznej Kielc poprzez modernizację oświetlenia ulicznego w gminie Kielce	5 916 546,72	4 360 500,00	2018-06-29
3	Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej	10 208 470,59	8 677 200,00	2018-06-29
4	Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce	13 940 000,00	11 849 000,00	2018-03-14
5	Energooszczędne oświetlenie uliczne na terenie miasta Kielce	3 901 475,70	3 316 254,35	2018-08-24
6	Adaptacja budynków zespołu powięziennego przy ul Zamkowej w Kielcach pod potrzeby Teatru Lalki i Aktora „Kubuś”	31 175 264,00	13 000 200,00	2018-06-29

7	Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach w oparciu o endogeniczne zasoby dziedzictwa naturalnego	9 152 616,00	6 324 978,00	2018-03-14
8	E-geodezja – cyfrowy zasób geodezyjny miasta Kielce	3 240 612,00	2 754 520,20	2018-07-16
	Razem:	198 634 985,01	134 388 122,50	

Największe projekty realizowane w mieście Kielce współfinansowane są z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia. To dodatkowy instrument wsparcia finansowego dla 5 województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, który jest uzupełnieniem i wzmocnieniem działań prowadzonych w ramach regionalnych i krajowych programów na lata 2014-2020, z których finansowane są zasadnicze przedsięwzięcia rozwojowe. Celem Programu jest wzrost konkurencyjności i innowacyjności makroregionu Polski Wschodniej.

Dzięki wsparciu finansowemu z Programu Operacyjnego Polska Wschodnia Miasto Kielce realizuje trzy projekty infrastrukturalne o łącznej wartości 374,97 mln zł, przy wsparciu unijnym w wysokości 272,42 mln zł.

Tab. 7 Wykaz projektów współfinansowanych z POPW (w mln zł)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość całkowita (mln zł)	Dofinansowanie z UE (mln zł)	Stan realizacji
1)	Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach	104,11	79,14	Projekt 4-zadaniowy. Trzy zadania zostały zakończone i rozliczone.
2)	Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach	233,47	172,62	Projekt 9-zadaniowy, w trakcie realizacji
3)	Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul Wapiennikową (DK 73) do Ronda Czwartaków	37,39	20,66	Projekt zakończony
	Suma	374,97	272,42	

1) Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach

Beneficjentem projektu jest Gmina Kielce, zaś realizatorami Miejski Zarząd Dróg w Kielcach i Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach.

Umowa o dofinansowanie projektu podpisana została w dniu 14 czerwca 2017r., aneksowana w dniu 29.12.2017r.

Okres rzeczowej realizacji projektu: II kwartał 2017r. ÷ I kwartał 2020r.

Koszty całkowite: 104,11 mln zł

Dofinansowanie: 79,14 mln zł

Projekt obejmuje 4 zadania inwestycyjne, przy czym:

- zakończone zostały trzy zadania:

a) Zakup 25 sztuk autobusów o napędzie spełniającym co najmniej normę Euro 6.

Zakupione zostały niskopodłogowe autobusy o napędzie spalinowo-elektrycznym: o dł. ok. 18m - 10szt., o dł. ok. 12m - 15szt. Wyposażone w: podest dla wózków inwalidzkich, klimatyzację, tablice informacyjne, wewnętrzną tablicę „koralikową” informującą o przebiegu trasy, automaty biletowe, urządzenia przesyłające dane do SIP, system zapowiedzi głosowej wewnętrznej i zewnętrznej (pasażerowie posiadający piloty mogą uruchamiać system przebywając na przystanku), kasowniki obsługujące Kartę Miejską, monitoring wizyjny, bramki liczące, system automatycznego gaszenia pożaru w komorze silnika.

b) Zakup i montaż 30 szt. elektronicznych tablic informacyjnych.

30 przystanków w mieście zostało wyposażonych w tablice informacyjne, które wyposażone są w system głosowy, umożliwiający korzystanie z informacji przez osoby niewidome (za pomocą pilotów lub po wciśnięciu przycisku znajdującego się na słupie, na którym zamontowana będzie tablica). Montaż tablic w sposób znaczący wpływa na poprawę jakości podróżowania komunikacją miejską, dzięki przekazywanym w czasie rzeczywistym informacjom o czasach odjazdów najbliższych autobusów. Tablice umożliwiają ponadto przekazywanie innych, dodatkowych informacji, np. o planowanych zmianach rozkładów jazdy, objazdach itp. Tablice wyposażone zostaną w system głosowy, umożliwiający korzystanie z informacji zamieszczonych na ekranach tablic przez osoby niewidome.

c) Rozbudowa ul. Cmentarnej na odcinku od ul. Sandomierskiej do ul. Zielnej wraz z przebudową parkingu przy cmentarzu Cedzyna w Kielcach.

W ramach zadania została rozbudowana ulica Cmentarna poprzez dobudowę obustronnych bus-pasów. Zadanie obejmowało swoim zakresem pas drogowy ulicy Cmentarnej oraz ul. Zielnej (w zakresie odwodnienia i odtworzenia nawierzchni) wraz z parkingiem, zlokalizowanym w bezpośrednim sąsiedztwie Cmentarza w Cedzynie.

- w trakcie realizacji jest jeszcze jedno zadanie:

I. Rozbudowa ul. Wapiennikowej w Kielcach wraz z rozbudową skrzyżowań: z ul. Ściegiennego i ul. Husarską oraz z ul. Ks. J. Popiełuszki i ul. Rtm. W. Pileckiego

W ramach powyższego zadania zaplanowano rozbudowę skrzyżowania ulic Husarskiej, Ściegiennego oraz Wapiennikowej, rozbudowę ulicy Wapiennikowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Ściegiennego do skrzyżowania z ul. Tarnowską, Popiełuszki - z jej poszerzeniem. W ramach przedmiotowej inwestycji powstaną bus-pasy, drogi dojazdowe do obsługi terenów przyległych, ścieżka rowerowa, nowe chodniki, a także konieczne będzie wybudowanie nowego systemu kanalizacji deszczowej oraz oświetlenia ulicznego.

2) Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach

Beneficjentem projektu jest Gmina Kielce, zaś realizatorami Miejski Zarząd Dróg w Kielcach i Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach.

Umowa o dofinansowanie projektu podpisana została w dniu 14 czerwca 2017r., aneksowana w dniach: 29.12.2017r., 30.05.2018r., 31.08.2018r.

Okres realizacji projektu: II kw. 2016r. – I kw. 2021 r.

Koszty całkowite: 233,47 mln zł

Dofinansowanie: 172,62 mln zł

Projekt zakłada realizację 9 następujących zadań:

a) Wdrożenie inteligentnego systemu transportowego (ITS) wraz z budową niezbędnej infrastruktury;

Zadanie obejmuje m. in.:

- Uruchomienie centrum sterowania ruchem;
- Wprowadzenie priorytetów dla komunikacji publicznej (doposażenie skrzyżowań z sygnalizacją świetlną m.in. w elementy umożliwiające nadawanie priorytetów i odbiór sygnałów przesyłanych z autobusów komunikacji publicznej);
- Budowę i przebudowę infrastruktury drogowej i technicznej (przebudowa skrzyżowań na potrzeby właściwego wdrożenia systemów ITS, budowa lub przebudowa infrastruktury związanej z funkcjonowaniem drogi, przebudowa kolidującej infrastruktury niezwiązanej z funkcjonowaniem drogi);
- Budowę infrastruktury wspomagającej sterowanie ruchem w mieście i zbierającej informacje o ruchu w mieście;

- Stworzenie platformy zbierającej informacje o ruchu i podróżach na terenie miasta wraz z możliwością modelowania ruchu na bazie zbieranych danych;
- Uruchomienie strony internetowej oraz aplikacji mobilnej umożliwiającej wymianę danych ważnych dla usprawnienia sposobu poruszania się po mieście.

b) Zakup i montaż automatów do sprzedaży biletów w autobusach komunikacji miejskiej;

W ramach zadania przewiduje się zakup i montaż automatów do sprzedaży biletów, które będą wykorzystane do sprzedaży papierowych biletów komunikacji miejskiej i zastąpią wyeksploatowane, aktualnie używane automaty starszego typu, które stanowią własność Gminy Kielce i są zamontowane w autobusach obecnego operatora. Dzięki nowym automatom będzie możliwość zakupu papierowych biletów jednorazowych, jednogodzinnych oraz dobowych oraz realizowanie płatności gotówkowych (monety) oraz przy użyciu karty płatniczej. Łączność realizowana za pośrednictwem sieci GSM zapewni bezpośredni nadzór nad funkcjonowaniem urządzeń i szybką ich naprawę w przypadku stwierdzenia awarii. W dniu 17.07.2018 r. została podpisana umowa z realizatorem zadania z terminem zakończenia prac 30 czerwca 2019r.

c) Zakup i montaż wewnętrznych tablic LCD „koralikowych” wizualizujących przebieg trasy danej linii;

W ramach zadania zakupione zostaną wewnętrzne informacyjne tablice LCD „koralikowe”, które pozwalają na przekazanie pełnej i czytelnej informacji o trasie linii, położeniu przystanków i aktualnej lokalizacji autobusu. Będzie to szczególnie przydatne dla osób nie znających miasta oraz osób niepełnosprawnych. Zakupione w ramach zadania tablice będą własnością Gminy Kielce i zostaną zamontowane we wszystkich pojazdach transportu publicznego. W dniu 3.07.2018r. została podpisana umowa z realizatorem zadania z terminem zakończenia prac 31 maja 2019r.

d) Doposażenie autobusów w urządzenia systemu zapowiedzi głosowych;

Niniejsze zadanie przewiduje doposażenie autobusów komunikacji miejskiej w urządzenia systemu zapowiedzi głosowych. Jego działanie polega na: wewnątrz pojazdu: emitowanie informacji dźwiękowych o najbliższym przystanku i kierunku jazdy (możliwość podawania również innych ważnych informacji związanych z komunikacją oraz jej bieżącym stanem i zmianami; na zewnątrz pojazdu: informacja o kierunku jazdy po dojechaniu do kolejnego przystanku, przy czym istnieje możliwość uruchomienia informacji o kierunku jazdy na przystanku za pomocą pilota, będącego w posiadaniu np. osoby niewidomej lub niedowidzącej; inne ważne informacje, związane z komunikacją oraz jej bieżącym stanem i zmianami. Urządzenia będą sterowane za pośrednictwem zamontowanych w autobusach autokomputerów. Wyposażenie wszystkich pojazdów komunikacji miejskiej w system zapowiedzi głosowych w sposób znaczący poprawi warunki podróżowania w Kielcach. W dniu 3.07.2018 r. została podpisana umowa z realizatorem zadania z terminem zakończenia prac 31 maja 2019r.

e) Budowa przedłużenia ul. Olszewskiego w kierunku skrzyżowania ulic: Zagnańskiej z Witosa;

Budowa przedłużenia ul. Olszewskiego w kierunku ulic: Zagnańskiej i Witosa planowana jest w celu zapewnienia łatwego i dogodnego połączenia terenów przemysłowych północnej części Kielc, gdzie znajduje się między innymi Kielecki Park Technologiczny. Inwestycja umożliwi dojazd do wybudowanej ze środków PORPW 2007-2013 pętli autobusowej zlokalizowanej przy ul. Olszewskiego od strony ul. Zagnańskiej i ul. Witosa, usprawniając tym samym funkcjonowanie komunikacji publicznej w mieście.

W zakres zadania wchodzi m.in.:

- budowa dróg stanowiących przedłużenie ul. Olszewskiego w kierunku skrzyżowania ul. Zagnańskiej z ul. Witosa;
- budowa obiektu mostowego - wiaduktu nad linią kolejową Kielce-Warszawa i boczniką kolejową;
- budowa ścieżki rowerowej wraz z jej połączeniem ze ścieżką wykonaną wzdłuż istniejącej ul. Olszewskiego oraz ciągów pieszo-rowerowych;

- budowa chodników, opasek;
- budowa zatok autobusowych oraz zjazdów, dróg dojazdowych, skrzyżowań w celu zapewnienia obsługi komunikacyjnej terenów sąsiadujących;
- budowa systemu odwodnienia projektowanych dróg;
- budowa energooszczędnego oświetlenia dróg.

Połączenie ul. Olszewskiego ze skrzyżowaniem ulic: Zagnańskiej i Witosa w zasadniczy sposób przyczyni się do poprawy i upłynnienia ruchu na skrzyżowaniu ulic: Łódzkiej z Olszewskiego i Pawią oraz na samej ul. Olszewskiego. W dniu 25.09.2018 r. została podpisana umowa z realizatorem zadania z terminem zakończenia prac 1 października 2020r.

- f) Budowa drogi gminnej na os. Dąbrowa II w Kielcach na odcinku od ul. Wincentego z Kielc do ul. Warszawskiej wraz z budową nowej pętli autobusowej;

Realizacja zadania umożliwi otwarcie terenów inwestycyjnych oraz mieszkaniowych na os. Dąbrowa II w Kielcach. Ponadto przyczyni się do lepszego skomunikowania os. Dąbrowa, m.in. w wyniku jego połączenia z ul. Warszawską. W zakres zadania wchodzi m.in.:

- budowa drogi gminnej na os. „Dąbrowa II” (stanowiącej przedłużenie ul. Wincentego z Kielc do ul. Warszawskiej) o długości ok. 1,0 km o parametrach drogi klasy L;
- budowa nowej pętli autobusowej;
- budowa chodników, zatok autobusowych;
- budowa kanalizacji deszczowej w ciągu nowobudowanej drogi oraz wzdłuż ul. Warszawskiej i ul. Witosa;
- budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego.

- g) Budowa pętli autobusowej przy ul. Zagnańskiej w Kielcach wraz z rozbudową ul. Zagnańskiej od ul. Witosa do granicy miasta;

Realizacja zadania przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej okolicznych terenów (w tym terenów o funkcji magazynowo-składowej i mieszkaniowej), poprawy dostępności do sąsiednich gmin (Gmina Zagnańsk) oraz rozbudowy systemu komunikacji zbiorowej poprzez budowę nowej pętli autobusowej. W zakres zadania wchodzi m.in.:

- rozbudowa ul. Zagnańskiej na odcinku od ul. Witosa do granic miasta o długości ok. 1,4 km;
- budowa pętli autobusowej na wysokości Aresztu Śledczego;
- budowa parkingu w rejonie pętli autobusowej;
- przebudowa/rozbudowa istniejących skrzyżowań;
- budowa chodników i ścieżek rowerowych;
- budowa systemu odwodnienia wraz z oczyszczalnią wód deszczowych;
- budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego.

- h) Budowa Centrum Komunikacyjnego wraz z Systemem Informacji dla Pasażerów (przebudowa, rozbudowa i modernizacja istniejącego zespołu dworca autobusowego przy ul. Czarnowskiej 12 w Kielcach);

Zadanie zakłada budowę Centrum Komunikacyjnego, wraz z Systemem Informacji dla Pasażerów na bazie dworca autobusowego, który pełnić będzie rolę elementu integrującego sieć komunikacyjną regionu i komunikację miejską Kielc. Zadanie umożliwi poprawę obecnych warunków użytkowania dworca oraz znaczne zwiększenie, w stosunku do stanu obecnego, ilości odjeżdżających stąd autobusów miejskich. Przewidywana jest również odprawa z Centrum Komunikacyjnego wszystkich autobusów linii krajowych i międzynarodowych przejeżdżających przez Kielce.

W Centrum Komunikacyjnym niezbędne będą:

- przyjazna dla pasażerów infrastruktura pomocnicza, m.in.: kasy, wydzielone poczekalnie, rozwiązania i urządzenia zapewniające dostępność osobom niepełnosprawnym;

- systemy monitoringu i kierowania ruchem;
- nowoczesne systemy informacji wizualnej i dźwiękowej dla pasażerów;
- rozwiązania komunikacyjne umożliwiające korzystanie z Centrum różnego rodzaju pojazdom (od samochodów osobowych po autobusy wysokopokładowe i wielkopojemne autobusy miejskie).

W dniu 24.08.2018 r. została podpisana umowa z realizatorem zadania z terminem zakończenia prac w czerwcu 2020r.

- i) Poprawa dostępności komunikacyjnej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego poprzez rozbudowę ul. Domaszowskiej i ul. Żniwnej w Kielcach wraz z rozbudową skrzyżowania al. Tysiąclecia PP z al. Solidarności.

Zadanie obejmuje swoim zakresem odcinek ul. Domaszowskiej od al. Tysiąclecia PP do skrzyżowania z ul. Żniwną i ul. Poleską, skrzyżowanie al. Solidarności z al. Tysiąclecia PP, oraz odcinek ul. Żniwnej w Kielcach od ul. Poleskiej do wiaduktu nad S 74. W zakres przedsięwzięcia wchodzi w szczególności rozbudowa skrzyżowania ulic: al. Solidarności z al. Tysiąclecia PP i ul. Domaszowską (wyspa centralna z sygnalizacją świetlną) oraz przebudowa lub rozbudowa skrzyżowania ul. Domaszowskiej z ul. Żniwną, przebudowa jezdni ulicy Domaszowskiej wraz z odcinkami dróg dojazdowych (w niezbędnym zakresie), chodników, zjazdów, zatok autobusowych, budowa ścieżek rowerowych, przebudowa oświetlenia ulicznego i zastąpienie lamp tradycyjnych energooszczędnymi oprawami LED, przebudowa kanalizacji deszczowej i przebudowa infrastruktury podziemnej w niezbędnym zakresie. Rozbudowa ulicy Domaszowskiej wraz z przebudową ul. Żniwnej ułatwi obsługę Campusu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego (od wielu lat rozbudowującego się) głównie za pośrednictwem komunikacji publicznej. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu uczelni znajduje się nowowytbudowana pętla autobusowa. Ponadto, na północ od Campusu (przy ul. Świerczyńskiej i ul. Ciekockiej) otwierają się nowe tereny inwestycyjne, m.in. pod budownictwo mieszkaniowe. Natomiast w kierunku południowym inwestycja otwiera tereny dynamicznie powstającej zabudowie wielorodzinnej przy ul. Poleskiej i Leszczyńskiej.

- 3) Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK73) do Ronda Czwartaków

Beneficjentem projektu jest Gmina Kielce, zaś realizatorem Miejski Zarząd Dróg w Kielcach. Umowa o dofinansowanie została podpisana w dn. 28 czerwca 2016r., aneksowana w dn. 24.07.2017r. oraz 27.11.2017r.

Projekt został zakończony w sierpniu 2018 r.

Koszty całkowite: 37,39 mln zł

Dofinansowanie: 20,66 mln zł

Projekt polegał na budowie nowego przebiegu DW764 w Kielcach. Inwestycja rozpoczęła się na skrzyżowaniu Al. Ks. Jerzego Popiełuszki i ul. Tarnowskiej (DK73) z ul. Wapiennikową. Od zachodniej strony przedmiotowego skrzyżowania poprowadzony został nowy odcinek drogi (ul. Rotmistrza W. Pileckiego) stanowiący nowy ciąg DW764. Zakończenie odcinka stanowiło skrzyżowanie ulic: Wrzosowej, Grota Roweckiego oraz Wojska Polskiego – Rondo Czwartaków.

Dzięki realizacji projektu zostało:

- wybudowane nowe połączenie ul. Tarnowskiej z Rondem Czwartaków o długości ok. 1,5 km;
- wybudowana pętla autobusowa oraz bus-pasy o łącznej długości 4km;
- wybudowany parking przesiadkowy w rejonie ul. Tarnowskiej;
- wybudowany chodnik po obu stronach drogi na całej długości inwestycji;
- wybudowana ścieżka rowerowa po stronie północnej o dł. ok. 1350m i częściowo po stronie południowej;
- wybudowany system kanalizacji deszczowej oraz oświetlenia ulicznego.

Wybudowanie ulicy Rotmistrza Witolda Pileckiego (dawniej ul. Armii Ludowej) usprawniło połączenie komunikacyjne centrum miasta z osiedlami Bukówka, Ostra Górka i terenami podmiejskimi przyległymi do drogi wojewódzkiej nr 764. Ponadto poprawiły się warunki bezpieczeństwa ruchu.

Kolejnym istotnym źródłem finansowania inwestycji miejskich są Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Miasto Kielce realizuje 7 projektów o łącznej wartości 233,76 mln zł. Koszty kwalifikowane w kwocie 196,38 mln zł współfinansowane są z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa w kwocie 168,92 mln zł.

Tab. 8. Zestawienie projektów w ramach RPOWŚ-ZIT - tryb pozakonkursowy

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka realizująca	Wartość całkowita, (mln zł):	środki z UE i budżetu państwa (mln zł)
1)	Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i ul Witosy w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul Witosy z ul Radomską	Miejski Zarząd Dróg	121,10	84,11
2)	Rozbudowa ul Łopuszniańskiej w Kielcach	Miejski Zarząd Dróg	24,4 0	19,34
3)	Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce, w ramach ZIT/Szkoła Podstawowa nr 28, ul Szymanowskiego 5 w Kielcach	Wydział Inwestycji	13,92	7,11
4)	Poprawa efektywności energetycznej Kielc poprzez modernizację oświetlenia ulicznego w gminie Kielce	Miejski Zarząd Dróg	5,91	4,36
5)	Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej	Miejski Zarząd Dróg	10,21	8,68
6)	Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce	Geopark Kielce	13,94	11,85
7)	Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Praktycznego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego	Centrum Kształcenia Praktycznego w Kielcach	44,28	33,47
	Suma		233,76	168,92

1) Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i ul Witosy w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul Witosy z ul Radomską
Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w dn. 31.10.2018r., aneksowana w dn. 19.12.2018r.
Wartość całkowita 121,1 mln zł, środki UE 84,11 mln zł.
Okres realizacji projektu: IV kw. 2018 – I kw. 2021 r.

Zakres projektu obejmuje m.in.:

- rozbudowę ul. Zagnańskiej na odcinku od ul. Jesionowej do ul. Witosy;
- rozbudowę ul. Witosy na odcinku od ul. Zagnańskiej do ul. Warszawskiej;
- budowę przedłużenia ul. Witosy do ul. Radomskiej;
- przebudowę/rozbudowę istniejących i budowę nowych skrzyżowań;

- budowę chodników i ścieżek rowerowych;
- budowę obiektów mostowych;
- budowę systemu odwadniania wraz z oczyszczalnią wód deszczowych;
- budowę oświetlenia ulicznego.

2) Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach

Umowa o dofinansowanie została podpisana w dn. 29.06.2017r., aneksowana w dn. 24.05.2018r., 08.06.2018r., 07.01.2019r.

Wartość całkowita 24,40 mln zł, środki UE 19,34 mln zł.

Okres realizacji projektu: II kw. 2017 – III kw. 2019r.

Przedmiotem projektu jest rozbudowa i przebudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach na odcinku od skrzyżowania z ul. Aleksandrówka do granicy miasta, co umożliwi komunikacyjne włączenie się miasta od strony zachodniej do drogi ekspresowej S7 – Kraków – Warszawa (na węźle Kielce -Jaworzna). Długość odcinka planowanego do rozbudowy wynosi około 2000m.

W zakres projektu wchodzi:

- przebudowa jezdni,
- budowa i przebudowa chodników, zjazdów na działki,
- budowa ścieżki rowerowej,
- budowa kanalizacji deszczowej wraz z oczyszczalnią wód deszczowych,
- budowa/przebudowa oświetlenia ulicznego,
- przebudowa lub zabezpieczenie istniejącej infrastruktury podziemnej i napowietrznej.

3) Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce

Umowa o dofinansowanie została podpisana w dniu 26 czerwca 2017r., aneksowana w dn. 15.11.2017r., 07.06.2018r., 20.11.2018r.

Wartość całkowita 13,92 mln zł, środki UE 7,11 mln zł.

Okres realizacji projektu: III kw. 2017r. – II kw. 2019r.

W skład projektu wchodzi pięć budynków. Postęp realizacji zadania wynosi 80%. Zakończono prace budowlane w czterech budynkach, poniesione koszty zostały także rozliczone.

W ramach termomodernizacji budynków docieplone zostały ściany zewnętrzne i mury piwnic, wymieniono okna i drzwi wejściowe, wymieniono instalację grzewczą, wentylację, zmodernizowano instalację elektryczną oraz zastąpiono oprawy oświetleniowe energooszczędnymi źródłami światła. W czterech budynkach zamontowano panele fotowoltaiczne.

Pierwsze cztery zadania wymienione poniżej zostały zakończone i rozliczone, ostatnie zadanie jest w trakcie realizacji:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 ul. Kryształowa 6 w Kielcach;
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 2 – budynek internatu ul. Malachitowa 1 w Kielcach;
- Przedszkole Samorządowe nr 28 ul. Różana 12 w Kielcach;
- Szkoła Podstawowa nr 28 ul. Szymanowskiego 5 w Kielcach;
- Przedszkole Samorządowe nr 5 ul. J.N. Jeziorańskiego 67;

4) Poprawa efektywności energetycznej Kielc poprzez modernizację oświetlenia ulicznego w gminie Kielce

Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana 29.06.2018r., aneksowana w dn. 15.11.2018r.

Wartość całkowita 5,91 mln zł, środki UE 4,36 mln zł.

Okres realizacji projektu: III kw. 2018r. – III kw. 2019r.,

Przedmiotem projektu jest modernizacja oświetlenia ulicznego na wybranych obszarach miasta Kielce, co wpłynie na poprawę efektywności energetycznej oraz obniżenie emisji szkodliwych do powietrza na obszarze KOF. Planuje się zmodernizowanie źródeł oświetlenia gminnego, a także całego sprzętu oświetleniowego tzn. linii kablowych i napowietrznych, słupów oświetleniowych wraz z oprawami (w ilości: 862 demontowanych opraw, 1158 projektowanych opraw). W ramach modernizacji przewiduje się również uzupełnienie i zagęszczenie oświetlenia na tych odcinkach, na których powinna być spełniona norma PN EN 13201. Zakres robót obejmuje: demontaż, roboty ziemne, prace montażowo-instalacyjne (słupy, oprawy), zabezpieczenie drzew i krzewów, sprawdzenie i pomiar.

Projekt będzie realizowany w IV etapach:

I - ul. Nowy Świat, ul. Częstochowska, ul. Poleska, ul. Kaczmarka, al. Legionów, ul. Śląska, ul. Massalskiego, ul. Ogrodowa, ul. Poligonowa, ul. Ułańska;

II - ul. Podklasztorna, ul. Jagiellońska, ul. Mielczarskiego;

III - ul. Warszawska [od ul. Świętokrzyskiej do ul. Orkana], ul. Warszawska [od ul. Orkana do ul. Witosa], ul. Wrzosowa, ul. Piekoszowska

IV - ul. Klonowa, ul. Jaworskiego, ul. Orkana, al. Solidarności od al. Tysiąclecia PP do ul. Wschodniej [strona wschodnia], al. Solidarności od al. Tysiąclecia PP do parku Dygasińskiego [strona zachodnia].

Podpisano umowy z wykonawcami wszystkich etapów i przystąpiono do realizacji rzeczowej projektu.

5) Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej

Umowa o dofinansowanie podpisana w dn. 29.06.2018r., aneksowana w dn. 12.12.2018r.

Wartość całkowita 10,21 mln zł, środki UE 8,68 mln zł.

Okres realizacji projektu: IV kw. 2018r. – IV kw. 2020r.

W ramach projektu powstanie ok. 12 km infrastruktury dostępnej dla rowerzystów, co stanowić będzie wzrost o 30% w stosunku do stanu obecnego. Budowa i przebudowa odcinków dróg rowerowych będzie uzupełnieniem i połączeniem istniejącej obecnie infrastruktury. Rozbudowa systemu dróg rowerowych umożliwi uzyskanie efektu sieciowego, który zapewni wygodne, komfortowe i bezpieczne wykorzystywanie roweru jako środka transportu. System ścieżek rowerowych pozwoli stworzyć, alternatywny dla samochodowego, ekologiczny model komunikacji. Rozwój ruchu rowerowego poprzez rozbudowę infrastruktury pozwoli promować aktywną mobilność miejską oraz efektywniej gospodarować zasobami. Promocja ruchu rowerowego pozytywnie wpłynie na postrzeganie Kielce jako prężnego, nowoczesnego i dynamicznie się rozwijającego miasta. Projektu obejmuje min: budowę, przebudowę i rozbudowę dróg dla rowerów, ciągów pieszko-rowerowych oraz skrzyżowań.

Projekt będzie realizowany w III etapach:

I – ul. Warszawska (odcinek od skrzyżowania z Orkana do skrzyżowania z Witosa), ul. Orkana (odcinek od skrzyżowania z Klonową do skrzyżowania z Warszawską), ul. Jaworskiego (odcinek od skrzyżowania z Warszawską do ścieżki rowerowej w ul. Jeziorańskiego), ul. Klonowa (odcinek połączenie z Jesionową i ścieżki w dolinie rzeki Silnica do ścieżki w rejonie skrzyżowania z ul. Turystyczną);

II - połączenie Piekoszowskiej z Bernardyńską, Piekoszowska (odcinek od Podklasztornej do skrzyżowania z Jagiellońską), al. Solidarności (od ul. Leszczyńskiej do wjazdu do ul. Wschodniej /strona wschodnia/ oraz z budową połączeń z ddr w ul. Nowaka-Jeziorańskiego);

III – ul. Krakowska (od Jagiellońskiej do WDK, Krakowska od Górników Staszicowskich do granicy miasta i połączenie z ul. Zalesie, Wrzosowa odc. od „Ronda Czwartaków” do basenu „Foka”)

28 lutego otwarto oferty w postępowaniu przetargowym na Etap I. Najtańsza oferta opiera na łączną kwotę 6,67 mln zł, w tym zakres objęty projektem unijnym 4,35 mln zł.

6) Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce

Umowa na dofinansowanie projektu została podpisana w dn. 14.03.2018r., aneksowana w dn. 30.07.2018r., 03.12.2018r.

Wartość całkowita 13,94 mln zł, środki UE 11,85 mln zł.

Okres realizacji projektu: III kw. 2017r. – IV kw. 2019r.

Projekt w trakcie realizacji.

Obszary przyrodniczo cenne administrowane przez Geopark Kielce stanowią obecnie ważne obiekty turystyczne ściągające rokrocznie łącznie kilkaset tysięcy odwiedzających. Dwa kluczowe obiekty (rezerваты) przyrodnicze generujące największych ruch turystyczny: Kadzielnia i Wietrznia są najbardziej narażone na niekontrolowaną presję odwiedzających na miejsca występowania chronionych gatunków roślin i zwierząt. Obecnie istniejąca infrastruktura na terenie i w sąsiedztwie w/w rezerwatów tylko częściowo spełnia powyższe założenia. Z tego powodu głównym założeniem realizacji zadań inwestycyjnych w ramach projektu jest kanalizacja ruchu turystycznego na obszarach przyrodniczo cennych w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania turystyki na przyrodę nieożywioną i ożywioną rezerwatów. Dodatkowe założenie stanowi budowa ścieżek edukacyjnych, pełniących funkcję dydaktyczną zgodną z zadaniami ochronnymi rezerwatów Wietrznia i Kadzielnia.

Projekt podzielony jest na dwa kluczowe zadania inwestycyjne:

1. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych Rezerwatu i Parku Kadzielnia:

a. Część 1: Budowa ścieżki edukacyjnej (ciągi pieszo-rowerowe wraz z kładką pieszo-rowerową, oświetleniem i zabezpieczeniem skarp) w ramach ochrony i wykorzystania zasobów przyrodniczych Parku Kadzielnia w Kielcach: trwa realizacja robót budowlanych (m.in. roboty ziemne, roboty budowlane) na podstawie istniejącej dokumentacji projektowej, zgodnie z harmonogramem i Aneksem nr 4 do Umowy z wykonawcą. Planowane zakończenie rzeczowej realizacji inwestycji to 30.04.2019 r.

b. Część 2: Budowa ścieżki edukacyjnej (ścieżka pieszo-rowerowa i punkt edukacyjny) w Parku Kadzielnia w Kielcach: zakończono realizację rzeczową przedmiotowej inwestycji stanowiącej część Zadania 1

2. Ochrona i wykorzystanie zasobów przyrodniczych Rezerwatu Wietrznia wraz z doposażeniem Centrum Geoedukacji.

a. Część 1: Budowa ścieżki edukacyjnej w Rezerwacie Wietrznia: w IV kwartale 2018r. zakończono realizację rzeczową przedmiotowej inwestycji

b. Część 2: Modernizacja ekspozycji stałej w Centrum Geoedukacji wraz z projektem i budową Geologicznego Ogrodu Doświadczeń: trwa realizacja prac modernizacyjnych w obiekcie, zgodnie z dokumentacją projektową, harmonogramem i umową z wykonawcą. Planowany termin zakończenia rzeczowej realizacji inwestycji to 30.06.2019 r.

7) Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Praktycznego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego

Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana w dn. 27.11.2017r., aneksowana w dn. 28.03.2018 r.

Wartość całkowita 44,28 mln zł, środki UE i budżetu państwa 33,47 mln zł.

Okres realizacji projektu: I kw. 2017r. – III kw. 2020r.

Projekt w trakcie realizacji, umowę z wykonawcą podpisano 30.10.2018r.

Przedmiotem projektu jest utworzenie nowoczesnego, opartego na nowych technologiach Centrum Kształcenia Praktycznego, symulującego rzeczywiste warunki pracy w przedsiębiorstwach w postaci nowej infrastruktury edukacyjnej do praktycznej nauki zawodu. Zakres działań inwestycyjnych projektu obejmować będzie budowę nowej infrastruktury kubaturowej w formie budynku dydaktycznego oraz hal warsztatowych, w skład których wejdą pracownie do praktycznej nauki zawodu, co umożliwi dualną naukę zawodu

w bezpośrednim powiązaniu z przedsiębiorstwami w branży metalowo-odlewniczej. W ramach projektu przewidziany jest również zakup niezbędnego wyposażenia, tj. wszelkiego typu stanowisk, aparatów i urządzeń do nauki zawodu, które odpowiadają faktycznym warunkom wykonywania pracy w przedsiębiorstwach z przedmiotowej branży.

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 Miasto Kielce zrealizowało, realizuje i planuje realizację 12 projektów w trybie konkursowym. Łączna wartość projektów wynosi 118,26 mln zł, z czego 63,59 mln zł stanowią środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa. Wykaz tych projektów znajduje się w Tabeli 9.

Tab. 9. Zestawienie projektów w ramach RPOWŚ - tryb konkursowy

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka realizująca	Wartość całkowita (mln zł)	środki z UE i budżetu państwa
1	Energooszczędne oświetlenie uliczne na terenie miasta Kielce	Miejski Zarząd Dróg	3,90	3,32
2	Adaptacja budynków zespołu powięziennego przy ul. Zamkowej w Kielcach pod potrzeby Teatru Lalki i Aktora „Kubuś”	Wydział Inwestycji	31,18	13,00
3	Rozbudowa Ogrodu Botanicznego w Kielcach w oparciu o endogeniczne zasoby dziedzictwa naturalnego	Geopark Kielce	9,15	6,32
4	E-geodezja – cyfrowy zasób geodezyjny miasta Kielce	Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji	3,24	2,75
5	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Kieleckiego Parku Technologicznego - Strefa B i C	Kielecki Park Technologiczny	26,05	4,09
6	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Kieleckiego Parku Technologicznego - Strefa D	Kielecki Park Technologiczny	11,62	3,99
7	Przebudowa, rozbudowa, nadbudowa budynku przy ul. Okulskiej 18 w Kielcach z przeznaczeniem dla ofiar przemocy domowej PCK	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	1,40	1,19
8	Rozbudowa, przebudowa i doposażenie istniejącego budynku Świętokrzyskiego Klubu Abstynentów "Raj" w Kielcach w celu świadczenia kompleksowego wsparcia terapeutycznego osobom dotkniętym problemem alkoholizmu	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2,61	2,07
9	Modernizacja mieszkania przy ul. Sienkiewicza 23/24 w Kielcach na potrzeby mieszkania treningowego dla wychowanków pieczy zastępczej oraz modernizacja mieszkania przy ul. Sienkiewicza 23/1 w Kielcach z przeznaczeniem dla kobiet z małymi dziećmi	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	0,40	0,33
10	Przebudowa i rozbudowa Dziennego Ośrodka Socjoterapii w Kielcach przy ul. Wikaryjskiej 2	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2,88	2,40
11	Wzrost gospodarki niskoemisyjnej poprzez modernizację oświetlenia ulicznego na terenie miasta Kielce	Miejski Zarząd Dróg	3,98	3,38
12	Kielecki rower miejski	Miejski Zarząd Dróg	21,85	20,75
	Razem:		118,26	63,59

W ramach realizowanych przedsięwzięć współfinansowanych środkami z UE w roku 2018 zostały zakończone niżej wymienione inwestycje:

- a) Projekt: „Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK 73) do Ronda Czwartaków”,
- b) Projekt: Modernizacja mieszkania przy ul. Sienkiewicza 23/24 w Kielcach na potrzeby mieszkania treningowego dla wychowanków pieczy zastępczej oraz modernizacja mieszkania przy ul. Sienkiewicza 23/1 w Kielcach z przeznaczeniem dla kobiet z małymi dziećmi opuszczających placówki wsparcia,

c) Projekt: „Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach” w części dotyczącej zadań:

- Zakup i montaż 30 szt. elektronicznych tablic informacyjnych,
- Rozbudowa ul. Cmentarnej na odcinku od ul. Sandomierskiej do ul. Zielnej wraz z przebudową parkingu przy cmentarzu Cedzyna w Kielcach.

d) Projekt: „Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce, w ramach ZIT” w części dotyczącej zadań:

- Przedszkole Samorządowe nr 28 ul Różana 12 w Kielcach,
- Szkoła Podstawowa nr 28 ul Szymanowskiego 5 w Kielcach.

PODSUMOWANIE

W roku 2018:

- realizowano 98 przedsięwzięć bieżących i majątkowych współfinansowanych bądź planowanych do współfinansowania środkami pochodzącymi z Unii Europejskiej, na łączną kwotę 122 769 306,39zł. Środki z UE wyniosły 74 944 134,31zł, co stanowiło 61% łącznych wydatków na te przedsięwzięcia;
- w ramach realizacji 59 przedsięwzięć bieżących wydatkowano łącznie 14 486 259,77zł, w tym środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. - 13 208 116,27zł. Przedsięwzięcia bieżące dotyczyły kwestii związanych z edukacją szkolną, włączeniem społecznym, walką z bezrobociem, rozwojem przedsiębiorczości;
- w ramach przedsięwzięć majątkowych, realizowanych bądź planowanych do realizacji przy współfinansowaniu środkami pochodzącymi głównie z funduszy europejskich, wydatkowano kwotę 108 283 046,62zł. Środki bezzwrotne, w kwocie 61 736 018,04zł, stanowiły 57% wydatków na przedsięwzięcia majątkowe. Przedsięwzięcia majątkowe związane były z infrastrukturą drogową, przyrodniczo-turystyczną, usługową;
- podpisano 8 umów o dofinansowanie projektów współfinansowanych środkami z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- zakończono całościową realizację 2 projektów współfinansowanych środkami z UE oraz 4 zadań inwestycyjnych, realizowanych w ramach dwóch projektów wielozadaniowych.

11. Realizacja zadań wynikających z pełnienia przez Prezydenta Miasta funkcji Instytucji Pośredniczącej we wdrażaniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne jest to nowy mechanizm opierający się na terytorialnej logice interwencji, poprzez który będą wdrażane strategie terytorialne dla określonych typów obszarów. Realizacja Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych jako cel podstawowy ma promowanie partnerskiego modelu współpracy różnych jednostek administracyjnych na miejskich obszarach funkcjonalnych.

11 maja 2015 r. zostało zawarte Porozumienie ZIT przez włodarzy dwunastu j.s.t tworzących Kielecki Obszar Funkcjonalny, które określa zasady współpracy przy przygotowaniu i realizacji instrumentu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. W skład Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego wchodzi gminy Kielce, Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Masłów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszków, Sitkówka - Nowiny, Strawczyn oraz Zagnańsk. Na potrzeby realizacji Porozumienia utworzony został Komitet Sterujący (KS), w skład którego wchodzi Prezydent Miasta Kielc, Burmistrzowie i Wójtowie Miast i Gmin wchodzących w skład KOF oraz Rada Programowa powoływana przez Komitet Sterujący na wniosek Przewodniczącego, będąca ciałem opiniującym i doradczym. Porozumienie określa zadania poszczególnych organów.

Prezydent Miasta Kielce pełni funkcję Instytucji Pośredniczącej we wdrażaniu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020, do obsługi której powołał Biuro ZIT w ramach struktury Urzędu Miasta Kielce. Działalność Biura ZIT współfinansowana jest środkami UE w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Instytucja Pośrednicząca ZIT Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego realizuje zadania w ramach „Porozumienia w sprawie powierzenia zadań Instytucji Pośredniczącej w ramach instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020”, zawartego w dniu 29 czerwca 2015r, zmienionego Anekssem Nr 1 do porozumienia z dnia 26 stycznia 2016 r., Anekssem Nr 2 do porozumienia z dnia 19 grudnia 2017 r. i Anekssem Nr 3 z dnia 11 października 2018 r. Porozumienie zostało zawarte pomiędzy Zarządem Województwa Świętokrzyskiego i Prezydentem Miasta Kielce.

Do zadań Instytucji Pośredniczącej ZIT należy:

- 1) Opracowanie i przedłożenie zaopiniowanej przez KS ZIT KOF Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014-2020, do zatwierdzenia przez IZ RPOWŚ i właściwe ministerstwa.
 - 2) Aktualizowanie Strategii ZIT KOF w trybie zaopiniowania przez KS ZIT KOF i przedłożenie do IZ RPOWŚ.
 - 3) Opracowanie kryteriów oceny zgodności ze Strategią ZIT dotyczących wyboru projektów w trybie konkursowym i pozakonkursowym w formule ZIT oraz przedstawienie do akceptacji przez IZ 4) RPOWŚ do zatwierdzenia Komitetowi Monitorującemu RPOWŚ 2014-2020.
 - 5) Współpraca IZ RPOWŚ w przygotowaniu harmonogramów naboru wniosków o dofinansowanie projektów z obszaru ZIT KOF.
 - 6) Udział w ocenie wniosków w ramach Komisji Oceny Projektów pracowników IP ZIT i/lub wskazanych przez nią ekspertów w zakresie weryfikacji projektów pod kątem zgodności ze Strategią ZIT KOF.
 - 7) Udział w procedurze odwoławczej w zakresie oceny zgodności ze strategią ZIT KOF.
- Monitorowanie i sprawozdawczość z realizacji Priorytetów Inwestycyjnych realizowanych w ramach ZIT w ramach RPOWŚ.
- 8) Ochrona i przetwarzanie danych osobowych z zapewnieniem bezpieczeństwa i poufności danych zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych, w zależności od zakresu zadań.
 - 9) Monitorowanie gotowości beneficjentów do złożenia wniosków, wszelkich opóźnień i innych zagrożeń oraz proponowanie i wdrażanie działań naprawczych po uprzednim przedłożeniu do akceptacji IZ RPOWŚ, w trybie pozakonkursowym.
 - 10) Prowadzenie archiwizacji dokumentów związanych w realizacją powierzonych zadań oraz przekazanie w terminie 3 miesięcy od zakończenia realizacji Porozumienia, IZ RPOWŚ całości dokumentacji związanej z realizacją powierzonych zadań.
 - 11) Gromadzenie danych systemu informatycznego dotyczącego stanu realizacji Działań i Poddziałań w ramach ZIT. IP ZIT ma dostęp do SL2014, jedynie w celach analityczno - sprawozdawczych w zakresie danych dotyczących obszaru KOF.

W ramach instrumentu ZIT KOF realizowane są 54 projekty współfinansowane środkami z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekty realizowane są w trybie pozakonkursowym w ramach Osi 6. „Rozwój Miast” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Miasto Kielce realizuje 7 projektów, tj.:

Tabela 10

Tytuł projektu	Wkład UE
Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce, w ramach ZIT	7 114 500,00
Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej	8 677 200,00
Poprawa efektywności energetycznej Kielc poprzez modernizację oświetlenia ulicznego w gminie Kielce	4 360 500,00
Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce	11 849 000,00
Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach	19 339 091,49
Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Praktycznego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego	30 600 000,00
Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską	84 105 469,95
Razem:	166 045 761,44

Projekty współfinansowane środkami z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) realizowane są w ramach dedykowanych działań i poddziałań Osi priorytetowej 8. „Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo”, 9. „Włączenie społeczne i walka z ubóstwem” oraz 10. „Otwarty rynek pracy”. Na terenie KOF realizowane są obecnie 52 projekty.

Biuro ZIT uczestniczy w ocenie strategicznej pod kątem zgodności ze Strategią ZIT KOF projektów dofinansowanych z EFRR i EFS. W ramach Biura ZIT funkcjonuje Komisja Oceny Projektów. W 2018 roku Biuro ZIT oceniło 11 projektów z EFRR i 17 projektów z EFS, natomiast od początku uruchomienia konkursów do końca 2018r. pracownicy IP ZIT ocenili 182 wnioski o dofinansowanie projektów z EFS oraz 41 wniosków dla projektów w ramach EFRR.

Biorąc pod uwagę łącznie EFS i EFRR, stopień wykorzystania alokacji dla projektów ZIT w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym na koniec IV kwartału 2018 roku wyniósł 88,80%. Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju oczekiwało realizacji tego wskaźnika na poziomie 78,64%, co oznacza, że cel Ministerstwa dla ZIT KOF został wyraźnie przekroczony.

Realizacja przedsięwzięć w ramach ZIT KOF podlega ocenie śródkresowej (tj. na koniec 2018r.) i docelowej pod kątem osiągnięcia wskaźników uwzględnionych w tzw. ramach wykonania RPOWŚ. Stan realizacji zdefiniowanych wskaźników przedstawia poniższa tabela. Spośród niżej wymienionych wskaźników tylko wskaźnik „Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków” podlegał ocenie śródkresowej. ZIT KOF osiągnął 350% zakładanego celu pośredniego.

Tabela 11

Lp.	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość pośrednia 2018	Wartość docelowa 2023	Stan na dzień: 31.12.2018
1	Liczba osób opiekujących się dziećmi w wieku do lat 3 objętych wsparciem w programie	osoby	-	20	58- tj. 290 % celu końcowego
2	Liczba uczniów objętych wsparciem w programie	osoby	-	2121	1869
3	Liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	osoby	-	437	342
4	Liczba dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej [osoby]	osoby	-	409	514- tj.125,67 % celu końcowego
5	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	osoby	-	743	726
6	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	8	41	28 – tj. 350% celu pośredniego

Alokacja dla działań ZIT z EFRR wynosi 68,59 mln Euro, tj. 295,16 mln PLN. W 2018r. przeprowadzone były 4 nabory w trybie pozakonkursowym. Do końca 2018r. zawarto 41 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 257,45 mln PLN, co stanowi 89,21% alokacji na wszystkie projekty ZIT współfinansowane z EFRR (wg kursu euro 4,2072). Do końca 2018r. zatwierdzono wnioski o płatność na kwotę 58,11 mln PLN, co stanowi 20% alokacji EFRR.

Alokacja dla działań ZIT z EFS wynosi 13,80 mln Euro, tj. 59,37 mln PLN. W 2018r. przeprowadzone było 7 naborów w trybie konkursowym. Do końca 2018 r. zawarto 52 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 50,37 mln PLN, co stanowi 84,83% całkowitej alokacji EFS.

Do końca 2018r. zatwierdzono wnioski o płatność na kwotę 30,75 mln PLN, co stanowi 50,12% alokacji EFS.

Biuro ZIT realizuje również działania dotyczące wsparcia Beneficjentów, głównie poprzez szkolenia, doradztwo pipeline i bieżące spotkania.

W roku 2018 119 osób, beneficjentów projektów ZIT, skorzystało z bezpłatnego doradztwa organizowanego przez Biuro ZIT, które w 2018 roku dotyczyło m.in.:

- stosowania RODO w projektach unijnych,
- księgowości projektów unijnych,
- kontroli i nieprawidłowości w projektach unijnych.

Łącznie od początku realizacji bezpłatnego doradztwa zorganizowano 15 spotkań doradczych, z których skorzystało 187 osób.

W roku 2018 zostały przeprowadzone szkolenia, którymi zostali objęci beneficjenci realizujący projekty EFRR i EFS w formule ZIT.

Celem szkoleń było podniesienie wiedzy i kompetencji pracowników jednostek samorządu terytorialnego, należących do gmin Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, w tym Koordynatorów gminnych ZIT oraz beneficjentów projektów ZIT w zakresie:

- zarządzanie ryzykiem w projektach współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej;
- przeciwdziałanie nadużyciom finansowym w projektach współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej;
- rozliczanie projektów ZIT współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej z wykorzystaniem Centralnego Systemu Teleinformatycznego SL 2014;
- kontrola i audyt projektów współfinansowanych ze środków UE w perspektywie finansowej 2014-2020.

Łącznie w roku 2018 przeszkolono blisko 60 osób, zaś od początku realizacji szkoleń w latach ubiegłych liczba osób przeszkolonych zamyka się w liczbie ok. 270 (łącznie z koordynatorami gminnymi), zaś zorganizowanych szkoleń 15.

W roku 2018 rozbudowano również Miejski System Informacji Przestrzennej o Portal dla ZIT KOF, z którego korzystają Koordynatorzy gminni KOF, pracownicy Biura ZIT oraz zewnątrzni odbiorcy. Portal jako innowacyjne narzędzie komunikacyjne m.in. prezentuje informacje o projektach ZIT KOF wprowadzane przez Koordynatorów, umożliwia przeszukiwanie i analizę zebranych informacji o projektach oraz monitorowanie postępu ich realizacji przez pracowników Biura ZIT KOF. Portal dostępny jest pod adresem <https://zitkof.kielce.eu/>. Biuro ZIT prowadzi bieżący comiesięczny monitoring w zakresie postępu finansowo-rzeczowego projektów realizowanych w trybie pozakonkursowym współfinansowanych z EFRR za pomocą Portalu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w formie elektronicznej. Gminy Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego przesyłają na portal sprawozdania on-line. Na koniec roku 2018 zanotowano 4535 odwiedzin portalu.

PODSUMOWANIE

- Biuro ZIT do końca 2018 oceniło 182 wnioski o dofinansowanie projektów z EFS oraz 41 wniosków dla projektów w ramach EFRR, w tym: w roku 2018 11 projektów z EFRR i 17 projektów z EFS.
- Stopień wykorzystania alokacji EFRR i EFS dla projektów ZIT w Kieleckim Obszarze Funkcyjnym na koniec IV kwartału 2018 roku wyniósł 88,80%.
- ZIT KOF na koniec roku 2018 osiągnął 350% zakładanego celu pośredniego dla wskaźnika „Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków”.
- Do końca 2018r. zawarto 41 umów o dofinansowanie na łączną kwotę 257,45 mln PLN.
- Do końca 2018r. zatwierdzono wnioski o płatność na kwotę 58,11 mln PLN, co stanowi 20% alokacji EFRR.
- Do końca 2018 r. zawarto 52 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 50,37 mln PLN, co stanowi 84,83% całkowitej alokacji EFS.
- Do końca 2018r. zatwierdzono wnioski o płatność na kwotę 30,75 mln PLN, co stanowi 50,12% alokacji EFS.
- Do końca 2018r. 187 osób, reprezentujących beneficjentów projektów ZIT, skorzystało z bezpłatnego doradztwa organizowanego przez Biuro ZIT, w tym w roku 2018 było to 119 osób.
- Do końca 2018r. szkoleniami organizowanymi przez Biuro ZIT objęto ok. 270 osób reprezentujących beneficjentów realizujących projekty EFRR i EFS w formule ZIT, w tym w roku 2018 przeszkolonych zostało blisko 60 osób.
- W roku 2018 rozbudowano Miejski System Informacji Przestrzennej o Portal dedykowany Zintegrowanym Inwestycjom Terytorialnym Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

- Do końca 2018r. Komitetu Sterującego ZIT KOF i Rada Programowa Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego odbyły 27 posiedzeń, w tym w roku 2018 odbyło się 8 posiedzeń.
- Do końca 2018r. Komitet Sterujący ZIT KOF podjął 21 Uchwał, w tym w roku 2018 5 uchwał.

IV. Informacja o stanie mienia komunalnego

Pod pojęciem mienia komunalnego Miasta Kielce rozumiane są **aktywa trwałe i obrotowe**, tj. kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń.

Mienie komunalne Miasta Kielce obejmuje majątek pozostający w okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku na stanie:

- 123 jednostek budżetowych,
- 10 instytucji kultury,
- 1 jednostki służby zdrowia,
- 5 spółek prawa handlowego, w których Miasto Kielce posiada 100 % udziałów lub akcji.

Wartość brutto mienia komunalnego Miasta Kielce, wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, wynosi **4 190 585 668 zł**, w tym aktywów trwałych **3 953 374 892 zł** oraz aktywów obrotowych **237 210 776 zł**. Natomiast wartość mienia komunalnego Miasta Kielce, po uwzględnieniu zużycia w postaci umorzenia, wynosi wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku **2 896 954 614 zł**, w tym aktywów trwałych **2 792 557 693 zł** oraz aktywów obrotowych **104 396 921 zł**.

Największy majątek Miasta Kielce zaewidencjonowany jest w księgach rachunkowych jednostek budżetowych – o łącznej wartości brutto **3 496 328 095 zł**.

Tabela 1 Majątek Miasta Kielce (aktywa trwałe i aktywa obrotowe) na stanie miejskich jednostek organizacyjnych (jednostek budżetowych, samorządowych instytucji kultury, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, jednoosobowych spółek Miasta Kielce) (IMK 001) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku			Zmiana wartości (5-2)	(5 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie/ Odpisy aktualizujące	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie/ Odpisy aktualizujące	Wartość netto		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Wartości niematerialne i prawne	20 296 535	17 434 870	2 861 664	21 679 910	18 829 315	2 850 595	1 383 375	107
Rzeczowe aktywa trwałe	3 492 883 389	1 002 953 824	2 489 929 565	3 695 078 138	1 126 242 595	2 568 835 542	202 194 748	106
Należności długoterminowe	3 397 238	8 353	3 388 885	3 162 284	8 688	3 153 596	-234 954	93
Długoterminowe aktywa finansowe	229 049 877	15 736 601	213 313 276	231 553 877	15 736 601	215 817 276	2 504 000	101
Wartość mienia zlikwidowanych jednostek	0	0	0	0	0	0	0	0

Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	1 948 615	0	1 948 615	1 900 684	0	1 900 684	-47 931	98
RAZEM AKTYWA TRWAŁE	3 747 575 653	1 036 133 649	2 711 442 005	3 953 374 892	1 160 817 199	2 792 557 693	205 799 239	105
Zapasy	4 260 055	93 164	4 166 890	4 534 472	34 825	4 499 647	274 417	106
Należności krótkoterminowe	190 232 157	117 196 405	73 035 751	199 264 207	132 779 030	66 485 177	9 032 050	105
Środki pieniężne	29 270 492	0	29 270 492	32 290 331	0	32 290 331	3 019 838	110
Krótkoterminowe papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Rozliczenia międzyokresowe	978 943	210	978 733	1 121 767	0	1 121 767	142 824	115
RAZEM AKTYWA OBROTOWE	224 741 647	117 289 780	107 451 867	237 210 776	132 813 855	104 396 921	12 469 129	106
RAZEM AKTYWA	3 972 317 300	1 153 423 429	2 818 893 872	4 190 585 668	1 293 631 054	2 896 954 614	218 268 368	105

Z danych zamieszczonych w tabeli Nr 1 wynika, że w okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nastąpiły istotne zmiany w wartości aktywów Miasta Kielce. W analizowanym okresie ogólnie nastąpił wzrost wartości brutto majątku Miasta Kielce o kwotę **218 268 368 zł** (5 %). Największy wzrost wartości brutto majątku nastąpił w pozycji rzeczowe aktywa trwałe o kwotę **202 194 748 zł** (6 %).

Ważną pozycję w majątku trwałym Miasta Kielce stanowią wartości niematerialne i prawne. W miejskich jednostkach organizacyjnych zaewidencjonowano wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wartości niematerialne i prawne obejmujące:

- autorskie prawa majątkowe,
- licencje,
- know – how,
- inne.

Zestawienie wartości niematerialnych i prawnych zaewidencjonowanych w miejskich jednostkach organizacyjnych przedstawia tabela Nr 2.

Tabela 2 Wartości niematerialne i prawne

(IMK 008) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku			Zmiana wartości (5-2)	(5 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I PRAWNE, w tym:	20 296 535	17 434 870	2 861 664	21 679 910	18 829 315	2 850 595	1 383 375	107
1. Autorskie prawa majątkowe	1 414 675	636 735	777 940	1 671 468	768 266	903 202	256 793	118
2. Prawa pokrewne	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Licencje	16 983 729	15 280 496	1 703 233	17 754 109	16 359 366	1 394 742	770 380	105
4. Koncesje	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Prawa do	0	0	0	0	0	0	0	0

wynalazków								
6. Prawa do patentów	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Prawa do znaków towarowych	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Prawa do wzorów użytkowych i zdobniczych	0	0	0	0	0	0	0	0
9. Know – how	52 000	43 933	8 067	52 000	48 333	3 667	0	100
10. Inne	1 846 131	1 473 706	372 425	2 202 333	1 653 348	548 984	356 202	119

Z tabeli Nr 2 wynika, że jednostki organizacyjne Miasta Kielce wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku dysponowały wartościami niematerialnymi i prawnymi o łącznej wartości brutto **21 679 910 zł**, co przy umorzeniu wynoszącym **18 829 315 zł**, ich wartość netto stanowi kwotę **2 850 595 zł**. W porównaniu do analogicznego okresu w roku 2017 nastąpił wzrost wartości brutto tego aktywa trwałego o **1 383 375 zł**.

Podstawowy udział w majątku Miasta Kielce stanowią rzeczowe aktywa trwałe o wartości brutto **3 695 078 138 zł (88%)**, w tym między innymi środki trwałe o wartości **3 546 751 318 zł (85%)** oraz środki trwałe w budowie o wartości **148 326 819 zł (4%)**.

Struktura rzeczowych aktywów trwałych (brutto) zaewidencjonowanych w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

- 1) grunty – o łącznej powierzchni 24 257 410 m²,
i wartości księgowej 475 314 823 zł,
- 2) budynki i lokale – o wartości 1 042 083 929 zł,
- 3) obiekty inżynierii lądowej i wodnej – o wartości 1 457 163 389 zł,
- 4) urządzenia techniczne i maszyny – o wartości 339 374 450 zł,
- 5) środki transportu – o wartości 98 680 637 zł,
- 6) inne środki trwałe – o wartości 134 134 092 zł,
- 7) inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie) – o wartości 148 326 819 zł.

Strukturę rzeczowych aktywów trwałych wg stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia tabela Nr 3.

Tabela 3 Wartość rzeczowych aktywów trwałych

(IMK 009) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku			Zmiana wartości (5-2)	(5 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie/ Odpisy aktualizujące	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie/ Odpisy aktualizujące	Wartość netto		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
II. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	3 492 883 389	1 002 953 824	2 489 929 565	3 695 078 138	1 126 242 595	2 568 835 542	202 194 748	106
1. Środki trwałe	3 370 138 157	1 002 676 396	2 367 461 761	3 546 751 318	1 124 995 478	2 421 755 841	176 613 162	105
1.1 Grunty	433 013 430	6 504 716	426 508 714	475 314 823	8 742 266	466 572 557	42 301 393	110
1.2 Budynki, lokale	1 018 770 902	264 979 405	753 791 497	1 042 083 929	284 577 356	757 506 572	23 313 027	102
1.3 Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1 357 983 374	427 358 213	930 625 161	1 457 163 389	485 563 472	971 599 917	99 180 015	107
1.4 Urządzenia techniczne i maszyny	334 557 190	143 343 669	191 213 521	339 374 450	170 286 217	169 088 233	4 817 260	101
1.5 Środki transportu	97 114 772	45 567 554	51 547 218	98 680 637	55 405 366	43 275 271	1 565 865	102
1.6 Inne środki trwałe	128 698 489	114 922 840	13 775 649	134 134 092	120 420 801	13 713 291	5 435 602	104
2. Inwestycje rozpoczęte (środki trwałe w budowie)	122 745 232	277 428	122 467 804	148 326 819	1 247 117	147 079 702	25 581 587	121
3. Środki przekazane na poczet inwestycji	0	0	0	0	0	0	0	0

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku odnotowano istotne zmiany w wielkościach rzeczowych aktywów trwałych.

Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych ogólnie wzrosła o kwotę **202 194 748 zł (tj. o 6%)**, w tym wartość środków trwałych wzrosła o **176 613 162 zł (tj. o 5%)**, natomiast wartość środków trwałych w budowie wzrosła o kwotę **25 581 587 zł (tj. o 21%)**.

Z ewidencji księgowej prowadzonej przez miejskie jednostki organizacyjne Miasta Kielce wynika, że w okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku wartość brutto środków trwałych zwiększyła się we wszystkich grupach rodzajowych o łączną kwotę **176 613 162 zł**.

Największy wzrost nastąpił w czterech grupach rodzajowych, tj.:

- w grupie 2 (poz. 1.3 w tabeli) – obiekty inżynierii lądowej i wodnej ..– o kwotę 99 180 015 zł,
- w grupie 0 (poz. 1.1 w tabeli) – grunty.....– o kwotę 42 301 393 zł,
- w grupie 1 (poz. 1.2 w tabeli) – budynki i lokale– o kwotę 23 313 027 zł,
- w grupie 8 (poz. 1.6 w tabeli) – inne środki trwałe.....– o kwotę 5 435 602 zł.

W analizowanym okresie zwiększeniu uległa wartość środków trwałych w budowie o 25 581 587 zł.

Równocześnie następowało zmniejszenie wartości netto rzeczowego majątku trwałego głównie z tytułu dokonywanych odpisów umorzeniowych.

Nieruchomości gruntowe są głównym składnikiem mienia gminy miejskiej Kielce - miasta na prawach powiatu. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość brutto gruntów komunalnych Miasta Kielce wraz z prawem użytkowania wieczystego wynosi **475 314 823 zł.**

Informacje o wartości i powierzchni gruntów z podziałem na rodzaje zgodnie z klasyfikacją środków trwałych zawarto w tabeli Nr 4. Natomiast struktura własnościowa gruntów przedstawiona została w tabeli Nr 5.

Tabela 4 Wartość oraz powierzchnia gruntów z uwzględnieniem prawa użytkowania wieczystego z podziałem na rodzaje

(IMK 014)

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku				Zmiana wartości	(6 : 2)
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Powierzchnia [m ²]	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Powierzchnia [m ²]	(6-2)	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.1. GRUNTY, w tym:	433 013 430	6 504 716	426 508 714	23 780 735	475 314 823	8 742 266	466 572 557	24 257 410	42 301 393	110
1. Grunty orne	56 058 327	0	56 058 327	8 228 475	61 669 035	0	61 669 035	8 666 687	5 610 708	110
2. Sady	123 608	0	123 608	18 300	59 227	0	59 227	7 000	-64 381	48
3. Łąki trwałe	4 067 278	0	4 067 278	881 949	5 085 385	0	5 085 385	827 774	1 018 107	125
4. Pastwiska trwałe	8 346 556	6 388	8 340 168	639 496	8 695 550	7 016	8 688 533	566 228	348 994	104
5. Grunty rolne zabudowane	245 341	0	245 341	13 992	518 268	0	518 268	14 409	272 926	211
6. Grunty pod stawami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Grunty pod rowami	97 082	0	97 082	14 787	79 508	0	79 508	9 790	-17 574	82
8. Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	0	0	0	0	1 991 000	0	1 991 000	65 261	1 991 000	100
9. Nieużytki	2 698 941	0	2 698 941	330 784	2 693 794	0	2 693 794	321 507	-5 147	100
10. Lasy	10 262 767	0	10 262 767	2 083 741	10 315 795	0	10 315 795	2 088 269	53 029	101
11. Grunty zadrzewione i zakrzewione	2 988 131	0	2 988 131	366 997	455 953	0	455 953	141 616	-2 532 178	15
12. Tereny mieszkaniowe	37 114 251	201 934	36 912 316	2 428 300	39 340 794	249 966	39 090 827	2 423 206	2 226 543	106
13. Tereny przemysłowe	33 246 284	3 757 406	29 488 879	576 329	32 642 679	4 576 488	28 066 191	565 566	-603 605	98
14. Inne tereny zabudowane	61 082 037	890 102	60 191 935	2 334 695	59 978 346	1 421 877	58 556 469	2 336 169	-1 103 690	98
15. Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	8 391 472	540 056	7 851 416	435 153	9 152 237	613 038	8 539 198	435 669	760 765	109
16. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	21 843 852	0	21 843 852	1 858 956	21 847 487	55 732	21 791 756	1 874 755	3 635	100

17. Użytki kopalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Tereny komunikacyjne*	182 891 632	995 557	181 896 075	3 291 588	0	0	0	0	-182 891 632	0
19. Drogi	0	0	0	0	177 445 254	307 346	177 137 907	3 279 941	177 445 254	100
20. Tereny kolejowe	0	0	0	0	251 422	12 923	238 500	5 101	251 422	100
21. Inne tereny komunikacyjne	0	0	0	0	13 072 520	1 326 200	11 746 320	61 976	13 072 520	100
22. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0	0	0	0	26 454 028	42 829	26 411 198	297 854	26 454 028	100
23. Użytki ekologiczne	216 663	0	216 663	26 358	216 663	0	216 663	26 358	0	100
24. Grunty pod wodami, z wyłączeniem gruntów pod wodami powstałych w wyniku użytkowania urządzeń melioracji wodnych*	11 541	0	11 541	1 404	0	0	0	0	-11 541	0
25. Grunty pod wodami powstałe w wyniku użytkowania urządzeń melioracji wodnych*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	0	0	0	0	11 541	0	11 541	1 404	11 541	100
28. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29. Tereny różne	3 327 668	113 273	3 214 395	249 431	3 338 337	128 850	3 209 487	240 870	10 669	100

* obowiązuje do dnia 31.12.2017 r.

Tabela 5 Wartość oraz powierzchnia gruntów z uwzględnieniem tytułów prawnych

(IMK 115/116)

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku						Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku					
	Własność		Współwłasność		Użytkowanie wieczyste		Własność		Współwłasność		Użytkowanie wieczyste	
	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]	Powierzchnia [w m ²]	Wartość [w zł]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Grunty orne	8 211 091	56 030 826	17 384	27 501	0	0	8 619 794	61 563 179	46 893	105 856	0	0
2. Sady	18 300	123 608	4 678	1 044 870	0	0	7 000	59 227	0	0	0	0
3. Łąki trwałe	881 949	4 067 278	0	0	0	0	826 164	5 084 853	1 610	532	0	0
4. Pastwiska trwałe	633 696	7 285 978	0	0	1 122	15 708	551 496	8 666 347	13 610	13 494	1 122	15 708
5. Grunty rolne zabudowane	13 992	245 341	0	0	0	0	14 409	518 268	0	0	0	0
6. Grunty pod stawami	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7. Grunty pod rowami	14 739	96 687	0	0	0	0	9 742	79 114	48	395	0	0
8. Grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych	0	0	0	0	0	0	65 261	1 991 000	0	0	0	0
9. Nieużytki	330 784	2 698 941	0	0	0	0	321 507	2 693 794	0	0	0	0
10. Lasy	2 083 741	10 262 767	48	395	0	0	2 080 369	10 298 622	7 900	17 173	0	0
11. Grunty zadrzewione i zakrzewione	366 997	2 988 131	0	0	0	0	141 616	455 953	0	0	0	0
12. Tereny mieszkaniowe	2 047 218	34 653 220	354 189	867 132	26 893	1 593 898	2 037 422	36 571 772	356 459	871 028	29 325	1 897 994
13. Tereny przemysłowe	404 934	9 089 521	301	37 665	171 094	24 119 098	404 401	9 826 580	301	37 665	160 864	22 778 434
14. Inne tereny zabudowane	2 283 875	59 122 442	17 299	103 666	33 521	1 855 929	2 284 363	58 038 245	20 099	108 077	31 707	1 832 024
15. Zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	418 993	6 433 752	5 471	44 972	10 689	1 912 748	420 962	7 206 554	4 646	38 096	10 061	1 907 586
16. Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	1 854 205	21 673 633	4 751	170 219	0	0	1 853 176	21 660 440	21 579	187 047	0	0
17. Użytki kopalne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Tereny komunikacyjne*	3 221 701	168 760 994	14 739	52 276	55 148	14 078 362	0	0	0	0	0	0
19. Drogi	0	0	0	0	0	0	3 242 934	175 911 070	12 652	65 922	24 355	1 468 262
20. Tereny kolejowe	0	0	0	0	0	0	3 041	9 123	0	0	2 060	242 299

21. Inne tereny komunikacyjne	0	0	0	0	0	0	29 714	235 949	290	2 384	31 972	12 834 187
22. Grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0	0	0	0	0	0	291 039	25 650 977	0	0	6 815	803 051
23. Użytki ekologiczne	26 358	216 663	0	0	0	0	26 358	216 663	0	0	0	0
24. Grunty pod wodami, z wyłączeniem gruntów pod wodami powstałych w wyniku użytkowania urządzeń melioracji wodnych*	1 404	11 541	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25. Grunty pod wodami powstałe w wyniku użytkowania urządzeń melioracji wodnych*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. Grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. Grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	0	0	0	0	0	0	1 404	11 541	0	0	0	0
28. Grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29. Tereny różne	240 055	2 600 943	0	0	9 376	726 726	231 494	2 612 116	0	0	9 376	726 221
RAZEM	23 054 032	386 362 266	418 860	2 348 695	307 843	44 302 469	23 463 666	429 361 387	486 087	1 447 669	307 657	44 505 767

* obowiązuje do dnia 31.12.2017 r.

Według informacji zamieszczonych w tabeli 4 łączna powierzchnia gruntów komunalnych zewidencjonowanych w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi **2 425,7410 ha**, z czego **231,4697 ha** jest obciążone prawem wieczystego użytkowania na rzecz osób trzecich.

Największy udział w ogólnej powierzchni gruntów komunalnych Miasta Kielce stanowią grunty orne, drogi, tereny mieszkaniowe, inne tereny zabudowane, lasy i tereny rekreacyjno – wypoczynkowe.

W zasobie gruntów komunalnych nastąpiły istotne zmiany. W porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2017 roku powierzchnia gruntów komunalnych zwiększyła się ogólnie o 47,6675 ha. Wzrost areálu gruntów komunalnych związany jest głównie z komunalizacją nieruchomości Skarbu Państwa, uzyskaniem prawa własności do terenów przeznaczonych pod drogi jak również nabywaniem gruntów przez Miasto Kielce na inne cele inwestycyjne. Największy przyrost powierzchni gruntów nastąpił w rodzaju grunty orne – wzrost o 43,8212 ha.

W porównywanym okresie, jak wynika z przedstawionych danych, następował równocześnie wzrost i spadek powierzchni gruntów w niektórych rodzajach użytków gruntowych spowodowany przede wszystkim zmianą rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), a także w związku ze zmianą użytków gruntowych w ewidencji gruntów i budynków.

Struktura własnościowa gruntów komunalnych zaewidencjonowanych w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce wraz z prawem użytkowania wieczystego, według danych zawartych w tabeli Nr 5 na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

- 1) grunty stanowiące własność
– o łącznej powierzchni 2 346,3666 ha i wartości brutto429 361 387 zł,
- 2) grunty stanowiące współwłasność
– o łącznej powierzchni 48,6087 ha i o wartości brutto1 447 669 zł,
- 3) użytkowanie wieczyste gruntów (prawo użytkowania wieczystego gruntu stanowiącego własność Skarbu Państwa i innych podmiotów)
– o łącznej powierzchni 30,7657 ha i o wartości brutto44 505 767 zł.

W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2017 roku nastąpił wzrost powierzchni gruntów stanowiących własność – o 40,9634 ha. Wzrosła także powierzchnia gruntów stanowiących współwłasność – o 6,7227 ha, zmniejszyła się natomiast nieznacznie powierzchnia gruntów będących w użytkowaniu wieczystym Miasta Kielce i jednostek organizacyjnych Miasta Kielce – o 0,0186 ha.

W miejskich jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce zaewidencjonowano według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku budynki i lokale o łącznej wartości brutto **1 042 083 929 zł**.

Miasto Kielce posiada również 57 lokali mieszkalnych, których własność została wyodrębniona oraz spółdzielcze własnościowe prawo do 18 lokali mieszkalnych.

Dane w zakresie ilości i wartości poszczególnych rodzajów budynków i lokali zawiera tabela Nr 6.

Z przedstawionych w tabeli Nr 6 danych wynika, że Miasto Kielce, wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, posiadało **1347 szt.** budynków i lokali. Było to o 11 szt. budynków i lokali więcej, niż w analogicznym okresie roku 2017. Największy udział w stanie ilościowym środków trwałych zaliczonych do grupy 1 KŚT stanowią budynki mieszkalne i lokale mieszkalne, pozostające głównie w administracji Miejskiego Zarządu Budynków. Ważną pozycję zajmują: pozostałe budynki niemieszkalne; budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe; a także budynki transportu i łączności.

Tabela 6 Wartość, ilość oraz powierzchnia użytkowa budynków i lokali oraz spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego i spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego z podziałem na rodzaje (IMK 015) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku					Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku					Zmiana wartości (7-2)	(7 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	Powierzchnia użytkowa [m²]	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	Powierzchnia użytkowa [m²]		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.2. BUDYNKI, LOKALE, w tym:	1 018 770 902	264 979 405	753 791 497	1 336	819 688	1 042 083 929	284 577 356	757 506 572	1 347	808 675	23 313 027	102
1. Budynki przemysłowe	110 733 749	12 496 508	98 237 241	62	51 749	110 293 715	14 947 090	95 346 625	61	50 666	-440 034	100
2. Budynki transportu i łączności	3 818 319	575 100	3 243 219	115	5 245	3 860 102	667 382	3 192 720	115	5 398	41 783	101
3. Budynki handlowo-usługowe	44 296 837	10 583 127	33 713 710	37	25 809	44 718 644	11 573 684	33 144 959	32	23 987	421 806	101
4. Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	23 619 952	1 912 912	21 707 040	29	4 867	23 550 708	2 496 263	21 054 445	26	4 214	-69 244	100
5. Budynki biurowe	130 414 087	25 278 231	105 135 856	53	73 031	116 117 179	25 261 620	90 855 559	47	68 248	-14 296 908	89
6. Budynki szpitali i inne budynki opieki zdrowotnej	17 547 252	6 872 508	10 674 744	10	10 271	17 641 652	7 312 080	10 329 572	10	10 271	94 400	101
7. Budynki oświaty, nauki i kultury oraz budynki sportowe	376 805 678	135 575 678	241 230 000	181	364 426	408 996 917	146 570 189	262 426 728	186	368 195	32 191 239	109
8. Budynki produkcyjne, usługowe i gospodarcze dla rolnictwa	1 738 307	661 717	1 076 590	4	4 840	1 738 307	697 665	1 040 642	4	4 840	0	100
9. Pozostałe budynki niemieszkalne	77 849 055	15 156 761	62 692 294	248	29 972	78 413 149	17 039 610	61 373 539	271	31 356	564 094	101

10. Budynki mieszkalne	219 827 003	54 702 111	165 124 892	522	244 776	224 552 925	56 662 886	167 890 038	520	236 797	4 725 922	102
11. Lokale niemieszkalne, spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. Lokale mieszkalne, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego	12 120 663	1 164 753	10 955 910	75	4 702	12 200 632	1 348 888	10 851 745	75	4 702	79 970	101

”Obiekty inżynierii lądowej i wodnej” to grupa środków trwałych, która obejmuje obiekty budowlane naziemne i podziemne o charakterze stałym (z wyłączeniem budynków), takie jak: kompleksowe budowle na terenach przemysłowych, rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, infrastrukturę transportu oraz pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej.

Szczegółowe dane dotyczące wartości obiektów inżynierii lądowej i wodnej będących składnikiem mienia Miasta Kielce zawiera tabela Nr 7.

Tabela 7 Wartość obiektów inżynierii lądowej i wodnej z podziałem na rodzaje

(IMK 016) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku			Zmiana wartości (5-2)	(5 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.2. OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ,	1 357 983 374	427 358 213	930 625 161	1 457 163 389	485 563 472	971 599 917	99 180 015	107
1. Budowle dla górnictwa i kopalnictwa	31 063	27 673	3 390	31 063	28 915	2 148	0	100
2. Budowle na terenach elektrowni	1 869 443	917 992	951 451	1 869 443	1 002 117	867 326	0	100
3. Budowle na terenach zakładów chemicznych	0	0	0	0	0	0	0	0
4. Budowle na terenach zakładów przemysłu ciężkiego, gdzie indziej niesklasyfikowane	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, przesyłowe	64 507 167	41 074 857	23 432 310	76 673 406	43 630 988	33 042 418	12 166 239	119
6. Rurociągi sieci rozdzielczej oraz linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, rozdzielcze	167 868 347	73 444 863	94 423 484	190 202 326	80 544 140	109 658 187	22 333 979	113
7. Autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	1 006 268 840	275 242 410	731 026 430	1 065 374 436	320 666 510	744 707 926	59 105 595	106

8. Drogi szynowe, drogi kolei napowietrznych lub podwieszanych i kolei podziemnych	7 044	6 340	704	7 044	6 622	422	0	100
9. Drogi lotniskowe	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Mosty, wiadukty, estakady, tunele	531 861	178 213	353 648	488 630	171 187	317 443	-43 231	92
11. Budowle wodne, z wyłączeniem urządzeń melioracji wodnych	678 505	280 535	397 969	678 505	309 520	368 984	0	100
12. Urządzenia melioracji wodnych podstawowych	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych	440 322	35 387	404 936	440 322	46 395	393 928	0	100
14. Budowle sportowe i rekreacyjne	39 580 534	12 331 769	27 248 765	48 196 374	13 595 102	34 601 272	8 615 840	122
15. Pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane	76 200 248	23 818 174	52 382 074	73 201 840	25 561 977	47 639 863	-2 998 408	96

Z danych przedstawionych w tabeli Nr 7 wynika, że Miasto Kielce, według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, było właścicielem obiektów inżynierii lądowej i wodnej o łącznej wartości brutto **1 457 163 389 zł**. Podstawową pozycję w strukturze tego składnika mienia Miasta Kielce zajmują ulice i drogi; rurociągi sieci rozdzielczej oraz linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne, rozdzielcze; rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne przesyłowe; pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej niesklasyfikowane, a także budowle sportowe i rekreacyjne.

Urządzenia sieci wodociągowej i kanalizacyjnej objęte ewidencją księgową prowadzoną przez Urząd Miasta Kielce są udostępniane nieodpłatnie do używania i eksploatacji Międzygminnemu Związкови Wodociągów i Kanalizacji w Kielcach.

W porównaniu do roku 2017 nastąpiło zwiększenie wartości brutto obiektów inżynierii lądowej i wodnej o **99 180 015 zł**.

Maszyny i urządzenia techniczne to środki trwałe zaliczane do grup od 3 do 6 Klasyfikacji Środków Trwałych.

Informacje o tych środkach trwałych zawiera Tabela Nr 8.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce zaewidencjonowano **8 258 szt.** maszyn i urządzeń technicznych zaliczonych do w/w grup środków trwałych o łącznej wartości brutto **339 374 450 zł**.

Tabela 8 Wartość oraz ilość maszyn i urządzeń technicznych z podziałem na podgrupy

(IMK 017) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku				Zmiana wartości (6-2)	(6 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.3. URZĄDZENIA TECHNICZNE I MASZyny, w tym:	7	143 343 669	191 213 521	8 156	339 374 450	170 286 217	169 088 233	8 258	4 817 260	101
1. Kotły grzewcze i parowe	10 214 682	6 430 912	3 783 771	115	9 231 011	6 069 395	3 161 616	115	-983 671	90
2. Turbiny i inne maszyny napędowe	48 424	21 956	26 468	5	1 009 963	743 257	266 705	9	961 539	2 086
3. Maszyny elektryczne wirujące	27 546	15 318	12 228	5	62 294	16 727	45 567	11	34 748	226
4. Turbozespoły i zespoły prądotwórcze oraz reaktory jądrowe	14 748 484	3 241 725	11 506 759	24	14 806 791	4 628 489	10 178 302	25	58 307	100
5. Obrabiarki do metali	5 147 122	2 084 028	3 063 094	69	4 416 851	1 958 352	2 458 500	26	-730 271	86
6. Maszyny do obróbki plastycznej metali i tworzyw sztucznych	27 434	24 418	3 016	5	23 985	20 336	3 649	3	-3 449	87
7. Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania w przetwórstwie rolno-spożywczym	33 045	27 746	5 299	5	33 045	29 308	3 737	5	0	100
8. Maszyny i urządzenia do przetwarzania i sprężania cieczy i gazów	2 157 121	1 710 424	446 696	185	2 182 550	1 778 464	404 087	194	25 429	101
9. Piece przemysłowe	140 622	89 615	51 008	2	348 217	194 173	154 043	8	207 594	248
10. Urządzenia do wymiany ciepła	25 300 893	21 343 090	3 957 803	449	26 518 167	22 542 620	3 975 547	468	1 217 274	105
11. Maszyny, urządzenia i aparaty do procesów materiałowych	5 442	5 442	0	1	144 152	139 718	4 433	8	138 710	2 649
12. Pozostałe maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	8 948 642	6 759 860	2 188 782	632	39 223 658	31 536 508	7 687 150	3 723	30 275 016	438
13. Pozostałe maszyny, urządzenia i aparaty specjalizowane i specjalne, ogólnego zastosowania*	27 976 588	20 063 776	7 912 812	2 458	0	0	0	0	-27 976 588	0
14. Maszyny, urządzenia i aparaty dla przemysłu chemicznego	13 691 309	1 694 247	11 997 062	1	13 695 797	3 063 430	10 632 367	2	4 488	100

15. Maszyny, urządzenia i aparaty wiertnicze, górnicze, gazownicze, odlewnicze, torfiarskie oraz geodezyjne i kartograficzne	419 135	400 383	18 753	11	443 868	433 628	10 240	12	24 733	106
16. Maszyny dla przemysłu surowców mineralnych	0	0	0	0	131 318	113 670	17 648	12	131 318	100
17. Maszyny do produkcji wyrobów z metali i tworzyw sztucznych	27 077	8 537	18 540	4	27 077	12 142	14 935	4	0	100

* obowiązuje do dnia 31.12.2017 r.

c.d. Tabela 8

18. Maszyny, urządzenia i aparaty do obróbki i przerobu drewna, produkcji wyrobów z drewna oraz maszyny, urządzenia i aparaty dla przemysłu papierniczego i poligraficznego	988 921	888 998	99 923	60	959 640	876 433	83 207	52	-29 280	97
19. Maszyny i urządzenia do produkcji wyrobów włókienniczych i odzieżowych oraz do obróbki skóry i produkcji wyrobów z niej	142 240	41 800	100 440	12	207 381	123 648	83 733	14	65 141	146
20. Maszyny, urządzenia i aparaty dla przemysłu rolnego	105 010 641	14 578 849	90 431 792	4	105 071 541	26 305 224	78 766 317	6	60 900	100
21. Maszyny, urządzenia i aparaty dla przemysłu spożywczego	3 306 698	2 684 898	621 799	413	4 401 149	3 496 519	904 630	596	1 094 451	133
22. Maszyny do robót ziemnych, budowlanych i drogowych	7 216 816	4 811 834	2 404 982	91	7 601 143	5 488 740	2 112 403	92	384 327	105
23. Maszyny, urządzenia i narzędzia rolnicze i gospodarki leśnej	3 632 445	2 798 377	834 069	100	3 198 233	2 367 619	830 613	115	-434 213	88
24. Zbiorniki	1 220 497	826 665	393 832	101	1 185 041	842 932	342 108	99	-35 456	97
25. Urządzenia i aparatura energii elektrycznej	7 202 056	5 064 461	2 137 595	68	7 132 305	5 236 532	1 895 773	70	-69 751	99
26. Urządzenia dla radiofonii i telewizji, urządzenia telekomunikacyjne, urządzenia alarmowe i sygnalizacyjne	29 058 761	14 088 491	14 970 270	663	31 653 449	17 055 422	14 598 027	727	2 594 688	109
27. Urządzenie elektroenergetyczne przetwórcze i zasilające	616 407	495 119	121 287	24	616 318	514 209	102 108	24	-89	100
28. Dźwigi i przenośniki	8 686 242	6 570 698	2 115 544	129	9 208 384	7 130 366	2 078 018	140	522 142	106
29. Urządzenia przemysłowe	7 899 882	5 979 373	1 920 509	1 098	10 958 033	8 032 769	2 925 265	1 252	3 058 151	139
30. Urządzenia nieprzemysłowe	5 510 428	2 651 701	2 858 727	188	10 385 449	6 200 014	4 185 435	274	4 875 021	188
31. Pozostałe urządzenia techniczne	45 151 592	17 940 929	27 210 663	1 234	34 497 642	13 335 575	21 162 068	172	-10 653 950	76

* obowiązuje do dnia 31.12.2017 r.

Zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych Grupa – 7 "Środki transportu" obejmuje kolejowy tabor szynowy naziemny i podziemny o różnej szerokości toru; tramwajowy tabor szynowy; samochody, autobusy, mikrobusy, trolejbusy, motocykle, ciągniki, naczepy, przyczepy i inne pojazdy mechaniczne; statki i konstrukcje pływające; statki powietrzne oraz pozostałe środki transportu, przykładowo, wózki jezdniowe, poduszkowce.

Stan wartościowy i ilościowy środków transportu Miasta Kielce prezentuje tabela Nr 9.

Z danych przedstawionych w tabeli Nr 9 wynika, że w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku zaewidencjonowanych było 341 sztuk środków transportu.

Wśród zaewidencjonowanych na dzień 31 grudnia 2018 roku środków transportu przeważają samochody osobowe (87 szt.), pojazdy samochodowe przeznaczone konstrukcyjnie do przewozu dziesięciu lub więcej osób, włączając kierowcę (68 szt.), samochody ciężarowe (68 szt.) i samochody specjalne (62 szt.).

Wartość brutto środków transportu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi **98 680 637 zł** natomiast wartość netto po uwzględnieniu dokonanych odpisów umorzeniowych spadła do kwoty **43 275 271 zł**.

Tabela 9 Wartość oraz ilość środków transportu z podziałem na rodzaje

(IMK 018) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku				Zmiana wartości (6-2)	(6 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.4. ŚRODKI TRANSPORTU, w tym:	97 114 772	45 567 554	51 547 218	334	98 680 637	55 405 366	43 275 271	341	1 565 865	102
1. Tabor kolejowy naziemny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Motocykle, przyczepy i wózki motocyklowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Samochody osobowe	7 341 177	5 960 519	1 380 659	91	7 175 412	5 826 089	1 349 322	87	-165 766	98
4. Samochody ciężarowe	5 980 262	5 045 047	935 214	65	7 094 164	5 258 345	1 835 819	68	1 113 903	119
5. Samochody specjalne	6 261 477	3 438 799	2 822 678	59	6 249 000	4 114 938	2 134 062	62	-12 478	100
6. Pojazdy samochodowe przeznaczone konstrukcyjnie do przewozu dziesięciu lub więcej osób, włączając kierowcę	75 030 281	29 474 864	45 555 417	69	74 849 932	38 418 265	36 431 667	68	-180 349	100
7. Trolejbusy i samochody o napędzie elektrycznym	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8. Ciągniki	1 015 637	852 172	163 465	13	1 769 453	917 746	851 707	17	753 816	174
9. Naczepy*	52 639	16 322	36 317	3	0	0	0	0	-52 639	0
10. Przyczepy*	946 614	400 326	546 289	22	0	0	0	0	-946 614	0
11. Naczepy i przyczepy	0	0	0	0	1 133 291	535 924	597 367	27	1 133 291	100
12. Tabor konny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13. Wózki jezdniowe z pomostem stałym o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)*	58 482	58 482	0	2	0	0	0	0	-58 482	0

14. Wózki jezdniowe podnośnikowe z nisko podnoszoną platformą o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15. Wózki jezdniowe podnośnikowe, mechaniczne, wysokiego podnoszenia (widłowe) o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)*	119 800	115 267	4 533	2	0	0	0	0	-119 800	0
16. Wózki jezdniowe podnośnikowe, mechaniczne, wysokiego podnoszenia (widłowe) o napędzie spalinowym*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Wózki jezdniowe transportowe ze stałą platformą i żurawiem o napędzie elektrycznym (akumulatorowe)*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Pozostałe wózki jezdniowe*	164 071	83 967	80 105	4	0	0	0	0	-164 071	0
19. Wózki jezdniowe	0	0	0	0	265 054	207 838	57 216	8	265 054	100
20. Tabor transportu śródlądowego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21. Tabor techniczny i ratowniczy śródlądowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22. Pozostały tabor pływający	11 400	9 044	2 356	1	11 400	9 842	1 558	1	0	100
23. Samoloty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24. Śmigłowce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25. Szybowce	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26. Balony	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. Pozostałe środki transportu lotniczego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28. Pozostałe środki transportu	132 932	112 746	20 186	3	132 932	116 380	16 553	3	0	100

*obowiązuje do dnia 31.12.2017 r.

Inne środki trwałe zaliczone według Klasyfikacji Środków Trwałych do grupy 8 „Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane” obejmuje poszczególne obiekty środków trwałych, które stanowią pojedyncze narzędzia i sprawdziany, aparaty, przyrządy kontrolno-pomiarowe oraz różnego typu wyposażenie i sprzęt specjalistyczny, jak przykładowo, laboratoryjny, medyczny, biurowy i inny w placówkach i zakładach produkcyjnych i usługowych, instytucjach i jednostkach naukowo-badawczych, służbie zdrowia, oświacie, placówkach kulturalno-oświatowych, rozrywkowych; budki, kioski, domki kampingowe i inne obiekty wolnostojące niezwiązane w sposób trwały z gruntem, z wyłączeniem sklasyfikowanych w grupach 1 i 2.

Dane dotyczące innych środków trwałych przedstawia tabela Nr 10.

Informacje zamieszczone w tabeli Nr 10 zawierają dane dotyczące środków trwałych zaliczonych do grupy 8 Klasyfikacji Środków Trwałych, jak również pozostałych środków trwałych (umarzanych jednorazowo w momencie oddania do używania) oraz dóbr kultury i zbiorów bibliotecznych.

Z danych zaprezentowanych w tabeli Nr 10 wynika, że według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w ewidencjach księgowych jednostek organizacyjnych Miasta Kielce ujęto środki trwałe zaliczone do grupy 8 Klasyfikacji Środków Trwałych oraz pozostałe środki trwałe (umarzane jednorazowo w momencie oddania do używania) o łącznej wartości brutto **117 695 445 zł**.

Ponadto, w jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce znajduje się 2 908 zbiorów bibliotecznych o łącznej wartości **8 919 137 zł** i 20 009 dóbr kultury o wartości **7 519 510 zł**.

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nastąpiły zmiany w wartości poszczególnych składników aktywów zaprezentowanych w tabeli Nr 10.

Wartość brutto środków trwałych zaliczonych do grupy 8 Klasyfikacji środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych wzrosła w tym okresie łącznie o **4 570 783 zł**. Wzrosła także wartość zbiorów bibliotecznych o **713 579 zł** oraz wartość dóbr kultury o **151 240 zł**.

Tabela 10 Wartość oraz ilość innych środków trwałych z podziałem na rodzaje

(IMK 019) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku				Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku				Zmiana wartości	(6 : 2) %
	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	Wartość brutto	Umorzenie	Wartość netto	Ilość (szt.)	(6-2)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.5. INNE ŚRODKI TRWAŁE (1 ÷ 12), w tym:	128 698 489	114 922 840	13 775 649	240 864	134 134 092	120 420 801	13 713 291	222 206	5 435 602	104
1. Narzędzia, przyrządy, sprawdziany	619 500	609 046	10 454	60	671 839	658 226	13 613	68	52 340	108
2. Wyposażenie, aparaty i sprzęt laboratoryjny	241 345	93 099	148 245	11	593 746	485 247	108 499	15	352 402	246
3. Wyposażenie, aparaty i sprzęt medyczny	1 095 939	954 599	141 339	102	926 796	816 810	109 986	101	-169 143	85
4. Wyposażenie techniczne dla prac biurowych	1 219 754	732 307	487 448	169	1 452 875	923 651	529 224	180	233 121	119
5. Urządzenia do rozrywki na wolnym powietrzu oraz sprzęt cyrkowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6. Wyposażenie i sprzęt kin, teatrów i innych placówek kulturalno-oświatowych	3 028 227	1 848 938	1 179 289	326	3 103 900	1 976 096	1 127 804	317	75 673	102
7. Kioski, budki, baraki, domki kampingowe	2 524 502	1 820 271	704 231	117	2 386 941	1 341 069	1 045 873	92	-137 561	95
8. Pozostałe narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie, gdzie indziej niesklasyfikowane	19 718 696	16 128 353	3 590 343	981	20 050 661	16 865 583	3 185 078	1 040	331 966	102
9. Inwentarz żywy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10. Pozostałe środki trwałe	84 676 699	84 459 691	217 008	216 501	88 508 686	88 328 398	180 288	197 476	3 831 987	105
11. Zbiory biblioteczne	8 205 558	8 205 558	0	2 838	8 919 137	8 919 137	0	2 908	713 579	109
12. Dobra kultury	7 368 270	70 979	7 297 292	19 759	7 519 510	106 584	7 412 926	20 009	151 240	102

Uzupełniającym składnikiem mienia komunalnego Miasta Kielce są tzw. aktywa obrotowe. Wartość brutto aktywów obrotowych zaewidencjonowanych w miejskich jednostkach organizacyjnych Miasta Kielce według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi łącznie **237 210 776 zł**.

Największy udział w strukturze aktywów obrotowych stanowią należności krótkoterminowe o wartości 199 264 207 zł i środki pieniężne w kwocie 32 290 331 zł.

Strukturę aktywów obrotowych Miasta Kielce przedstawia tabela Nr 11.

Z tabeli Nr 11 wynika, że w okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nastąpiły istotne zmiany w wielkościach aktywów obrotowych Miasta Kielce. Dotyczą one w szczególności: należności krótkoterminowych – zwiększenie o kwotę 9 032 050 zł i środków pieniężnych – zwiększenie o kwotę 3 019 838 zł.

Ogólnie wielkość aktywów obrotowych w porównywanym okresie uległa zwiększeniu o kwotę 12 469 129 zł.

Tabela 11 Wartość aktywów obrotowych

(IMK 013) w zł

MIASTO KIELCE	Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			Stan na dzień 31 grudnia 2018 roku			Zmiana wartości (5-2)	(5 : 2) %
	Wartość brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy aktualizujące	Wartość netto		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Zapasy	4 260 055	93 164	4 166 890	4 534 472	34 825	4 499 647	274 417	106
II. Należności krótkoterminowe	190 232 157	117 196 405	73 035 751	199 264 207	132 779 030	66 485 177	9 032 050	105
III. Środki pieniężne	29 270 492	0	29 270 492	32 290 331	0	32 290 331	3 019 838	110
IV. Krótkoterminowe papiery wartościowe	0	0	0	0	0	0	0	0
V. Rozliczenia międzyokresowe	978 943	210	978 733	1 121 767	0	1 121 767	142 824	115
RAZEM AKTYWA OBROTOWE	224 741 647	117 289 780	107 451 867	237 210 776	132 813 855	104 396 921	12 469 129	106

Szczegółowe informacje w zakresie mienia komunalnego Miasta Kielce zawarte są w załączniku nr 1 do raportu – „Informacja o stanie mienia komunalnego Miasta Kielce na dzień 31 grudnia 2018 roku.”

PODSUMOWANIE

Wartość brutto mienia komunalnego Miasta Kielce, wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku, wynosi **4 190 585 668 zł**, w tym aktywów trwałych **3 953 374 892 zł** oraz aktywów obrotowych **237 210 776 zł**.

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nastąpiły istotne zmiany w wartości aktywów Miasta Kielce. W analizowanym okresie ogólnie nastąpił wzrost wartości brutto majątku Miasta Kielce o kwotę **218 268 368 zł** (5 %). Największy wzrost wartości brutto majątku nastąpił w pozycji rzeczowe aktywa trwałe o kwotę **202 194 748 zł** (6 %), w tym wartość środków trwałych wzrosła o **176 613 162 zł** (tj. o 5%), natomiast wartość środków trwałych w budowie wzrosła o kwotę **25 581 587 zł** (tj. o 21%). Zwiększeniu uległa także wielkość aktywów obrotowych o kwotę **12 469 129 zł**.

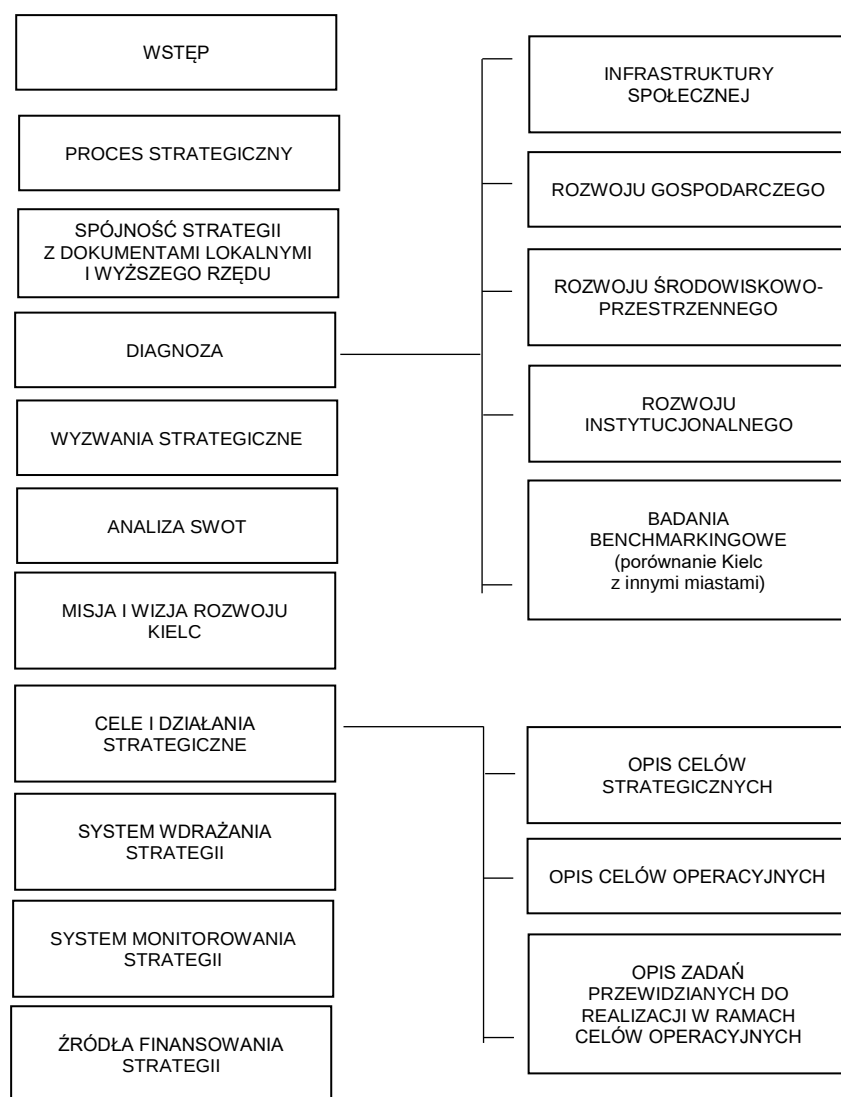
V. Informacja o realizacji polityk, programów i strategii

1. Strategia rozwoju

1.1 Krótkie omówienie – priorytety

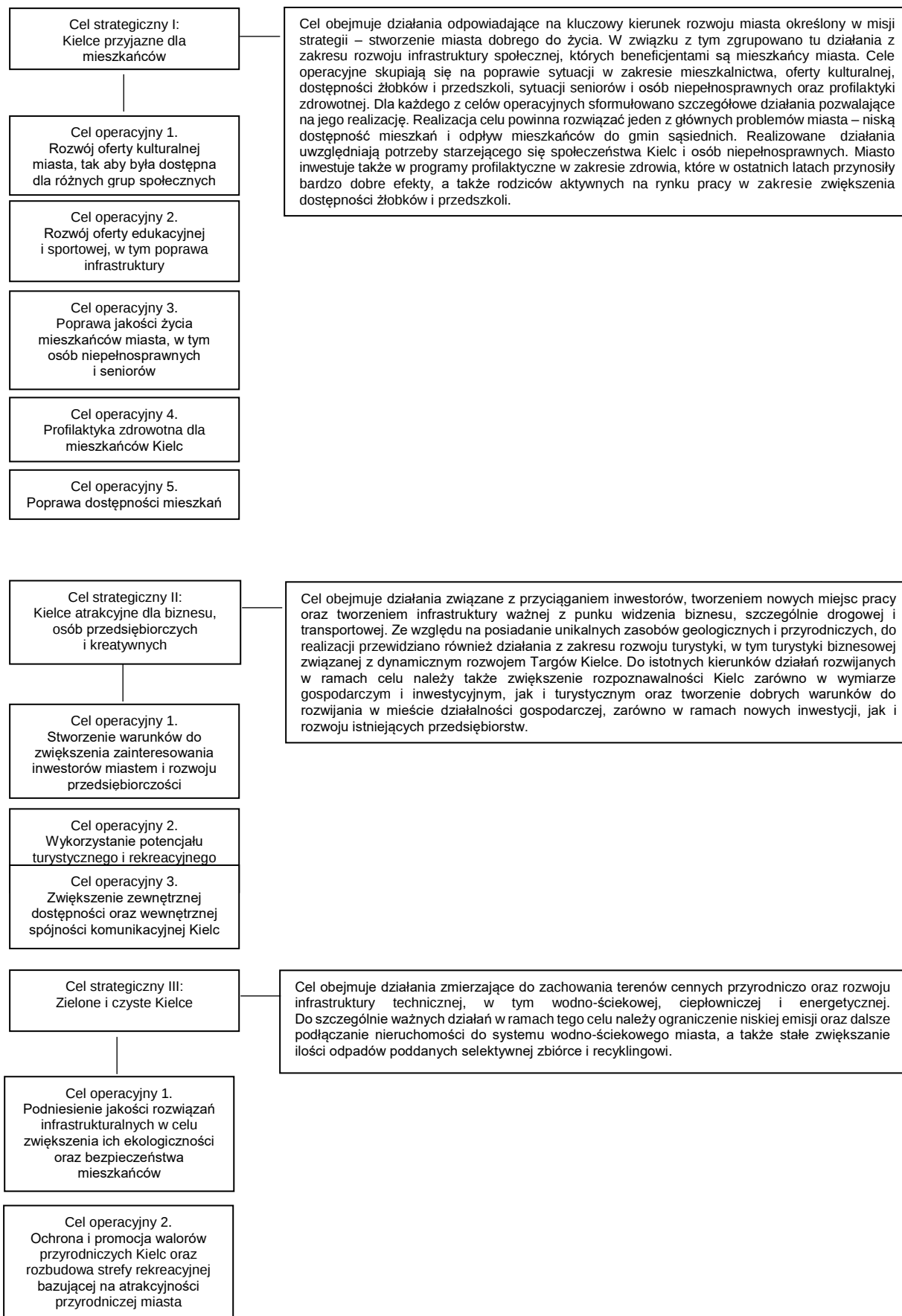
Strategia Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja, zwana dalej „strategią”, została przyjęta Uchwałą Rady Miasta nr XII/214/2015 z dnia 30 lipca 2015 roku i zastąpiła dokument strategiczny z 2007 roku m.in. w związku z wprowadzeniem nowego systemu zarządzania krajem i polityki miejskiej z podkreśleniem roli miast i obszarów funkcjonalnych oraz nowym okresem programowania Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

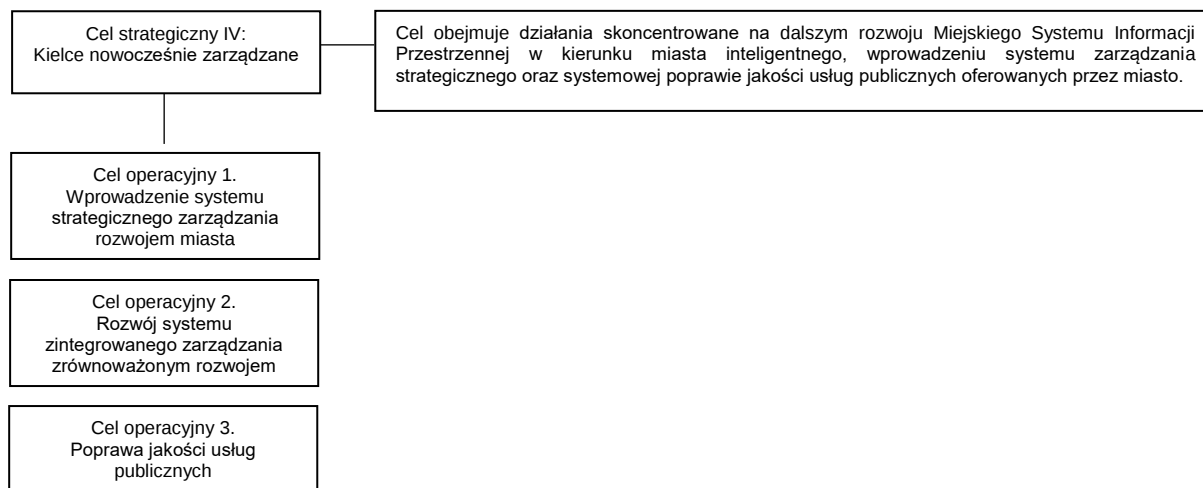
Układ Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja

Układ celów Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja

1.2 Stan realizacji (ostatnia ewaluacja)

Jednym z elementów systemu monitoringu zaproponowanych w ramach strategii jest monitoring trendów, którego celem jest poszukiwanie i prezentacja najnowszych trendów w rozwoju społeczno-gospodarczym oraz w formułowaniu i realizacji polityki miejskiej. Monitoring trendów obejmuje zjawiska związane z działalnością samego Urzędu Miasta Kielce i podległych mu instytucji, jak i te wskazujące ogólny kierunek rozwoju miasta w poszczególnych obszarach (demografia i społeczeństwo; środowisko; gospodarka, infrastruktura i transport; zarządzanie miastem). Zgodnie z zapisami strategii, do tej pory został opracowany jeden monitoring trendów obejmujący zmiany zachodzące latach 2015-2017.

Podstawowym narzędziem służącym do monitorowania stopnia wykonania zapisów strategii jest rokrocznie opracowywany „Raport z wdrażania Strategii Rozwoju Miasta Kielce na lata 2007-2020. Aktualizacja”, który ma na celu ukazanie zmian i tendencji jakie zaszły i kształtują się w poszczególnych latach realizacji strategii, począwszy od 2015 roku. Do tej pory ukazały się dwa takie raporty podsumowujące lata 2015-2016 i 2016-2017. Najważniejsze wnioski płynące z raportu obejmującego stan realizacji strategii w latach 2016-2017 zostały zestawione poniżej:

- w 2017 roku oferta produktów kulturalnych wzrosła do 53 w porównaniu z rokiem 2016 (52). Do produktów kulturalnych zaliczono koncerty, festiwale, wystawy, prelekcje, sztuki teatralne czy pokazy mody.
- w 2017 roku odbyło się 1496 takich wydarzeń, w tym 40 wydarzeń o charakterze ogólnopolskim (np. Konkurs OFF FASHION, ANIMA MUNDI, JAZZ FESTIWAL). Tymczasem w roku 2016 miało miejsce 1647 wydarzeń, spośród których 32 wydarzenia miały zasięg ogólnopolski.
- liczba uczniów w roku 2017 kształtowała się na podobnym poziomie co w roku 2016, choć liczba uczniów w gimnazjach zmniejszyła się, co związane jest z reformą edukacji i wygaszaniem gimnazjów.
- w roku 2017 poprawiła się sytuacja jeżeli chodzi o dostępność miejsc w żłobkach – 985 miejsc w placówkach publicznych i niepublicznych, tj. o 99 miejsca więcej niż w roku 2016 (886 miejsc).
- w 2017 roku zidentyfikowano 227 miejsc stanowiących tzw. barierę architektoniczną dla osób niepełnosprawnych ruchowo, z czego usunięto 97, zaś nowych obiektów tzw. małej architektury, służących usprawnieniu poruszania się osób niepełnosprawnych po mieście, powstało w tym okresie 91. Dla porównania, w 2016 roku zidentyfikowano 140 barier architektonicznych. W tym samym roku udało się usunąć 50 takich barier oraz wybudowano 29 nowych obiektów małej architektury.
- w 2017 roku zostało udzielonych 52 dotacji na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży, a w roku 2016 – 59 dotacje.

- g) w 2017 roku zorganizowano 10 wydarzeń o charakterze sportowym (istotnych z punktu widzenia promocji sportu i miasta), zaś w roku 2016 – 11. Na przestrzeni tych dwóch lat spadła również liczba osób biernie i czynnie biorących w nich udział, gdzie w 2016 roku wyniosła łącznie 151740 osób, a w 2017 – 102124 osoby.
- h) w 2017 roku, tak jak w roku 2016, kontynuowano realizację pięciu programów polityki zdrowotnej, tj. z zakresu profilaktyki zakażeń pneumokokowych i meningokokowych oraz wirusem brodawczaka ludzkiego HPV, szczepień przeciw grypie i prewencji ospy wietrznej. W ramach realizowanych programów łączna liczba świadczeń profilaktycznych w 2017 r. wyniosła 17336, natomiast w 2016 roku – 19352.
- i) w 2017 roku poprzez budowę nowych mieszkań pozyskano 508 lokali: 36 – wybudowanych przez spółdzielnie mieszkaniowe, 7- wybudowanych przez gminę, 465 – wybudowanych na sprzedaż lub wynajem przez deweloperów. W 2016 roku liczba mieszkań w ramach nowo rozpoczętych prywatnych inwestycji mieszkaniowych w mieście wynosiła 892, zaś w 2017 roku – 894.
- j) na koniec 2017 roku w strukturach Kieleckiego Parku Technologicznego funkcjonowało 165 firm, zaś na koniec roku 2016 roku – 140 firm. Przyrost zatrudnienia w firmach ulokowanych w Kieleckim Parku Technologicznym w 2016 roku, przeliczany na nowe miejsca pracy, wynosił 150, pod czas gdy w 2017 roku – wyniósł znacznie mniej, bo 70.
- k) w 2017 roku z podstawowych (projektowanie, audyt, szkolenia, doradztwo, itp.) i proinnowacyjnych usług Kieleckiego Parku Technologicznego na podstawie umowy (bez bieżącej bezpłatnej działalności doradczej) skorzystało 28 przedsiębiorstw (240 usług). Tymczasem w 2016 roku liczba oferowanych usług wynosiła 260, zaś liczba przedsiębiorstw, które z nich skorzystały – 49.
- l) w 2017 roku Centrum Obsługi Inwestora działające w strukturach Urzędu Miasta Kielce zrealizowało 21 działań na rzecz wsparcia lokalnej przedsiębiorczości oraz wsparło 228 potencjalnych inwestorów. W 2016 roku zostało zrealizowanych mniej działań (13) oraz objęto wsparciem blisko dwukrotnie mniejszą liczbę potencjalnych inwestorów (144). Wsparcie oferowane przez Centrum Obsługi Inwestora polega m.in. na obsłudze zapytań inwestorskich, prowadzenie Kieleckiego Portalu Gospodarczego i Bazy Ofert Inwestorskich, czy organizację stoisk targowych dla start-upów na wydarzeniach w Tragach Kielce.
- m) udział Targów Kielce w rynku targowym w Polsce w 2017 roku według Międzynarodowego Związku Statystyk Targowych Centrex wyniósł 25 %, zaś w roku 2016 – 27%. Liczba osób odwiedzających wydarzenia organizowane przez Targi Kielce w 2017 roku wyniosła 254 032 (w 2016 roku Targi Kielce odwiedziło 248 452 osoby).
- n) w 2017 roku spadła liczba wystawców, która zamknęła się liczbą 6942 i była mniejsza o 647 firm niż w roku 2016. Pod względem wynajmu powierzchni targowej, w sumie w 2016 roku wynajęto 223 195 m², a w 2017 roku – 220 877 m².
- o) w 2017 roku zrealizowano 21 działań mających wpływ na rozwój turystyki w Kielcach. W roku 2016 było ich 19. Działania te obejmowały m.in. bezpośrednią promocję walorów turystycznych Kielc na imprezach branżowych o zasięgu ogólnopolskim, organizację lokalnych imprez turystycznych, konserwację i modernizację istniejących szlaków turystycznych.
- p) w 2017 roku rozpoczęto 4 inwestycje drogowe mające na celu poprawę zewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta. W tym samym roku, podjęto 10 działań mających na celu redukcję zatorów komunikacyjnych oraz otwarcie komunikacyjne na tereny rozwojowe i inwestycyjne. Dla porównania, w 2016 roku zrealizowano 6 takich działań.
- q) w 2017 roku kontynuowano działania w celu poprawy infrastruktury transportu komunikacji publicznej poprzez m.in. budowę peronów przystankowych, budowę pętli autobusowych, wytyczanie bus-pasów, czy zakup nowego taboru przewozowego (25 sztuk).
- r) liczba kilometrów nowej i zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w 2017 roku wyniosła 13,993 km, natomiast w roku 2016 było to 10,371 km. Podobnie sytuacja wygląda jeżeli

chodzi o wskaźnik rezultatu oznaczający liczbę działek, które uzyskały możliwość przyłączenia do sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej. W 2016 roku taki dostęp uzyskało 375 nieruchomości, a w 2017 roku – 750.

- s) liczba kilometrów nowej i zmodernizowanej kanalizacji deszczowej w 2017 roku wyniosła 1,106 km, podczas gdy w roku 2016 wyniosła ona niecałe 3,5 km. Liczba ta w najbliższych latach powinna ulec poprawie w związku z realizacją inwestycji drogowych zaplanowanych do realizacji ze wsparciem funduszy unijnych.
- t) w 2017 roku zostało zmodernizowanych 51 systemów grzewczych, zaś w 2016 roku – 73.
- u) w 2017 roku kontynuowano działania z zakresu termomodernizacji gminnych budynków użyteczności publicznej. W tym samym roku kompleksowej termomodernizacji poddano 4 budynki użyteczności publicznej, zaś w 2016 roku – 2.
- v) w 2017 roku wymieniono 152 opraw oświetleniowych (oświetlenie uliczne i sygnalizacji świetlnej) na bardziej efektywne i ekologiczne, zaś w 2016 roku – 226.
- w) w 2017 roku ilość odpadów poddanych odzyskowi wyniosła blisko 69 tys. ton. Tymczasem w 2016 roku wahała się pomiędzy 54-55 tys. ton. Natomiast ilość odpadów poddanych selektywnej zbiórce wyniosła 13 tys. ton zarówno w roku 2016, jak i 2017.
- x) w 2017 roku projektami dotyczącymi zakładania i pielęgnacji rabat kwiatowych oraz prowadzenia nasadzeń krzewów i traw zostało objęte 9184 m² powierzchni terenu, natomiast w 2016 roku było to 4529 m².
- y) w 2017 roku podpisano z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego 9 umów na realizację projektów współfinansowanych ze środków UE oraz 3 umowy na realizację projektów współfinansowanych ze środków UE w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego. Ponadto w tym samym roku złożono kolejnych 5 wniosków o dofinansowanie projektów w ramach funduszy UE.
- z) liczba wdrożonych usług możliwych do pobrania w wersji elektronicznej wynosiła 8, zarówno w roku 2016, jak i 2017. Jedną z nich jest możliwość udziału społeczeństwa w procesie konsultacji społecznych (w ramach portalu IDEA KIELCE). W 2016 roku konsultacjom społecznym on-line poddano 22 tematy, w związku z czym wypełniono 69 990 formularzy w wersji elektronicznej. W 2017 roku odnotowano znaczny wzrost w tym zakresie: 47 skonsultowanych tematów oraz 102 550 uczestników konsultacji społecznych on-line.

2. Ład przestrzenny

2.1 Studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy

Ostatnia ocena aktualności (art. 32 upzp)

a) Podstawowe informacje

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmuje obszar całego miasta, określając jaka będzie polityka przestrzenna gminy. Studium jest więc dokumentem o charakterze strategicznym. Zawiera ono dwie części: tekst oraz rysunki, wykonywane najczęściej w skali 1: 10 000. Choćbyz studium nie jest aktem prawa miejscowego, to jego ustalenia są wiążące dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obecnie w Kielcach obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce, uchwalone w 2000 r. (uchwała Nr 580/2000 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 26 października 2000 r.). Od czasu uchwalenia Studium powstało także 11 zmian jednostkowych tego dokumentu, obejmujących niewielkie fragmenty obszaru miasta.

Na tekst Studium składają się dwie części:

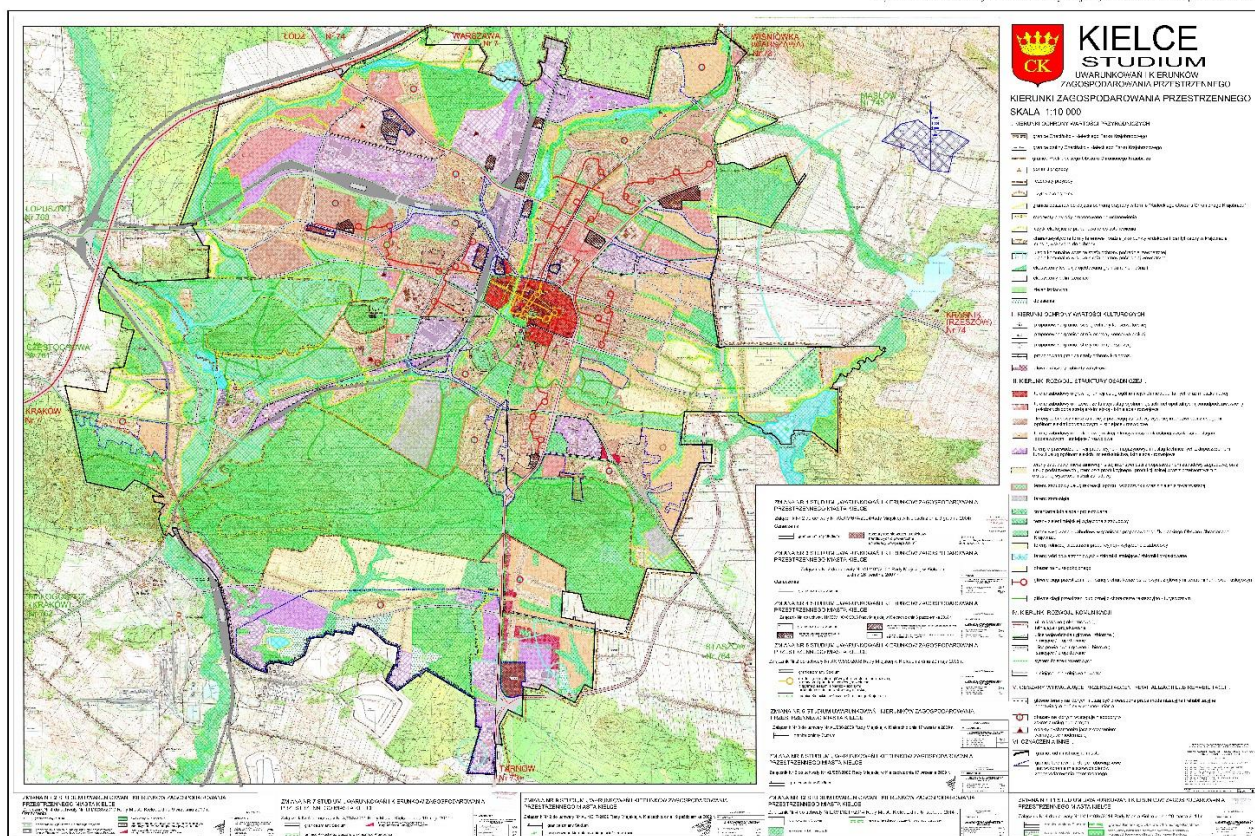
- Tom I-wszy, obejmujący uwarunkowania do kształtowania kierunków i polityki zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce,
- Tom II-gi, obejmujący kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce.

Natomiast część graficzna dokumentu obejmuje 5 załączników (plansz):

- Uwarunkowania przyrodnicze,
- Uwarunkowania kulturowe,
- Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego sposobu zagospodarowania przestrzennego miasta,
- Kierunki zagospodarowania przestrzennego,
- Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

Jedną z najważniejszych plansz Studium stanowi Załącznik Nr B-4 do uchwały Nr 580/2000 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 26 października 2000 r. – **Kierunki zagospodarowania przestrzennego** (rysunek poniżej). Ukazuje on w sposób graficzny najważniejsze kierunki rozwoju miasta w zakresie ochrony wartości przyrodniczych oraz kulturowych, rozwoju struktury osadniczej, kierunków rozwoju komunikacji oraz wskazuje obszary wymagające rewitalizacji lub rehabilitacji.

Załącznik Nr B-4 do uchwały Nr 580/2000 Rady Miejskiej w Kielcach z dnia 26 października 2000r.

Według powyższego załącznika oraz zapisów zawartych w części tekstowej Studium do dominujących kierunków modernizacji i rozbudowy struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta, wśród obszarów przeznaczonych pod zabudowę dominują:

tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności o określonej wysokości z usługami	1 750 ha
tereny o przewadze funkcji produkcyjno-magazynowych i usług technicznych	1 075 ha
tereny zabudowy mieszkaniowej z przewagą zabudowy wysokiej intensywności	986 ha

tereny zabudowy mieszkaniowej niskiej intensywności z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej	873 ha
tereny zabudowy o przewadze funkcji usług ogólnomiejskich (położonych poza strefą śródmiejską)	558 ha
tereny zabudowy usług rekreacji, sportu i wypoczynku	198 ha
tereny zabudowy o funkcji usług ogólnomiejskich metropolitalnych	131 ha
istniejące wielkopowierzchniowe obiekty handlowe	55 ha
tereny zabudowy o przewadze funkcji usług i rzemiosła	49 ha
projektowane wielkopowierzchniowe obiekty handlowe	37 ha

Wysoki udział w powierzchni Kielc zajmują ponadto tereny nie przeznaczone pod zabudowę, w tym: tereny lasów (2 847 ha), tereny komunikacyjne (858 ha), tereny zieleni miejskiej (654 ha) oraz tereny rolne (627 ha).

b) Ocena aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oceniane jest pod względem aktualności w ramach sporządzania **analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym**. Analizę taką uchwała Rada Miasta co najmniej raz w czasie swojej kadencji.

W Kielcach ostatnia ocena aktualności przedstawiona została w Uchwale Nr XXXIII/696/2016 Rady Miasta Kielce z dnia 17 listopada 2016 r. w/s oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Miasta Kielce wraz z Załącznikiem Nr 1 „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Kielce zawierająca analizę aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Miasta Kielce, ocenę postępów w opracowywaniu planów miejscowych oraz wieloletni program sporządzania planów miejscowych dla Miasta Kielce”

Powyższy dokument w zakresie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce wskazuje na:

- nieaktualność Studium dotyczącą zgodności jego zakresu z obecnie określonymi w przepisach prawa wymogami co do zawartości Studium; nieaktualność Studium nie dotyczy warstwy merytorycznej dokumentu, tj. przeznaczeń funkcjonalnych poszczególnych obszarów,
- nieaktualność Studium (pod względem wymogów prawnych) nie stanowi przeszkody dla niezakłóconego rozwoju miasta,
- potrzebę uzupełnienia Studium o bilans urbanistyczny terenów przeznaczonych pod zabudowę (wymóg ten wprowadzony został Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji),
- ograniczone, jednostkowe zmiany studium w razie potrzeb dokonywane powinny być na bieżąco (do XI 2016 r. uchwalonych zostało 11 takich zmian),
- potrzebę podjęcia kolejnej zmiany Studium, obejmującej rejon Psich Górek, ul. Ciekockiej oraz rejon ul. Prostej.

c) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce – stan aktualny

Od czasu przyjęcia Uchwały Nr XXXIII/696/2016 Rady Miasta Kielce z dnia 17 listopada 2016 r. w/s oceny aktualności Studium (...) nastąpiły poniższe zmiany:

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce uzupełnione zostało o **bilans urbanistyczny terenów przeznaczonych pod zabudowę** (na podst. art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Bilans urbanistyczny wykazał, że zapotrzebowanie na nową zabudowę

przekracza chłonność obszarów już przeznaczonych pod budownictwo, co oznacza, że możliwe jest wyznaczenie nowych obszarów pod inwestycje. Dla pełnego pokrycia zapotrzebowania na zabudowę (w podziale na funkcje) w Kielcach można wyznaczyć jeszcze ponad 701 ha terenów budowlanych (tabela poniżej):

Rodzaj zabudowy	Zapotrzebowanie (tereny niezabudowane w Studium)				WI* brutto	Powierzchnia terenu ha
	PU	W tym	PU	Pc		
	m ²	m ²	m ²	m ²		
1	2	3	4	5		6
Mieszkaniowa	1 190 000	Wysokiej intensywności	643 000	988 000	0,6	164,8
		Niskiej intensywności	524 000	648 000	0,25	279,3
		Niskiej intensywności z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej	23 800	31 700	0,04	79,3
Usługowa	400 000	Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe	20 000	25 000	1,2	2,1
		Usługowa inna niż WOH	280 000	350 000	0,60	58,3
		Jako uzupełnienie innych funkcji	200 000	143 000	-	0
Produkcyjno-magazynowa	250 000	Produkcyjno-magazynowa	250 000	295 000	0,25	117,7
RAZEM						701,5

Podjęte zostały trzy jednostkowe zmiany Studium, które obecnie znajdują się na etapie procedowania:

- zmiana Nr 13 – obejmująca rejon ul. Ciekockiej, Psie Górki oraz teren na wschód od Wietrzni (uchwała Nr XXXIV/726/2016 Rady Miasta Kielce z dnia 8 grudnia 2016 r.)
- zmiana Nr 14 – obejmująca rejon ul. Łódzkiej i Zagnańskiej (uchwała Nr XXXVI/755/2017 z dnia 26 stycznia 2017 r.),
- zmiana Nr 15 – obejmująca Wzgórze Karscha (uchwała Nr V/62/2019 z dnia 24 stycznia 2019 r.).

2.2 Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego może być opracowany dla całego miasta lub dla jego części. Plan miejscowy powstaje w oparciu o studium uwarunkowań, stanowiąc jego uszczegółowienie. Plan miejscowy sporządza się najczęściej w skali 1: 1000. Plan, podobnie jak studium, zawiera dwie integralne części: tekst oraz rysunek. Plan zagospodarowania jest aktem prawa miejscowego, uchwalanym przez radę gminy.

1) Ocena aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Aktualność planów miejscowych, postęp w ich opracowywaniu, a także wieloletni program sporządzania planów miejscowych oceniany jest w ramach **analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym**, uchwalanej przez Radę Miasta co najmniej raz w czasie swojej kadencji.

W Kielcach ostatnia ocena aktualności przedstawiona została w Uchwale Nr XXXIII/696/2016 Rady Miasta Kielce z dnia 17 listopada 2016 r. w/s oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Miasta Kielce wraz z Załącznikiem Nr 1 „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Kielce zawierająca analizę aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Miasta Kielce, ocenę postępów w opracowywaniu planów miejscowych oraz wieloletni program sporządzania planów miejscowych dla Miasta Kielce”.

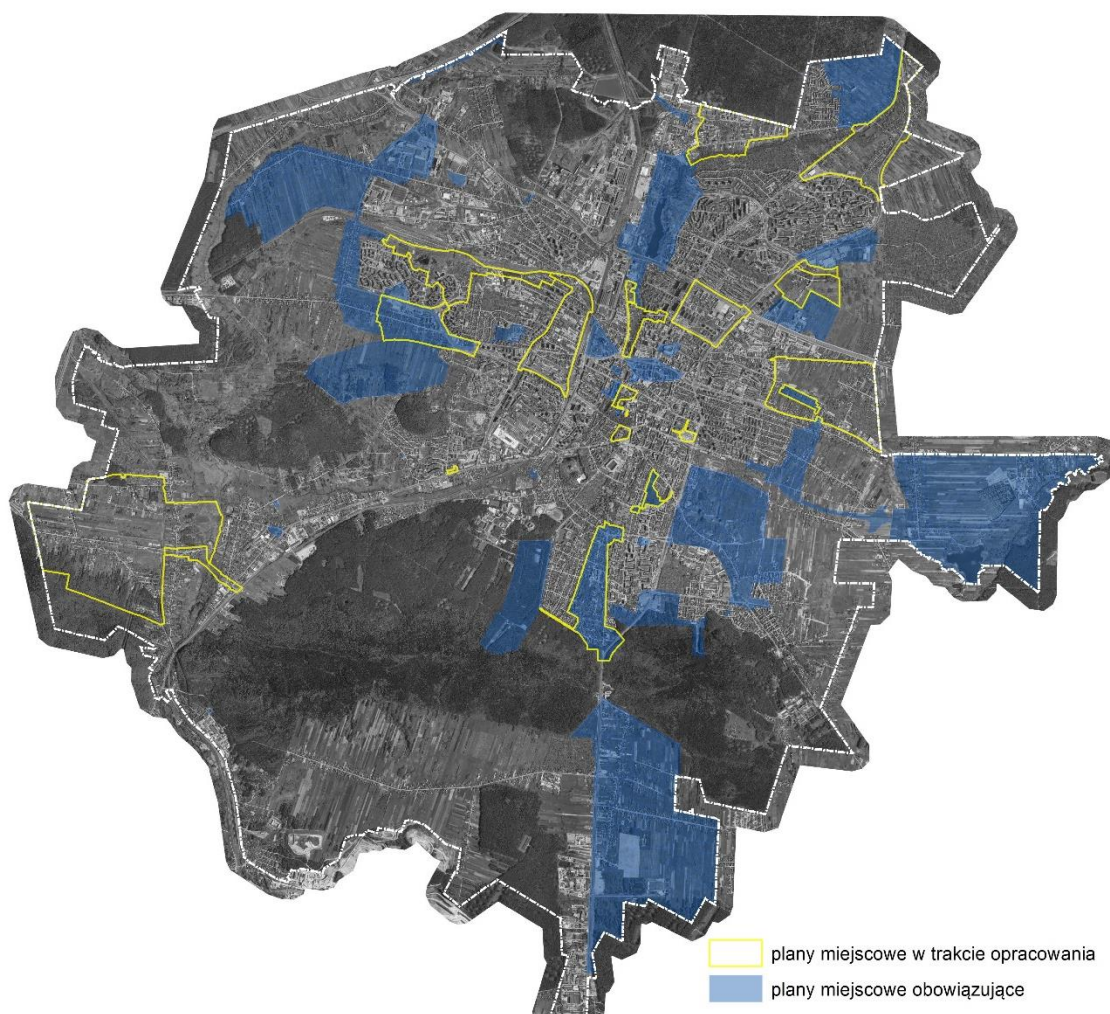
Powyższy dokument w zakresie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stwierdza, co następuje:

- na dzień sporządzenia dokumentu (17 XI 2016 r.) liczba planów obowiązujących wynosiła 58 (17,5% pow. miasta), liczba planów w opracowaniu wynosiła 19 (7,9% powierzchni miasta),
- w latach 2005 – 2015 wpłynęło 115 wniosków o sporządzenie planu miejscowego, największa liczba wniosków dotyczyła rejonu ulic Rozmarynowej i Rumiankowej (Ostrogórka), rejonu Łazów oraz ulic Podklasztornej, Kołłątaja i Św. Barbary,
- „w najbliższej przyszłości należy konsekwentnie aktualizować plany już obowiązujące, podejmować w razie konieczności lokalne plany ochronne i porządkujące oraz skupić się na podejmowaniu opracowań (konceptji, planów) rozwiązujących lokalne problemy w skali makro”,
- należy sporządzać nowe plany dla otoczenia terenów planowanych inwestycji drogowych układu podstawowego, m. in. dla rejonu ul. Witosa,
- w latach 2012 – 2020 planuje się przystąpić do opracowania aktualizacji 12 planów miejscowych oraz do opracowania 11 nowych planów

3) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego – stan aktualny

Od czasu przyjęcia Uchwały Nr XXXIII/696/2016 Rady Miasta Kielce z dnia 17 listopada 2016 r. w/s oceny aktualności Studium (...) nastąpiły poniższe zmiany:

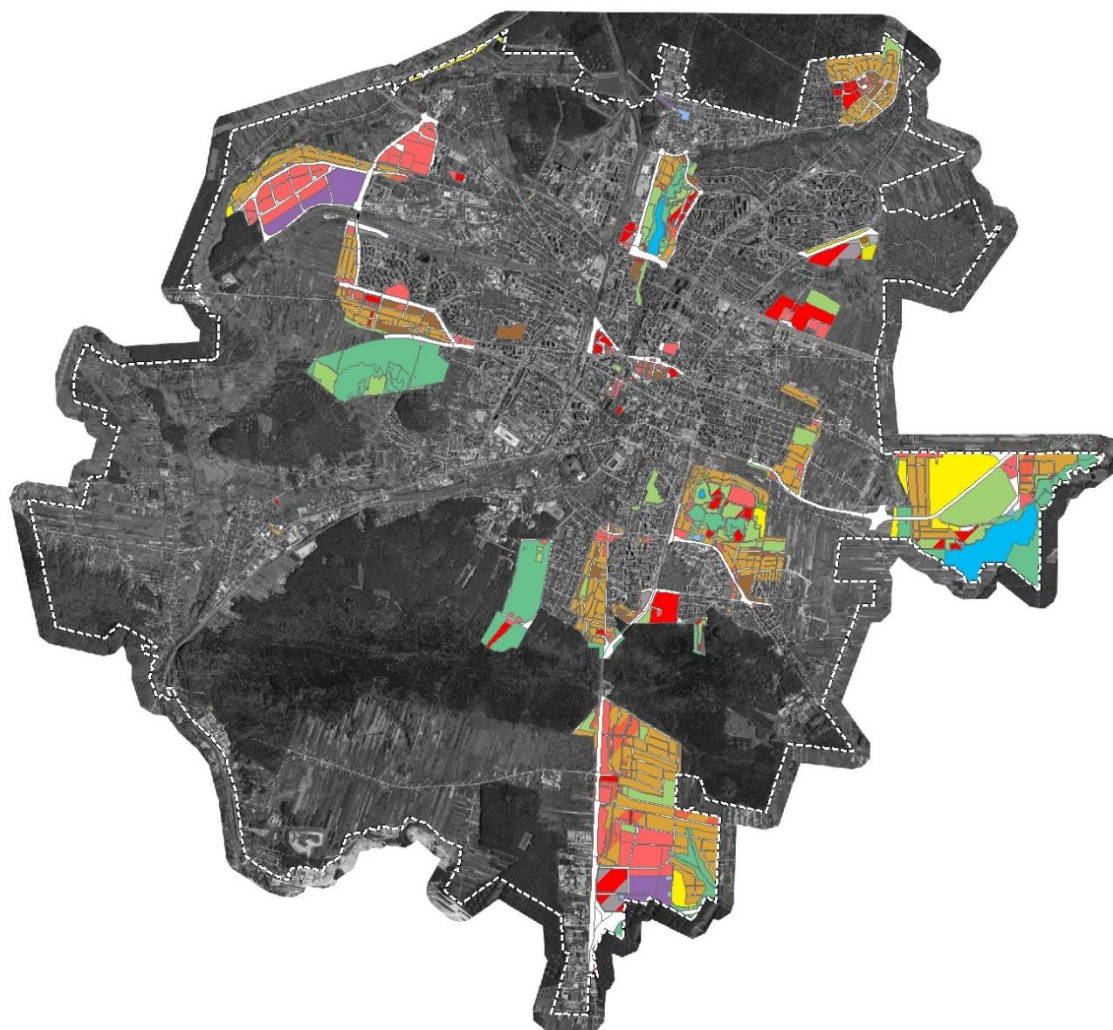
- Rejestr miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazuje, że na dzień 16 IV 2019 r. **liczba planów obowiązujących wynosi 60 (17,6% pow. miasta, ponad 1930 ha), liczba planów w opracowaniu wynosi 19 (9,1 % pow. miasta, ponad 995 ha)**

- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego ustalają przeznaczenie terenów oraz sposób ich zagospodarowania i zabudowy. Przeznaczenie terenów ustalone we wszystkich planach miejscowych

obowiązujących w Kielcach podzielić można na 8 podstawowych grup funkcjonalnych. Ich udział powierzchniowy w stosunku do całkowitego obszaru objętego planami miejscowymi (ponad 1930 ha), przedstawia się następująco:

- tereny mieszkaniowe i mieszkaniowo-usługowe: 512 ha,
- tereny zieleni: 459 ha,
- tereny komunikacyjne: 386 ha,
- tereny usługowe: 361 ha,
- tereny rolnicze: 80 ha,
- tereny wód: 66 ha,
- tereny przemysłowe: 57 ha,
- tereny infrastruktury technicznej: 12 ha.

Powierzchnia niezabudowanych dotychczas obszarów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, w podziale na trzy podstawowe funkcje zabudowy przedstawia się następująco:

- **zabudowa mieszkaniowa: 251 ha**, w tym zabudowa mieszkaniowa wysokiej intensywności 23 ha, zabudowa mieszkaniowa niskiej intensywności 195 ha, zabudowa mieszkaniowo-usługowa 32 ha,
- **zabudowa usługowa: 277 ha**,
- **zabudowa produkcyjno-magazynowa: 58 ha.**

c) W latach 2016 – 2019 wpłynęły **84 wnioski o zmianę obowiązujących planów** miejscowych oraz **12 wniosków o sporządzenie nowych planów miejscowych** (tabela poniżej):

Rok	Liczba wniosków	Nazwa planu/rejon
WNIOSKI O ZMIANĘ OBOWIĄZUJĄCYCH PLANÓW MIEJSCOWYCH		
2016	41	1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Wschód - Obszar III.3 Ostrogórka - Wojska Polskiego" 2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Północ - Obszar II - Zalew Kielecki - Klonowa - Piaski" 3. Zmiana Nr 1 miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Kielce w rej. ul. Tarnowskiej, Prostej i Ks. J. Poniatowskiego 4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Południe - Dyminy: Obszar 1 - Łanowa, Obszar 2 - Sukowska" 5. Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Terenu "Niewachłów- cz. I" położonego w Kielcach, w rejonie ulic: Łódzkiej, Zakładowej, B. Markowskiego i Batalionów Chłopskich 6. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Terenu "Kielce Wschód - Obszar 1" Cedzyna
2017	23	1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Południe - Dyminy: Obszar 1 - Łanowa, Obszar 2 - Sukowska" 2. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Terenu "Kielce Wschód - Obszar 1" Cedzyna 3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Terenu "Kielce Zachód - Obszar V.8 - Stokowa - Brusznia - Grabina" 4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Terenu "Wietrznia" w Kielcach 5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Terenu "Kielce Północ - Obszar II: Świętokrzyska - Ciekocka - Park 1" 6. Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Terenu "Niewachłów- cz. I" położonego w Kielcach, w rejonie ulic: Łódzkiej, Zakładowej, B. Markowskiego i Batalionów Chłopskich 7. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Wschód - Obszar III.3 Ostrogórka - Wojska Polskiego"
2018	15	1. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Terenu "Kielce Wschód - Obszar 1" Cedzyna 2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Terenu "Wietrznia" w Kielcach 3. Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Terenu "Kielce zachód - obszar Niewachłów II" (w rejonie ulic: Batalionów Chłopskich , Malików) w Kielcach 4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Północ - Obszar II - Zalew Kielecki - Klonowa - Piaski" 5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Terenu "Kielce Zachód - Obszar V.8 - Stokowa - Brusznia - Grabina" 6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Kielce Śródmieście- Obszar 3 "Plac Konstytucji 3 Maja" 7. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego 'Malików' w Kielcach
2019	6	1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu "KIELCE PÓŁNOC - OBSZAR II.4.3. RADOMSKA - ulica Biskupa Mieczysława Jaworskiego" na obszarze miasta Kielce 2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego "Kielce Wschód - Obszar III.3 Ostrogórka - Wojska Polskiego"

		3. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Terenu "Kielce Wschód - Obszar 1" Cedzyna
WNIOSKI O SPORZĄDZENIE NOWYCH PLANÓW MIEJSCOWYCH		
2016	7	1. Karczówka 2. ul. Klecka 3. ul. Połowicka 4. ul. Skrajna 5. ul. Śniadeckich 6. ul. Zbożowa 7. Baranówek
2017	1	1. Rejon ul. Świerczyńskiej
2018	2	1. ul. Rozmarynowa- Ostrogórka 2. ul. Za Torem
2019	2	1. ul. Karskiego 2. ul. Za Torem

d) Wśród grupy 11 planów miejscowych rekomendowanych do sporządzenia w latach 2016 – 2020, Rada Miasta Kielce podjęła decyzję o przystąpieniu do opracowania 2 planów:

- „KIELCE PÓŁNOC – OBSZAR II: WITOSA, SIEJE” (uchwała Rady Miasta Kielce z dnia 8 lutego 2018 r., Nr LII/1182/2018),
- „KIELCE ZACHÓD – OBSZAR V.7.2. w rejonie ul. Krakowskiej i ul. Podklasztornej – parking wielopoziomowy” (uchwała Rady Miasta Kielce z dnia 13 września 2018 r. Nr LX/1334/2018).

Plan sporządzania planów miejscowych rekomenduje jeszcze 8 obszarów, do których należą m. in:

- rejon ul. Górnej,
- rejon ul. Ciekockiej,
- „Dzielnica Zachód”,
- strefa ochrony wokół ujęć wód na Białogonie,
- „Dzielnica Pakosz”,
- ul. Połowicka.

e) Decyzją Rady Miasta Kielce rozpoczęto pracę nad 3 planami miejscowymi, nieuwzględnionymi w planie sporządzania. Należą do nich:

- „KIELCE POŁUDNIE – OBSZAR IV.1.1: - Ściegiennego, Obrzeżna, Chodkiewicza, Husarska” (uchwała RM z dnia 08 grudnia 2016 r. Nr XXXIV/729/2016),
- "KIELCE ZACHÓD - OBSZAR V.4.2: AL. JERZEGO SZAJNOWICZA - IWANOWA, UL. PIEKOSZOWSKA, UL. STAROWIEJSKA" (uchwała RM z dnia 19 października 2017 r. Nr XLVII/1086/2017),
- "KIELCE ŚRÓDMIEŚCIE - OBSZAR I.4.1 - Wzgórze Karscha" (uchwała RM z dnia 24 stycznia 2019 r. Nr V/63/2019).

3. Zasoby materialne gminy

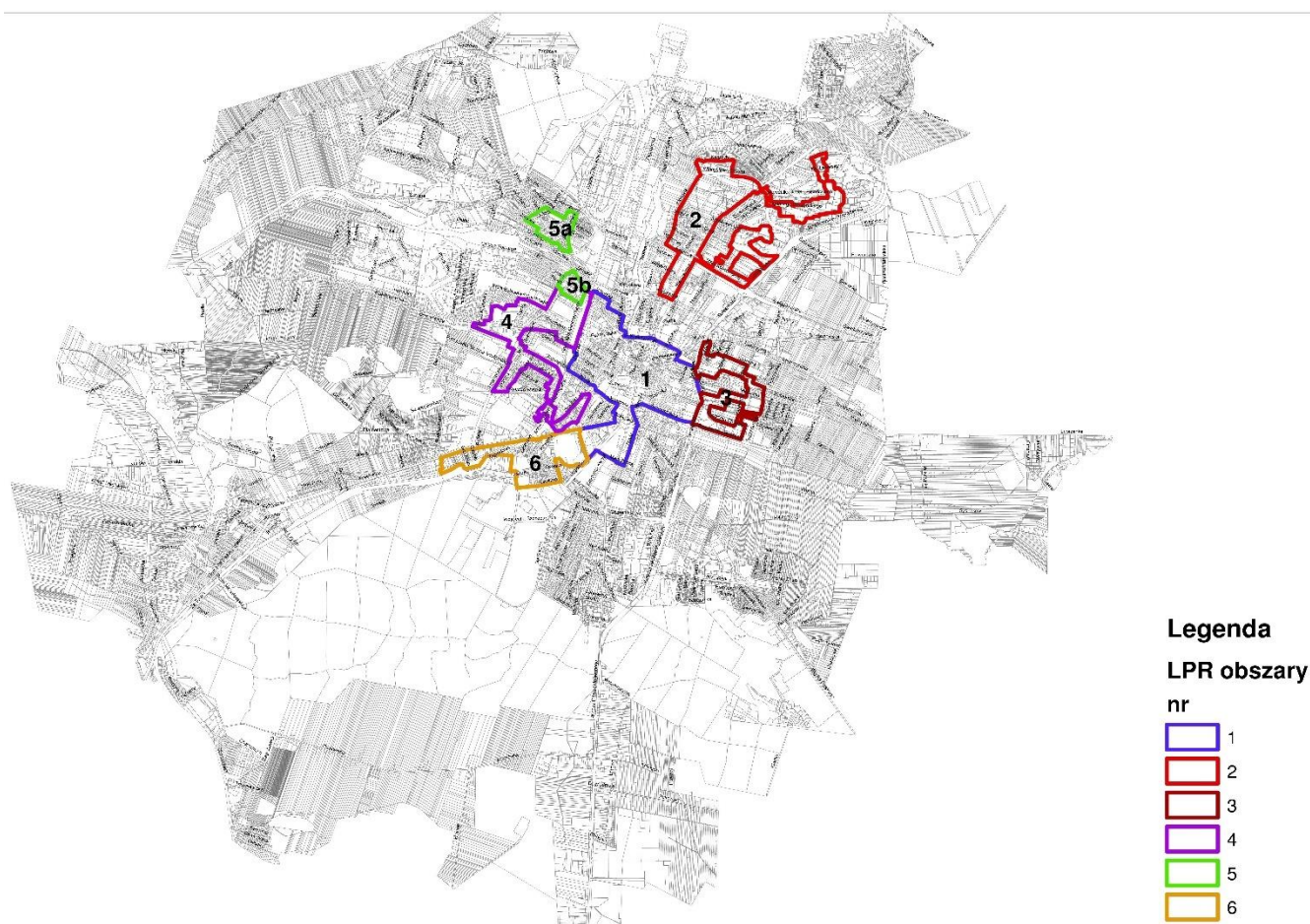
3.1 Gminny program rewitalizacji (art. 14 ustawy o rewitalizacji), ew. lokalny program rewitalizacji (art. 18 ust. 2 pkt 6 usg)

3.1.1 Krótkie omówienie (obszary rewitalizacji, kierunki działań)

Gmina Kielce posiada Lokalny Program Rewitalizacji obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych w mieście Kielce na lata 2014-2020 (uchwała nr XXXVI/753/2017 Rady Miasta Kielce z dnia 26 stycznia 2019 r. w sprawie uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych w mieście Kielce na lata 2014-2020 oraz uchwała nr LIV/1216/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 15 marca 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Lokalnego Programu Rewitalizacji obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych w mieście Kielce

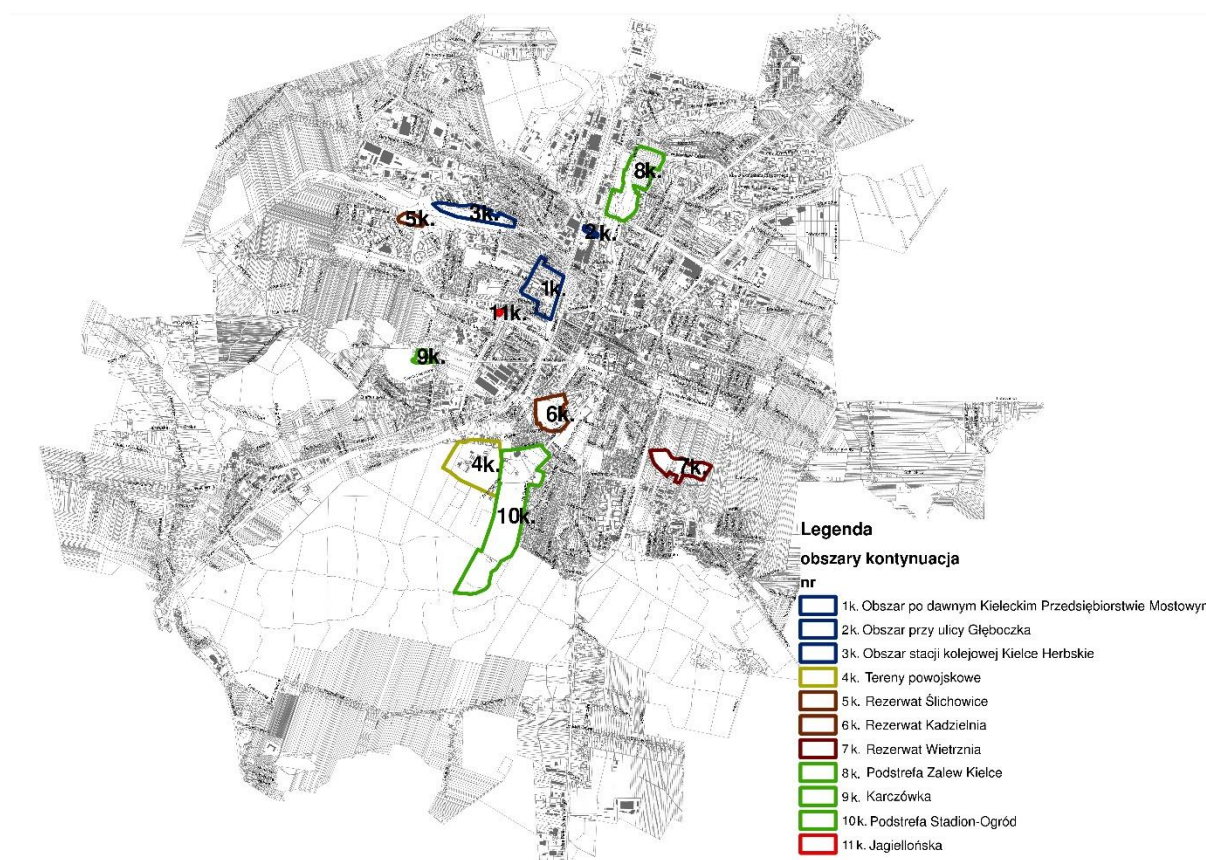
na lata 2014-2020) opracowany na podstawie (art. 18 ust. 2 pkt 6 usg). W 2015 r. weszła w życie ustawa o rewitalizacji, LPR 2014-2020 był w tym czasie opracowywany, art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, dopuszczał możliwość uchwalenia Lokalnego Programu Rewitalizacji, jednak program ten dostosowano do nowych przepisów. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, wprowadzała wymóg ograniczenia obszarów objętych rewitalizacją tak jak w art. 10 ust 2 ww. ustawy, który mówi: „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy...”. Obszary objęte LPR ograniczono wielkościowo i podzielono na siedem zespołów o względnie jednorodnych cechach lub funkcjach. Po konsultacjach ze spółdzielniami mieszkaniowymi, mieszkańcami Kielc oraz po przeanalizowaniu wniosków do budżetu obywatelskiego zmniejszono obszary problemowe pierwotnie ustalone w LPR. Zostały wyznaczone kluczowe obszary, gdzie znajdowała się koncentracja planowanych projektów miejskich, projektów spółdzielni mieszkaniowych oraz wniosków do budżetu obywatelskiego. Wzięto również pod uwagę wystandaryzowany wskaźnik sumaryczny analizy jakościowej i ilościowej i wyznaczone w nim jednostki urbanistyczne o najbardziej niekorzystnym wyniku. W wyniku analiz wyznaczono 6 obszarów do rewitalizacji, gdzie będą realizowane projekty rewitalizacyjne.

Analiza wskaźnikowa potwierdziła, że koncentracja problemów związanych z degradacją społeczno-gospodarczą i przestrzenną występuje w okolicach miejskiego centrum, jak również osiedli, głównie o charakterze wielorodzinnym położonych w rejonie północno-wschodnim Kielc, wschodnim oraz na zachód od zespołu śródmiejskiego. Wysoki stopień degradacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej zaobserwowano także w dwóch zespołach zabudowy jednorodzinnej, tj. w północno-zachodniej części miasta oraz na południowy zachód od zespołu śródmiejskiego.

W LPR na lata 2014-2020 zamieszczono obszary, które zostały wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji obszarów miejskich, przemysłowych i powojennych w mieście Kielce na lata 2007-2013, w których projekty rewitalizacyjne wyznaczone w ramach tych obszarów nie zostały w poprzednim okresie

rozliczeniowym zrealizowane, lub zrealizowano je tylko w części. Realizacja projektów w tych obszarach będzie kontynuowana w latach 2014-2020, dlatego też znalazły się one w LPR obszarów miejskich, przemysłowych i powojkowych w mieście Kielce na lata 2014-2020.

BILANS ZBIORCZY ZESPOŁÓW DO REWITALIZACJI

Nr	Nazwa rejonu	Liczba ludności	Powierzchnia
1.	Śródmieście	10272	200 ha
2.	Wielorodzinne – północ	20 166	151,8 ha
3.	Wielorodzinne – wschód	7762	51,1 ha
4.	Wielorodzinne – zachód	14 376	102,3 ha
5.	Jednorodzinne – północny-zachód	3381	31,2 ha
6.	Jednorodzinne – południowy-zachód	1185	72,2 ha
Suma		57 142	608,6 ha

1. **Śródmieście** to szczególna część miasta, będąca najstarszą i najbardziej wartościową pod względem kulturowym. Układ urbanistyczny Śródmieścia Kielc wpisany jest do rejestru zabytków. Należy jednak zauważyć, że stosunkowo niewielka powierzchnia śródmieścia, czytelna i zwarta, a jednocześnie różnorodna kompozycja urbanistyczna, z sekwencją atrakcji formalnych, otwarć widokowych, placów, wewnętrznym systemem zielonych publicznych terenów spacerowych, tworzą układ predysponowany, wzorem innych zabytkowych centrów, do silnej koncentracji w jego obrębie funkcji handlowych,

kulturalnych, gastronomicznych, generujący ruch spacerowy, wycieczkowy i turystyczny. W śródmieściach tego typu normą jest silna aktywność kapitału prywatnego w zakresie adaptacji do nowych funkcji i remontów. Z tym zjawiskiem związana jest także stopniowa eliminacja lokali mieszkalnych na korzyść funkcji usługowych. Efektem istnienia właściwie zagospodarowanej zabytkowej przestrzeni publicznej jest także wzrost jakości życia mieszkańców, dysponujących obszarem do spacerów, rekreacji i intensywnej komunikacji społecznej. Proces ten odbywa się jednak bardzo powoli.

- **Podstawowym problemem Śródmieścia jest utrata funkcji gospodarczych** spowodowana przenoszeniem się handlu i usług do centrów i galerii handlowych.
- Na terenie Śródmieście zlokalizowane są **liczne zaniedbane podwórza**, których stan techniczny od dziesięcioleci ulega pogorszeniu.
- Problemem są również **liczne przestrzenie w złym stanie**, które w niedalekiej odległości od ścisłego centrum stanowią kontrast dla zrewitalizowanej części Śródmieścia.
- **Co najwyżej średniemu stanowi zabudowy towarzyszą zdekapitalizowane budynki**, czego przykładem mogą być kamienice, głównie w północnej części obszaru ścisłego centrum. Również zabudowa na południu, jak i zachodniej części obszaru składa się z niezadbanych budynków.

2. Wielorodzinne – północ. Obszar osiedli wielorodzinnych jest efektem rozwoju Kielc głównie w latach 70. i 80. XX wieku. Wtedy to, poprzez przyrost naturalny oraz ludność napływową, następował szybki przyrost liczby mieszkańców miasta. Potrzeby mieszkaniowe kielczan realizowane były w dużej mierze poprzez budowanie blokowisk z tzw. wielkiej płyty. Powstające duże, gęsto zaludnione obszary osiedlowe oddalały się systematycznie na północ od centrum. Dziś jednak tereny te nie należą do najatrakcyjniejszych zarówno do zamieszkania, jak i prowadzenia działalności gospodarczej, a ich atrakcyjność stale obniża się, czego wyrazem należy uznać trend odpływowy ludności.

- W przypadku dużych blokowisk problem stanowi **utrata więzi społecznych**, czego efektem staje się tzw. atomizacja społeczna.
- Problem stanowią **przestrzenie publiczne wymagające odnowy** wraz z ich dostosowaniem do różnych grup społecznych, w tym zlikwidowania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych.
- Z uwagi na czas powstania blokowisk nie podlega dyskusji fakt, że **kilkudziesięcioletnia substancja mieszkaniowa z wielkiej płyty wymaga odświeżenia**.

3. Wielorodzinne -Wschód. Gęsto zabudowany obszar osiedli wielorodzinnych powstał w głównej mierze w latach 60. i 70. XX wieku, stąd też część problemów tożsama jest z tymi występującymi, zwłaszcza w starszej części, zespołu drugiego osiedli wielorodzinnych w północnej części Kielc.

- Starszej zabudowie towarzyszy **niekorzystna sytuacja demograficzna**. Populację obszaru stanowią w dużej mierze te same osoby, lub ich potomkowie, którzy wprowadzili się tutaj po powstaniu osiedla. Struktura wieku ukazuje więc spory udział osób starszych, które często też mieszkają samotnie. Aktywność powinna być pobudzana poprzez miękkie projekty o charakterze społecznym. Należy jednak zauważyć, że sytuacja demograficzna nie jest wyłącznie wynikiem od dawna zamieszkanego zabudowy, ale również bardziej mobilnej części młodszych mieszkańców, którzy opuszczają obszar wybierając inne tereny.
- **Niska atrakcyjność** to jeden z powodów tendencji wyludnieniowej obszaru, w którym niekorzystnie prezentuje się struktura demograficzna.

4. **Wielorodzinne – zachód.** Obszar wielorodzinnych osiedli zlokalizowanych w kierunku zachodnim od miejskiego centrum dotyczą zbliżone problemy do obszarów zajmowanych w dużej mierze przez blokowiska. Dla zespołu 4 charakterystyczne są:
- o **Problemy społeczne**, w tym także ubóstwo i wykluczenie, co niestety przekłada się na przypadki łamania prawa i przemocy w rodzinie.
 - o **Nieatrakcyjne przestrzenie oraz zabudowa w nienajlepszym** stanie, to problem, który odciska swe piętno na ocenie obszaru.
5. **Jednorodzinne- północny-zachód.** Teren zabudowy oddalonej w kierunku północno-zachodnim od Kielc boryka się z wieloma różnymi problemami:
- o Jednym z głównych problemów trapiących obszar są **problemy natury społecznej**. Wysoki odsetek stanowią tutaj osoby bezrobotne oraz ubogie i wykluczone. Przekłada się to na różnego rodzaju patologie, jak choćby przemoc w rodzinie, której przypadków notuje się tutaj statystycznie więcej, niż wynosi ogólnomiejska średnia. Istnieje tutaj potrzeba implementacji programów społecznych, które będą miały na celu pomoc mieszkańcom oraz integrację społeczną.
 - o **Zaniedbana zabudowa mieszkaniowa oraz przestrzeń** (zwłaszcza wzdłuż torów kolejowych), to kolejny problem zespołu.
6. **Jednorodzinne – południowy-zachód.** Południowo wschodnie tereny uznane za zdegradowane zamieszkiwane są z reguły przez ludność nie najlepiej sytuowaną ekonomicznie. Wyjątkiem może być tutaj Karczówka, do której napływają osoby z zewnątrz.
- o W pozostałych obszarach często występują **problemy społeczne** związane z bezrobociem (także o charakterze długotrwałym) czy ubóstwem i wykluczeniem, a niekiedy i innymi patologiami, w postaci choćby przemocy rodzinnej.
 - o Dużym problemem okazuje się **stan przestrzeni oraz zabudowy**

Bilans obszarów wyznaczonych do rewitalizacji do kontynuacji

Nazwa obszaru	Liczba ludności	Razem	Powierzchnia (ha)	Razem
1k. Obszar po dawnym Kieleckim Przedsiębiorstwie Mostowym	1530	Poprzemysłowe 1688	29,8	Poprzemysłowe 49,7
2k. Obszar przy ul. Głębocka	0		1,3	
3k. Obszar Stacji kolejowej Kielce- Herbskie	158		18,6	
4k. Tereny powojkowe	13	13	48,9	48,9
5k. Rezerwat Ślichowice	0	Dawne kamieniołomy 1	4,9	Dawne kamieniołomy 46
6k. Rezerwat Kadzielnia	0		20,1	
7k. Rezerwat Wietrznia	1		21	
8k. Podstrefa Zalew	0		41,3	
9k. Karczówka	8		3,8	

10k. Podstrefa Stadion	44	Obszary sportowo-rekreacyjne 52	105	Obszary sportowo-rekreacyjne 150,1
11k. Jagiellońska	155	155	0,43	0,43
Suma	1909		295,13	

1k. Obszar po dawnym Kieleckim Przedsiębiorstwie Mostowym, a także Magazynach Wojewódzkiego Związku Gminnych Spółdzielni (WZGS). Obecnie magazyny są częściowo wykorzystywane pod różnego rodzaju działalność handlową, usługową, składową, działają tutaj hurtownie, magazyny. Jednak cały teren jest nieuporządkowany, zabudowa jest zniszczona, a obiekty w złym stanie technicznym. Na terenie tym znajdują się także pozostałości po konstrukcjach suwnic, które służyły działalności Kieleckiemu Przedsiębiorstwu Mostowemu. Ze względu na stan techniczny całego terenu i fakt, że duża jego część jest nieużytkowana, a działalność prowadzona w starych magazynach jest widocznie tymczasowa – cały teren należy wskazać jako teren do rewitalizacji obszarów przemysłowych. Do terenu zaliczono również przylegające obszary zabudowy mieszkaniowej i usługowej. Obecnie dla części tego terenu opracowywany jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Planuje się przeznaczenie obszaru pod funkcje mieszane, mieszkaniowe oraz usługowo-handlowe realizowane w formie zabudowy kwartałowej. Możliwe jest również zagospodarowanie przyległych terenów torów bocznicowych. W przyszłości teren ten funkcjonalnie może być włączony do obszarów śródmiejskich. Obecny stan zagospodarowania uniemożliwia jednak realizację takiej funkcji, dlatego przyszła rewitalizacja będzie polegała na przekształceniu funkcjonalnym i zagospodarowaniu wg przyjętych założeń.

2k. Obszar przy ul. Głębocka Na tym terenie **przy ulicy Głębocka** znajdują się dwa zdegradowane, nieużytkowane budynki, w których w przeszłości funkcjonowała piekarnia przemysłowa oraz sklep. Mając na uwadze poziom degradacji i stan techniczny obiektów należy uwzględnić konieczność włączenia tego terenu oraz działki, na której się znajdują do obszarów przemysłowych do rewitalizacji.

3k. Obszar stacji kolejowej Kielce Herbskie. Na terenie znajdują się obiekty pokolejowe, jak również budynki administracyjne oraz duży obiekt, obecnie nieużytkowanej, hali remontowej. Te oraz inne obiekty niszczeją i są nieużytkowane, a jedynie niektóre doczekały się odnowienia i zaadoptowania pod działalność gospodarczą. Nawierzchnia ciągów komunikacyjnych całego terenu jest w złym stanie technicznym. Także zieleń niezadbana ulega degradacji. W sąsiedztwie działa m.in. Huta Szkła „Sława” i inne podmioty. Teren w całości ze względu na daleką posuniętą degradację wymaga odnowy. Należy go włączyć do obszarów rewitalizowanych w całości.

4k. Tereny powojkowe Obszary powojkowe zostały wydzielone w ramach pierwotnego opracowania. Aktualizując dokument, nie wskazano innych obszarów oraz nie wprowadzono zmian w granicach nadal obowiązujących obszarów powojkowych.

Strefa rewitalizacji terenów powojkowych w Kielcach obejmuje teren po dawnej jednostce wojskowej, a dokładniej kompleksu koszarowego Jednostki Wojskowej 3417, będącego obecnie częściowo w zarządzie Komendy Wojewódzkiej Policji, a częściowo w zarządzie Miasta.

Ze względu na specyfikę terenu konieczne jest podjęcie działań z służących przygotowaniu terenu i adaptacji znajdujących się na nim budynków pod nowe funkcje usługowe, gospodarcze i społeczne.

Biorąc pod uwagę potencjalną wielofunkcyjność opisywanego obszaru, bardzo atrakcyjną lokalizację (położenie w lesie na terenie Chęcińsko - Kieleckiego Parku Krajobrazowego) i bezpośrednie sąsiedztwo rewitalizowanego obszaru sportowo – rekreacyjnego Stadion – Ogród, zdecydowano się włączyć ten obszar do zakresu Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji terenów powojennych wyznaczono według map terenu dawnej Jednostki Wojskowej.

5k. Rezerwat Ślichowice; 6k. Rezerwat Kadzielnia; 7k. Rezerwat Wietrznia

Kielce to jedyne miasto w Europie, posiadające w swoich granicach taką różnorodność formacji geologicznych, odsłaniających się na powierzchni terenu i w wyeksploatowanych kamieniołomach; stąd nazwa: „najpiękniejsze muzeum pod gołym niebem”. Budowa geologiczno-morfologiczna regionu sprawiła, że znaczna część osadów starszych od czwartorzędów odsłania się bezpośrednio na powierzchni lub występuje tylko pod niewielkim przykryciem nadkładu. Powstanie i historyczny rozwój, zarówno Miasta jak i całego regionu świętokrzyskiego związany był zawsze z praktycznym wykorzystaniem tych naturalnych bogactw kopalnianych.

Obszar rewitalizacji obszarów po dawnych kamieniołomach określono w sposób następujący:

- 1) Rezerwat Ślichowice – według granic rezerwatu Czarnockiego.
- 2) Teren wokół Rezerwatu Kadzielnia ograniczony ulicami: J. Gagarina, Al. Legionów, Osobna, Pakosz, Krakowska.
- 3) Teren wokół Rezerwatu Wietrznia ograniczony: od północy i wschodu granicą Rezerwatu, od południa ulicą Daleszycką, Wojska Polskiego, od zachodu ulicą ks. J. Poniatowskiego.

Dawne kamieniołomy objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji znajdują się niemal w centrum Kielc tworząc strukturę (również administracyjną) pod nazwą „Geopark - Kielce”, w skład którego wchodzi:

- Rezerwat **Wietrznia**
- **Kadzielnia**
- Rezerwat **Ślichowice**

8k. Podstrefa Zalew

Podstrefa Zalew Kielce:

- Budowa przystani żeglarskiej (przebudowa i rozbudowa hangaru żeglarskiego) nad zalewem
- Realizacja infrastruktury wynikająca z zadań własnych gminy wynikających z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – zrealizowano w części

9k. Karczówka zespół klasztorny na Karczówce, zgodnie z wpisem do rejestru zabytków, w obrębie granic władania

- Budowa Pallotyńskiego Centrum Kształcenia Integralnego Młodzieży

10k. Podstrefa Stadion

- Budowa Parku Sportu i Rekreacji w rejonie ul. Pakosz w Kielcach wraz z towarzyszącą infrastrukturą – inwestycja w przygotowaniu
- Modernizacja wybranych elementów infrastruktury drogowej i podziemnej w dzielnicy Pakosz w Kielcach – inwestycja na etapie projektowania

- Budowa urządzeń sportowo-rekreacyjnych na Stadionie Leśnym
- Rewitalizacja Osiedla Legionów w Kielcach

11k. Jagiellońska blok komunalny przy ul. Jagiellońskiej wraz ze związanym z nim terenem (działką)

- Rozbudowa infrastruktury technicznej i społecznej oraz zagospodarowanie terenu związane z blokiem komunalnym przy ulicy Jagiellońskiej w Kielcach

CELE, KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Z uwagi na problemy zdiagnozowane w zespołach obszarów przeznaczonych do rewitalizacji, wymagane jest sprecyzowanie określonych działań mających na celu poprawę sytuacji. Są to trudności odnoszące się do sfery społecznej, gospodarczej czy infrastrukturalnej. Mimo iż poziom nasycenia poszczególnymi problemami w obszarach różni się, to jednak analizy potwierdzają, że szeroka ich paleta występuje równocześnie we wszystkich zespołach. Z tego względu określa się jednakowy dla całego obszaru przeznaczanego do rewitalizacji sposób radzenia sobie z problemami. Podejmowane w jego ramach działania muszą przybliżyć realizację określonych celów.

Jednym z założeń prac nad aktualizacją LPR było określenie celu ogólnego, który wyznaczałby główny kierunek procesu rewitalizacji Miasta Kielc. Cel określony w pierwotnym dokumencie Lokalnego Programu Rewitalizacji wpisuje się w sposób szczególny w charakterystykę celu ogólnego, a jego sformułowanie jednoznacznie wskazuje na jego nadrzędną rolę.

Ogólnym celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest podniesienie atrakcyjności gospodarczej, społecznej, przestrzennej i funkcjonalnej Miasta Kielce prowadzące do lepszego wypełniania funkcji metropolii regionu świętokrzyskiego.

Cele szczegółowe zostały określone w odniesieniu do całego procesu dla wszystkich zespołów wskazanych do rewitalizacji. Znaczna część celów wskazanych w pierwotnym opracowaniu, mimo zrealizowanego szeregu projektów, w dużej mierze nie tracą na swej aktualności stając się tym samym elementami zaktualizowanej listy celów szczegółowych Lokalnego Programu Rewitalizacji, które jest następująca:

1. Skoordynowany, zrównoważony rozwój miasta dzięki systemowi zarządzania, który umożliwi realizację celów Lokalnego Programu Rewitalizacji.
2. Wzmocnienie funkcji mieszkaniowej, humanizacja osiedli mieszkaniowych, w tym w szczególności z wielkiej płyty.
3. Ożywienie miejskich terenów mieszkaniowych oraz poprawa funkcjonalności, estetyki i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych.
4. Stworzenie funkcjonalnego systemu transportu i komunikacji.
5. Integracja mieszkańców i wsparcie inicjatyw społecznych wzmacniających poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców.
6. Rozbudowa infrastruktury społecznej i edukacyjnej oraz opracowanie atrakcyjnej kompleksowej oferty społeczno-kulturalnej.
7. Przywrócenie mieszkańcom Kielc w pełni wartościowych terenów sportowo-rekreacyjnych.
8. Uzupełnianie braków podstawowej infrastruktury technicznej na terenach rewitalizowanych.
9. Stworzenie warunków ku rozwojowi funkcji gospodarczych.

10. Otwarcie terenów przemysłowych.

11. Nadanie dawnym terenom powojskowym nowych funkcji związanych z rozwojem Miasta.

Cele rewitalizacji nadają kierunek działaniom rewitalizacyjnym i projektom zawartym w LPR.

Doprecyzowaniem celów szczegółowych są cele operacyjne. W jasny sposób określają one pożądane z punktu widzenia rewitalizacji typy projektów do realizacji.

1. Ochrona architektonicznych i urbanistycznych walorów obiektów i zespołów pod ochroną konserwatorską. W Kielcach zlokalizowane są cenne obiekty o historycznej i kulturowej wartości, układ urbanistyczny Śródmieścia wpisany jest do rejestru zabytków. Zasadnym jest wypracowanie mechanizmów wsparcia oraz warunków do ich ochrony i zachowania w dobrym stanie. Wpłynie to nie tylko na podwyższenie walorów estetycznych, ale także wzrost atrakcyjności miasta z perspektywy turystów. Ważne jest więc wykorzystanie potencjału Kielc jako istotnego celu podróży turystów zwiedzających tereny wschodniej Polski i miasta wojewódzkie. Typy projektów:

- Tworzenie warunków prawnych i finansowych, ochrona kulturowej i historycznej wartości obiektów i zespołów

2. Odnowa społeczna, tworzenie warunków do włączenia społecznego i zawodowego osób, rodzin i środowisk w trudnych sytuacjach życiowych oraz rozwój aktywnych form integracji społecznej. Analiza problemów na obszarach wyznaczonych jako zespoły rewitalizacyjne ukazuje szereg różnego rodzaju problemów. Wyraźnie jednak widoczne są problemy o charakterze społecznym, które występują równolegle we wszystkich zespołach rewitalizacyjnych. Podejmowane miękkie działania powinny służyć poprawie niekorzystnej sytuacji, która dotyczy wielu mieszkańców i ich rodzin. Z kolei dodatkowym wzmocnieniem efektu rewitalizacji społecznej będą projekty budowy na terenach problemowych odpowiedniej społecznej infrastruktury. Typy projektów:

- Organizacja szkoleń, kursów, doradztwa i innych form dokształcania osób z różnych grup zawodowych, które mogą realizować zadania z zakresu integracji społecznej i zawodowej
- Organizacja form wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu nadużywania środków psychotropowych
- Promocja przedsiębiorczości, szkolenia, kursy, doradztwo dla osób zamierzających uruchomić działalność gospodarczą
- Organizacja i wdrażanie form aktywizacji społecznej i zawodowej osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych z powodu ubóstwa, niepełnosprawności i bezdomności
- Organizacja i wdrażanie form aktywizacji społecznej oraz zapewnienie warunków integracji ze środowiskiem osobom i rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznymi i wykluczonych z powodu starzenia się
- Tworzenie i wdrażanie form integracji społecznej mieszkańców, organizowanie kampanii zachęcających do uczestniczenia w imprezach integracyjnych
- Organizowanie profilaktyki zdrowotnej, szczególnie dla osób starszych
- Organizacja i wdrażanie form wsparcia adekwatnych do potrzeb dzieci i młodzieży funkcjonujących w środowiskach lokalnych
- Tworzenie i wdrażanie form opieki nad dziećmi osób planujących powrót na rynek pracy

3. Rewitalizacja i poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej. Rewitalizacja obejmować powinna zarówno przestrzeń w centrum (służące celom integracji oraz rekreacji dla ogółu miasta), ale i też osiedlowe. Centralna przestrzeń rynku została już wprawdzie zrewitalizowana, jednak pozostają inne,

które trzeba poprawić dla różnych celów (integracja kulturalna). Na przestrzeni osiedlowej zauważalny jest problem albo braku przestrzeni publicznych, albo ich złego zagospodarowania. Jednym z warunków osiągnięcia tego celu operacyjnego w zespołach osiedli, może być likwidacja (ograniczenie) powierzchni postoju samochodów osobowych poprzez wybudowanie parkingów buforowych (zarówno dla mieszkańców jak i dla przyjezdnych chcących się dostać do centrum). Powstała do zagospodarowania powierzchnia winna być wówczas przeznaczona na funkcje rekreacyjne i wypoczynkowe. Typy projektów:

- Odnowa nawierzchni, remonty, modernizacja, zagospodarowanie i rewitalizacja zieleni
- Budowa, zakup i montaż elementów małej architektury, nasadzenie drzew i krzewów
- Aranżacja przestrzeni publicznej pod funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe poprzez budowę placów zabaw, boisk, placów fitness, ogrodów botanicznych i innych
- Budowa, rozbudowa i modernizacja altan do składowania odpadów
- Porządkowanie przestrzeni ulicznej (między innymi zwężenie pasów jezdnych, poszerzanie chodników)
- Budowa parkingów na osiedlach mieszkaniowych oraz w Śródmieściu

4. Poprawa bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości. Poczucie bezpieczeństwa to konieczność z perspektywy każdego obywatela i mieszkańca. Zapobieganie i walka z przestępczością jest więc newralgicznym problemem dla zarządzających. Wszelkie działania prowadzące do poprawy bezpieczeństwa i zapobiegające przestępczości są więc pożądane i niezbędne, zwłaszcza z uwagi na fakt, iż na terenach przeznaczonych do rewitalizacji istnieje problem przestępczości w określonym zakresie, co widoczne jest choćby w statystykach odnotowanych przypadków przemocy rodzinnej. Typy projektów:

- Organizowanie form prewencji i promocji zachowań prospołecznych, szczególnie wśród młodzieży
- Rozbudowa i modernizacja oświetlenia przyulicznego oraz miejsc leżących na uboczu
- Budowa i rozbudowa systemu monitoringu miejskiego

5. Poprawa warunków dla rozwoju edukacji, w tym kształcenia zawodowego nauki, kultury i sportu. Edukacja, nauka i kultura to istotne czynniki rozwoju społecznego. Istotny jest nie tylko poziom zapewnianej mieszkańcowi usługi, ale także warunki, w jakich cały proces się odbywa. Na terenach przeznaczonych do rewitalizacji stan budynków nie zawsze można było uznać za zadowalający. Remonty są więc w pełni uzasadnione i konieczne. W przypadku infrastruktury edukacyjnej niezbędne jest utworzenie nowoczesnego ośrodka kształcenia zawodowego, w którym odbywać się będzie praktyczna nauka zawodu umożliwiająca aktywizację zawodową mieszkańców obszarów podlegających rewitalizacji. Podniesienie standardu nie tylko poprawi warunki pracownikom, ale również zachęci korzystających do większego zaangażowania. Typy projektów:

- Budowa, rozbudowa, remonty i modernizacja obiektów związanych z edukacją, nauką, kulturą i sportem
- Zakup środków trwałych nowoczesnego wyposażenia instytucji edukacji, nauki, kultury i sportu
- Wspieranie współpracy między szkołami wyższymi a podmiotami gospodarczymi poprzez gospodarczymi poprzez transfer wiedzy i doświadczeń
- Organizowanie i promocja imprez kulturalnych oraz zajęć edukacji pozaszkolnej i kulturalnej, szczególnie dla dzieci i młodzieży

6. Wsparcie aktywności społecznej w dziedzinie kultury, sportu, rekreacji. Aktywność społeczna to ważna składowa rozwoju miasta i nie można jej pomijać. Wypełnianie czasu wolnego jest istotne z punktu widzenia samych mieszkańców. Aktywizacja powinna dotyczyć przede wszystkim młodzieży, ale i osób starszych, a organizowane przedsięwzięcia winny być kierowane do różnych grup. Infrastruktura potrzebna do zorganizowania działań nie zawsze jest jednak wystarczająca. Część spółdzielni co prawda

posiada lokale przeznaczone na tego typu funkcje, jednakże są to zazwyczaj obiekty zbyt małe. Typy projektów:

- Organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych
- Organizowanie konkursów, turniejów, zawodów
- Organizowanie stałych zajęć, kółek zainteresowań, warsztatów
- Adaptacja lokali pod funkcje kultury, sportu i rekreacji

7. Poprawa jakości środowiska naturalnego. Środowisko naturalne to istotny walor, także w przestrzeni miejskiej, w czym trzeba uświadamiać samych mieszkańców, którzy mają na nie duży wpływ. Wszelkie formy dbałości o przyrodę i środowisko są pożądane. Każdy bowiem korzysta z czystego powietrza czy wody. Sposobem na poprawę jakości są m.in. programy przetwarzania energii odnawialnej, ale też korzystanie z transportu zbiorowego zanieczyszczającego środowisko w znacznie mniejszym stopniu. Typy projektów:

- Organizowanie kampanii społecznych promujących wykorzystywanie technologii grzewczych przyjaznych środowisku
- Zmiana technologii grzewczych, termomodernizacje budynków połączone z instalacją urządzeń przetwarzania energii odnawialnej
- Organizowanie kampanii społecznych promujących zdrowy tryb życia, chodzenie pieszo, jazdę rowerem, korzystanie z transportu zbiorowego

8. Poprawa systemu komunikacji, pieszej, rowerowej i samochodowej. Poprawa systemu komunikacji wpływa na łatwiejsze przemieszczanie się, a więc i mobilność, która jest bardzo istotna w działalności gospodarczej. Możliwa jest wówczas poprawa sytuacji społecznej, życiowej oraz wzmocnienia funkcji gospodarczych. Dla zająścia pozytywnych efektów wymagana jest więc sposób organizacji komunikacji, ale i jakość dróg i warunków podróżowania w ramach miejskiej komunikacji zbiorowej. Typy projektów:

- Budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych ułatwiającej poruszanie się pieszym, rowerzystom i niepełnosprawnym
- Budowa i modernizacja ciągów komunikacyjnych o strategicznym znaczeniu dla ruchu kołowego i rowerowego
- Modernizacja i remonty infrastruktury technicznej komunikacji miejskiej, optymalizowanie systemu miejskiej komunikacji publicznej
- Tworzenie systemu sterowania ruchem w celu centralnego sterowania przepływem indywidualnego ruchu kołowego, systemem miejskiej komunikacji publicznej, ruchem samochodów poszukujących miejsca parkingowego oraz optymalnego wykorzystania publicznych parkingów

9. Poprawa stanu tkanki architektonicznej osiedli mieszkaniowych i śródmieścia – elewacji, fasad, dachów i konstrukcji wielkiej płyty. Poprawa stanu tkanki mieszkaniowej wiąże się z poprawą warunków życia mieszkających w niej kielczan, ale wpływa również na wrażenia estetyczne całej społeczności oraz przyjezdnych. Podniesiony w ten sposób poziom atrakcyjności może być impulsem do dalszych remontów, które we własnym zakresie przeprowadzą mieszkańcy. Lepsze warunki mogą stać się argumentem za pozostaniem dotychczasowych mieszkańców wraz z rodzinami, ale także zachętą do sprowadzenia nowych. Zahamować to może trend wyludnieniowy obecny we wszystkich zespołach rewitalizacyjnych. Typy projektów:

- Remonty, modernizacje zabudowy mieszkaniowej
- Termomodernizacje zabudowy mieszkaniowej
- Poprawa estetyki zabudowy mieszkaniowej
- Organizacja konkursów, plebiscytów i innych form włączenia mieszkańców osiedli mieszkaniowych do współdecydowania o koncepcji architektonicznych, urbanistycznych modernizacji tych osiedli

10. Rozwój infrastruktury sieciowej. Doprowadzona i sprawnie działająca infrastruktura sieciowa należy dziś do standardu praktycznie każdego mieszkania. Jednak część instalacji wykonana w przeszłości dziś wymagać może już remontu, bądź wymiany na nowocześniejszą. Problem ten dotyczy przede wszystkim silnie zurbanizowanych od wielu lat terenów osiedlowych i śródmiejskich, w których funkcjonująca sieć nie zapewnia najwyższej jakości przesyłanego media. Typy projektów:

- Budowa, remonty i modernizacja infrastruktury technicznej sieci wodociągowej
- Budowa, remonty i modernizacja infrastruktury technicznej sieci kanalizacyjnej
- Budowa, remonty i modernizacja infrastruktury technicznej sieci gazowej
- Budowa, remonty i modernizacja infrastruktury technicznej sieci ciepłowniczej

11. Wzmocnienie lokalnej gospodarki. Siła lokalnej gospodarki to bardzo istotny czynnik sukcesu, którego w żadnym razie nie wolno lekceważyć. Analizując poziom przedsiębiorczości należy zauważyć, iż nie należy ona do najwyższych. Niezbędne jest podejmowanie działań wspierających aktywność gospodarczą mieszkańców. Pozwoli to na podniesienie poziomu konkurencyjności, a także da możliwość pozyskania środków na działalność z zewnątrz. Typy projektów:

- Promocja funkcjonujących przedsiębiorstw usługowych, handlowych i gastronomicznych
- Wspieranie i inicjowanie współpracy pomiędzy podmiotami gospodarki lokalnej
- Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej
- Adaptacja, rozbudowa, remonty i modernizacja budynków pod funkcje gospodarcze
- Zakup środków trwałych pod działalność gospodarczą dla lokalnych małych firm usługowych, gastronomicznych i handlowych

12. Zmiana funkcji zdegradowanych obszarów oraz obiektów przemysłowych i powojkowych. Opuszczone tereny przemysłowe i powojkowe wymagają zmiany ich funkcji w taki sposób, by służyły one mieszkańcom Kielc. Zdegradowane i niszczące obiekty należy dostosować do funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych, kulturalnych sportowych lub gospodarczych. Powinny jednak to być tereny atrakcyjne i ogólnodostępne dla mieszkańców, którzy zyskają dodatkowe miejsce do spędzania wolnego czasu. Typy projektów:

- Remonty, adaptacja obiektów przemysłowych i powojkowych
- Wyburzanie zdegradowanych obiektów przemysłowych, w tym pokolejowych oraz powojkowych
- Zmiana funkcji terenów powojkowych i przemysłowych, w tym również obiektów pokolejowych
- Rewitalizacja przestrzeni terenów przemysłowych i powojkowych

3.1.2 Wskaźniki ustawowe (wyjściowe, założone)

Kryteria, które wzięto pod uwagę przy wskazaniu obszarów zdegradowanych miejskich do rewitalizacji, mają charakter zarówno ilościowy, jak i jakościowy.

Analiza ilościowa

Przeprowadzono szeroką analizę danych statystycznych, z użyciem 9 głównych wskaźników badających istotne problemy o charakterze społeczno-gospodarczym. Większość wskaźników skupia kilka podwskaźników, co sprawia, że analiza sytuacji mierzona jest przez pryzmat 32 podkryteriów. Zagadnienie przestrzenno-środowiskowe zostały ocenione za pomocą analizy jakościowej.

Kryteria wraz z podkryteriami oraz wagami (100):

- **Poziom migracji wewnętrznych** [wskaźnik W1 (11)] – mierzone przez saldo migracji wewnętrznej
- **Sytuacja demograficzna** [wskaźnik W2, (11)] – mierzone przez

- Udział osób w wieku przedprodukcyjnym [wskaźnik W2a (1,5)]
- Udział osób w wieku produkcyjnym [wskaźnik W2b (1,5)]
- Udział osób w wieku poprodukcyjnym [wskaźnik W2c (1,5)]
- Wskaźnik obciążenia demograficznego [wskaźnik W2d (2,5)]
- Przyrost naturalny i liczba żywych urodzeń [wskaźnik W2e (2)]
- Liczbę zgonów w roku na 1000 mieszkańców [wskaźnik W2f (2)]
- **Gęstość zabudowy mieszkaniowej** [wskaźnik W3 (11)] – mierzone przez
 - Gęstość zaludnienia [wskaźnik W3a (3)]
 - Liczbę osób na lokal mieszkalny [wskaźnik W3b (2)]
 - Udział mieszkań w ogólnej liczbie lokali mieszkalnych [wskaźnik W3c (1)]
 - Udział domów jednorodzinnych w ogólnej liczbie lokali mieszkalnych [wskaźnik W3d (1)]
 - Liczbę osób mieszkających w mieszkaniach na 1000 mieszkańców [wskaźnik W3e (2)]
 - Liczbę osób mieszkających w domach na 1000 mieszkańców [wskaźnik W3f (2)]
- **Poziom ubóstwa i wykluczenia** [wskaźnik W4 (11)] – mierzone przez
 - Liczbę osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców [wskaźnik W4a (4)]
 - Sumę wypłaconych świadczeń przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie na mieszkańca [wskaźnik W4b (3,5)]
 - Udział osób pobierających świadczenia oraz zasiłki w ogólnej liczbie ludności [wskaźnik W4c (3,5)]
- **Poziom i struktura bezrobocia** [wskaźnik W5 (11)] – mierzone przez
 - Stopę bezrobocia [wskaźnik W5a (3)]
 - Udział osób pozostających bez pracy przez okres od 12 miesięcy do 5 lat w ogólnej liczbie osób produkcyjnych [wskaźnik W5b (3,5)]
 - Udział osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych [wskaźnik W5c (1,5)]
 - Udział osób bezrobotnych w wieku 18-24 w ogólnej liczbie bezrobotnych [wskaźnik W5d (1)]
 - Udział osób bezrobotnych w wieku 18-24 w ogólnej liczbie ludności w tym wieku [wskaźnik W5e (1)]
 - Udział osób z wykształceniem wyższym w ogólnej liczbie bezrobotnych [wskaźnik W5f (1)]
- **Poziom przedsiębiorczości** [11] (wskaźnik W6) – mierzone przez
 - Wskaźnik przedsiębiorczości na 100 mieszkańców [wskaźnik W6a (4)]
 - Liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w ciągu roku na 1000 mieszkańców [wskaźnik W6b (3,5)]

- Liczbę podmiotów gospodarczych zlikwidowanych w ciągu roku na 1000 mieszkańców [wskaźnik W6c (3,5)]
- **Powierzchnia zieleni (tereny potencjalnie rekreacyjne)** [wskaźnik W7 (11)] – mierzone przez powierzchnię zieleni (terenów potencjalnie rekreacyjnych) na 1000 mieszkańców
- **Poziom przemocy w rodzinie** [wskaźnik W8 (11)] – mierzone przez przemoc w rodzinie na 1000 mieszkańców
- **Poziom pozostałych wskaźników** [wskaźnik W9 (12)] – mierzone przez
 - Udział mieszkańców z polskim obywatelstwem [wskaźnik W9a (1)]
 - Udział osób samotnie mieszkających [w wieku emerytalnym] w ogólnej liczbie mieszkańców [wskaźnik W9b (6,5)]
 - Wskaźniki dotyczące transportu [wskaźnik W9c (4,5)]
 - Liczbę pojazdów samochodowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców [wskaźnik W9c1 (3,5)]
 - Gęstość ścieżek rowerowych [wskaźnik W9c2 (0,5)]
 - Długość ścieżek rowerowych na 1000 mieszkańców [wskaźnik W9c3 (0,5)]

Dla wskazania obszaru do rewitalizacji wszystkie powyższe wskaźniki zostały wystandaryzowane. Polegało to na odjęciu średniej wartości dla wszystkich obszarów od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru oraz podzieleniu przez odchylenie standardowe populacji. Efektem tej procedury jest możliwość logicznej interpretacji oraz dodawania wskaźników, ponieważ wszystkie wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią (zero), jak i odchyleniem standardowym populacji (do jeden).

Analiza jakościowa:

Analiza jakościowa odnosząca się głównie do zagadnień przestrzenno-środowiskowych oparta została o wskaźnik urbanistyczny W10, który podzielony został na 7 podwskaźników. Analizę wykonali eksperci z zakresu planowania przestrzennego, którzy podczas wizji terenowej dokonali oceny obszarów Kielc pod kątem następujących podkryteriów:

- **Stan infrastruktury technicznej** [wskaźnik W10a (6)] – ocena infrastruktury technicznej (oznakowania, systemy oświetleniowe, instalacje elektryczne, występowanie hydrantów, odprowadzanie wód opadowych i in.) i budynków (elewacje – pokrycie, okna i in.) – w zależności od zastanych w przestrzeni obiektów.
 - Ocena: 1 (słaby), 2 (średni), 3 (dobry), 4 (b. dobry)
- **Stan infrastruktury transportowej:** [wskaźnik W10b (6)] – ocena infrastruktury transportowej (stan ciągów pieszych, ścieżek rowerowych, układów drogowych, separacja ciągów, dostępność miejsc parkingowych, ekrany akustyczne) – w zależności od zastanych w przestrzeni obiektów.
 - Ocena: 1 (słaby), 2 (średni), 3 (dobry), 4 (b. dobry)
- **Poziom występowania elementów małej architektury:** [wskaźnik W10c (3)] – stopień wypełnienia przestrzeni drobnymi elementami, podnoszącymi walory użytkowe i estetyczne danego obszaru (ławki, stojaki rowerowe, rzeźby, fontanny, pomniki, kwietniki, donice, stoły, place zabaw, tablice i in.) – w zależności od zastanych w przestrzeni obiektów.

- Ocena: 0 (brak elementów małej architektury), 1 (niski), 2 (średni), 3 (wysoki)
- **Poziom występowania elementów zdegradowanych:** [wskaźnik W10d (6)] – identyfikacja zniszczonych obiektów/instalacji, dysfunkcyjnych w danym obszarze (budynki i budowle w ruinie, zdekapitalizowane pustostany, zdegradowanie powierzchni zieleni miejskiej, zniszczone instalacje techniczne, występowanie dysfunkcyjnych nieużytków miejskich i in.) – w zależności od zastanych w przestrzeni obiektów.
 - Ocena: 0 (wysoki), 1 (średni), 2 (niski), 3 (brak elementów zdegradowanych)
- **Stan przestrzeni publicznych:** [wskaźnik W10e (6)] – występowanie i stan zorganizowanych przestrzeni wolnych, otwartych, dostępnych dla każdego mieszkańca („użytkownika” miasta), w których realizowana jest aktywność społeczna, turystyczna, rekreacyjna, kulturowa i in. (place, parki, targowiska, plaże, bulwary, skate parki, boiska itp.) – w odniesieniu do charakteru i zagospodarowania danego obszaru.
 - Ocena: 0 (brak przestrzeni publicznych), 1 (niski), 2 (średni), 3 (wysoki)
- **Walory estetyczne:** [wskaźnik W10f (3)] – ocena podstawowych składowych kompozycji urbanistycznej (osiowość, symetria, barwa, podłoga i in.) oraz architektury obiektów wypełniających dany obszar (jakość, spójność, występowanie obiektów architektury współczesnej, występowanie zabytków) – ocena fizjonomii obszaru i jej percepcji.
 - Ocena: 1 (niskie), 2 (średnie), 3 (wysokie)
- **Funkcjonalność:** [wskaźnik W10g (3)] – ocena wybranych aspektów funkcjonalnych (dostępność dla osób niepełnosprawnych i starszych, stopień nasycenia obiektami usługowymi i handlowymi) – w odniesieniu do charakteru i zagospodarowania danego obszaru.
 - Ocena: 1 (słaba), 2 (średnia), 3 (dobra), 4 (b. dobra)

Dla wskazania obszaru do rewitalizacji wszystkie powyższe wskaźniki zostały wystandaryzowane. Polegało to na odjęciu średniej wartości dla wszystkich obszarów od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru oraz podzieleniu przez odchylenie standardowe populacji. Efektem tej procedury jest możliwość logicznej interpretacji oraz dodawania wskaźników, ponieważ wszystkie wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią (zero), jak i odchyleniem standardowym populacji (do jeden).

Wystandaryzowane składniki pozwoliły utworzyć indeks zbiorczy (wskaźnik sumaryczny):

Wskaźnik (waga)									
Analiza ilościowa (100)									Analiza jakościowa (33)
W1 (11)	W2 (11)	W3 (11)	W4 (11)	W5 (11)	W6 (11)	W7 (11)	W8 (11)	W9 (12)	W10 (33)
-W1 (11)	-W2a (1,5) -W2b (1,5) +W2c (1,5) +W2d (2,5) -W2e (2) +W2f (2)	+W3a (3) +W3b (2) +W3c (1) -W3d (1) -W3e (2) +W3f (2)	+W4a (4) +W4b (3,5) +W4c (3,5)	+W5a (3) +W5b (3,5) +W5c (1,5) +W5d (1) +W5e (1) +W5f (1)	-W6a (4) -W6b (3,5) +W6c (3,5)	-W7 (11)	+W8 (11)	-W9a (1) +W9b (6,5) +W9c1 (3,5) -W9c2 (0,5) -W9c3 (0,5)	+W10a (6) +W10b (6) +W10c (3) +W10d (6) +W10e (6) +W10f (3) +W10g (3)

Zestawienie wyników analizy ilościowej oraz jakościowej pozwoli na wyznaczenie obszarów do rewitalizacji.

3.2 Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (min. 5-letni, art. 21 uoplmzg)

3.2.1 Krótkie omówienie (liczba mieszkań w zasobie, w tym socjalne i zamienne; prowadzone działania: zarządzanie, sprzedaż, remonty, zamiana, oddłużenie itp.)

Informacja dotycząca wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Miasta

Mieszkaniowy zasób Miasta Kielce na koniec 2018 r. stanowiło 3804 lokali mieszkalnych o powierzchni użytkowej 142 765 m².

W 2018 r. zasób mieszkaniowy powiększono o 12 lokali socjalnych powstałych w III etapie budowy zespołu lokali socjalnych przy ul. Tartacznej.

Ilość lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 127 mieszkań, głównie na skutek prowadzonej sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców.

Z mieszkaniowego zasobu gminy wydzielono budynki, w których lokale wynajmowane są osobom uprawnionym do lokalu socjalnego z mocy wyroku sądowego oraz jako wsparcie dla rodzin najuboższych. W roku ubiegłym aktualne umowy najmu lokali socjalnych posiadało 683 najemców, co stanowi 17,95 % całego zasobu.

W 2018 r. zasób lokali socjalnych zwiększył się o 21 lokali. Na tą liczbę składają się: 12 nowych lokali wybudowanych przy ul. Tartacznej oraz 9 dodatkowo wydzielonych z mieszkaniowego zasobu gminy.

W zasobie mieszkaniowym wydzielono 18 pomieszczeń tymczasowych przeznaczonych na eksmisję lokatorów, którym sąd nie przyznał prawa do lokalu socjalnego i liczba ta nie zmieniła się w 2018 r.

Wielkość zasobu według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. przedstawia się następująco:

L.p.	Grupa			Ilość budyńków	Pow. użytkowa zasobów mieszkańiowych w m²	Ilość lokali mieszkańnych
1.	Budynki mieszkalne stanowiące w 100 % własność Miasta	W całości z lokalami socjalnymi	lokale socjalne	65	26 775	964
			pomieszczenia tymczasowe		263	18
		Z częścią lokali socjalnych	lokale socjalne	10	968	25
			lokale nie socjalne		5 688	133
		Bez lokali socjalnych		31	17 031	416
2.	Budynki mieszkalne wspólnot mieszkańiowych	Z częścią lokali socjalnych	lokale socjalne	22	846	29
			lokale nie socjalne		7 752	193
		Bez lokali socjalnych		307	77 533	1 904
3.	Budynki pozostające w samoistnym posiadaniu Miasta	W całości z lokalami socjalnymi		3	1 585	35
		Bez lokali socjalnych		6	2 931	57
		Z częścią lokali socjalnych	lokale socjalne	1	144	3
			lokale nie socjalne		907	20
4.	Budynki szkół i przedszkoli stanowiące zasób mieszkańiowy Miasta			1	342	7
5.	Ogółem			446	142 765	3 804

a) Potrzeby mieszkaniowe.

1) Monitorowanie potrzeb mieszkaniowych

Liczba gospodarstw domowych oczekujących na najem lokalu z mieszkaniowego zasobu gminy ustalana jest na podstawie złożonych wniosków o przyznanie mieszkania i zarejestrowanych wyroków sądowych orzekających eksmisję z dotychczas zajmowanego mieszkania. Na wynajem mieszkania z mieszkaniowego zasobu gminy na dzień 31 grudnia 2018 r. oczekiwało 1147 gospodarstw domowych, w tym:

a) 920 wniosków złożonych przez osoby/ rodziny nie mające własnego mieszkania, w tym:

- 256 wniosków osób, których gospodarstwa domowe osiągają dochód na wynajęcie mieszkania komunalnego
- 627 wniosków osób oczekujących na lokal socjalny ze względu na trudną sytuację ekonomiczną
- 37 wniosków osób oczekujących na lokale zamienne

b) 227 osób/rodzin oczekujących na realizację wyroku zasądzonego eksmisję (194 do lokali socjalnych, 31 do pomieszczeń tymczasowych, 2 do noclegowni), w tym:

- 115 z mieszkań z zasobu mieszkaniowego gminy (100 do lokali socjalnych, 13 do pomieszczeń tymczasowych, 2 do noclegowni),

- 56 z mieszkań w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowych (52 do lokali socjalnych, 4 do pomieszczeń tymczasowych),
- 15 z mieszkań osób prywatnych (10 do lokali socjalnych, 5 do pomieszczeń tymczasowych),
- 41 z mieszkań zakładowych: Agencji Mienia Wojskowego, PKP, ZUCHiAP „Chemar” S.A. (32 do lokali socjalnych, 9 do pomieszczeń tymczasowych)

W 2018 r. wnioski o przyznanie mieszkania złożyło 207 rodzin, oraz zarejestrowano 41 wyroków zasądających eksmisję lokatorów z dotychczas zajmowanych mieszkań (25 z mieszkaniowego zasobu gminy, 2 z zasobów Spółdzielni Mieszkaniowych oraz 14 z innych podmiotów).

W 2018 r. w wyniku weryfikacji złożonych wniosków o przyznanie mieszkania wykreślono 50 gospodarstw. Dotyczyło to głównie, osób które wyprowadziły się z gminy oraz osób, które zaspokoili swoje potrzeby mieszkaniowe we własnym zakresie.

Z oceny potrzeb w zakresie pomocy mieszkaniowej wynika, że nie spada zapotrzebowanie na lokale wynajmowane na czas oznaczony (lokalne socjalne).

2) Realizacja złożonych wniosków o przyznanie mieszkania.

W świetle obowiązków nałożonych na gminę zaspakajania potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty samorządowej w 2018 r. realizacja złożonych wniosków głównie odbywała się do mieszkań pochodzących z naturalnego ruchu ludności, tj. po zgonach, eksmisji i wyprowadzeniu się najemcy oraz do nowo wybudowanych mieszkań socjalnych.

W 2018 r. do mieszkań odzyskanych przez gminę w wyniku naturalnego ruchu ludności zrealizowano 133 wnioski w tym:

- a) 5 wniosków złożonych przez wychowanków pieczy zastępczej (domy dziecka, rodziny zastępcze).
- b) 34 wnioski oczekujących na mieszkanie w tym: 23 na zasadach ogólnych, 10 rodzin zamieszkujących na „Jezioranach” (budynki do wyburzenia) otrzymało lokale zamienne, a 1 osoba została skierowana do mieszkań dla osób starszych.
- c) 6 wniosków osób bezdomnych
- d) 45 wyroków zasądających eksmisję do lokali socjalnych, w tym:
 - 21 z mieszkań pozostających w mieszkaniowym zasobie gminy
 - 20 z mieszkań w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowych
 - 4 od osób prywatnych i z mieszkań zakładowych
- e) 10 wyroków zasądających eksmisję do pomieszczeń tymczasowych
- f) w 33 przypadkach dokonano zamian na wolny lokal pozostający w zasobie gminy, w tym 21 najemców z ulicy Młodej 4; w innych przypadkach były to sytuacje związane z zamieszkiwaniem w mieszkaniach niedostosowanych do niepełnosprawności ruchowej najemcy bądź członka rodziny, zamieszkiwania w mieszkaniach przeznaczonych do wyburzenia pod inwestycje miasta, czy też w lokalach o zbyt dużej powierzchni w stosunku do potrzeb lokatora.

Do nowo wybudowanych lokali socjalnych przy ul. Tartacznej wprowadziło się 12 rodzin.

Remonty, modernizacje budynków i lokali.

1. Potrzeby w zakresie remontów budynków i lokali mieszkalnych określone są na podstawie stanu technicznego budynków i lokali pozostających w zarządzie Miejskiego Zarządu Budynków lub w stosunku do których MZB pełni rolę wynajmującego, w oparciu o wyniki corocznych przeglądów technicznych, ekspertyz, nakazów Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz wyników systematycznej kontroli budynków, dokonywanej przez inspektorów MZB.

2. Miejski Zarząd Budynków na realizację zaplanowanych w 2018 roku prac remontowych poniósł nakłady w wysokości 5,87 mln zł.

3. Środki finansowe, przeznaczone w 2018 r. na zadania remontowe i modernizacyjne, które obejmowały wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remonty podłóg, remonty instalacji: wodnych i sanitarnych, elektrycznych, remonty pieców i trzonów kuchennych pozwoliły na podjęcie działań, dzięki którym

mieszkańcy odczuli poprawę stanu technicznego swoich mieszkań. Na realizację wyżej wymienionych przedsięwzięć MZB poniósł nakłady w kwocie 1,1 mln zł.

4. Na naprawy pokryć dachowych i uszkodzonych elementów konstrukcji oraz obróbek blacharskich, remonty przewodów kominowych, remonty klatek schodowych, remonty elewacji, remonty chodników i dróg osiedlowych poniesiono nakłady w kwocie 720 tys. zł.

5. W 2018 r. MZB na remonty pustostanów (mieszkań przeznaczonych do zasiedlenia) poniósł nakłady w kwocie 2,24 mln zł.

6. Zaliczki na fundusz remontowy we wspólnotach mieszkaniowych zgodnie z udziałami gminy wyniosły 1,81 mln zł.

Planowana sprzedaż lokali mieszkalnych w kolejnych latach.

Deficyt mieszkań komunalnych ma istotny wpływ na prowadzoną przez gminę politykę sprzedaży lokali na rzecz najemców. Należy mieć na uwadze, że żaden akt prawny nie nakazuje prywatyzacji zasobu, a wręcz przeciwnie, ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego nakłada na gminę obowiązki w zakresie tworzenia warunków do zaspakajania potrzeb na lokale socjalne, lokale zamienne, wskazywanie pomieszczeń tymczasowych oraz zaspakajania potrzeb mieszkaniowych gospodarstw o niskich dochodach.

W odniesieniu do wysokich nakładów ponoszonych na budownictwo mieszkaniowe trudno jest uzasadnić ekonomicznie sprzedaż lokali z wysoką bonifikatą.

Aby ograniczyć sprzedaż mieszkań na rzecz najemców w dniu 29 czerwca 2017r. została podjęta uchwała, która obniża wysokość udzielanych bonifikat do 50% w 2018r., 30% w 2019r., 10% w 2020 r., a od 2021 najemca będzie mógł wykupić zajmowane mieszkanie za 100% jego wartości. (uchwała Nr XLIV/922/2017 zmieniająca uchwałę w sprawie zasad sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących własność Miasta Kielce). Ponadto bonifikaty od ceny lokalu będzie udzielać się najemcom, którzy w zajmowanym mieszkaniu zamieszkują nieprzerwalnie przez okres co najmniej 10 lat.

W 2018 r. zawarto 124 umowy sprzedaży lokali mieszkalnych na rzecz najemców w trybie bezprzetargowym. W związku z zawarciem powyższych umów uzyskano dochód z tytułu sprzedaży lokali mieszkalnych w wysokości 4 130 266 zł.

W stosunku do roku poprzedniego sprzedano taką samą ilość mieszkań na rzecz najemców, lecz za kwotę wyższą o 526 383 zł.

3.2.2 Zasady polityki czynszowej

W 2018 roku wysokość czynszów mieszkaniowym zasobie gminy nie uległy zmianie.

Dla lokali oddanych do użytkowania przed 01.01.2012 r. maksymalna stawka czynszu wynosi 6,00 zł/m², oddanych do użytkowania po 01.01.2012 r. 6,50 zł/m², a dla lokali socjalnych i pomieszczeń tymczasowych 1,60 zł/m²

Maksymalna stawka czynszu podlegała procentowemu obniżeniu o czynniki określone w załączniku do Zarządzenia Nr 447/2011 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 7 grudnia 2011 r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali mieszkalnych stanowiących mieszkaniowy zasób Miasta Kielce. Dla rodzin pozostających w złych warunkach materialno-bytowych przewidziano możliwość zastosowania obniżek czynszu.

Zarządzeniem Nr 154/2009 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 28 kwietnia 2009 r. w sprawie określenia trybu postępowania przy udzielaniu obniżki czynszu za zajmowane lokale mieszkalne w zasobach Miasta, lokale mieszkalne Skarbu Państwa pozostające w zarządzie Miasta Kielce oraz w lokale mieszkalne wynajmowane Miastu przez innych właścicieli, zmienionego Zarządzeniem Nr 129/2014 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 15 kwietnia 2014 r. określono sposób skorzystania z obniżki czynszu.

W 2018 r. do Miejskiego Zarządu Budynków nie wpłynął żaden wniosek o obniżenie czynszu.

3.3 Plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych (art. 23 i 25 ugn)

3.3.1 Sposób i zarządzanie lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu Miasta

Rolę wynajmującego, od dnia 1 stycznia 2009 r. pełni Miejski Zarząd Budynków, który funkcjonuje jako jednostka budżetowa. Według stanu nadziej 31 grudnia 2018 r. MZB zarządzał 106 budynkami stanowiącymi własność Gminy Kielce, 10 budynkami pozostającymi w samoistnym posiadaniu Miasta oraz reprezentował gminę w 329 wspólnotach mieszkaniowych.

3.3.2 Źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej

Wydatki związane z zadaniami gminy w zakresie gospodarki mieszkaniowej finansowane są z budżetu Miasta Kielce.

Natomiast inwestycje mieszkaniowe – budowa lokali socjalnych realizowane są od kilku lat przy wsparciu udzielanym przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach Funduszu Dopłat, z którego środki przyznawane są w formie bezzwrotnego wsparcia na przedsięwzięcia opisane w ustawie z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych. Po zakończeniu III etapu budowy lokali socjalnych przy ul. Tartacznej Bank Gospodarstwa Krajowego w 2018 r. udzielił gminie wsparcia w wysokości 778 114,92 tys. zł (35 % kosztów kwalifikowanych). Inwestycja kosztowała 2 196 778,43 zł.

3.3.3 Działania mające na celu poprawę wykorzystanie i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy

Zamiana lokali

W 2018 roku kontynuowane były zamiany lokali:

1) Osób które zamieszkują w budynkach, w których lokale przeznaczone są na wynajem jako lokale socjalne; przeprowadzono 2 zamiany pomiędzy tymi najemcami a osobami posiadającymi wyroki eksmisyjne zamieszkującymi w mieszkaniach pełnowartościowych. Warunkiem zamiany, o której mowa, jest przeprowadzenie przez osobę udostępniającą lokal socjalny pozostawienie go w stanie nadającym się do zamieszkania oraz remontu mieszkania uzyskanego w drodze zamiany (lokal te najczęściej wymagają remontów o znacznych nakładach); mając na uwadze korzyści z przeprowadzenia takich zamian (realizacja wyroków, zmniejszenie wydatków na remonty oraz gwarancja płatności czynszu za najem lokalu) zamiany takie będą kontynuowane.

2) Zamiany pomiędzy najemcami – zrealizowano 5 zamian z mieszkania większego na mniejsze.

3) Zamiany na wolne lokale pozostające w zasobie gminy – w 33 przypadkach dokonano zamian na wolny lokal pozostający w zasobie gminy, w tym 21 z ulicy Młodej 4; w 12 przypadkach były to sytuacje związane między innymi z zamieszkiwaniem w mieszkaniach niedostosowanych do niepełnosprawności najemcy bądź członka rodziny, zamieszkiwaniem w lokalu o za dużej powierzchni w stosunku do potrzeb, lub w mieszkaniach przeznaczonych do modernizacji.

Prawidłowe wykorzystanie zajmowanych lokali przez lokatorów.

W celu monitorowania prawidłowego wykorzystania zajmowanych lokali przeprowadzono szereg wizji lokalowych w miejscach zamieszkania wnioskodawców ubiegających się o regulację tytułu prawnego do zajmowanego mieszkania. Sprawdzano wpływające informacje dotyczące niezamieszkiwania najemcy lub podnajmowania lokali bez zgody wynajmującego.

Przy rozpatrywaniu złożonych wniosków dane w nich zawarte były weryfikowane nie tylko w oparciu o dokumenty dostarczone przez wnioskodawcę, ale także w oparciu o dane uzyskane z systemów informatycznych urzędu Miasta.

W 2018 r. rozpatrzono 124 wnioski o regulację tytułu prawnego, w tym:

- 1) 73 po zgonie najemcy; w 7 przypadkach odmówiono regulacji, w wyniku czego odzyskano 2 mieszkania, w 5 skierowano sprawę do Sądu.
- 2) 14 po wyprowadzeniu się najemcy.
- 3) 37 po spłacie zaległości czynszowych.

Przekształcenie dotychczas zajmowanego mieszkania na lokal socjalny.

W 2018 r. rozpatrzono pozytywnie 2 wnioski złożone przez osoby, które były zagrożone skierowaniem sprawy do Sądu o eksmisję, a wynajęcie zajmowanego mieszkania (dotychczas na czas nieokreślony) jako lokalu socjalnego umożliwiło najemcy staranie się o dodatek mieszkaniowy oraz spowodowało obniżenie czynszu najmu mieszkania.

Działania skierowane na poprawę ściągальności czynszu.

Zaległości czynszowe powyżej 3 miesięcy w należnościach z tytułu korzystania z lokali mieszkalnych wchodzących w skład zasobu według stanu na dzień 31 grudnia 2018 wynosiły 27 110 263,34 zł. (w tym 12 779 253,78 zł należności objętych bezskuteczną egzekucją komorniczą).

W celu zapewnienia regularnego i terminowego otrzymywania należności z tytułu czynszu pracownicy Miejskiego Zarządu Budynków kontrolują terminowość realizacji należności poprzez analizę kont najemców. Należności stają się wymagalne w dniu następnym po upływie terminu płatności.

W celu usprawnienia zarządzania zasobem lokalowym kontynuowane są działania windykacyjne, przy czym szczególny nacisk położony jest na prowadzeniu działań upominawczych - podejmowanych w celu dobrowolnej zapłaty zaległości czynszowych przez dłużnika.

Windykacja rozpoczyna się, jeśli jest to możliwe, od osobistego lub telefonicznego kontaktu z dłużnikiem, który jest informowany o wysokości zadłużenia oraz o możliwościach skorzystania z dodatków mieszkaniowych czy zamiany lokalu na lokal o niższych kosztach utrzymania.

W 2018 r. Miejski Zarząd Budynków podjął następujące działania mobilizujące dłużników do regulowania opłat za korzystanie z lokali:

- 1) w celu uniknięcia kumulacji zadłużenia wysłano 2 160 wezwań do zapłaty zaległych należności z ostrzeżeniem, że w przypadku braku wpłaty zostanie rozwiązana umowa najmu, sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego a dane dotyczące dłużnika i jego zadłużenia zostaną przekazane do Rejestru Dłużników;
- 2) rozłożono na raty bądź odroczone spłatę należności pieniężnych 16 najemcom, natomiast 5 najemcom należności zostały umorzone
- 3) wypowiedziano 68 umów najmu z tytułu zaległości czynszowych.

Ponadto w przypadkach braku zapłaty zaległości czynszowych Miejski Zarząd Budynków, na skutek postępowań sądowych uzyskał 200 nakazów zapłaty oraz 20 wyroków orzekających eksmisję, które sukcesywnie realizowane są przez organy egzekucyjne.

4). Program i zasady udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją:

W dniu 15 marca 2018 r. została podjęta uchwała Nr LIV/1205/2018 w sprawie przyjęcia Programu i zasad udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją w Kielcach.

Głównym celem Programu jest utrzymanie osób i rodzin w dotychczasowym miejscu zamieszkania, zapobieganie eksmisjom i bezdomności. Program adresowany jest do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, zagrożonych utratą mieszkania w związku z zaległościami czynszowymi.

Uczestnikom programu może być udzielona pomoc w formie: pracy socjalnej, zatrudnienia wspomaganego oraz pomocy oddłużeniowej polegającej na umorzeniu zaległości w wysokości 80 % jeżeli uczestnik programu terminowo reguluje opłaty za zajmowany lokal przez okres 24 miesięcy, spłaci 20 % zaległości oraz współpracuje i realizuje postanowienia kontraktu socjalnego zawartego z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie.

Od dnia wejścia w życie w/w uchwały tj. 24.04.2018 do Miejskiego Zarządu Budynków w Kielcach wpłynęło 171 wniosków o umorzenie zaległości za korzystanie z lokalu mieszkalnego. Powyższe wnioski można było składać do dnia 24.10.2018r.

40 osób nie spełniło warunków niezbędnych do przystąpienia do Programu oddłużeniowego. Przeszkodą był m.in. zbyt wysoki dochód, odmowa przeprowadzenia wywiadu środowiskowego – (według informacji otrzymanej z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie). Ostatecznie do Programu Oddłużeniowego przystąpiło 131 uczestników.

Według stanu na dzień 31.12.2018 – 8 osób nie wywiązało się z regulowania bieżących opłat za lokale mieszkalne przez dwa okresy płatności a 1 osoba zmarła. Wobec powyższego na dzień 31.12.2018 w Programie pozostało 122 uczestników.

3.4 Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa

3.4.1 Krótka informacja o zasobie nieruchomości (z informacji o stanie mienia)

Plan wykorzystania zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na rok 2018 został przyjęty zarządzeniem Nr 35/2016 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 29 stycznia 2016 roku, które stanowi załącznik nr 4 do raportu.

Zgodnie z definicją zawartą w art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2018 r. poz. 2204 ze zm.) - zwaną dalej w skrócie u.g.n. do zasobu nieruchomości Gminy Kielce należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Kielce i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Kielce. Natomiast zgodnie z art. 25a u.g.n. do zasobu nieruchomości Miasta Kielce na prawach powiatu należą nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Miasta Kielce na prawach powiatu i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Miasta Kielce na prawach powiatu.

Prezydent Miasta Kielce (zgodnie z art. 25 ust. 1 i art. 25b u.g.n.) gospodaruje zasobem nieruchomości Gminy Kielce i zasobem nieruchomości Miasta Kielce na prawach powiatu.

W zasobie nieruchomości Miasta Kielce na dzień 31 grudnia 2018 r. znajdują się:

- 1) nieruchomości gruntowe stanowiące własność Miasta Kielce o łącznej powierzchni 1 995,5011 ha,
- 2) nieruchomości gruntowe będące w użytkowaniu wieczystym Miasta Kielce o łącznej powierzchni 27,0411 ha,

w tym m.in. nieruchomości, które zostały udostępnione na okres dłuższy niż do 31 grudnia 2018 r. o łącznej powierzchni 690,6746 ha, w tym:

a) przekazane w dzierżawę	- o łącznej powierzchni	329,3773 ha,
b) przekazane w użyczenie	- o łącznej powierzchni	20,8832 ha,
c) przekazane w trwały zarząd	- o łącznej powierzchni	338,4326 ha,
d) przekazane w użytkowanie	- o łącznej powierzchni	1,9810 ha.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 r. oddano w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym i prawnym nieruchomości gruntowe Miasta Kielce o łącznej powierzchni 231,4697 ha.

3.4.2 Stan ewidencji nieruchomości

Podstawowym narzędziem ewidencji nieruchomości Miasta Kielce (w tym stanowiących przedmiot własności i użytkowania wieczystego Miasta Kielce) jest rejestr ewidencji gruntów. Prowadzenie, aktualizacja i uzupełnienie ewidencji nieruchomości Miasta Kielce, przy wykorzystaniu rejestru ewidencji gruntów odbywa się na bieżąco.

Jednocześnie podejmowane są działania w celu zakładania ksiąg wieczystych i ujawniania praw rzeczowych do nieruchomości przysługujących Miastu Kielce oraz monitorowanie i usuwanie niezgodności w istniejących księgach wieczystych, w tym dotyczących oznaczenia nieruchomości w dziale I, z oznaczeniem w rejestrze ewidencji gruntów.

3.4.3 Sposób zarządzania nieruchomościami gminy, w tym zasobem

Nieruchomościami Skarbu Państwa wchodzącymi w skład zasobu gospodaruje Prezydent Miasta Kielce, wykonujący zadania starosty z zakresu administracji rządowej, za wyjątkiem nieruchomości przeznaczonych na cele wymienione w art. 60 u.g.n., którymi gospodaruje minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

Zadania z zakresu zarządzania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa realizuje w imieniu Prezydenta Miasta Kielce Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji Urzędu Miasta Kielce.

Zabudowane nieruchomości i lokale należące do zasobu, które nie zostały oddane w trwały zarząd, użytkowanie lub użyczenie Prezydent Miasta Kielce powierza do zarządzania Miejskiemu Zarządowi Budynków w Kielcach.

Gospodarowanie zasobem nieruchomości Skarbu Państwa odbywa się w oparciu o dotacje celowe, przekazywane przez Wojewodę Świętokrzyskiego.

Zasady gospodarowania, cele polityki gospodarowania nieruchomościami i kierunki podejmowania decyzji w obszarze gospodarowania nieruchomościami określa plan wykorzystania nieruchomości Skarbu Państwa.

Zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki, mającymi na celu przede wszystkim racjonalne i efektywne gospodarowanie nieruchomościami zasobu, zgodnie z ich społeczno-gospodarczym przeznaczeniem, podejmowane są czynności faktyczne i prawne mające na celu zachowanie nieruchomości Skarbu Państwa w stanie co najmniej niepogorszonym, a także takie działania, aby nieruchomości przynosiły korzyści przekraczające koszty.

a) Dzierżawa

Powierzchnia wydzierżawianych nieruchomości z zasobu i ilość zawieranych umów uzależniona jest od zainteresowania klientów.

Ogólna powierzchnia wydzierżawionych gruntów wynosi 2,0464 ha (w tym oddane w 2018 r. o pow. 0,7968 ha) a wpływy z tego tytułu wyniosły 57 119,75 zł i były o 40% niższe w stosunku do roku poprzedniego.

Ponadto za bezumowne korzystanie z gruntów Skarbu Państwa o powierzchni 0,7145 ha dochód wyniósł 4 876,58 zł (spadek o 21 % w stosunku do roku poprzedniego).

b) Trwały zarząd

Z tytułu opłat rocznych za nieruchomości Skarbu Państwa oddane w trwały zarząd odpłatnie jednostkom organizacyjnym Skarbu Państwa (o łącznej pow. 98,3733 ha) w 2018 r. dochód wyniósł 131 561,17 zł (wzrost o 6% w stosunku do roku poprzedniego).

W 2018 r. wygaszono trwały zarząd do 3 nieruchomości (10 działek) o łącznej pow. 1,0095 ha, przysługujący MZD w Kielcach oraz GDDKiA oddział w Kielcach na wniosek tych jednostek.

c) Użyczenie

Przedmiotem nieodpłatnego użyczenia w 2018r. były trzy nieruchomości niezabudowane o łącznej pow. 0,8513 ha oraz jedna nieruchomość zabudowana o pow. 0,1042 ha (w tym dwie nieruchomości o łącznej pow. 0,7216 ha oddane w użyczenie w 2018 r.).

d) Użytkowanie

Przedmiotem użytkowania były w 2018 r. dwie nieruchomości zabudowane, oddane w nieodpłatne użytkowanie na rzecz publicznych jednostek służby zdrowia w latach minionych.

e) Użytkowanie wieczyste

W użytkowaniu wieczystym osób fizycznych i prawnych znajdowały się nieruchomości gruntowe Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 737,2676 ha.

Dochód osiągnięty w 2018 r. z tytułu opłat rocznych za użytkowanie wieczyste gruntów Skarbu Państwa to 12 822 135,38 zł (wzrost o 1,2% w stosunku do roku poprzedniego).

f) Najem – powierzone do zarządzania Miejskiemu Zarządowi Budynków w Kielcach

Według stanu na dzień 31.12.2018 roku z zasobu nieruchomości Skarbu Państwa w gospodarowaniu Miejskiego Zarządu Budynków w Kielcach znajdowało się 12 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 509 m² oraz 24 lokale użytkowe o łącznej powierzchni 9 368 m², z czego na koniec roku 2018 wynajęte było 6 lokali mieszkalnych (pozostałe są w budynku wyłączonym z użytkowania) o łącznej powierzchni 306 m² oraz 19 lokali użytkowych o łącznej powierzchni 1064 m².

3.4.4 Główne kierunki gospodarowania nieruchomościami (komunalizacja, sprzedaż, zakup, przekształcenia użytkowania wieczystego itp.)

Przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozdysponowania i zagospodarowania nieruchomości z zasobu, w pierwszej kolejności rozważane są możliwości przeznaczenia nieruchomości na potrzeby wykonywania zadań publicznych i społecznych, wspieranie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości lub realizacji innych strategicznych dla regionu celów. Przeznaczenie nieruchomości Skarbu Państwa na cele czysto komercyjne jest ograniczone do przypadków uwzględniających ważny interes Skarbu Państwa. Ponadto podejmując decyzje dotyczące rozdysponowania nieruchomości z zasobu, należy mieć na względzie, że rozdysponowanie nieruchomości w postaci najmu, dzierżawy, czy też użytkowania wieczystego pozwoli na uzyskanie regularnych wpływów do budżetu Państwa, natomiast sprzedaż prawa własności daje tylko jednorazowy przychód i w perspektywie powoduje uszczuplenie majątku Skarbu Państwa.

a) Zakup

W 2018 r. nie planowano i nie dokonywano zakupu nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa.

b) Zamiana

W 2018 r. dokonano ekwiwalentnej zamiany nieruchomości z osobą prawną, której przedmiotem był grunt niezabudowany o pow. 0,0067 ha.

c) Nabycie

W 2018 r. do zasobu nabyto dwie nieruchomości o łącznej pow. 1,0530 ha w wyniku odwołania przez Skarb Państwa, dokonanej w latach minionych darowizny nieruchomości na rzecz Województwa

Świętokrzyskiego oraz Gminy Kielce. Nabyto również do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa zabudowaną nieruchomość o łącznej pow. 2,8690 ha - w formie darowizny od Gminy Kielce.

d) Zbycie

W 2018 r. z zasobu Skarbu Państwa oddano w użytkowanie wieczyste dwie nieruchomości, stanowiące grunt o łącznej pow. 0,0476 ha. Dochód z tytułu I- szej opłaty wynosi 39 900,00 zł. Dokonano również sprzedaży 1 lokalu mieszkalnego na rzecz najemcy z bonifikatą za kwotę 26 920,00 zł. Dochód Skarbu Państwa w 2018 r. z tytułu zbycia nieruchomości łącznie z ratami za nieruchomości zbyte w latach ubiegłych wynosi 268 919,77 zł.

e) Przekształcenie prawa użytkowania wieczystego

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nie została wydana żadna decyzja o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego nieruchomości Skarbu Państwa w prawo własności.

f) Zwrot nieruchomości wywłaszczonej

Byłym właścicielom lub ich spadkobiercom zwrócono udziały; 1/2 części w nieruchomości o pow. 0,0031 ha oraz 19/20 części w nieruchomości o pow. 0,0791 ha, stanowiących własność Skarbu Państwa.

g) Regulacja stanu prawnego nieruchomości na skarb państwa

W 2018 r. uregulowano stan prawny 21 nieruchomości na Skarb Państwa, co stanowiło 53 działki ewidencyjne o łącznej powierzchni 16,2110 ha. Regulacja wiązała się z założeniem ksiąg wieczystych dla ww. nieruchomości i ujawnieniem tytułu prawnego Skarbu Państwa, jak również sprostowaniem działu I istniejących ksiąg wieczystych.

PODSUMOWANIE

Ogółem dochód netto z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w 2018 r. wynosi 13 500 912,58 zł i jest ok. 2,4 % niższy od dochodu uzyskanego w 2017 r. Z podanych powyżej dochodów osiągniętych z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa w 2018 r., 25% stanowi dochód powiatu zgodnie z art. 23 ust.3 u.g.n.

Przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności, na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, podlegają grunty zabudowane na cel mieszkaniowy lub przeznaczone pod taką zabudowę, zabudowane garażami lub przeznaczone pod taką zabudowę oraz grunty rolne.

W okresie od 31 grudnia 2017 roku do 31 grudnia 2018 roku nie została wydana żadna decyzja o przekształceniu, z uwagi na brak wniosków od użytkowników wieczystych. W 2017 roku wydane zostały 2 decyzje dotyczące gruntów zabudowanych garażami. Z dniem 1 stycznia 2019 roku prawo użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe przekształciło się w prawo własności tych gruntów, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów.

Przekształcenie na dotychczasowych zasadach odbywać się może jedynie w stosunku do nieruchomości zabudowanych garażami oraz nieruchomości rolnych, a w stosunku do nieruchomości zabudowanych na cel

mieszkaniowy – jedynie po złożeniu oświadczenia przez strony wszczętego i prowadzonego wcześniej postępowania administracyjnego.

3.5 Program opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy o ochronie zabytków)

Gminny Program Opiek nad Zabytkami Miasta Kielc na lata 2018 – 2021 wprowadzono uchwałą nr LI/1140/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 17 stycznia 2018 r. Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2018 poz. 2067) sprawozdanie z realizacji programu sporządza się co dwa lata.

Całość środków przeznaczonych na ochronę dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, pozostających w 2018 r. w dyspozycji Wydziału Kultury, Sportu i Promocji Miasta rozdysponowano w drodze konkursu ofert na realizację zadania publicznego (zarządzenie nr 27/2018 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 18 stycznia 2018 r.). W konkursie całość środków w kwocie 70.000 zł przeznaczono na konserwację zabytkowych nagrobków na kieleckich cmentarzach. Zadanie realizowane było przez Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Narodowego, które oprócz środków z dotacji przeznaczyło na realizację zadania 57.997,02 zł pozyskanych z innych źródeł. W ramach realizacji zadania odnowiono 24 obiekty, w tym pomniki figuralne, sarkofagi marmurowe i z piaskowca, krzyże i ogrodzenia żeliwne oraz klapy krypt.

Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami realizowana był również poprzez aktualizację Gminnej Ewidencji Zabytków. W 2018 r. wyłączono z GEZ na wniosek właścicieli, po uzyskaniu pozytywnej opinii Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dwa obiekty, które utraciły walory zabytkowe: budynek przy ul. Koziej 5 (Zarządzenie nr 357/2018 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 01.10.2018 r.) oraz oficynę domu przy ul. Koziej 7 (Zarządzenie nr 420/2018 Prezydenta Miasta Kielce z dnia 21.11.2018 r.).

4. Infrastruktura komunalna

4.1 Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego (art. 9 upzt)

Plany rozwoju, zasady organizacji i funkcjonowania oraz działania na rzecz zrównoważonego rozwoju transportu zbiorowego na terenie Kielc i Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego są ujęte w następujących dokumentach przyjętych Uchwałami Rady Miasta Kielce:

- Polityka Transportowa Zrównoważonego Rozwoju dla Miasta Kielce oraz Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego, Uchwała nr LXX/1321/2006 Rady Miejskiej w Kielcach,
- Zintegrowany plan rozwoju transportu publicznego dla Kielc – aktualizacja dokumentu, Uchwała nr XXXII/590/2012 Rady Miejskiej w Kielcach,
- Plan transportowy gminy Kielce oraz gmin przyległych tworzących wspólną komunikację zbiorową, Uchwała nr LXII/1096/2014 Rady Miejskiej w Kielcach.

Program rozwoju transportu publicznego Kielc obejmuje następujące grupy rozwiązań:

- Utrzymanie istniejących i wydzielenie nowych pasów ruchu dla autobusów, na odcinkach już przeciążonych lub zagrożonych przeciążeniem ruchem samochodowym w niedalekiej przyszłości, a także na odcinkach stanowiących elementy łączące zasadnicze elementy tworzonego systemu Szybkiego Autobusu Miejskiego. Sieć pasów autobusowych powinna zapewniać sprawny przejazd autobusów na odcinkach o największej koncentracji linii głównie tam, gdzie występują największe straty czasu, czyli na ciągach dojazdowych do centrum miasta, a także na obszarze samego centrum. System pasów autobusowych musi się charakteryzować ciągłością i spójnością, tak aby efekty uzyskiwane na odcinkach z pasami nie były traczone na „wąskich gardłach”. Tylko wówczas uda się zapewnić autobusom (a przede wszystkim pasażerom) wysoką prędkość podróży oraz poczucie pewności że odbędzie się ona w określonym czasie.
- Kontynuacja wprowadzania ograniczeń ruchu samochodów w centrum miasta, mająca na celu lepsze gospodarowanie przestrzenią ruchu, zmierzająca do zwiększenia liczby podróży odbywanych autobusami

poprzez zmianę przeznaczenia części dotychczasowych pasów ruchu. Zmniejszanie przepustowości przekrojów dla transportu indywidualnego stanowi narzędzie świadomego ograniczania ruchu samochodowego w centrum miasta i jest w zgodzie z polityką transportową Kielc.

- Wprowadzenie systemu sterowania ruchem, zapewniającego autobusom priorytet w obrębie skrzyżowań z sygnalizacją świetlną, na zasadzie priorytetu warunkowego z zachowaniem hierarchii. Jest to konieczne w celu zwiększenia sprawności wydzielonych pasów autobusowych, tak aby skrócenie czasu przejazdu odcinków międzyprzystankowych nie było wyrównywane stratami czasu na wlotach skrzyżowań.

Preferowane jest stworzenie systemu obejmującego ruch wszystkich pojazdów w obrębie strefy działania (system obszarowego sterowania), który jednak w pierwszej kolejności (niezależnie od warunków ruchu dla samochodów) zapewniać będzie priorytety w sygnalizacji autobusom jadącym zgodnie z rozkładem jazdy lub opóźnionym.

- Wprowadzenie i rozwijanie systemu sterowania dyspozytorskiego – obejmującego wszystkie autobusy, a docelowo także inne pojazdy transportu zbiorowego, w tym pojazdy przewoźników prywatnych.

- Rozbudowa systemu informacji pasażerskiej, sprzężonego z systemem sterowania dyspozytorskiego, w kierunku rozszerzenia dostępności do dynamicznej informacji pasażerskiej, poprzez zakup tablic informacyjnych, oraz rozszerzanie systemów teleinformatycznych i komórkowych.

- Budowa nowych i modernizacja istniejących przystanków autobusowych, w celu rozszerzenia oferty transportu zbiorowego i obsługi obszarów dotychczas znajdujących się poza strefą dostępności do linii autobusowych. Należy także dążyć do zapewniania dwóch stanowisk na przystankach obsługujących więcej niż 20 autobusów w ciągu godziny, w celu minimalizacji prawdopodobieństwa występowania strat czasu wynikających z konieczności oczekiwania na zwolnienie miejsca na przystanku.

Powinny być również kontynuowane działania zmierzające do poprawy warunków dojścia i oczekiwania pasażerów.

- Kontynuacja wymiany taboru autobusowego, zgodnie z zasadą, że zakupy nowego taboru powinny się odbywać sukcesywnie, dzięki czemu w przyszłości możliwe będzie uniknięcie sytuacji, w której w krótkim czasie pojawi się konieczność zakupu znacznej liczby pojazdów. Zakupy powinny dotyczyć taboru zróżnicowanego pod względem pojemności i uwzględniać następujące wymagania:

- obecność, wielkość i ukształtowanie niskiej podłogi,
- liczba, szerokość i rozmieszczenie drzwi,
- rozplanowanie wnętrza, szerokość przejść pomiędzy rzędami siedzeń, miejsce dla przewożenia bagażu,
- ogrzewanie, wentylacja, klimatyzacja,
- obecność urządzeń ułatwiających wsiadanie i wysiadanie pasażerom niepełnosprawnym (obniżana lub pochylana podłoga, wyposażenie pojazdu w pochylnie lub w dźwig),
- zainstalowanie w pojazdach kamer telewizji przemysłowej, monitorujących bezpieczeństwo osobiste pasażerów.

Struktura taboru powinna umożliwiać osiągnięcie wysokich standardów napełnień w skali całej sieci transportu zbiorowego.

- Rozszerzenie obsługi transportem zbiorowym obszarów dotychczas nie obsługiwanych liniami autobusowymi, szczególnie w ścisłym centrum miasta, w sytuacji gdy odległości dojścia do przystanków przekraczają 300 metrów.

- Zwiększenie roli kolei w obsłudze miasta i aglomeracji. Należy przystosować kolej do zwiększenia stopnia obsługi strefy miejskiej, podmiejskiej i wzmocnienie jej roli w powiązaniach regionalnych.

- Integracja systemu transportu autobusowego z transportem kolejowym, poprzez modernizację przystanków kolejowych, budowę autobusowych pętli przesiadkowych oraz rozszerzenie zasięgu oddziaływania transportu autobusowego (dojazd do przystanków kolejowych).

- Integracja transportu zbiorowego z transportem indywidualnym, głównie poprzez budowę systemu „Park & Ride”, opartego na systemie kolei i Szybkiego Autobusu Miejskiego, w celu lepszej integracji systemu transportu zbiorowego z transportem indywidualnym, oraz pośrednio zwiększenia dostępności transportu

zbiorowego dla mieszkańców dzielnic peryferyjnych, a także w celu przejęcia potoków samochodowych zmierzających do śródmieścia Kielc.

- Budowa systemu monitoringu wykorzystywania pasów autobusowych zgodnie z ich przeznaczeniem, poprzez stałą kontrolę i kierowanie się zasadą nieuchronności kary dla kierowców korzystających z pasów autobusowych w sposób nieuprawniony.
- Budowa jednolitego systemu taryfowego, wykorzystującego system biletu elektronicznego, obejmującego wszystkich przewoźników transportu zbiorowego na terenie miasta i aglomeracji.
- Utworzenie systemu ciągłej kontroli jakości funkcjonowania transportu zbiorowego, opartego na wynikach zautomatyzowanych pomiarów czasu przejazdu oraz badań ankietowych wśród pasażerów.
- Przeprowadzenie Kompleksowych Badań Ruchu – system ciągłej kontroli usług przewozowych służy poszukiwaniu rozwiązań poprawiających jakość obsługi, jednak tylko szersze, w pełni reprezentatywne badania, obejmujące także osoby nie będące użytkownikami transportu zbiorowego – umożliwia pełną identyfikację faktycznych potrzeb przewozowych.
- Remarszrutyzacja układu linii autobusowych.

Zasady i działania na rzecz zrównoważonego rozwoju transportu publicznego w Kielcach i w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym zawarte w uchwalonym w 2006 roku dokumencie - Polityka Transportowa Zrównoważonego Rozwoju dla Miasta Kielce oraz Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego obejmuje między innymi:

- identyfikację faktycznych potrzeb przewozowych, poprzez przeprowadzenie kompleksowych badań podróży i ruchu (KBR), obejmujących badania liczby i motywacji odbywanych podróży oraz wykorzystywanych środków transportu (w tym przyczyn korzystania),
- zapewnienie spójności systemu transportu lokalnego (miejskiego i podmiejskiego) z systemami: metropolitalnym, regionalnym, krajowym i kontynentalnym, tak aby wszystkie wymienione pozostawały w zasięgu dostępności mieszkańców,
- wprowadzenie systemu pasów autobusowych, zapewniającego szybkie powiązania dzielnic z obszarem śródmiejskim,
- wprowadzenie systemu sterowania ruchem drogowym, zapewniającego autobusom efektywne priorytety na skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną,
- budowa systemu sterowania dyspozytorskiego, docelowo dla wszystkich pojazdów transportu zbiorowego,
- rozbudowa systemu informacji pasażerskiej – instalacja na najważniejszych przystankach tablic elektronicznych z dynamiczną informacją pasażerską, rozszerzenie zakresu informacji dynamicznej w telefonii komórkowej,
- racjonalizacja układu linii autobusowych, wraz z synchronizacją rozkładów jazdy poszczególnych linii, w dostosowaniu do aktualnych i potencjalnych potrzeb,
- kontynuacja sukcesywnego wymiany taboru autobusowego o zróżnicowanej pojemności, zgodnie z zasadą, że lepiej kupować cały czas po mniej liczbę pojazdów przez wiele kolejnych lat niż większą liczbę pojazdów w jednym roku; umożliwi to uniknięcie sytuacji gwałtownego spadku możliwości przewozowych, w skutek procesu starzenia się taboru,
- przystosowanie kolei do obsługi strefy podmiejskiej oraz wzmocnienie jej roli w powiązaniach metropolitalnych, subregionalnych i regionalnych, poprzez radykalne zwiększenie częstotliwości połączeń oraz zwiększenie dostępności przestrzennej kolei poprzez uruchomienie dodatkowych przystanków,
- zapewnienie integracji przestrzennej i funkcjonalnej całego systemu transportu zbiorowego, poprzez wykształcanie wygodnych węzłów przesiadkowych, tworzenie wspólnych rozkładów jazdy i wspólnych systemów taryfowych, z dążeniem do wprowadzenia biletu elektronicznego, uprawniającego do korzystania ze wszystkich środków transportu (u wszystkich przewoźników) na terenie miasta i całej strefy metropolitarnej,

- zapewnienie warunków do współdziałania transportu zbiorowego z transportem indywidualnym, szczególnie na styku obszarów o niskiej i wysokiej dostępności do transportu zbiorowego, poprzez budowę parkingów przesiadkowych dla samochodów i rowerów oraz możliwość przewożenia rowerów środkami transportu zbiorowego,
- uwzględnienie wymagań niepełnosprawnych użytkowników systemu transportu, w szczególności zbiorowego,
- wprowadzenie systemu monitoringu pojazdów, dworców i przystanków w celu zmniejszenia zagrożenia bezpieczeństwa osobistego pasażerów i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa,

Obecnie transport publiczny na obszarze Kielc i ich obszaru metropolitalnego opiera się na obsłudze pasażerów głównie miejskim transportem autobusowym oraz w znacznie mniejszym stopniu – transportem kolejowym. Główna rola transportu autobusowego wynika z jednej strony z dobrej dostępności i zasięgu komunikacji autobusowej, z drugiej zaś - ze słabości kolei, która nie odgrywa istotnej roli w obsłudze pasażerów na obszarze miasta, a także w powiązaniach metropolitalnych.

Organizatorem transportu zbiorowego w Kielcach jest Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach (w skrócie: ZTM w Kielcach), utworzony 1 lipca 2003 roku (powołany uchwałą Nr IX/156/2003 Rady Miejskiej w Kielcach) w formie zakładu budżetowego Gminy Kielce.

Zadaniem ZTM jest planowanie, organizacja i zarządzanie transportem zbiorowym na terenie Kieleckiego Obszaru Metropolitalnego.

Przewozy autobusowe na terenie miasta i na obszarach podmiejskich w 2018 roku były realizowane na zlecenie ZTM w Kielcach, przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. na podstawie dwóch umów:

1. Umowa zawarta w dniu 16.01.2018 r. – na okres do 31.12.2027r.

Świadczenie usług przewozowych autobusami należącymi do MPK – 123 szt. oraz autobusami zakupionymi przez Miasto Kielce – Hybrydy 25 sztuk

Stawki za km:

Autobusy należące do MPK

- MAXI i MIDI - 6,70 zł brutto

- MEGA - 7,61 zł brutto

Autobusy należące do Miasta Kielce – Hybrydy:

- MAXI - 4,81 zł brutto

- MEGA - 5,24 zł brutto

2. Umowa zawarta w dniu 2.07.2018r. – na okres od 01.01.2019r. do 30.06.2021r.

Świadczenie usług przewozowych autobusami należącymi do Gminy Kielce tzw. Linie Unijne – numery linii 102-114

Stawki za km:

- MAXI i MIDI - 5,49 brutto

Ilość autobusów do dziennej obsługi wszystkich linii: 188 szt.

Autobusy należące do MPK: 123 szt. – Mega: 31 szt. – Maxi: 87 szt. – Mini: 5 szt.
Autobusy unijne: 40 szt. – Maxi: 35 szt. – Midi: 5 szt.
Autobusy unijne hybrydowe: 25 szt. – Mega: 10 szt. – Maxi: 15 szt.

Wykonywane kilometry:

	2018	PLAN 2019
Kontrakt (2018-2027)	10,400	10,219
Miasto	8,488	8,324
Gminy	1,912	1,895
Kontrakt UE (2019 – VI 2021)	2,484	2,458
Razem	<u>12,884</u>	<u>12,678</u>

Dzienna ilość kursów na liniach

Robocze	3 205
Soboty	1 783
Niedziele	1 540

Ilość linii autobusowych: 69

- ✓ Miejskie: 33 (w tym specjalne F, C, Z, 100, N1, N2)
- ✓ podmiejskie: 23 (w tym linia T)
- ✓ miejskie unijne: 13

Ilość pasażerów korzystających z komunikacji miejskiej

	2017	2018
Rocznie	35,106(mln osób)	35,036 (mln osób)
Miesięcznie	2,925(mln osób)	2,919 (mln osób)
Dziennie	96 (tys. osób)	95 (tys. osób)

W 2018 roku w ramach realizacji rozwoju zrównoważonego transportu publicznego dla Kielc, podjęto m. in. następujące działania:

- Wprowadzono do eksploatacji 25 autobusów hybrydowych o napędzie spalinowo – elektrycznym. Pozwoli to na poprawę jakości i zwiększenie konkurencyjności komunikacji miejskiej, zmniejszy emisję spalin i hałasu.
- Prowadzono prace przy przebudowie dworca autobusowego przy ul. Czarnowskiej na Centrum Komunikacyjne. Obiekt ten będzie pełnić rolę elementu integrującego sieć komunikacyjną regionu i komunikację miejską Kielc poprzez poprawienie obecnych warunków użytkowania dworca oraz znaczne zwiększenie w stosunku do stanu obecnego, ilości odjeżdżających stąd autobusów miejskich. Będą również odprawiane w tym miejscu autobusy linii krajowych i międzynarodowych.
- Właściwie zagospodarowane i zorganizowane Centrum wyeliminuje m.in. obecne problemy z funkcjonowaniem niektórych przystanków na ulicach Kielc (np. problem postoju autobusów międzymiastowych na ul. Żytniej) oraz zapewni lepszą dostępność komunikacyjną Miasta i całego regionu. Planowany termin ukończenia prac czerwiec 2020 rok.
- Dziewiąty rok intensywnie wykorzystywany był system monitoringu wizyjnego w autobusach komunikacji miejskiej. Policji i innym służbom przekazaliśmy ponad 1300 zapisów monitoringu, co w kilku przypadkach przyczyniło się do ujęcia sprawców wykroczeń oraz wyjaśnienia wielu zdarzeń.
- W związku z dynamicznie zmieniającymi się potrzebami przewozowymi, prowadzonymi inwestycjami w Mieście, prowadzono ciągłe zmiany i doskonalenie rozkładów jazdy autobusów, dostosowując je na bieżąco do potrzeb pasażerów i warunków ruchu drogowego.
- System Informacji Pasażerskiej został rozbudowany o kolejne 30 tablic przystankowych. Obecnie już 90 kieleckich przystanków jest wyposażonych w takie urządzenia.
- Intensywnie eksploatowany i ciągle rozwijany był system sterowania dyspozytorskiego obejmujący wszystkie autobusy.
- Prowadzono prace nad dokumentacją dotyczącą wprowadzenia w Kielcach inteligentnego systemu sterowania ruchem, który zapewni m. in. priorytet w obrębie najważniejszych skrzyżowań dla autobusów komunikacji miejskiej.
- Rozbudowano o 4,3 km. system bus pasów, ich łączna długość wynosi obecnie 19,4 km.
- W celu rozszerzenia oferty transportu zbiorowego i obsługi obszarów znajdujących się dotychczas poza strefą dostępności do linii autobusowych, wybudowano nowy ciąg komunikacyjny wraz z infrastrukturą przystankową - ulicę Pileckiego .
- Modernizowane były na bieżąco przystanki na terenie miasta.

W celu zapewnienia konkurencyjności transportu zbiorowego będą podejmowane kolejne działania mające na celu ciągłe jego ulepszanie, zgodnie z pojawiającymi się nowymi rozwiązaniami technicznymi i technologiami, oraz w sposób umożliwiający sprostanie ciągle rosnącym wymaganiom pasażerów.

4.2 Rozwój sieci wodociągowo-kanalizacyjnej

W roku 2018 wybudowano ogółem:

- sieci wodociągowej – 1,4 km i poniesiono wydatki w kwocie 2 031 566,00 zł
- sieci kanalizacyjnej – 3,8 km i poniesiono wydatki w kwocie 5 308 266,00 zł

Szczegóły dotyczące zadań inwestycyjnych związane z realizacją sieci wodociągowych i kanalizacyjnych przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Inwestycje związane z realizacją sieci wodociągowych i kanalizacyjnych w roku 2018

Poz.	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji (w zł)	Uwagi
1.	Budowa wodociągu w ul. Dąbrówki	75 018,46	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 34,06 m
2.	Budowa wodociągu w ul. Sabinówek	40 287,86	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 17,26 m
3.	Budowa wodociągu w ul. Grobla	154 233,97	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 263,43 m
4.	Budowa wodociągu w ul. Kryształowej	81 423,26	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 53,27 m
5	Budowa wodociągu w ul. Raciborskiego	84 894,79	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 61,73 m
6.	Budowa wodociągu w ul. Północnej	47 185,51	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 50,03 m
7.	Budowa wodociągu w ul. Witosa na wysokości działki 1150/2	40 314,10	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 26,4 m
8.	Budowa wodociągu w ul. Piekoszowskiej	95 538,19	Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową. Realizacja zadania przejęta przez MZD w Kielcach w ramach inwestycji związanej z modernizacją ul. Piekoszowskiej.
9.	Budowa sieci wodociągowej na działkach nr ewid. 1287 i 1219/2 w rejonie ul. Chrobrego	25 361,74	Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową. Zadanie przyjęte do realizacji na rok 2019 w ramach inwestycji wieloletnich.
10.	Budowa wodociągu i kanalizacji sanitarnej w ul. Kruszelnickiego	203 323,51	Wybudowano wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 107,14 m i kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 117,17 m
11.	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Zagnańskiej i Olszewskiego	22 773,80	Zadanie przekazane do realizacji do MZD w Kielcach w zakresie I etapu obejmującego wybudowanie sieci wodociągowej długości ok. L = 734 m i kanalizacji sanitarnej długości ok. L = 565 m w rejonie ul. Zagnańskiej i ul. Olszewskiego. Po wykonaniu I etapu przez MZD pozostaną do realizacji przez Wydział Inwestycji odcinki sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej długości ok. L = 130m stanowiące odejście od wybudowanej sieci w kierunku budynku przy ul. Zagnańskiej 129. Wykonanie tego zakresu planowane jest na rok 2019.

12.	Sieć wodociągowo-kanalizacyjna w os. Ostrogórka w Kielcach	859 714,26	Wybudowano kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 250 mm długości L = 1019 m; kanał sanitarny grawitacyjny o średnicy $\varnothing$ 250 mm i długości L = 64,74 m; kanał sanitarny grawitacyjny o średnicy $\varnothing$ 200 mm o długości L = 5978 m; kanał tłoczny o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 153 mm, kanał tłoczny o średnicy $\varnothing$ 110 mm długości L = 274 m; kanał sanitarny tłoczny o średnicy $\varnothing$ 50-75 mm długości L = 240,5 m, ONS-y o średnicy $\varnothing$ 160 mm długości L = 1033,5 m; sieć wodociągowa o średnicy $\varnothing$ 150 mm długości L = 1126,5 m, wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 71,4 m, wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 1835,5 m, wodociąg o średnicy $\varnothing$ 160 mm długości L = 116 m; wodociąg o średnicy $\varnothing$ 90 mm długości L = 31,5 m; wodociąg o średnicy $\varnothing$ 50 mm długości L = 40,5 m wraz z 1 kpl. tłoczni i 2 kpl. przepompowni ścieków. Zakres inwestycji zakończony w 2017 r. W 2018 roku wykonano prace związane z usuwaniem usterek.
13.	Sieć wodociągowo-kanalizacyjna w os. Dąbrowa II w Kielcach	0,00	Inwestycja przygotowana do realizacji. W związku z przesunięciem przez Zakład Gazowniczy terminu wyłączenia gazociągu na os. Dąbrowa II na rok 2019 realizacja zadania przesunięta w czasie.
14.	Budowa systemu podnoszenia ciśnienia w miejskiej sieci wodociągowej w rejonie ul. Radostowa, Cedzyńska, Niestachowska, Prochownia	1 297 765,07	Wykonano sieć wodociągową I i II strefy ciśnień o średnicy $\varnothing$ 150 mm długości L=582,75 m; wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L= 160,5 m oraz wodociąg z o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L= 25 m
15.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Jędrzejowskiej	60 683,74	Wybudowano kanał o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 35,85 i ONS o średnicy $\varnothing$ 160 mm długości L = 2,50 m
16.	Budowa kanału sanitarnego w rejonie ul. Zagórskiej na dz. nr ewid. 81/5	289 813,68	Wybudowano kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200x5,9 mm długości L = 292,71 m, kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 225x20,5 mm długości L = 40,86 m; kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 160 mm długości L = 20,64 m
17.	Budowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Karczunek	82 927,10	Opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową. Realizacja zadania powiązana jest z zakładaną przez Miejski Zarząd Dróg przebudową drogi w kolejnych latach.
18.	Kanalizacja sanitarna w ul. Cedro Mazur – przepompownie wraz z kanałem tłocznym	3 329 523,50	W ramach inwestycji wykonano Układ A1: kanalizacja w ul. Sandomierska, Cmentarna i Zielna. Wykonano sieć kanalizacji grawitacyjnej o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L= 1347,10 m z ONS-ami o średnicy $\varnothing$ 160 mm długości L= 342,26 m oraz sieć o średnicy $\varnothing$

			911/800 mm długości L = 27,5 m; sieć kanalizacji tłocznej o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 1561,10 m. Opracowano dokumentację projektową dla układu 1B (realizacja planowana na 2019 r.)
19.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Łódzkiej na odc. od Żelaznogórskiej do stacji Orlen	483 437,78	Zakres zadania obejmuje wykonanie kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości L = 699,5 m. w roku 2018 wykonano kanał sanitarny długości L= 531,5 m kanału. Zakończenie zadania planowane jest na pierwsze półrocze 2019 r.
20.	Budowa kanału sanitarnego w ul. Transportowców	65 611,06	Zakres rzeczowy zadania obejmuje wykonanie kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości L = 77,5 m. W roku 2018 wybudowano kanał długości L =66,5 m. Zakończenie zadania w pierwszym półroczu 2019 r.

Gmina Kielce przejmuje również na swój stan majątkowy odcinki sieci wodociągowej i kanalizacyjnej od prywatnych inwestorów. W roku 2018 Gmina Kielce przejęła ogółem:

- sieci wodociągowej – 0,54 km i poniesiono wydatki w kwocie 379 020,85 zł

- sieci kanalizacyjnej - 0,35 km i poniesiono wydatki w kwocie 235 154,13 zł

Szczegóły dotyczące ilości przejętej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Przekazana sieć przez prywatnych Inwestorów w roku 2018

Poz.	Nazwa inwestycji	Koszt inwestycji (w zł)	Uwagi
1.	Kanał sanitarny w ul. Piastowskiej	11 000,00	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 28,60 m.
2.	Wodociąg w ul. Klonowej, od wysokości działki nr ewid.: 947/12 do wysokości dz. nr ewid. 912/4	57 000,00	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 150 mm długości L = 58,06 m.
3.	Kanał sanitarny w ul. Klonowej, od wysokości działki nr ewid.: 947/12 do wysokości dz. nr ewid. 912/4	30 000,00	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 315 mm długości L = 44,64 m.
4.	Wodociąg w ul. Łopuszniańskiej na dz. nr ewid.: 172/2, 29/2, 145/31	45 000,00	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 153 m.
5	Wodociąg przy Al. Szajnowicza – Iwanowa na dz. o numerach ewid.; 869/35 i 869/8	97 170,00	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 62,2 m.
6.	Wodociąg przy ul. Krakowskiej na dz. nr ewid. 565/40	9 840,00	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 100 mm długości L = 3,71 m; wysięgnik (ONS) o średnicy $\varnothing$ 40x3,7 mm długości L = 3,08 m.
7.	Wodociąg przy ul. Zagnańskiej na dz. nr ewid: 45/18, 45/12, 46/45, 46/49-50, 46/12, 46/17-20	135 610,85	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 180 mm długości L = 215,28 m.
8.	Kanał sanitarny przy ul. Zagnańskiej na dz. nr ewid.: 46/12, 46/17-22	80 114,13	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 124,87 m.

9.	Kanał sanitarny w ul. Kasztanowej	30 000,00	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200x5,9 mm długości L = 46,68 m.
10.	Kanał sanitarny w rejonie ulic Czachowskiego i Podlasie	25 000,00	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L= 36,05 m.
11.	Wodociąg w pasie drogowym ul. G. Zapolskiej	34 400,00	Wodociąg o średnicy $\varnothing$ 125 mm długości L = 51,86 m.
12.	Kanał sanitarny w pasie drogowym ul. G. Zapolskiej	59 040,00	Kanał sanitarny o średnicy $\varnothing$ 200 mm długości L = 71,06 m.

Wszystkie odcinki sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej są przekazywane na podstawie uchwał Rady Miasta Kielce w bezpłatne użytkowanie do Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji w Kielcach. Pozostają one jednak na stanie majątkowym Gminy Kielce. Bezpośredni zarząd infrastrukturą wodociągowo - kanalizacyjną należącą do Gminy Kielce sprawuje MZWIK poprzez Spółkę „Wodociągi Kieleckie” Sp. z o.o.

5. Środowisko

5.1 Plan gospodarki niskoemisyjnej

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) jest dokumentem strategicznym, który wyznacza kierunki rozwoju gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kielce na lata 2014-2020 (po ostatniej aktualizacji rok 2023) w zakresie działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych w takich obszarach jak transport, budownictwo i mieszkalnictwo, gospodarka przestrzenna, energetyka i oświetlenie, gospodarka odpadami, gospodarka wodnościekowa, informacja i edukacja.

Plan został po raz pierwszy przyjęty uchwałą Rady Miasta nr XIV/257/2018 z dnia 8 października 2015 roku, a następnie zaktualizowany dwukrotnie: w roku 2016 (uchwała Rady Miasta Kielce nr XXVI/531/2016 z dnia 14 czerwca 2016 roku) i 2018 (uchwała Rady Miasta Kielce nr III/44/2018 z dnia 6 grudnia 2018 roku).

Realizacja Plan gospodarki niskoemisyjnej ma przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w pakiecie klimatyczno-energetycznym do roku 2020, tj.:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych;
- zwiększenia udziału energii pochodzącej z źródeł odnawialnych;
- redukcji zużycia energii finalnej, co ma zostać zrealizowane poprzez podniesienie efektywności energetycznej,

a także do poprawy jakości powietrza na obszarach, na których odnotowano przekroczenia jakości poziomów dopuszczalnych stężeń w powietrzu i realizowane są programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych.

Dla Miasta Kielce w zakresie gospodarki niskoemisyjnej wyznaczono cel strategiczny, który brzmi: „Ukierunkowanie rozwoju Miasta Kielce w stronę gospodarki niskoemisyjnej, poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, poprawę efektywności energetycznej, wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i poprawę jakości powietrza”.

Dla skutecznej realizacji celu głównego wyznaczono cele szczegółowe oraz priorytety (w obszarach działań). W ramach priorytetów wyznacza się zadania (realizujące konkretne cele szczegółowe).

- Cel szczegółowy 1: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 o 11,4% w stosunku do roku bazowego (łącznie dla wszystkich planowanych zadań), w tym o 10,5% dla zadań o zapewnionym finansowaniu;
- Cel szczegółowy 2: zmniejszenie zużycia energii do 2020 roku w stosunku do prognozy BAU o 5,3% (łącznie dla wszystkich planowanych zadań), w tym o 3,8% dla zadań o zapewnionym finansowaniu.
- Cel szczegółowy 3: zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku o 0,35% w prognozowanym zużyciu energii (łącznie dla wszystkich planowanych zadań) w tym o 0,23% dla zadań o zapewnionym finansowaniu.

Realizacja celów szczegółowych przyczyni się bezpośrednio do realizacji celów w zakresie ochrony powietrza wyznaczonych w obowiązującym Programie Ochrony Powietrza (POP), czyli przywrócenia naruszonych standardów jakości powietrza oraz zmniejszenia stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu – osiągnięcie poziomu dopuszczalnego PM10 i PM2,5, w powietrzu na obszarze miasta Kielce, gdzie stwierdzono przekroczenia norm.

Zadania umożliwiające ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, jak również działania wspomagające osiągnięcia tych celów podzielono na obszary i priorytety. W związku ze zidentyfikowanymi obszarami problemowymi na terenie miasta, które stanowią: budownictwo i mieszkalnictwo, jakość powietrza oraz transport, jako najistotniejsze i priorytetowe uznano działania w obszarach:

- Obszar 1 – Wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
- Obszar 2 – Efektywna produkcja i wykorzystanie energii
- Obszar 3 – Ograniczenie emisji w budynkach
- Obszar 4 – Niskoemisyjny transport
- Obszar 5 – Wykorzystanie energooszczędnych technologii oświetleniowych
- Obszar 6 – Budowa i przebudowa sieci ciepłowniczej
- Obszar 7 – Polityki i strategie
- Obszar 8 – Informacja i edukacja

W PGN przedstawiono program działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych do roku 2020 realizowanych przez miasto, jednostki gminne oraz interesariuszy zewnętrznych. Łączny koszt zaplanowanych działań oszacowano na ok. 2,62 mld zł.

a) Stan realizacji działań ujętych w PGN

– Zmiany w zakresie inwestycji

Aktualny Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Miasta Kielce obejmuje 116 działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, z czego 56 zadań należy do Gminy Kielce, 13 do gminnych spółek miejskich i 47 do interesariuszy zewnętrznych (26 do spółek prawa handlowego i 21 do spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych). W stosunku do Planu przyjętego w roku 2016 wystąpiły następujące zmiany w strukturze inwestycji:

- 3 interesariuszy zrezygnowało z inwestycji (zastąpienie tradycyjnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej źródłami odnawialnymi na terenie kompleksu obiektów Policji w Kielcach przy ul. Kusocińskiego, budowa budynku mieszkalnego przy ul. Puscha w Kielcach przez Kieleckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, zakup pojazdu typu furgon wraz z zabudową, wyposażeniem specjalistycznym i oznakowaniem na potrzeby Straży Miejskiej w Kielcach),
- zgłoszonych zostało 22 nowe inwestycje,
- układ i strukturę inwestycji zaktualizowanego dokumentu dostosowano do najnowszej Strategii Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego.

– Realizacja zadań ujętych w Planie

W tabelach poniżej zestawiono zadania z podziałem na nierozpoczęte, w trakcie realizacji i zakończone.

Tabela 1. Inwestycje nierozpoczęte

L.p.	Nazwa inwestycji	Jednostka realizująca/ odpowiedzialna	Rozp.	Zak.	Redukcja zużycia energii MWh/rok	Ogranicze nie emisji CO2 Mg/rok	Produkcja energii z OZE MWh/rok
1	Instalacja kolektorów słonecznych do ogrzewania wody użytkowej oraz paneli fotowoltaicznych w celu pozyskiwania energii elektrycznej - Rejonowe Przedsiębiorstwo Zieleni i Usług Komunalnych	Rejonowe Przedsiębiorstwo Zieleni i Usług Komunalnych sp z o.o.	2015	2020	0	246	800
2	Zakup i montaż nowych instalacji paneli fotowoltaicznych na wybranych 6 obiektach publicznych Gminy Kielce o łącznej mocy około 100 kW	Gmina Kielce / Wydział Inwestycji	2015	2020	30	24	30
3	Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy 250 KW – MPEC Sp.z.o.o.	Miejskie Przeds. Energetyki Ciepłej	2016	2020	0	68	220
4	Modernizacja stacji odpylania spalin w kotłowni przy ul. Szczecińskiej i Żniwnej.	Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	2015	2017	0	0	0
5	Budowa jednostki kogeneracyjnej o mocy ciepłej 2,5 MW i mocy elektrycznej 0,5 MWe	Miejskie Przeds. Energetyki Ciepłej	2018	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
6	Modernizacja wanny szklarskiej wraz z urządzeniem wspomagającym.	Huta „SŁAWA”	2018	2018	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
7	Termomodernizacje budynków wielorodzinnych Spółdzielni Mieszkaniowej Iskra	SM Iskra	2015	2020	2 220	683	0
8	Termomodernizacja 4 obiektów sportowych na terenie Gminy Kielce	Gmina Kielce / Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji	2018	2020	673	207	0
9	Modernizacja kotłowni gazowej oraz montaż systemu pomp ciepła	SM Domator	2016-2022		128	0	0
10	Termomodernizacja budynków Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w Kielcach	Miejskie Przeds. Energetyki Ciepłej	2019	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
11	Termomodernizacja i adaptacja Centrum dydaktyczno-kulturalnego z uwzględnieniem łączności międzypokoleniowej przy Politechnice Świętokrzyskiej	Politechnika Świętokrzyska	2020	2020	173	117	150
12	Termomodernizacja budynku przy ul. Robotniczej 12 celem zwiększenia efektywności energetycznej i efektywności produkcji	Innomed	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
13	Termomodernizacja budynku handlowo-usługowego w celu zwiększenia efektywności energetycznej	TEAM LIDER sp. z o.o.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
14	Zwiększenie efektywności energetycznej BDP sp. z o.o.	BDP sp. z o.o.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
15	Podniesienie efektywności energetycznej firmy poprzez termomodernizację budynku oraz zastosowanie OZE	METBUS KIELCE sp. z o.o.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
16	Termomodernizacja budynków Centralnej Składnicy Zaopatrzenia	Centralna Składnica Zaopatrzenia S.A.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
17	Poprawa efektywności energetycznej poprzez modernizację budynku magazynowego z częścią biurową oraz wdrożenie rozwiązań w oparciu o odnawialne źródła energii w przedsiębiorstwie	PHU "BUDMAR"	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
18	Termomodernizacja budynków Kieleckiej Spółdzielni Mieszkaniowej	Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	2018	2023	nie oszacowano	nie oszacowano	0
19	CITY HOSTEL - Modernizacja budynku mieszkalno-usługowego na potrzeby dywersyfikacji działalności gospodarczej firmy "Juris-Consulting" (ul. Paderewskiego 27, Kielce)	Kancelaria Radcy Prawnego Juris-Consulting	2019	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
20	Termomodernizacja budynku dydaktycznego Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach przy ul. Podklasztornej 117	Uniwersytet Jana Kochanowskiego		2020	nie oszacowano	nie oszacowano	0
21	Kompleksowa modernizacja, w tym termomodernizacja 3 budynków Wspólnoty Mieszkaniowej (ul. Warszawska 35 i 37, Pociuszka 20)	Wspólnota Mieszkaniowa Warszawska 37, 27 i Pociuszka 20	2017	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	0

22	Termomodernizacja budynku Wojewódzkiej Przychodni Specjalistycznej przy ul. Jagiellońskiej 72 w Kielcach	Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. św. Rafała w Czerwonej Górze	2017	2020	333	129	
23	Poprawa efektywności energetycznej w przedsiębiorstwie POLONICA (Ściegiennego 268, Kielce)	POLONICA D.COM sp. z o.o.	2018	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
24	Likwidacja piecyków gazowych oraz wykonanie instalacji centralnej ciepłej wody w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych os. Uroczysko I w Kielcach	Świętokrzyska Spółdzielnia Mieszkaniowa	2019	2030	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
25	Przebudowa istniejącego placu parkingowego na parking wielopoziomowy typu „Park & Ride” przy ul. Kopernika i Winnickiej.	Gmina Kielce / Kieleckie Centrum Kultury	2016	2020	108	28	0
26	Rozbudowa ul. Wojska Polskiego w Kielcach na odcinku od Ronda Czwartaków do granicy miasta	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2019	2020	202	1 860	0
27	Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2020	455	4 185	0
28	Budowa i modernizacja sieci obwodnic Miasta Kielce	GDDKiA	2014	2020	14 741	3 660	0
29	Ul. Górników Staszicowskich wraz z budową kanalizacji deszczowej, chodników i ścieżek rowerowych	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2010	2020	440	2 303	0
30	Budowa odcinka drogi łączącej ul. Warszawską z ul. Siłniczą wraz ze Skrzyżowaniem z ul. Kozią	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2019	2020	136	35	0
31	Budowa ul. Wydryńskiej w Kielcach - I etap - budowa OWD	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2009	2015	54	14	0
32	Przebudowa ul. Leszyńskiej w Kielcach (na odcinku od al. Solidarności do ul. Poleskiej)	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2018	2019	42	11	0
33	Budowa nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 786 w zachodniej części miasta Kielce (odcinek od granicy miasta do ul. Wystawowej)	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2020	39	10	0
34	Przebudowa i rozbudowa ul. Radomskiej (DK 73)	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2018	2020	pośrednio	pośrednio	0
35	Energooszczędne oświetlenie uliczne na terenie miasta Kielce	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2018	2020	803	627	0
36	Wykonanie i modernizacja oświetlenia w Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej Armatury	RSM Armatury	2015	2020	116	96	0
37	Przebudowa sieci ciepłowniczej 2x Dn 500 od komory K-2 przy ul. Bp. Jaworskiego do komory K-6 przy ul. Bp. Jaworskiego	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	806	280	-
38	Przebudowa i budowa sieci ciepłowniczej (przebudowa z kanałowej na sieć z rur preizolowanych) o średnicy Dn100÷Dn600 o długości ok.4000m.	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2015	2020	400	148	0
39	Przebudowa sieci ciepłowniczej 2 x Dn 300 w rejonie Politechniki Świętokrzyskiej od komory K-IX w kierunku ul. Świętokrzyskiej	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	250	145	-
40	Przebudowa sieci ciepłowniczej 2x Dn 600 od budynku przy ul. Warszawska 108 w kierunku ul. Świętokrzyskiej	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	389	128	-
41	Przebudowa sieci ciepłowniczej 2xDn 200 w osiedlu Podkarczówka od komory K-K1 przy ulicy Podklasztornej do węzła ciepłego W-1 przy ul. Kryszałowej	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	56	36	-
42	Przebudowa sieci ciepłowniczej 2xDn 200 od komory przy ulicy Planty do komory K-23A przy ul. Piotrkowskiej	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	53	18	-

Tabela 2. Inwestycje w trakcie realizacji

L.p.	Nazwa inwestycji	Jednostka realizująca/ odpowiedzialna	Rozp.	Zak.	Redukcja zużycia energii MWh/rok	Ograniczenie emisji CO2 Mg/rok	Produkcja energii z OZE MWh/rok
1	Zakup i montaż nowych instalacji paneli fotowoltaicznych na wybranych 6 obiektach publicznych Gminy Kielce o łącznej mocy około 100 kW	Gmina Kielce / Wydział Inwestycji	2015	2020	30	24	30
2	Termomodernizacja budynków Robotniczej Spółdzielni Mieszkaniowej „ARMATURY”	RSM Armatury	2015	2020	20 475	6 296	0
3	Modernizacja ciepłowni Świętokrzyskiego Centrum Onkologii - projekt "Poprawa efektywności energetycznej obiektów ŚCO w Kielcach"	Świętokrzyskie Centrum Onkologii	2017	2020	22	5 745	0
4	Termomodernizacja budynków Przedsiębiorstwa Gospodarki Mieszkaniowej	Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej	2015	2019	16 650	5 120	0
5	Termomodernizacja budynków wspólnot mieszkaniowych SUON „Zarządca”	SUON Zarządca	2015	2020	5 920	3 268	0
6	Termomodernizacja budynków oraz wymiana oświetlenia części wspólnych w budynkach mieszkalnych na energooszczędne źródła światła	SM Domator	2016	2020	3 459	1 554	0
7	Modernizacja budynków mająca na celu poprawę ich efektywności energetycznej	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Budynków	2015	2020	370	1 138	0
8	Termomodernizacja budynków w Świętokrzyskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	Świętokrzyska Spółdzielnia Mieszkaniowa	2016	2018	2 220	683	0
9	Termomodernizacja budynków Spółdzielni Mieszkaniowej Bocianek	SM Bocianek	2016	2019	786	249	0
10	Modernizacja energetyczna obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce	Gmina Kielce / Wydział Inwestycji	2013	2020	833	256	0
11	Kompleksowa modernizacja energetyczna 4 obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Kielce, w ramach ZIT	Gmina Kielce / Wydział Inwestycji	2017	2019	1 153	392	0
12	Modernizacja budynków Wojewódzkiego Szpitala Zespołowego	Wojewódzki Szpital Zespołowy w Kielcach	2017	2020	653	201	0
13	Termomodernizacja obiektów szpitalnych Świętokrzyskiego Centrum Onkologii - projekt "Poprawa efektywności energetycznej obiektów ŚCO w Kielcach"	Świętokrzyskie Centrum Onkologii	2017	2020	270	142	0
14	Modernizacja energetyczna budynku przy ul. Wikaryjskiej 2 na potrzeby placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Gmina Kielce / Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2017	2020	169	63	25
15	Termomodernizacja budynków SM Pionier	SBM Pionier	2016	2020	5 159	1 242	0
16	Termomodernizacja budynku administracyjnego cmentarza komunalnego w Cedzynie	Rejonowe Przedsiębiorstwo Zieleni i Usług Komunalnych sp z o.o.	2017	2019	157	48	0
17	Modernizacja wind w budynkach mieszkalnych SM Domator	SM Domator	2016	2021	44	36	0
18	Wymiana oświetlenia części wspólnych w budynkach mieszkalnych na energooszczędne źródła światła	SBM Pionier	2017	2020	33	27	0
19	Modernizacja wind w budynkach mieszkalnych SBM Pionier	SBM Pionier	2016	2020	25	21	0
20	Modernizacja kotłowni zakładowej i układów wentylacji i ogrzewania	NSK	2016-2020		0	0	0
21	Rozbudowa i wyposażenie Laboratorium Przemysłowego Niskoemisyjnych i Odnawialnych Źródeł Energii w ramach projektu CENWIS - Centrum Naukowo - Wdrożeniowe Inteligentnych Specjalizacji Regionu Świętokrzyskiego	Politechnika Świętokrzyska	2018	2019	550	391	500
22	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku przeznaczonego na działalność hotelową	Turystyka sp. z o.o.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
23	Termomodernizacja budynków produkcyjnych i biurowych oraz produkcja energii na użytek własny	PW KARTON	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
24	Modernizacja i rozbudowa linii produkcyjnych na bardziej efektywną energetycznie	FORNITURE	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano

25	Podniesienie efektywności energetycznej poprzez przeprowadzenie termomodernizacji budynku oraz pozyskiwanie energii z kolektorów na potrzeby ciepłej wody użytkowej	Centrum Medyczne "ZDROWIE" sp. z o.o.	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
26	Termomodernizacja i wykorzystanie energii odnawialnej w budynku KielTech sp. z o.o.	KIEL-TECH sp. z o.o.	2016	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	nie oszacowano
27	Zakup dwóch pojazdów z silnikiem elektrycznym	Rejonowe Przedsiębiorstwo Zieleni i Usług Komunalnych sp. z o.o.	2015	2020	0	182	0
28	Rozwój infrastruktury transportu publicznego w Kielcach	Zarząd Transportu Miejskiego Gmina Kielce	2017	2020	447	33 135	0
29	Rozwój komunikacji publicznej w Kielcach	Zarząd Transportu Miejskiego Gmina Kielce	2014	2020	2 787	2 767	0
30	Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej	Miejski Zarząd Dróg / Gmina Kielce	2018	2020	1 319	6 683	0
31	Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK 73) do Ronda Czwartaków	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2016	2018	202	1 860	0
32	Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2019	3 255	838	0
33	Drogi na osiedlu Dąbrowa II etap I	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2020	2 413	621	0
34	Rozbudowa ul. Łódzkiej w Kielcach (DK 74) na odcinku od ul. Hubalczyków do ul. Zakładowej	GDDKiA	2015	2020	820	212	0
35	Rozbudowa ul. Wojska Polskiego w Kielcach wraz z budową kanalizacji deszczowej	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2015	2018	331	85	0
36	Przebudowa, rozbudowa i budowa ulic w osiedlu Ostra Górka w Kielcach (ulice: Domki, Łopianowa, Monte Cassino, Studziankowska, Narwicka, Tobrucka, Helska i Oksywska) wraz z budową i przebudową infrastruktury technicznej i budową oczyszczalni wód deszczowych	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2007	2020	116	30	0
37	Budowa ul. Prostej w Kielcach (odcinek od ul. Cedzyńskiej do ul. Zagórskiej)	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2020	78	20	0
38	Przebudowa Pl. Wolności wraz z budową parkingu podziemnego	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2018	3	20	0
39	Rozbudowa i przebudowa ul. Piekoszowskiej na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do granic miasta (droga wojewódzka nr 786) w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2007	2020	35	9	0
40	Przebudowa ul. Kolonia w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2019	23	6	0
41	Kazimierza Wielkiego w Kielcach (I i II etap)	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2020	2	1	0
42	Poprawa efektywności energetycznej Kielc poprzez modernizację oświetlenia ulicznego w gminie Kielce	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2017	2019	457	380	0
43	Modernizacja oświetlenia ulicznego i w budynkach mieszkalnych, należących do Świątokrzyskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	Świątokrzyska Spółdzielnia Mieszkaniowa	2015	2020	119	98	0
44	Wymiana oświetlenia ulicznego i parkowego na energooszczędne źródła światła	SBM Pionier	2016	2019	108	0	90
45	Przebudowa i budowa osiedlowej sieci ciepłowniczej 2x Dn 600 od przepompowni przy ul. Warszawska 108 do komory K-2 przy ul. Bp. Jaworskiego	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	1 639	360	-
46	Budowa osiedlowej sieci ciepłowniczej do zespołu budynków przy ul. Lecha w Kielcach	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	192	140	-
47	Wymiana starej skorodowanej sieci c.o. na sieć w technologii preizolowanej	Kielecka Spółdzielnia Mieszkaniowa	2016	2018	340	100	0
48	Likwidacja gazowych piecyków kąpielowych i wykonanie instalacji centralnej ciepłej wody, przyłączonej do sieci miejskiej	SM Bocianek	2015	2020	296	84	0
49	Wymiana sieci, przyłączy i instalacji wewnętrznych C.O. i C.C.W. (w tym montaż zaworów równoważących hydraulicznie na pionach CO w budynkach oraz montaż zaworów termostatycznych na cyrkulacji ciepłej wody)	SBM Pionier	2016	2020	3 938	0	1 461
50	Modernizacja Miejskiej Ciepłowni przy ul. Hauke Bosaka 2a - etap IV	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	2016	2020	nie oszacowano	nie oszacowano	-

51	Wymiana osiedlowych sieci ciepłowniczych w Świętokrzyskiej Spółdzielni Mieszkaniowej	Świętokrzyska Spółdzielnia Mieszkaniowa	2017	2019	nie oszacowano	nie oszacowano	-
52	Realizacja Programu ograniczenia niskiej emisji dla miasta Kielce (PONE)	Gmina Kielce	2014	2020	2 097	17 060	3 842
53	Rozbudowa ogrodu botanicznego w Kielcach	Gmina Kielce / Geopark Kielce	2014	2019	pośrednie	pośrednie	-
54	Budowa Kieleckiego Centrum Kształcenia Praktycznego na rzecz wzrostu gospodarczego regionu świętokrzyskiego	Gmina Kielce / Geopark Kielce	2016	2020	pośrednie	pośrednie	-
55	Rozbudowa infrastruktury edukacyjnej na terenach przyrodniczo cennych administrowanych przez Geopark Kielce	Gmina Kielce	2017	2019	pośrednie	pośrednie	-
56	Rozbudowa terenów zielonych	Gmina Kielce	2016	2020	pośrednie	pośrednie	-

Tabela 3. Inwestycje zakończone

L.p.	Nazwa inwestycji	Jednostka realizująca/ odpowiedzialna	Rozp.	Zak.	Redukcja zużycia energii MWh/rok	Ograniczenie emisji CO2 Mg/rok	Produkcja energii z OZE MWh/rok
1	Termomodernizacja Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II przy ul. Jagiellońskiej 76	Gmina Kielce / Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2011	2015	1 480	455	0
2	Modernizacja energetyczna budynku przy ul. Posłowskiej 98 na potrzeby działalności statutowej MOPR	Gmina Kielce / Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	2017	2020	254	78	180
3	Termomodernizacja obiektu strażnicy JRG nr 2	Gmina Kielce / Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej	2016	2016	127	39	90
4	Modernizacja systemu ogrzewania budynków przy ul. Jasnej 24 i Wrzosowej 92 w Kielcach	Kieleckie Towarzystwo Budownictwa Społecznego	2015	2017	64	20	0
5	Budowa pętli autobusowej przy ul. Kleckiej w Kielcach wraz z niezbędną przebudową ulicy	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2016	276	100	0
6	Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - Trasy rowerowe na terenie Miasta Kielce	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2013	2016	1 267	2 286	0
7	Alternatywny transport miejski - budowa dróg dla rowerów oraz przejść dla pieszych i przejazdów rowerowych z sygnalizacją w ciągu ulic: Tarnowska, Źródłowa, al. Solidarności, J. Nowaka - Jeziorańskiego oraz ulic: Sandomierskiej i al. IX Wieków Kielc	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2016	1 257	2 286	0
8	Skrzyżowanie ul. Piekoszowskiej z ul. Jagiellońską	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2016	140	36	0
9	ul. Skrajna w Kielcach - III etap	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2015	2016	107	28	0
10	Budowa ul. Otrocz w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2015	62	16	0
11	Budowa ul. Wydryńskiej w Kielcach - I etap - budowa OWD	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2009	2015	54	14	0
12	Rozbudowa skrzyżowań ul. Sandomierskiej z ulicami: Napękowską, Radlińską i Gustawa Morcinka wraz z budową kanalizacji deszczowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Szczecińską i ul. Poleską do granicy Miasta Kielce	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2015	47	12	0
13	Rozbudowa ul. Szkolnej w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2015	2016	47	12	0
14	Budowa łącznika pomiędzy ul. Zagórską i Wikaryjską	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2015	2016	31	8	0
15	Budowa drogi wewnętrznej z włączeniem do ul. Popietuski, na potrzeby obsługi komunikacyjnej Starostwa Powiatowego w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2011	2015	0	3	0
16	Przebudowa ul. Smolaka w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2015	7	2	0
17	Ul. Św. Stanisława Kostki w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2015	1	0	0
18	Ul. Świętojańska w Kielcach	Gmina Kielce / Miejski Zarząd Dróg	2014	2015	0	0	0

b) Poziom redukcji zużycia energii i emisji CO₂, produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Sumaryczna, szacunkowa ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji działań wynosi 152.579 MWh (5,3% w stosunku prognozy BAU), natomiast sumaryczna redukcja emisji w wyniku zaplanowanych działań wynosi około 121.096 Mg CO₂ (11,4% w stosunku do roku bazowego). Produkcja energii pochodzącej z OZE wzrosła o 9.500 MWh (0,35% w stosunku prognozowanego zużycia energii w 2020 roku).

W wyniku działań ujętych w WPF gminy oraz mających zapewnione finansowanie poza budżetem gminy, redukcja zużycia energii wynosi 108.179 MWh (3,8% w stosunku do prognozy BAU), natomiast sumaryczna redukcja emisji uzyskana w wyniku działań gminy wpisanych do WPF i działań mających zapewnione finansowanie spoza budżetu gminy wynosi około 111.792 Mg CO₂ (10,5% w stosunku do roku bazowego). Produkcja energii pochodzącej z OZE w wyniku realizacji działań wpisanych do WPF wyniesie ok. 6.368 MWh (0,23 % w stosunku prognozowanego zużycia energii w 2020 roku).

Zakończenie realizacji dotychczasowych inwestycji pozwoliło na redukcję zużycia energii w ilości ok. 5.221 MWh/rok, ograniczenie emisji CO₂ o 5.395 Mg/rok i produkcję energii ze źródeł odnawialnych w ilości 270 MWh/h rok.

c) Działania nieinwestycyjne i edukacyjne

- Nasadzenie 199 drzew oraz krzewy na powierzchni 327,3 m² w obrębie jednostek oświatowych.
- Nasadzenie 474 drzew przy drogach i w obszarach parkowych
- Nasadzenie 20.807 szt. krzewów na powierzchni 4.539 m² oraz 110.539 bylin na powierzchni 737 m² oraz przy drogach na obszarze 2.300 m² urządzono łąki kwietne.
- 1716 zajęć dla 19.273 uczestników. Szkoły, przedszkola, placówki szkolne i szkolno-wychowawcze.
- Wyposażenie Szkoły Podstawowej nr 27 w Kielcach w zestaw pomocy dydaktycznych dot. ochrony powietrza atmosferycznego oraz energii odnawialnej, w tym m.in. w: miernik poziomu zanieczyszczeń powietrza w otoczeniu szkoły (wymagane wskaźniki: PM 10, PM 2.5) posiadający możliwość zamieszczenia jego odczytów na stronie internetowej szkoły, pyłomierze, maseczki antysmogowe, filmy, plansze, plakaty, gry edukacyjne o tematyce związanej z zanieczyszczeniem powietrza, modele doświadczalne prezentujące odnawialne źródła energii np.: ogniwa fotowoltaiczne, turbiny wiatrowe, samochody wodorowe.
- Przegląd Małych Form Teatralnych o Tematyce Ekologicznej i Profilaktycznej pn. „Profi EKO DRAMA”. W przeglądzie brały udział zespoły teatralne ze szkół podstawowych, gimnazjów i „zerówek” przedszkolnych. Wiedza o ochronie przyrody i środowisku przekazywana w formie dramy. W roku 2018 dla poszczególnych grup wiekowych był preferowany zakres tematyczny związany z zanieczyszczeniem i ochroną powietrza.
- Kieleckie Dni Energii – kampania edukacyjno-informacyjna w dniach 8-9 czerwca 2018 r.
- Kobieta za kółkiem elektryka – spotkanie e-mobilnych kobiet w ramach kampanii PSEM w dn. 13 grudnia 2018 r. w Energetycznym Centrum Nauki Kieleckiego Parku Technologicznego
- Redagowanie na bieżąco strony internetowej www.um.kielce.pl/energia.

5.2 Program ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r., poz. 799, 1356) Prezydent Miasta Kielce co 2 lata przedstawia raport z realizacji Programu ochrony środowiska.

„Program Ochrony Środowiska dla miasta Kielce na lata 2018-2022 z perspektywą do 2026 roku wraz z prognozą oddziaływania na środowisko” został uchwalony uchwałą Rady Miejskiej w Kielcach Nr II/32/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 30 listopada 2018 r. Raportowanie przedstawionego dokumentu przypada na rok

2020. Harmonogram realizacji zadań własnych i monitorowanych wraz z ich finansowaniem wymieniono w punkcie 4.4 „Programu...”

Zasada zrównoważonego rozwoju, która jest naczelną zasadą polityki ochrony środowiska, wymusza zachowanie kompleksowego, a zarazem sektorowego podejścia do zagadnień i działań dotyczących ochrony środowiska nie tylko na terenie samej gminy, ponieważ gmina nie jest układem zamkniętym.

Poszczególne elementy środowiska zachowują ciągłość bez względu na granice terytorialne. Dlatego też konieczne jest uwzględnienie celów, założeń i działań priorytetowych wynikających z programów,

planów i strategii zarówno na poziomie krajowym jak i wojewódzkim, umożliwiającym szersze spojrzenie na poszczególne obszary interwencji środowiska na terenie miasta Kielce

Ustawa Prawo Ochrony Środowiska nie określa wymagań dotyczących formy i struktury sprawozdania z realizacji Programu Ochrony Środowiska. W samym Programie założono, iż analiza realizacji programu polegać będzie przede wszystkim na monitorowaniu, czyli obserwacji zmian w wielu wzajemnie ze sobą powiązanych sferach funkcjonowania danego obszaru (ekonomicznej, społecznej, ekologicznej itp.).

5.3 Program ochrony środowiska przed hałasem

Dane do Raportu o stanie gminy za 2018 rok dotyczące realizacji „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny w granicach administracyjnych miasta Kielce (plan na lata 2015-2019)”, przyjętego uchwałą Nr V/59/2015 Rady Miasta Kielce z dnia 22 stycznia 2015 r. – Dziennik Urzędowy Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 lutego 2015 r., poz. 636.

„Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny w granicach administracyjnych miasta Kielce (plan na lata 2015-2019)” (cytowany dalej jako Program) został przyjęty uchwałą Nr V/59/2015 Rady Miasta Kielce z dnia 22 stycznia 2015 r. i opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego z dnia 23 lutego 2015 r., poz. 636. Jest to pierwszy taki Program opracowany dla miasta Kielce.

Projekt Programu, przed uchwaleniem, został poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, i uzyskał pozytywne opinie Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach oraz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach. Ponadto tut. organ zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska przed hałasem.

Program sporządzony został jako dokument określający kierunki działań dążących do poprawy klimatu akustycznego miasta Kielce. Przedmiotowy Program wraz z innymi miejskimi dokumentami strategicznymi, wpisując się w długoterminowy plan ochrony mieszkańców miasta przed hałasem stanowi ważny element polityki miasta, w której „stworzenie mieszkańcom Kielc atrakcyjnych warunków do zdrowego życia, rozwoju i pracy w bezpiecznym, atrakcyjnym i otwartym na świat mieście kultury, edukacji, turystyki i sportu” jest jednym z celów strategicznych.

Opracowanie Programu stanowiło realizację obowiązku prawnego, wynikającego z prawa unijnego i krajowego, w tym:

- Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (art. 119):

- dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego (art. 119 ust. 1),
- dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy program ochrony środowiska przed hałasem uchwala rada powiatu (tj. w przedmiotowym przypadku - Rada Miasta Kielce),
- program powinien być określony w terminie 1 roku od dnia przedstawienia mapy akustycznej przez podmiot zobowiązany do jej sporządzenia,
- program aktualizuje się co najmniej raz na pięć lat, a także w przypadku wystąpienia okoliczności uzasadniających zmianę planu lub harmonogramu realizacji,
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 października 2002 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinien odpowiadać program ochrony środowiska przed hałasem (Dz. U. z 2002 r., nr 179, poz. 1498). Ponadto należy dodać, że realizacja programów ochrony środowiska przed hałasem jest jednym z zadań (oznaczenie KA 1.1.), wyznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego w „Programie ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025”, przyjętym uchwałą Nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 r.

Zgodnie z art. 118a ust. 1 ustawy - *Prawo ochrony środowiska* podstawowym źródłem danych wykorzystywanych do celów tworzenia programu ochrony środowiska przed hałasem była „Mapa akustyczna dla miasta Kielce”, opracowana w czerwcu 2012 r., a następnie zaktualizowana w maju 2013 r., z uwzględnieniem zmienionych (podwyższonych) dopuszczalnych poziomów hałasu na terenach chronionych akustycznie [po wejściu w życie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. z 2012 r., poz. 1109)].

Na podstawie ww. mapy akustycznej oraz:

- dokonanej identyfikacji źródeł hałasu kształtujących klimat akustyczny na terenie Kielc,
- przeprowadzonej analizy uwarunkowań akustycznych wynikających z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- zestawienia metod i wyników badań,
- określenia liczby ludności zagrożonej hałasem oraz przeprowadzonej analizy przewidywanych trendów zmian stanu akustycznego środowiska,

w ramach opracowywania Programu wybrano tereny o największej wartości naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Wg Programu zdecydowanie największe przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu w środowisku powoduje ruch drogowy odbywający się po ulicach miasta. Największe przekroczenia poziomów dopuszczalnych hałasu (sięgające 20 dB) zidentyfikowano na terenach sąsiadujących z drogami krajowymi nr 73 i 74, drogami wojewódzkimi nr 786 i 762 oraz w centrum miasta i innych głównych dróg, co spowodowane jest dużym natężeniem ruchu samochodowego. Układ komunikacyjny, zmuszający w wielu przypadkach do prowadzenia ruchu tranzytowego pojazdów przez miasto, generuje większy niż dopuszczalny poziom dźwięku. Hałas drogowy jest najbardziej uciążliwym i odczuwalnym dla mieszkańców Kielc rodzajem hałasu, który obejmuje swoim oddziaływaniem teren prawie całego miasta (rejony wszystkich głównych arterii komunikacyjnych).

Hałas kolejowy i przemysłowy powoduje mniej przekroczeń wartości dopuszczalnych niż hałas komunikacyjny i ma raczej charakter lokalny. W zakresie hałasu generowanego przez ruch kolejowy największe przekroczenia poziomów dopuszczalnych stwierdzono w miejscu przecięcia linii kolejowej nr 8 z ul. Chorzowską (do 15 dB), natomiast na zdecydowanej większości pozostałych obszarów, z którymi sąsiadują linie kolejowe nie zaobserwowano naruszeń dopuszczalnych poziomów hałasu, a jeśli już – to nieznaczne. Jeszcze korzystniej kształtuje się klimat akustyczny w przypadku oddziaływania hałasu przemysłowego. W zasadzie naruszenia poziomów dopuszczalnych hałasu w środowisku od przemysłowych źródeł hałasu występują na bardzo

małym obszarze i są one mniejsze od 5 dB. Podobne oddziaływanie charakteryzuje tzw. hałas komunalny, związany np. z działalnością restauracji, barów i klubów, pawilonów handlowych, ich instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych.

W związku z powyższym większość działań naprawczych zaproponowanych w Programie dotyczyła hałasu drogowego.

Głównym celem Programu jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny poprzez określenie zestawu (wraz ze wskazaniem priorytetów) niezbędnych działań, tworzących podstawę ograniczenia poziomu hałasu dla wszystkich obszarów miasta, w obrębie których zdiagnozowano w mapie akustycznej przekroczenie tych wartości.

Zakres Programu obejmuje analizę tych obszarów, położonych w granicach administracyjnych miasta Kielce, dla których tzw. wskaźnik M, charakteryzujący wielkość przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu oraz liczbę mieszkańców na danym terenie (wyznaczony na podstawie mapy akustycznej Kielc) jest większy od zera i zaproponowanie rozwiązań pozwalających na poprawę stanu akustycznego w ich obrębie. W pierwszej kolejności powinny być wykonane działania mające na celu redukcję poziomu dźwięku na obszarach, dla których wskaźnik M posiada najwyższą wartość.

W tym celu przedstawiono zalecenia o charakterze rozwiązań technicznych i wskazano kierunki innych działań, których realizacja pozwoli w największym stopniu osiągnąć wyznaczony cel.

Ograniczenie równoważnego poziomu dźwięku do wartości nieprzekraczających poziomów dopuszczalnych określonych przepisami prawa jest, na obszarze dużego miasta, bardzo trudnym zadaniem. Należy jednak podejmować działania, których celem będzie poprawa klimatu akustycznego na obszarach miejskich, w takim stopniu, w jakim jest to możliwe.

Zaproponowane w Programie działania, których realizacja powinna doprowadzić do poprawy stanu akustycznego w otoczeniu problemowych obszarów miasta Kielce, na których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu, podzielono na następujące grupy:

1) działania krótkoterminowe, które stanowią faktyczny zakres Programu ochrony środowiska przed hałasem dla Kielc. W jej ramach zawarte są działania, których celem jest spowodowanie poprawy klimatu akustycznego w tych miejscach, gdzie przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku są największe oraz tam gdzie na oddziaływanie hałasu narażona jest największa liczba osób. W tej grupie są zarówno działania związane z ograniczeniem poziomu hałasu w tzw. „gorących punktach” (tereny najbardziej narażone na oddziaływanie hałasu), jak i ciągach komunikacyjnych,

Wśród działań wpisujących się w strategię krótkoterminową wskazano głównie inwestycje drogowe (np. przebudowy, rozbudowy dróg, budowy węzłów drogowych, bus-pasów) a w poniższej tabeli (stanowiącej wyciąg z Programu – „Tabl. 4.3.”) zaproponowano działania naprawcze dla terenów, dla których wskaźnik M przyjął wysokie wartości”

Działania krótkoterminowe - propozycja działań naprawczych dla terenów, dla których wskaźnik M przyjmuje wartości większe od 25, do zrealizowania w latach obowiązywania niniejszego Programu tj. 2015 ÷ 2019r.

Lp.	Nazwa ulicy, linii kolejowej lub obszaru	Działania naprawcze	Szacowany efekt redukcji hałasu	Podmiot odpowiedzialny za realizację działań	Szacunkowy koszt realizacji działania	Termin realizacji działań
1.	ul. Piekoszowska na odcinku od ul. Stawki do ul. Gwarków	Przebudowa i rozbudowa ulicy Piekoszowskiej w Kielcach (na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do granic miasta) ^{1.}	ok. 4 dB	Miejski Zarząd Dróg w Kielcach	22 609 700 zł (zgodnie z Wieloletnim Programem Inwestycyjnym)	2018 r.
2.	ul. Łódzka na odcinku od ul. Zakładowej do ul. Transportowców	Przebudowa ul. Łódzkiej w ramach budowy drogi ekspresowej S74 ^{2.}	ok. 6 dB	GDDKiA Oddział w Kielcach**	650 000 tys. zł	2018 r.
3.	Skrzyżowanie ulic Jesionowej oraz Warszawskiej ograniczone ulicami Toporowskiego i Starej	Przebudowa ul. Jesionowej w ramach budowy drogi ekspresowej S74 ² oraz koordynacja sygnalizacji świetlnej w ciągu ul. Warszawskiej (w tym z ul. Świętokrzyską / Jesionową).	ok. 6 dB	GDDKiA Oddział w Kielcach** / Miejski Zarząd Dróg w Kielcach	650 300 tys. zł (w tym 650 000 tys. zł - GDDKiA, 300 000 zł – MZD Kielce)	2018 r.
Sumaryczne koszty realizacji działań naprawczych proponowanych do wykonania w ramach Programu i nieuwjętych w żadnych planach inwestycyjnych zarządców źródeł hałasu i Urzędu Miasta Kielce:					- zł	
Sumaryczne koszty realizacji działań naprawczych proponowanych do wykonania w ramach Programu, które są ujęte w planach inwestycyjnych zarządców źródeł hałasu i Urzędu Miasta Kielce (np.: budowa drogi ekspresowej S74):					1 322 909 700 zł * (w tym 1 300 000 000 zł – GDDKiA, 22 909 700 zł – MZD Kielce)	
SUMARYCZNE KOSZTY REALIZACJI DZIAŁAŃ NAPRAWCZYCH:					1 322 909 700 zł *	

*) Całościowy koszt realizacji inwestycji obejmujących swym zakresem kilka odcinków ulic (np. budowa drogi ekspresowej S74) ujęto osobno dla każdego odcinka, natomiast w podsumowaniu, koszt ten został uwzględniony tylko jeden raz.

**) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad będzie realizowała budowę drogi ekspresowej S74, inne działania będą wykonywane przez kolejne organy wymienione w tabeli.

¹⁾ Na etapie aktualizacji niniejszego Programu została ukończona dokumentacja projektowa dla zadania inwestycyjnego pod nazwą: "Ulica Piekoszowska" w Kielcach (na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do granic miasta)". Inwestycja przygotowywana jest obecnie przez MZD w Kielcach do realizacji. Należy tu jednak zaznaczyć, że część inwestycji zostanie zrealizowana po terminie określonym w działaniach krótkoterminowych (tj. po 31.12.2019 r.). Planowany termin zakończenia całej inwestycji to rok 2020.

²⁾ Na etapie aktualizacji niniejszego Programu przygotowywana jest dokumentacja projektowa dla zadania inwestycyjnego pod nazwą: "Droga ekspresowa S74 - przejście przez Kielce" na odcinku od węzła „Kostomłoty” z drogą S7 do węzła „Kielce” z drogą krajową nr 73 – al. Solidarności. W ramach w/w inwestycji zostanie przebudowana, zarówno ul. Łódzka, jak i Jesionowa. Należy tu jednak zaznaczyć, iż z uwagi na niski priorytet inwestycji, część przedsięwzięcia może zostać zrealizowana po terminie określonym w działaniach krótkoterminowych tj. po 31.12.2019 r.

W ramach strategii krótkoterminowej w Programie zalecono, by w miarę możliwości dążyć do sukcesywnego zwiększania obszarów objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w granicach administracyjnych miasta Kielce, co pozwoli na wyegzekwowanie od Inwestorów właściwej lokalizacji inwestycji, zapewniającej odpowiedni komfort akustyczny dla użytkowników obiektów. Dzięki właściwemu planowaniu przestrzennemu będzie można uniknąć powstawania części nowych „gorących obszarów”.

Program zalecił również, by wprowadzić dla głównych ciągów komunikacyjnych, ze względu na występowanie największych przekroczeń wartości dopuszczalnych poziomu dźwięku w środowisku, następujące wytyczne do planowania przestrzennego na terytorium Miasta Kielce:

- 1) lokalizowanie nowoprojektowanych dróg klas wyższych od klasy L-lokalnej w sposób zapewniający jak najmniejszą ingerencję w tereny podlegające ochronie akustycznej,
- 2) lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej poza zasięgiem uciążliwego hałasu komunikacyjnego, a w przypadku dopuszczenia planowanej zabudowy mieszkaniowej w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu należy uwzględnić niżej wymienione warunki:

- zabudowa mieszkaniowa powinna być zabudową niską, zapewniającą ochronę akustyczną całego budynku poprzez zastosowanie ekranów przeciwdźwiękowych,
- strefowanie lokalizacji zabudowy - lokalizowanie obiektów o charakterze niemieszkalnym (np. garaże, obiekty handlowe itp.) bliżej źródła dźwięku, które będą stanowić naturalną barierę przeciwdźwiękową dla zabudowy chronionej akustycznie.

Dodatkowo zarządcy dróg w przypadku opiniowania włączenia nowych odcinków dróg do systemu komunikacyjnego miasta zobowiązani są uwzględnić wpływ inwestycji na zmianę klimatu akustycznego.

W celu ochrony przed hałasem istnieje możliwość zastosowania również innych rozwiązań, niż stosowane powszechnie ekrany akustyczne. Metodami takimi są np.:

- zastosowanie odpowiedniej organizacji ruchu drogowego, pozwalającej na większą płynność ruchu, co wpływa na zmniejszenia natężenia dźwięku emitowanego przez pojazdy,
- strefowanie zabudowy względem źródła hałasu, polegające na odpowiednim planowaniu przestrzennym, oddzielającym tereny chronione akustycznie od źródeł hałasu poprzez tereny niewrażliwe na hałas np. zabudowę usługową,
- odpowiednie kształty, gabaryty oraz odpowiednia orientacja budynków zlokalizowanych w pobliżu źródła dźwięku, uniemożliwiająca jego rozprzestrzenianie się,
- eliminacja niekorzystnych czynników potęgujących hałas np. dużych powierzchni odbijających fale akustyczne (beton),
- podniesienie konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do indywidualnego transportu samochodowego, etc.

Wskazano, by powyższe wytyczne do planowania przestrzennego na terytorium miasta Kielce uwzględnić również w: prognozach oddziaływania na środowisko, które wykonywane są np. w ramach projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a ponadto kartach informacyjnych przedsięwzięcia oraz raportach o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko.

Ze względów ekonomicznych działania mające na celu poprawę klimatu akustycznego w sąsiedztwie takich obiektów jak: szpitale, domy opieki społecznej czy szkoły zostały uwzględnione w ramach zabezpieczeń poszczególnych odcinków ulic, przy których są one zlokalizowane oraz nadano im taki sam priorytet narażenia na hałas.

Działania określone w ramach strategii krótkoterminowej powinny zostać zrealizowane w czasie trwania niniejszego Programu, czyli do 31 grudnia 2019 r.

- 2) działania długoterminowe dotyczą terenów w mniejszym stopniu narażonych na oddziaływanie hałasu. Realizacja tych działań przewidywana jest w okresie trwania Programu oraz kolejnych programów ochrony środowiska przed hałasem.

W ramach strategii długoterminowej określono przedsięwzięcia mające na celu poprawę klimatu akustycznego w mieście, których realizacja miałyby się odbywać w dłuższej perspektywie czasowej, czyli w okresie trwania niniejszego Programu oraz w okresie, kiedy zrealizowane będą już kolejne programy ochrony środowiska przed hałasem. Główne zadania należące do tej grupy działań to:

- konsekwentna realizacja projektów Wieloletniej Prognozy Finansowej,
- realizacja inwestycji obszarowych mających na celu uspokojenie ruchu poprzez ograniczenie ruchu tranzytowego, upłynnienie ruchu z kontrolą prędkości,
- zapewnienie priorytetu komunikacji zbiorowej,
- polityka parkingowa („park and ride” i inne rodzaje),
- planowanie przestrzenne uwzględniające zagrożenia hałasem – strefowanie funkcji zabudowy,
- skuteczne i konsekwentne egzekwowanie ograniczeń: ruchu (strefy ruchu uspokojonego), prędkości (szczególnie w porze nocy), tonażu.

W odniesieniu do terenów zwartej zabudowy są to działania polegające na przygotowaniu systemowych rozwiązań dotyczących:

- a) wyznaczenia stref ruchu uspokojonego (zastosowanie środków trwałego uspokojenia ruchu),
- b) wyznaczenia stref zakazu wjazdu lub parkowania,
- c) organizacji ruchu drogowego zmierzającej do ograniczenia wykorzystania publicznych dróg lokalnych oraz dojazdowych, jak również dróg wewnętrznych dla objazdów ulic przenoszących ruch tranzytowy,
- d) wprowadzenia skutecznego nadzoru nad obowiązującymi ograniczeniami prędkości pojazdów mechanicznych,
- e) zapewnienia poprawy warunków ruchu drogowego w okolicach skrzyżowań, w szczególności poprzez koordynację strumieni pojazdów mechanicznych poprzez skrzyżowania na długich ciągach ulic,
- f) ograniczenia ruchu ciężkich pojazdów mechanicznych,
- g) przebudowy dróg w sposób zapewniający minimalizację hałasu, w szczególności w zakresie nawierzchni i geometrii dróg, a także budowy szykan (urządzeń drogowych mających na celu zmniejszanie prędkości pojazdów np. poprzez zastosowanie dwóch odwrotnych łuków poziomych), rond, skrzyżowań równorzędnych.

W strategii długoterminowej zawiera się również ocena Programu oraz realizacja działań wynikających ze zmiany stanu akustycznego w mieście w czasie obowiązywania Programu.

Jeśli chodzi o szacowane efekty przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii długoterminowej, uznano, że należy się spodziewać redukcji dźwięku o charakterze zarówno punktowym jak i liniowym oraz obszarowym na poziomie ok. 5 dB. Przedsięwzięcia realizowane w ramach strategii długoterminowej mogą być finansowane ze środków własnych miasta Kielce (m.in. zaplanowanych w ramach Wieloletniej Prognozy Finansowej) oraz zarządców dróg, linii kolejowych, zakładów przemysłowych. Poniżej przedstawiono wskazane w Programie przykładowe zadania, które opisane są w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta, i które mogą mieć pozytywny wpływ na klimat akustyczny w mieście (tabl. 4.4. w tekście Programu).

Lp.	Rodzaj działań do podjęcia w celu poprawy stanu klimatu akustycznego	Termin realizacji	Łączne koszty finansowe (w zł)	Podmiot odpowiedzialny za realizację inwestycji
1.	"Rozbudowa ul. Ściegiennego w ciągu drogi krajowej Nr 73 w Kielcach".	do 2015	105 159 504	MZD w Kielcach
2.	Budowa pętli autobusowej na Bukówce wraz z parkingiem przesiadkowym i infrastrukturą towarzyszącą oraz budowa pętli manewrowej dla autobusów komunikacji miejskiej przy ul. Sikorskiego.	2013 - 2015	2 025 250 MZD Kielce, 8 741 000 ZTM w Kielcach	MZD w Kielcach, Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach
4.	Budowa bus pasów w ciągu ulicy Grunwaldzkiej i al. Szajnowicza - Iwanowa w Kielcach na odcinku od ul. Podklasztornej do ul. Massalskiego wraz ze skrzyżowaniem.	do 2015	45 840 873	MZD w Kielcach
5.	Administracja bezpieczeństwem ruchu drogowego – Zapewnienie bezpieczeństwa ruchu drogowego	2020	25 000 000	MZD w Kielcach
6.	Budowa pętli autobusowej i parkingu przesiadkowego w rejonie ul. Tarnowskiej wraz z budową nowego połączenia ul. Tarnowskiej z Rondem "Czwartaków", bus-pasów i ścieżki rowerowej.	2020	75 555 000	MZD w Kielcach
11.	Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej	2020	30 500 000	MZD w Kielcach
12.	Rozbudowa ulic usprawniających powiązania komunikacyjne miasta Kielce – rozbudowa ul. Wapiennikowej wraz z rozbudową skrzyżowań z ul. Ściegiennego i Husarską oraz z ul. Ks. J. Popiełuszki i Armii Ludowej w Kielcach	2020	37 025 180	MZD w Kielcach
13.	Rozbudowa ulicy łączącej ul. Piłsudskiego z ul. Sikorskiego (obecnie Orląt Lwowskich) w Kielcach	2020	7 728 579	MZD w Kielcach
Łączne koszty realizacji inwestycji:			223 674 882 zł	

3) działania związane z edukacją społeczną, jako działania towarzyszące ciągłe. Wskazano tu, że jednym ze sposobów edukacji mogą być konsultacje społeczne przeprowadzane m.in. w ramach opracowywania programów ochrony środowiska. Z innych działań w tym zakresie wskazano w Programie (tabl. 4.5.):

L.p.	Rodzaj działań do podjęcia w celu poprawy stanu klimatu akustycznego	Termin realizacji	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania
1.	Projekt: "Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym" Cel: Promocja projektu, mającego na celu zwiększenie konkurencyjności regionu oraz rozwój funkcji metropolitalnych miasta Kielce poprzez poprawę jakości infrastruktury drogowej i transportu publicznego w mieście oraz stworzenie przyjaznej mieszkańcom i środowisku komunikacji publicznej.	2013	Wydział Projektów Strukturalnych i Strategii Miasta
	Projekt: "Rozwój systemu komunikacji publicznej w Kieleckim Obszarze Metropolitalnym – wprowadzenie Systemu Kieleckiej Karty Miejskiej" Cel: Stworzenie mieszkańcom przyjaznej komunikacji publicznej.	2013	Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach

2.	Projekt: "Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej - województwo świętokrzyskie". Cel: Poprawa infrastruktury rowerowej.	2013 - 2015	Marszałek Wojewódzkiego Świętokrzyskiego / Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach
3.	Projekt: "E-Świętokrzyskie Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Świętokrzyskiego". Cel: Ulepszona wymiana danych, lepsza komunikacja na wielu szczeblach administracji, szybki dostęp o każdej porze do serwisu informacyjnego, czytelne zarządzania łańcem przestrzennym w województwie. (Kolejny etap informatyzacji Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej).	2013 - 2014	Zakład Obsługi i Informatyki Urzędu Miasta

Monitoring realizacji Programu

Organem przyjmującym Program ochrony środowiska przed hałasem jest Rada Miasta Kielce a organami odpowiedzialnymi za jego realizację pozostają zarządcy poszczególnych elementów infrastruktury. Ponadto obowiązki wynikające z realizacji Programu są skierowane do: Prezydenta Miasta Kielce, Miejskiego Zarządu Dróg (jednostka budżetowa), Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Marszałka Województwa Świętokrzyskiego, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach, Wojewody Świętokrzyskiego, Straży Miejskiej, Policji oraz podmiotów korzystających ze środowiska, w tym Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, PKP Polskich Linii Kolejowych S.A.

Podstawowymi elementami kontroli są coroczne raporty z postępu realizacji działań mających na celu poprawę klimatu akustycznego w Kielcach, sporządzane przez zarządców źródeł hałasu i przekazywane koordynatorowi Programu (Prezydentowi Miasta Kielce), po zakończeniu każdego roku kalendarzowego do końca lutego.

Uwzględnieniu podlegają m.in. wydane decyzje administracyjne, sprawozdania z pomiarów poziomu dźwięku, wyniki analiz porealizacyjnych oraz informacje o przyjętych w planach zagospodarowania przestrzennego zapisach dotyczących rozwiązań, mających na celu ograniczenie emisji hałasu do środowiska, a także poprawę komfortu życia mieszkańców.

Elementami kontroli są także dokumenty sporządzane w ramach podejmowanych inwestycji, do których można zaliczyć m.in.: raporty o oddziaływaniu na środowisko dla planowanych przedsięwzięć (w których kontroli podlegać będą zapisy zapewniające ochronę środowiska przed hałasem) i analizy porealizacyjne (na podstawie których gromadzone będą wyniki badań porealizacyjnych potwierdzające skuteczność zrealizowanych działań ograniczających hałas).

Będą one również stanowiły podstawę do analizy skutków realizacji postanowień przedmiotowego Programu.

Przekazane do Prezydenta raporty będą bazą i podstawą do sporządzenia końcowego Raportu dla Rady Miasta oraz organów Inspekcji Ochrony Środowiska, a wyniki będą uwzględnione przy sporządzaniu kolejnego Programu ochrony środowiska przed hałasem.

Podmiotem koordynującym realizację Programu jest Prezydent Miasta Kielce, który powinien otrzymywać informacje o decyzjach mających wpływ na realizację Programu oraz informacje o decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów Programu.

Ponadto, niezbędnym działaniem jest prowadzenie monitoringu podejmowania nowych inwestycji, aby były one realizowane w sposób niezwiększający ilości osób narażonych na nadmierne oddziaływanie hałasu. Sytuacja ta dotyczy głównie budowy nowych obiektów mieszkalnych, których złe usytuowanie w stosunku do istniejącego źródła hałasu (lokalizacja obiektu, rozkład pomieszczeń) wpływałaby na powiększanie się obszarów objętych przekroczeniami dopuszczalnych poziomów hałasu (o podwyższonym wskaźniku M).

Realizacja Programu w 2018 roku

Corocznie Prezydent Miasta Kielce przekazuje zarządcom źródeł hałasu oraz pozostałym podmiotom, w tym organom administracji, pisemne przypomnienie o konieczności przekazywania do koordynatora Programu, czyli Prezydenta Miasta Kielce, corocznych raportów z postępu realizacji działań mających na celu poprawę klimatu akustycznego w Kielcach, wynikających z obowiązków zapisanych w Programie, wskazując m.in., że:

- Zarządcy obiektów / źródeł hałasu / poszczególnych elementów infrastruktury winni przekazywać raporty koordynatorowi Programu, po zakończeniu każdego roku kalendarzowego, do końca lutego (zgodnie z rozdz. 4.7 Programu);

- Prezydent Miasta Kielce powinien również otrzymywać informacje o decyzjach i aktach prawa miejscowego, związanych z założeniami Programu;

- dotyczy to także organów administracji, które przekazują m.in. informacje:

- o prowadzonych postępowaniach i decyzjach administracyjnych, mających wpływ na realizację Programu i których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów Programu, dla obszarów/odcinków dróg i linii kolejowych oraz ewentualnie innych obiektów (w tym np. informacje o decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzjach ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko, decyzjach i zgłoszeniach budowlanych, posiadanych wynikach pomiarów poziomu hałasu itp.),

- o aktach prawa miejscowego, mających wpływ na realizację Programu i zgodność z podstawowymi kierunkami działań w zakresie redukcji hałasu (np. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wraz z informacjami o przyjętych w tych planach zapisach dotyczących rozwiązań, mających na celu ograniczenie emisji hałasu do środowiska; obszary ograniczonego użytkowania; inne plany, programy, polityki, strategie, uchwały itp.),

- w zakresie ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko podmiotów korzystających ze środowiska;

- uwzględniane winny być ponadto działania edukacyjne i informacyjne związane z hałasem.

Przypomnienie w sprawie konieczności przekazania raportu i wskazanych wyżej informacji, związanych z realizacją Programu, za 2018 rok (oraz uzupełnienie za lata poprzednie w przypadku takiej konieczności), Koordynator Programu wystosował do właściwych jednostek pismem znak UKŚ-IV.6250.1.2017, z dn. 12.12.2018 r., wskazując termin najpóźniej do 28 lutego 2019 r., z jednoczesną prośbą o przekazanie raportu w możliwie najkrótszym czasie od dnia otrzymania przypomnienia. Ponadto, w celu ułatwienia obowiązku sprawozdawczego, Koordynator Programu przygotował wzór raportu i pomocnicze tabele (dla działań zrealizowanych, niezrealizowanych i będących w trakcie realizacji), które udostępniono na stronie internetowej miasta Kielce. W piśmie przypominającym zawarto prośbę o przesyłanie informacji w powyższym zakresie również w sytuacji, gdy nie są one ujęte w obowiązkach sprawozdawczych lub statystycznych, dotyczących danej jednostki, wynikających z innych podstaw prawnych itp.

Wojewoda Świętokrzyski, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, pismem znak IR.III.700.74.2018, z dn. 27.12.2018 r., poinformował, że nie realizował działań w zakresie przedmiotowego Programu, jednocześnie nadmieniając, że corocznie są planowane i zabezpieczane środki finansowe w budżecie Wojewody Świętokrzyskiego dla Samorządu Województwa z przeznaczeniem na realizację programu ochrony środowiska przed hałasem.

Marszałek Województwa Świętokrzyskiego, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, pismem znak EKST-III.45.1.2019, z dn. 04.01.2019 r., przekazał informację, iż Województwo Świętokrzyskie jako beneficjent projektu „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej — promocja”, finansowanego z funduszy unijnych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007 — 2013, Oś priorytetowa V: Zrównoważony rozwój potencjału turystycznego opartego o warunki naturalne, Działanie V.2 Trasy rowerowe — komponent promocja tras rowerowych, realizowało szereg działań związanych z edukacją i promowaniem „EKO -

zachowań" w roku 2018. Realizacja projektu stanowi uzupełnienie projektów infrastrukturalnych dot. budowy tras rowerowych w pięciu regionach Polski Wschodniej: świętokrzyskiego, podlaskiego, podkarpackiego, lubelskiego oraz warmińsko-mazurskiego stąd też ww. przedsięwzięcia przeprowadzane były nie tylko wśród mieszkańców Kielc ale także na obszarze całej Polski i zagranicą. Dodatkowo w roku 2018 województwo świętokrzyskie podpisało umowę partnerską z pozostałymi regionami Polski Wschodniej w ramach, której przeprowadziło szereg działań promujących turystykę rowerową i szlak Green Velo. Wykaz przedsięwzięć zrealizowanych w 2018 r. przedstawiają poniższe punkty:

- utrzymanie portalu internetowego www.greenvelo.pl oraz aplikacji mobilnych, uzupełnienie ich treści, promocja wydarzeń związanych z turystyką rowerową,
- prowadzenie profilu szlaku Green Velo w mediach społecznościowych,
- utrzymanie wykonanego oznakowania turystycznego na szlaku,
- wykonanie i dystrybucja wydawnictw, w tym zawierających tematykę edukacyjną, do punktów informacji turystycznych, atrakcji turystycznych, Miejsc Przyjaznych Rowerzystom (MPR-ów),
- udział w imprezach promocyjnych i targowych w kraju i za granicą np. w Warszawie, Wrocławiu, Krakowie, Berlinie, Utrechcie, Hamburgu, Lwowie i Kijowie,
- przedłużenie certyfikatów Miejscom Przyjaznym Rowerzystom i ogłoszenie ciągłego naboru MPRów,
- promocja w prasie ogólnopolskiej w wersji internetowej szlaku Green Velo z wykorzystaniem stron internetowych gazet lokalnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach, ul. Szymanowskiego 6, 25-361 Kielce, pismem znak WOO-I.070.20.2018.AM.1, z dn. 24.01.2019 r., przedłożył informacje o wydanych decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć realizowanych na terenie miasta Kielce za rok 2018 oraz prowadzonych postępowaniach przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach:

Lp.	Nazwa inwestycji	Inwestor	Stan postępowania	Zapisy dotyczące ochrony przed hałasem
1.	„Budowa nowego prze-biegu DW 786 w Kielcach na odcinku od granicy Miasta do Węzła Drogo-wego Kielce - Zachód na połączeniu DK 74 z S7”- na odcinku od granicy miasta Kielce i gminy Piekoszków do skrzyżowania Al. Szajnowicza-Iwanowa z ul. Massalskiego w Kielcach w wariantcie I	Miejski Zarząd Dróg w Kielcach	Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 05.12.2018 r. znak: WOO-I.4260. 42.2017.AM.32	W decyzji nałożono obowiązek sporządzenia analizy porealizacyjnej w szczególności w wytypowanych punktach pomiarowych zlokalizowanych przy zabudowie chronionej akustycznie na działkach o nr ewid.: 489, 496/13, 504, 505, 674/2, 671/1, 726/3, 663/1, 406/1 obręb 008 Kielce.
2	„Budowa hali wielkopowierzchniowej wraz z parkingami”, realizowanego przy ul. 1-go Maja oraz ul. Gosiewskiego w Kielcach	Gmina Kielce	Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 9.08.2018 r. znak: WOO-I.420. 56.2018.SM.6	Z przeprowadzonej analizy wynika, że nie przewiduje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na naj-bliższych terenach chronionych akustycznie, tj. znajdujących się w odległości ok. 68 m w kierunku północno-wschodnim od granicy działki inwestycyjnej. Jest to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, znajdująca się za ekranami akustycznymi zlokalizowanymi wzdłuż ul. 1-go Maja.
3	„Budowa południowej obwodnicy śródmieścia miasta Kielce”	Miejski Zarząd Dróg w Kielcach	Postępowanie w toku-Inwestor pismem z dnia 18.12.2018 r. znak: WP.RP D.4024.01.124.2018 przedłużył termin uzupełnienia	-

			raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko do I kwartału 2020 r.	
4	„Prace na linii kolejowej nr 8 na odcinku Skarżysko-Kamienna – Kielce – Kozłów”	PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	Postępowanie zawieszone postanowieniem RDOŚ w Kielcach z dnia 17.10. 2016 r. znak: WOO-I. 4210.6.2016. KT.9 do czasu przedłożenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.	-

Świętokrzyski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce

W 2018 roku w Wojewódzkim Inspektoracie Ochrony Środowiska w Kielcach opracowano dokument pn. „Ocena stanu klimatu akustycznego województwa świętokrzyskiego na podstawie map akustycznych”, który zamieszczono na stronie internetowej ww. organu, co wpisuje się w strategię edukacji społeczeństwa w zakresie informowania o stanie akustycznym środowiska.

Ponadto Inspektorat pismem znak IK.7021.1.6.2019, z dn. 20.02.2019 r., przekazał do tut. organu sprawozdania z pomiarów hałasu, wykonanych w 2018 roku na terenie miasta Kielce z następujących zakładów:

- sklep spożywczy „Żabka” Z 1436 przy ul. Zamenhofa 1 w Kielcach sprawozdanie nr 2-3/H/Lp/2018 z dn. 19.03.2018 (data pomiaru 15.03.2018)) – wynik pomiaru wskazał na brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (tekst jednolity Dz.U. 2014 r. poz. 112),
- myjni samochodowej przy ul. Krakowskiej 125 w Kielcach (sprawozdanie nr 4-5/H/Lp/2018 z dn. 19.03.2018 (data pomiaru 4-5.04.2018)) - uzyskany wynik pomiaru nie wykazał naruszenia dopuszczalnego poziomu hałasu, określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*,
- myjni samochodowej u zbiegu ulic Turystycznej i Klonowej w Kielcach sprawozdanie nr 77-78/H/Lp/2018 z dn. 19.09.2018 (data pomiaru 12-13.09.2018)) - uzyskany wynik pomiaru przy najbliższych zabudowaniach mieszkalnych wykazał naruszenie dopuszczalnych wartości dla pory nocy, jakie zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*,
- „Kyknos” Sp. z o.o. przy ul. Chorzowskiej 133 w Kielcach sprawozdanie nr 103/H/Lp/2018 z dn. 22.10.2018 (data pomiaru 12.10.2018)) - uzyskany wynik pomiaru przy najbliższych zabudowaniach mieszkalnych wykazał naruszenie dopuszczalnych wartości dla pory dnia, jakie zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku*.

Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Urzędu Miasta Kielce, pismem z dn. 19.12.2018 r., przekazał informacje związane z realizacją Programu w formie poniższych zestawień tabelarycznych:

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE:

l.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Termin zakończenia	Uzyskane rezultaty, ocena skuteczności działania, efekty redukcji hałasu	Informacje i dokumenty wykorzystywane do kontroli i dokumentowania realizacji działań, sposób weryfikacji skuteczności działania ³⁾
1	Miejscowe plany zagospodarowania	Prezydent Miasta Kielce	Teren miasta Kielce	Budżet Miasta Kielce	Plany obowiązujące bezterminowo	Akt prawa miejscowego Do zadań wykonywanych w ramach jednostki UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego nie należy realizacja lecz planowanie	-

DZIAŁANIA NIEZREALIZOWANE I BĘDĄCE W TRAKCIE REALIZACJI – dotyczy zadań wskazanych w Programie:

l.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego	Planowany termin realizacji	Czy zadanie zostało rozpoczęte? (Jeśli tak – podać zrealizowany zakres. Jeśli nie - podać przyczynę)	Zakładane rezultaty działania, efekty redukcji hałasu	Analiza niezrealizowanych zadań, odstępstwa od realizacji, informacje o ewentualnych zagrożeniach wykonania zadań Programu wraz z podaniem przyczyn
1	Brak określonych działań	UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego	Miasto Kielce					

Informacja o decyzjach administracyjnych i aktach prawa miejscowego, mających wpływ na realizację Programu i których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów Programu

l.p.	Rodzaj decyzji / aktu prawa miejscowego itp.	Zapisy dotyczące ochrony środowiska przed hałasem	Dodatkowe informacje
1	Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego "KIELCE WSCHÓD - OBSZAR III.3 OSTROGÓRKA - Wojska Polskiego" na obszarze miasta Kielce	Zgodnie z §8 pkt 2 oraz w §38 pkt 2 uchwały Nr XLII/767/2013 ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr LV/1235/2018 dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, zgodnie z przepisami odrębnymi: a) dla terenów zabudowy: mieszkaniowej jednorodzinnej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej w układzie szeregowym, oznaczonych na rysunku planu symbolami: MN i MNs - jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, b) dla terenów zabudowy: mieszkaniowej wielorodzinnej oraz mieszkaniowej wielorodzinnej niskiej intensywności, oznaczonych na rysunku planu symbolami: MW i MWn - jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, c) dla terenów zabudowy: usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej z dopuszczeniem funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej, oraz zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami, oznaczonych na rysunku planu odpowiednio symbolami: Umn, MNu, Umw i MWu - jak dla terenów mieszkaniowo - usługowych, d) dla terenów usług publicznych, oznaczonych na rysunku planu symbolem UP – jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, e) dla terenów publicznej zieleni miejskiej, oznaczonych na rysunku planu symbolem ZU – jak dla terenów rekreacyjno - wypoczynkowych.	Akt prawa miejscowego Do zadań wykonywanych w ramach jednostki UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego nie należy realizacja lecz planowanie

		§38 pkt 2) przeznaczenie dopuszczalne: funkcja mieszkaniowa zlokalizowana w budynkach usługowych wyłącznie na kondygnacjach powyżej parteru, nieprzekraczająca 50% całkowitej powierzchni użytkowej budynku.	
2	Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu "Kielce Zachód- Obszar Niewachłów II" w rejonie ulic : Batalionów Chłopskich, Malików w Kielcach	Zgodnie z §5 pkt 14 uchwały Nr XXXVIII/897/2009 wraz z uchwałą zmieniającą Nr LVIII/1295/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 28 czerwca 2018 r. obowiązek zapewnienia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku na poziomie: a) w granicach terenów MN/U3 i MN/RM/U3 - jak dla terenów zabudowy mieszkaniowo- usługowej, b) w granicach terenów U1/ZP oraz 1.U1 - jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, c) w granicach terenów 3, 4, 5, 7, 8 i 9 U1 - jak dla terenów szpitali w miastach oraz zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;	Akt prawa miejscowego Do zadań wykonywanych w ramach jednostki UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego nie należy realizacja lecz planowanie
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu "KIELCE POŁUDNIE -OBSZAR IV.2.2: U ZBIEGU ULIC WRZOSOWEJ I KS. JERZEGO POPIEŁUSZKI" na obszarze miasta Kielce	Zgodnie z §8 pkt 3 uchwały Nr LX/1333/2018 dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, zgodnie z przepisami odrębnymi: a) dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, oznaczonych na rysunku planu symbolami MN1÷2 — jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, b) dla terenów zabudowy usługowej, oznaczonych na rysunku planu symbolami U1÷2 — jak dla terenów w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców, c) dla terenu zieleni urządzonej oznaczonej, na rysunku planu symbolem ZU1 — jak dla terenów rekreacyjno - wypoczynkowych,	Akt prawa miejscowego Do zadań wykonywanych w ramach jednostki UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego nie należy realizacja lecz planowanie
4	Zmiana Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu "KIELCE PÓŁNOC - OBSZAR II.2:	Zgodnie z §7 pkt 2 i pkt 2a uchwały Nr XLIX/858/2013 wraz ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą Nr	Akt prawa miejscowego

	Centrum handlowo-usługowe u zbiegu ulic Zagnańskiej i Jesionowej" na obszarze miasta Kielce	LIX/1316/2018 dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, zgodnie z przepisami odrębnymi: a) dla terenów: MW1, MWU1, MWU2 – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, b) dla terenów UMW1÷2 – jak dla terenów mieszkaniowo - usługowych, c) dla terenu ZU1— jak dla terenów rekreacyjno - wypoczynkowych, 2a) nowe budynki lokalizowane w odległości mniejszej niż 100 m od linii rozgraniczającej z terenem KDS1 powinny posiadać skuteczne zabezpieczenia akustyczne i antywibracyjne chroniące od nadmiernego hałasu i drgań związanych z przebiegiem ulicy Jesionowej".	Do zadań wykonywanych w ramach jednostki UM Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta Biuro Planowania Przestrzennego nie należy realizacja lecz planowanie
--	---	---	--

Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością Urzędu Miasta Kielce za pismem znak RDM.0121.221.2018.JK, z dn. 31.12.2018 r., przekazał zestawienie tabelaryczne z wykazem działań naprawczych podjętych w roku 2018 w zakresie organizacji ruchu drogowego, zmierzające do poprawy klimatu akustycznego miasta Kielce przytoczone poniżej:

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE:

	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/ obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Termin zakończenia	Uzyskane rezultaty, ocena skuteczności działania, efekty redukcji hałasu ²⁾	Informacje i dokumenty wykorzystywane do kontroli i dokumentowania realizacji działań, sposób weryfikacji skuteczności działania ³⁾
1	Działanie związane z edukacją społeczną: Kampania „Rowerowy Maj 2018”	WZRDIM UM Kielce	Teren miasta Kielce	26 816,20 zł brutto Środki własne	30.05.2018r.	Popularyzacja roweru jako środka transportu. Zachęcanie dzieci i młodzieży do zdrowego stylu życia.	Sprawozdanie z realizacji kampanii
2	Działanie związane z edukacją społeczną: Akcja „Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu”	WZRDIM UM Kielce	Teren miasta Kielce	7494,42 zł brutto Środki własne	22.09.2018r.	Ta europejska inicjatywa zachęca miasta i gminy do wprowadzania i promowania środków na rzecz zrównoważonego transportu oraz do zachęcania ludzi do wypróbowywania alternatyw dla korzystania z samochodów. (eventy na płycie Rynku oraz dzień bez samochodu i parada rowerowa.	Sprawozdanie z realizacji akcji
3	Działanie krótkoterminowe (pkt 4.3. Programu): Zastosowanie odpowiedniej organizacji ruchu drogowego, pozwalającej na większą płynność ruchu, co wpływa	WZRDIM UM Kielce	Wprowadzenie ruchu jednokierunkowego: - ul. Chopina (projekt obcy) - ul. Mazurska odcinek od ul. Włoszka do ul. Małopolskiej (projekt własny)	Realizacja MZD Kielce	Zrealizowane najpóźniej do końca III kwartału 2018r. czas obowiązywania: bezterminowo	Upłynnienie ruchu	Projekt organizacji ruchu

	na zmniejszenie natężenia dźwięku emitowanego przez pojazdy		- ul. Legnicka odcinek od ul. Romualda do ul. Dalekiej (projekt własny)				
4	Działanie krótkoterminowe (pkt 4.3. Programu): Podniesienie konkurencyjności transportu zbiorowego w stosunku do indywidualnego transportu samochodowego	WZRDm UM Kielce	Wykonanie odcinka buspasa na al. Popiełuszki na pasie do skrzyżowania w prawo	Realizacja MZD Kielce	Zrealizowane najpóźniej do końca III kwartału 2018r. czas obowiązywania: bezterminowo	Uptynnienie ruchu, uprzywilejowanie komunikacji zbiorowej	Projekt organizacji ruchu
5	Działanie długoterminowe (pkt 4.3. Programu): Wyznaczenie stref ruchu uspokojonego (zastosowanie środków trwałego uspokojenia ruchu)	WZRDm UM Kielce	- Szykany drogowe ul. Batalionów Chłopskich (projekt własny); - Progi zwalniające (projekty własne) ulice: Marszałkowska; Zagórska; Łanowa; Raciborskiego; Naruszewicza; Tomaszewskiego; - Ograniczenie prędkości do 40km/h na ul.	Realizacja MZD Kielce	Zrealizowane najpóźniej do końca III kwartału 2018r. czas obowiązywania: bezterminowo	Zmniejszenie prędkości pojazdów, polepszenie warunków akustycznych oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Projekt organizacji ruchu

			Piekoszowskiej, odcinek od ul. Podklasztornej do ul. Jagiellońskiej (projekt własny) - Zwężenie jezdni ulice: Łódzka (projekt MZD Kielce); Jaworskiego (projekt własny); Turystyczna (projekt własny);				
6	Działanie długoterminowe (pkt 4.3. Programu): Wyznaczenie stref zakazu wjazdu lub parkowania	WZRDIM UM Kielce	Zakaz zatrzymywania się bądź zakaz postoju na ulicach: Mielczarskiego w rejonie skrzyżowań z Karczówkowską oraz Południową; Stolarska; Zimna; Podklasztorna; Stara; Artwińskiego; Kwarciana; Ściegiennego; Sandomierska; Barczańska; Prosta;	Realizacja MZD Kielce	Zrealizowane najpóźniej do końca III kwartału 2018r. czas obowiązywania: bezterminowo	Polepszenie warunków akustycznych oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Projekt organizacji ruchu

			Dewońska; Zakopiańska; Herberta; Górnica;				
7	Działanie długoterminowe (pkt 4.3. Programu): Poprawa warunków ruchu drogowego w okolicach skrzyżowań ulic	WZRDİM UM Kielce	Zagrabowicka-Trzuskawicka-Wolbromska – znaki A-5 (projekt własny) Kwasa-Sobieskiego – znaki A-5 (projekt własny) Zmiana programu sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu al. Popietuski – ul. Wrzosowa – upłynnienie ruchu na DK 73 (projekt MZD Kielce) Zmiana programu sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul.Pileckiego- ul.Tarnowskiej- ul.Wapiennikowej- al.Popietuski – upłynnienie ruchu na ul. Pileckiego, przeniesienie ruchu z ul. Wrzosowej (projekt MZD Kielce)	Realizacja MZD Kielce	Zrealizowane najpóźniej do końca III kwartału 2018r. czas obowiązywania: bezterminowo	Upłynnienie ruchu, polepszenie warunków akustycznych oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	Projekt organizacji ruchu

DZIAŁANIA NIEZREALIZOWANE I BĘDĄCE W TRAKCIE REALIZACJI – dotyczy zadań wskazanych w Programie:

I.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Planowany termin realizacji	Czy zadanie zostało rozpoczęte? (Jeśli tak – podać zrealizowany zakres. Jeśli nie - podać przyczynę)	Zakładane rezultaty działania, efekty redukcji hałasu	Analiza niezrealizowanych zadań, odstępstwa od realizacji, informacje o ewentualnych zagrożeniach wykonania zadań Programu wraz z podaniem przyczyn
1.	Zadanie I: ul. Klonowa – odcinek połączenia z ul. Jesionową i ścieżką biegnącą w dolinie rzeki Silnicy do istniejącej ścieżki w rejonie skrzyżowania z ul. Turystyczną.	Inwestycja MZD Kielce	Ul. Klonowa	Inwestycja MZD Kielce	Do 31.12.2020			
2.	Zadanie I: ul. Orkana – odcinek od skrzyżowania z ul. Klonową do skrzyżowania z ul. Warszawską (bez skrzyżowania).		Ul. Orkana		Do 31.12.2020			
3.	Zadanie I – odcinek I - ul. Warszawska – odcinek od skrzyżowania z ul. Orkana (bez skrzyżowania) do skrzyżowania z ul. Witosa (bez skrzyżowania) wraz z połączeniem ze ścieżką w ul. Sikorskiego.		Ul. Warszawska		Do 31.12.2020			
4.	Zadanie II: odcinek II ul. Jaworskiego – odcinek z ul. Warszawską (bez skrzyżowania) do istniejącej ścieżki rowerowej na ul. Nowaka Jeziorańskiego.		Ul. Jaworskiego		Do 31.12.2020			

5.	Zadanie III: Odcinek 4 – ulica Piekoszowska odc. od ul. Podklasztornej do skrzyżowania z ul. Jagiellońską (połączenie z istniejącymi ddr).		Ul. Piekoszowska		Do 31.12.2019	
6.	Zadanie IV: odcinek 2 – ul. Krakowska od ul. Górników Staszicowskich do granicy miasta Kielce.		Ul. Krakowska		Do 31.12.2020	
7.	Zadanie IV: odcinek 1 – ul. Krakowska od ul. Jagiellońskiej do WDK /bez skrzyżowania z ul. Gagarina/		Ul. Krakowska		Do 31.12.2020	
8.	Zadanie II: - al. Solidarności od ul. Leszczyńskiej do wjazdu do ul. Wschodniej (strona wschodnia) oraz z budową połączeń ddr w ul. Nowaka-Jeziorańskiego (bez skrzyżowań: z al. Tysiąclecia PP, z ul. Świętokrzyską, z ul. Radomską i wjazdem do centrum handlowego) - al. Solidarności od skrzyżowania z al. Tysiąclecia PP (bez skrzyżowania	Inwestycja Kielce MZD	Al. Solidarności	Inwestycja MZD Kielce	Do 31.12.2020	Inwestycja MZD Kielce

	z ul. Świętokrzyską) oraz z budową połączenia z drogą serwisową S74 i ddr w ciągu al. Tysiąclecia PP (dowiązanie do istniejących projektów ścieżek oraz rozbudowy skrzyżowania z ul. Domaszowską.					
9.	Zadanie III: Odcinek 3 – ulica Sandomierska od skrzyżowania z ul. Szczecińską (bez skrzyżowań) do granicy miasta.		Ul. Sandomierska		Do 31.12.2019	
10.	Zadanie III: Odcinek 1 – ulica Sandomierska od skrzyżowania z ul. Źródłową do ul. Szczecińskiej (bez skrzyżowań) oraz łącznik z ul. Pomorską.		Ul. Sandomierska		Do 31.12.2020	
11.	Zadanie III, odcinek 5 – połączenie ul. Piekoszowskiej z ul. Bernardyńską”.	Inwestycja MZD Kielce	Pomiędzy ul. Piekoszowską i ul. Bernardyńską	Inwestycja MZD Kielce	Do 31.12.2019	Inwestycja MZD Kielce

1) lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu – z wyjaśnieniem, który rodzaj kosztu jest wpisany

UWAGA: Działania są to zatwierdzone projekty zewnętrzne ścieżek rowerowych w ramach zadania pn.: Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w Gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej

W roku 2018 Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad opracowała mapy akustyczne dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie województwa świętokrzyskiego. Celem opracowania było przedstawienie stanu akustycznego środowiska w otoczeniu dróg krajowych województwa świętokrzyskiego w formie wielowarstwowej mapy tematycznej. Mapą akustyczną objęty został teren pasa drogowego wraz z obszarami położonymi po obydwu stronach odcinków dróg. Mapy te przekazano do Prezydenta Miasta Kielce pismem znak DI.WŚ.534.9.2018.8.ak z dn. 20.04.2018 r. Ponadto, Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Kielcach, ul. Paderewskiego 43/45, 25-950 Kielce, pismem znak O.Ki.I-2.534.2.2019.psk, z dn. 08.01.2019 r., poinformowała, że w dalszym ciągu trwa aktualizowanie dokumentacji dla zadania pn.: „Rozbudowa drogi krajowej nr 74 do parametrów drogi dwujezdniowej klasy ekspresowej, na odc. przejścia przez Kielce (węzeł Kielce Zachów / S7 – węzeł Kielce Bocianek / DK-73)”, mająca na celu uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej. budowa ww. inwestycji wpłynie znacząco na poprawę klimatu akustycznego w sąsiedztwie, a co za tym idzie spełni wymagania Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Kielce. Przewidywany termin realizacji inwestycji określono na lata 2022 – 2025.

Świętokrzyski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Kielcach, ul. Jagiellońska 72, 25 – 602 Kielce, pismem znak ŚZDW.U-WŚ.5002.68/ŚZ.2019.JR, z dn. 05.03.2019 r., poinformował, że na terenie województwa świętokrzyskiego, w tym miasta Kielce, w 2015 r. zakończył prace nad realizacją działania naprawczego pn. „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo świętokrzyskie” z całkowitym kosztem równym 23 694 575,27 zł brutto, a w ramach rezultatów uzyskano poprawę infrastruktury rowerowej i poprawę stanu akustycznego środowiska.

Miejski Zarząd Dróg w Kielcach, ul. Prendowskiej 7, 25-395 Kielce, za pismem znak WP.RPD.4023.03.2019.AR, z dn. 26.02.2019 r., przekazał raport w postaci poniższego zestawienia tabelarycznego:

DZIAŁANIA ZREALIZOWANE:

I.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Termin zakończenia	Uzyskane rezultaty, ocena skuteczności działania, efekty redukcji hałasu ²⁾	Informacje i dokumenty wykorzystywane do kontroli i dokumentowania realizacji działań, sposób weryfikacji skuteczności działania ³⁾
1	Budowa nowego przebiegu DW 764 w Kielcach na odcinku od skrzyżowania ul. Tarnowskiej z ul. Wapiennikową (DK 73) do Ronda Czwartaków	MZD Kielce	Kielce	23 133 731,22zł środki własne i dofinansowanie z UE	24.08.2018r.	We wrześniu br. MZD planuje zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej	We wrześniu br. MZD planuje zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej
2	Rozbudowa ul. Piekoszowskiej w Kielcach na odcinku od ul. Podklasztornej do posesji nr 85	MZD Kielce	Kielce	1 893 478,42zł środki własne i dofinansowanie z Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	31.08.2018r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
3	Rozbudowa ul. Cmentarnej na odcinku od ul. Sandomierskiej do ul. Zielnej wraz z przebudową parkingu przy cmentarzu Cedzyna w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	7 448 801,60zł środki własne i dofinansowanie z UE	28.09.2018r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
4	Budowa drogi oznaczonej w MPZPT symbolem 1KDD w Kielcach na odcinku o długości ok. 250 m stanowiącej dojazd do ROD NARCYZ od strony ul. Ściegiennego	MZD Kielce	Kielce	644 144,60 zł środki własne	20.06.2018r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
5	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Piekoszowskiej w Kielcach na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Malików wraz z odtworzeniem nawierzchni - zadanie realizowane w formule zaprojektuj i buduj	MZD Kielce	Kielce	4 316 266,52zł środki własne	29.11.2018r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
6	Budowa ulicy Tartacznej w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	40'361,64 zł środki własne	12.11.2018 r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
7	Przebudowa ulicy Karkonowskiej w Kielcach na odcinku od ul. Leofflera do ul. Tatrzańskiej	MZD Kielce	Kielce	328 397,21 zł środki własne i wkład wniesiony przez Inicjatora w ramach realizacji inicjatywy lokalnej	29.05.2018 r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	

8	Rozbudowa ul. Kolonia (droga powiatowa nr 0894T - 1 zadanie)	MZD Kielce	Kielce	842'600,86 zł środki własne	30.05.2018 r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
9	Remont ul. Grunwaldzkiej (długość odcinka 412 m)	MZD Kielce	Kielce ulica wojewódzka	koszt całkowity 2 563 782 zł w tym środki z subwencji ogólnej 1 048 400 zł	11.2018 r.	poprzez wykonanie nawierzchni z masy SMA uzyska się wg literatury technicznej zmniejszenie poziomu hałasu o 3 dB	
10	Remont ciągu ulic Radiowa, Kaczorowskiego, Kościuszki o długości 790 m	MZD Kielce	Kielce ulice powiatowe	Koszt całkowity 1 741 378 zł w tym środki z Programu Rządowego 1 037 713 zł	12.2018 r.	poprzez wykonanie nawierzchni z masy SMA uzyska się wg literatury technicznej zmniejszenie poziomu hałasu o 3 dB	

- 1) lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu – z wyjaśnieniem, który rodzaj kosztu jest wpisany
- 2) np. skala poprawy stanu akustycznego środowiska, skala spodziewanego zmniejszenia poziomu hałasu w otoczeniu np. przebudowanego odcinka drogi, liczba osób objęta działaniem [faktyczna lub szacunkowa], obszar poprawy klimatu akustycznego [km²], stan zgodny z wymogami prawa;
- 3) np. sprawozdanie z realizacji, wyniki pomiarów poziomu hałasu, analiza porealizacyjna potwierdzająca skuteczność zrealizowanych działań, dane ze stacji monitoringowych hałasu.

DZIAŁANIA NIEZREALIZOWANE I BĘDĄCE W TRAKCIE REALIZACJI – dotyczy zadań wskazanych w Programie:

I.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/ obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Planowany termin realizacji	Czy zadanie zostało rozpoczęte? (Jeśli tak – podać zrealizowany zakres. Jeśli nie - podać przyczynę)	Zakładane rezultaty działania, efekty redukcji hałasu	Analiza niezrealizowanych zadań, odstępstwa od realizacji, informacje o ewentualnych zagrożeniach wykonania zadań Programu wraz z podaniem przyczyn
1	Rozbudowa ul. Łopuszniańskiej w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	17 858 080,90zł środki własne i dofinansowanie z UE	30.05.2019r.	Zadanie rozpoczęte	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji	
2	Rozbudowa ul. Wapiennikowej w Kielcach wraz z rozbudową skrzyżowań: z ul. Ściegiennego i ul. Husarską oraz z ul. Ks. J. Popiełuszki i ul. Rtm W. Pileckiego	MZD Kielce	Kielce	28 381 975,97zł środki własne i dofinansowanie z UE	30.08.2019r.	Zadanie rozpoczęte	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji	

3	Rozbudowa ulicy łączącej ul. Piłsudskiego z ul. Sikorskiego (obecnie ul. Orłąt Lwowskich) w Kielcach - dokumentacja	MZD Kielce	Kielce	3 062 000,00zł Środki własne miasta	Po 2021r.	Zadanie planowane do rozpoczęcia po 2021r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
---	--	------------	--------	--	-----------	--	--	--

2) lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu – z wyjaśnieniem, który rodzaj kosztu jest wpisany

DZIAŁANIA BĘDĄCE W TRAKCIE REALIZACJI

I.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/ obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Planowany termin realizacji	Czy zadanie zostało rozpoczęte? (Jeśli tak – podać zrealizowany zakres. Jeśli nie - podać przyczynę)	Zakładane rezultaty działania, efekty redukcji hałasu	Analiza niezrealizowanych zadań, odstępstwa od realizacji, informacje o ewentualnych zagrożeniach wykonania zadań Programu wraz z podaniem przyczyn
1	Budowa przedłużenia ul. Olszewskiego w Kielcach w kierunku skrzyżowania ulic Zagnańskiej z Witosa	MZD Kielce	Kielce	37 186 650,45zł Środki własne miasta; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p.; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł	01.10.2020r.	Zadanie rozpoczęte	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji.	
2	Przebudowa odcinka gruntowego ul. Batalionów Chłopskich w Kielcach wraz z budową pętli autobusowej	MZD Kielce	Kielce	3 201 419,39zł Środki własne miasta; kredyty, pożyczki, obligacje	30.04.2019r.	Zadanie rozpoczęte	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
3	Przebudowa ul. Barwinek w Kielcach - Etap I odcinek od ul. Wrzosowej do ul. Brzaskwiniowej	MZD Kielce	Kielce	1 459 830,19zł Środki własne miasta;	15.05.2019r.	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 db.	Przebudowa ul. Barwinek w Kielcach - Etap I odcinek od ul. Wrzosowej do ul. Brzaskwiniowej	
4	Budowa ekranów akustycznych przy ul. Krakowskiej w Kielcach (etap I na wysokości budynku 178 położonego przy ul. Krakowskiej)	MZD Kielce	Kielce	215 000,00zł Środki własne miasta	2019	Zadanie rozpoczęte	Ograniczenie emisji hałasu o ok. 3 dB	

5	Budowa ekranów akustycznych przy ul. Ściegiennego w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	1 055 000,00zł Środki własne miasta	2019	Zadanie rozpoczęte	Zgodnie z deklaracją właściwości użytkowych: pochłanianie dźwięku DL_{α}^{ab} 8dB, izolacyjność od dźwięków DL_R^{bc} 45dB	
---	--	------------	--------	--	------	--------------------	---	--

1) lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu – z wyjaśnieniem, który rodzaj kosztu jest wpisany

DZIAŁANIA PLANOWANE DO REALIZACJI

I.p.	Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego ¹⁾	Planowany termin realizacji	Czy zadanie zostało rozpoczęte? (Jeśli tak – podać zrealizowany zakres. Jeśli nie - podać przyczynę)	Zakładane rezultaty działania, efekty redukcji hałasu	Analiza niezrealizowanych zadań, odstępstwa od realizacji, informacje o ewentualnych zagrożeniach wykonania zadań Programu wraz z podaniem przyczyn
1	Poprawa dostępności komunikacyjnej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego poprzez rozbudowę ul. Domaszowskiej i ul. Żniwnej wraz z rozbudową skrzyżowania al. Tysiąclecia PP z al. Solidarności	MZD Kielce	Kielce	24 288 443 Środki własne miasta – 5 938 100; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. – 18 093 273; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 257 070	2020-2021	Jest dokumentacja projektowa	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji	
2	Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 - poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską wraz z rozbudową DW 745 w ciągu ul. Szybowcowej oraz budową ul. Karczunek	MZD Kielce	Kielce	121 259 841 Środki własne miasta – 36 34+9 105; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. – 84 105 470; kredyty, pożyczki, obligacje- 116 128; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 689 138	2019-2020	Oczekujemy na rozstrzygnięcie przetargu na wykonawcę prac budowlanych	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji.	Najkorzystniejsza oferta przewyższa środki dostępne w Budżecie Miasta Kielce. Jeśli nie uda się znaleźć dodatkowych środków finansowych konieczne może być unieważnienie przetargu.
3	Rozbudowa DW 764 w Kielcach na odcinku od Ronda Czwartaków do granicy	MZD Kielce	Kielce	3 163 734 Środki własne miasta – 2 822 100; kredyty, pożyczki, obligacje –	Realizacja po 2021	Jest dokumentacja projektowa	MZD ma zlecić wykonanie analizy porealizacyjnej rok po oddaniu do użytkowania inwestycji	

	miasta wraz z budową ul. Dąbka			68 599; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 273 035				
4	Budowa i modernizacja sieci ścieżek rowerowych w gminie Kielce jako element zrównoważonej mobilności miejskiej	MZD Kielce	Kielce	11 917 000 Środki własne miasta – 1 254 300; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. – 9 045 700; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 1 617 000	2019-2020	Ogłoszono przetarg na jeden etap składający się z 4 odcinków ścieżek rowerowych		Zadanie realizowane etapami.
5	Budowa pętli autobusowej przy ul. Zagnańskiej w Kielcach wraz z rozbudową ul. Zagnańskiej od ul. Witosa do granicy miasta	MZD Kielce	Kielce	15 475 906 Środki własne miasta – 5 007 027; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. – 10 255 874; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 213 005	Realizacja od 2021	Jest dokumentacja projektowa	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
6	Rozbudowa ul. Wojska Polskiego w Kielcach na odcinku od ul. Miodowicza do ul. Tarnowskiej (droga gminna nr 301430T)	MZD Kielce	Kielce	8 148 260 Środki własne miasta – 5 148 260; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 3 000 000	2019-2021	Jest dokumentacja projektowa	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	Zadanie będzie realizowane etapami Etap I odcinek od ul. Tarnowskiej do ul. Zakopiańskiej – planowany czas realizacji 2019r.
7	Budowa ul. Prostej w Kielcach (odcinek od ul. Cedzyńskiej do ul. Zagórskiej)	MZD Kielce	Kielce	13 270 416 Środki własne miasta – 13 237 081; kredyty, pożyczki, obligacje – 33 335	2020-2021	Jest dokumentacja projektowa	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
8	Budowa ul. Miłej w Kielcach na odcinku od ul. Jagiellońskiej do ul. 1 Maja	MZD Kielce	Kielce	1 092 000,00zł środki własne miasta	2019	Trwa opracowanie dokumentacji projektowej	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
9	Rozbudowa ul. Sukowskiej w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	4 310 000,00zł środki własne miasta	2019-2021	Przygotowanie do przetargu	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana	

							nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
10	Przebudowa ul. Słowackiego w Kielcach	MZD Kielce	Kielce	1 500 000,00zł środki własne miasta	2020-2021	Przygotowanie do przetargu	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
11	Przebudowa ul. Barwinek w Kielcach - II etap odcinek od ul. Brzaskwiniowej do ul. Starowapiennikowej	MZD Kielce	Kielce	2 250 000,00zł Środki własne miasta	2019	Jest dokumentacja projektowa	Zgodnie z informacjami literaturowymi remont/wymiana nawierzchni pozwala na redukcję hałasu o ok. 3 dB	
12	Wdrożenie Inteligentnego Systemu Transportowego (ITS) w Kielcach wraz z budową niezbędnej infrastruktury	MZD Kielce	Kielce	35 619 014 Środki własne miasta – 5 698 842; środki wymienione w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 u.f.p. – 29 495 000; dotacje i środki pochodzące z innych źródeł – 425 172	2019-2021	Przygotowanie do przetargu na realizację		

1) lub całkowity koszt inwestycji, jeśli nie da się wydzielić nakładów poniesionych na ograniczenie hałasu – z wyjaśnieniem, który rodzaj kosztu jest wpisany

Komendant Miejski Policji w Kielcach, ul. Wesola 43, 25-363 Kielce

Komenda Miejska Policji w Kielcach – Wydział Prewencji, pismem znak E-ZT- 5100/81/2018, z dn. 18.01.2019 r., poinformował, że policjanci ww. Komendy w 2018 roku, wzorem lat ubiegłych, kontynuowali działania kontrolno – prewencyjne, których celem było egzekwowanie od kierujących pojazdami ograniczeń w zakresie prędkości i tonażu. W 2018 roku ogólna liczba skontrolowanych pojazdów wyniosła 46 681 i ujawniono 8 753 przypadków przekroczenia dopuszczalnej prędkości. Nadmieniono ponadto, że Komenda Miejska Policji w Kielcach obejmuje zasięgiem swojego działania miasto Kielce i teren powiatu kieleckiego. W przypadku wykroczeń dotyczących min. przekroczenia dopuszczalnej prędkości nie są prowadzone odrębne statystyki dla obu wskazanych wyżej obszarów.

Komendant Straży Miejskiej w Kielcach, ul. Ogrodowa 3B, 25-024 Kielce, pismem znak SEiS 50506.18.2.18, z dn. 31.12.2018 r., poinformował:

- Straż Miejska w Kielcach od 1 lutego 2014 r. zaprzestała pracy z fotoradarem a od 1 stycznia 2016 r. Strażom Miejskim ustawowo zabrano prawo do używania fotoradarów,
- Straż Miejska nie posiada uprawnień do egzekwowania przestrzegania ograniczeń tonażu pojazdów,
- Straż Miejska w Kielcach od powstania strefy ograniczonego postoju w 2010 roku, całodobowo monitoruje parkowanie i ruch pojazdów w centrum miasta, rygorystycznie egzekwując zakazy parkowania i ruchu w obrębie ww. strefy (centrum miasta), co znacznie spowodowało spadek poziomu hałasu w tym rejonie miasta z korzyścią dla mieszkańców,
- ponadto kilkakrotnie incydentalnie strażnicy interweniowali w sprawach nadmiernego hałasu wywołanego nieodpowiednim wykorzystaniem sprzętu nagłaśniającego podczas odbywających się w mieście imprez. Poziom hałasu strażnicy na miejscu określali na podstawie subiektywnej oceny ponieważ straż miejskie nie posiadają ustawowych uprawnień do badania poziomu hałasu przy użyciu specjalistycznego sprzętu pomiarowego.

Zarząd Transportu Miejskiego w Kielcach, ul. Głowackiego 4, 25 – 368 Kielce, pismem znak NT.034.10.2018.2.gsl, z dn. 28.12.2018 r., poinformował, że w celu stworzenia przyjaznej i konkurencyjnej komunikacji zbiorowej realizowano działania naprawcze określone jako ciągłe zmiany i doskonalenie rozkładów jazdy autobusów, dostosowując je na bieżąco do potrzeb pasażerów i warunków ruchu drogowego. Przeprowadzane były również stałe działania promocyjne. Jako obszar działania wskazano Kielecki Obszar Metropolitalny.

Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Kielce, pismem znak I-I.0632.1.2019, z dn. 07.01.2019 r., poinformował, że w 2018 r. nie realizował nowych budynków mieszkaniowych, których usytuowanie w stosunku do istniejącego źródła hałasu wpływałoby na powiększenie obszarów objętych przekroczeniem dopuszczalnego poziomu hałasu. Ponadto nadmieniono, że realizowane przez Wydział inwestycje nie wymagały sporządzenia raportów o oddziaływaniu na środowisko ani analiz porealizacyjnych.

Wydział Mieszkalnictwa Urzędu Miasta Kielce, pismem z dn. 26.02.2019 r., poinformował, że przy planowaniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowych uwzględnia zapisy rozdz. 4.7 „Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny w granicach administracyjnych miasta Kielce (plan na lata 2015-2019)”, planując nowe inwestycje mieszkaniowe tak, aby były one realizowane w sposób niezwiększający liczby osób narażonych na nadmierne oddziaływanie hałasu. Ponadto wskazano, że w sierpniu 2018 roku zakończono budowę

zespołu lokali mieszkalnych przy ul. Tartacznej w Kielcach – etap III (termin realizacji inwestycji 2017 – 2018) oraz rozpoczęto budowę zespołu lokali mieszkalnych przy ul. 1 Maja 224 w Kielcach – etap I (termin realizacji inwestycji 2018 – 2019).

Wydział Architektury i Budownictwa Urzędu Miasta Kielce, pismem znak AB-I.6740.4.386.2018.MN, z dn. 14.01.2019 r., poinformował, że wykonując zadania organu administracji architektoniczno-budowlanej, w latach 2015-2019 nie podejmował działań związanych z Programem a procedował jedynie sprawy w zakresie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, w których uwzględniano uwagi zawarte w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach w sytuacji, gdy przedmiotowa inwestycja była zaliczana do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i wymagała przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Kielcach Sp. z o.o., ul. Jagiellońska 92, 25-734 Kielce, poinformowała, że w roku 2018 zostało wycofanych 30 wysłużonych autobusów, które mogły przyczynić się w pewnym stopniu do negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko poprzez zużycie silnika, układu przenoszenia napędu czy też karoserii. Miejsce wycofanych autobusów zastąpiły nowe autobusy – ok. 30 sztuk, w tym 25 autobusów hybrydowych marki Solaris (zakupionych przez Zarząd Transportu Miejskiego). Dzięki zastosowaniu nowych technologii, silnik czy elementy układu napędowego są znacznie cichsze i w dużym stopniu przyczyniają się do zmniejszenia odczuwalnego poziomu hałasu – zarówno dla pasażerów, jak i w środowisku miejskim.

Spółka PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. – Zakład Linii Kolejowych w Kielcach, zarządca linii kolejowych - jednego z trzech podstawowych źródeł hałasu, poinformowała o następującym działaniu zrealizowanym w 2018 roku:

Działanie naprawcze	Podmiot odpowiedzialny	Lokalizacja/obszar działania	Koszt i źródło finansowania działania naprawczego	Termin zakończenia	Uzyskane rezultaty, ocena skuteczności działania, efekty redukcji hałasu	Informacje i dokumenty wykorzystywane do kontroli i dokumentowania realizacji działań, sposób weryfikacji skuteczności działania
Remont linii kolejowej polegający na: - wymianie szyn, - wymianie podkładów, - regulacji geometrii toru, - wymianie styków klejono-sprężonych	PKP PLK S.A. Zakład Linii Kolejowych w Kielcach – zarządca infrastruktury kolejowej	Linia nr 8 Warszawa – Kraków w km 184.052-195.390 Linia nr 61 Kielce-Fosowskie w km 0,528-6.950	310 tys. dotacja podmiotowa budżetu Państwa środki własne Spółki PKP PLK S.A. środki własne Spółki PKP PLK S.A.	31.12.2018 r.	Redukcja hałasu	Umowy wykonawcze, protokoły odbioru robót

Wydział Zarządzania Funduszami Europejskimi Urzędu Miasta Kielce (pismo znak ZFE-I.7311.2.3.2018, z dn. 20.12.2018 r.) przekazał informację o nieprowadzeniu działań mających wpływ na realizację Programu. Podobnie Zakład Obsługi Urzędu Miasta Kielce nie realizował żadnych działań w związku z Programem (informacja z dn. 31.12.2018 r.).

Zadania związane z ochroną przed hałasem, wpisujące się w cele Programu, realizowane były przez Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem Urzędu Miasta Kielce w szerokim zakresie scharakteryzowanym poniżej w odniesieniu do najważniejszych działań.

W 2018 roku w ramach działalności Wydziału:

- prowadzone było opiniowanie mapy akustycznej (przy współudziale Wydziału Rozwoju i Rewitalizacji Miasta), opracowanej przez Wykonawcę zewnętrznego na zlecenie Zamawiającego w imieniu Gminy Kielce, tj. Miejskiego Zarządu Dróg, mające na celu korektę opracowania i doprowadzenie do pełnej zgodności dokumentacji z wymogami prawa i warunków umowy;
- wykorzystywano informacje zawarte w mapie akustycznej głównie na potrzeby postępowań administracyjnych,
- podjęto działania przygotowawcze mające na celu przystąpienie do sporządzenia kolejnego Programu ochrony środowiska przed hałasem, na podstawie zaktualizowanej mapy akustycznej;
- zakończono opracowanie „Programu ochrony środowiska dla miasta Kielce na lata 2018 – 2022 z perspektywą do 2026 roku”, który został następnie przyjęty uchwałą nr II/32/2018 Rady Miasta Kielce z dnia 30 listopada 2018 r. Jednym z priorytetów tego programu jest „Ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego”, zaś celem strategicznym „Stworzenie zdrowego i przyjaznego mieszkańcom miasta klimatu akustycznego” (cel operacyjny – „Kontrola poziomów hałasu i promocja ciszy”, kierunek interwencji – Wykorzystanie narzędzi prawnych i administracyjnych do oceny stopnia narażenia mieszkańców miasta na hałas oraz do ograniczenia uciążliwości akustycznych”; cel operacyjny – Ograniczanie presji hałasu ze strony transportu, kierunek interwencji – „Optymalny rozwój sieci drogowej, z uwzględnieniem konieczności zachowania i kreowania dobrego klimatu akustycznego w mieście oraz budowa systemu inteligentnego sterowania ruchem drogowym”, kierunek interwencji – „Zrównoważony rozwój transportu poprzez wzmacnianie środków transportu zbiorowego, rowerowego a także ruchu pieszego względem dominującego ruchu samochodowego wraz z budową infrastruktury dla rozwoju elektromobilności” i „Zastosowanie środków technicznych i metod ograniczających oddziaływanie hałasu ze strony transportu”; cel operacyjny – „Ograniczanie presji hałasu ze źródeł przemysłowych i z sektora handlowo – usługowego”, kierunek interwencji – „Redukcja hałasu przemysłowego poprzez stosowanie rozwiązań technicznych i sposobów organizacyjnych”);
- przeprowadzano wizje w terenie na skutek interwencji i skarg na hałas wniesionych przez mieszkańców miasta,
- wnioskowano do Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o podjęcie działań kontrolnych zgodnie z kompetencjami tego organu ochrony środowiska oraz o przeprowadzenie pomiarów hałasu, głównie w efekcie interwencji jw.,
- wnioskowano do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla miasta Kielce o przeprowadzenie kontroli w przypadku, gdy sprawa dotyczyła kompetencji tego organu (np. placu budowy i hałaśliwych prac budowlanych);
- W ramach prowadzonych przez tut. organ postępowań, w szczególności w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, każdorazowo analizie poddawano m.in. kwestie oddziaływania planowanych przedsięwzięć w zakresie hałasu i obszaru tego oddziaływania, opisane w kartach informacyjnych

przedsięwzięć i raportach o oddziaływaniu na środowisko, przedkładanych w ramach tych postępowań. Zapisy te uwzględniano następnie przy wydawaniu decyzji. W ramach inwestycji drogowych, w decyzji Prezydenta Miasta Kielce o środowiskowych uwarunkowaniach, znak UKŚ-IV.6220.31.2016, z dn. 29.03.2018 r., wydanej dla Gminy Kielce – Miejskiego Zarządu Dróg w Kielcach, dla przedsięwzięcia pn.: „Przedłużenie drogi wojewódzkiej na odcinku od drogi krajowej 74 do drogi krajowej 73 poprzez rozbudowę ciągu ulic Zagnańskiej i Witosa w Kielcach oraz budowę nowego połączenia ul. Witosa z ul. Radomską wraz z rozbudową DW 745 w ciągu ul. Szybowcowej oraz budowę ul. Karczunek”, nałożono warunki związane z ograniczeniem uciążliwości powodowanych przez hałas w fazie realizacji i eksploatacji inwestycji, a ponadto obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej w zakresie m.in. hałasu, w tym: wykonanie pomiarów poziomu hałasu (w porze dziennej i nocnej), przedstawienie lokalizacji punktów pomiarowych w formie graficznej, zestawienie, opracowanie i analizę wyników pomiarów (m.in. protokoły pomiarowe), porównanie wyników pomiarów z wartościami dopuszczalnymi, określenie rzeczywistego zasięgu oddziaływania przedsięwzięcia na podstawie wyników pomiarów, ocenę skuteczności zastosowanych rozwiązań mających za zadanie ograniczenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (nawierzchnia typu SMA), określenie, na podstawie wyników pomiarów poziomu hałasu (uwzględniających m.in. rzeczywiste natężenie ruchu drogowego), konieczności zastosowania dodatkowych rozwiązań mających na celu dotrzymanie standardów jakości środowiska. Nakazano wykonanie pomiarów sprawdzających poziom hałasu (w zakresie jak w raporcie), które określą zasięg rzeczywistego oddziaływania przedsięwzięcia na tereny chronione akustycznie. Pomiary te należy wykonać w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych w sąsiedztwie przedmiotowej inwestycji na terenach chronionych akustycznie, w tym w punktach zlokalizowanych w miejscach: w których analizy obliczeniowe wykazały możliwość wystąpienia potencjalnych przekroczeń wartości dopuszczalnych tj.: przy ul. Witosa 7 (okolice działki o nr ewid. 261/4), przy ul. Witosa 87 (okolice działki o nr ewid. 205), oraz: ul. Witosa 3 i 5 (okolice działki o nr ewid. 258 i 260/1), ul. Witosa 47 (okolice działki o nr ewid. 655), ul. Witosa 50 (okolice działki o nr ewid. 52), ul. Witosa 55F (okolice działki o nr ewid. 757/8), ul. Witosa 56 (okolice działki o nr ewid. 81/2), ul. Szybowcowej (okolice działki 525/2). Analizę porealizacyjną ma zostać wykonana po 1 roku od dnia oddania obiektu do użytkowania i przedłożona przez inwestora w ciągu 6 miesięcy od ww. terminu. W raporcie o oddziaływaniu na środowisko tego zamierzenia inwestycyjnego stwierdzono, że po przebudowie drogi należy się spodziewać zmniejszenia emisji hałasu z drogi dzięki m.in. poprawie stanu technicznego, zastosowaniu rozwiązań poprawiających płynność ruchu oraz tzw. „cichej” nawierzchni, tj. nawierzchni porowatej o zmniejszonym uziarnieniu.

- Wprowadzono do decyzji administracyjnych zapisy w zakresie ochrony przed hałasem. Dotyczy to np. decyzji Prezydenta Miasta Kielce, znak UKŚ-IV.6223.3.2018, z dn. 04.09.2018 r., o zmianie pozwolenia zintegrowanego dla Spółdzielni Pracy Huta Szkła „SŁAWA”, w której określono m.in. dopuszczalny poziom hałasu emitowanego przez zakład do środowiska.

W 2018 roku tut. organ dokonał również weryfikacji analizy porealizacyjnej wykonanej w marcu 2018 r., dla przedsięwzięcia pn. „Budowa hal przemysłowych z zapleczem B + R, socjalno-biurowym oraz infrastrukturą towarzyszącą na działce nr ewid. 5/26 obręb 0005 przy ul. Olszewskiego w Kielcach”, przekazanej wraz z pismem Kieleckiego Parku Technologicznego, znak KPT-DZI.223.13.1.2017/2018, z dn. 15 marca 2018 r., w której stwierdzono brak przekroczeń wartości dopuszczalnych w zakresie hałasu. Nakaz sporządzenia tej analizy wynikał z decyzji Prezydenta Miasta Kielce o środowiskowych uwarunkowaniach znak Sr-I.6220.1.2013, z dn. 16.10.2013 r.

Ponadto ww. Wydział otrzymał w 2018 roku następujące wyniki pomiarów, wykonanych w 2018 r. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach:

- 1) sprawozdanie nr 2-3/H/Lp/2018 z dn. 19.03.2018 (data pomiaru 15 marca 2018 r.) – sklep Żabka przy ul. Zamenhofa 1 w Kielcach – wynik pomiaru wskazał na brak przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu;
- 2) sprawozdanie nr 4-5/H/Lp/2018 z dn. 19.03.2018 (data pomiaru 4-5 kwietnia 2018 r.) – myjnia samochodowa przy ul. Krakowskiej 125 w Kielcach - wynik pomiaru nie wykazał naruszenia dopuszczalnego poziomu hałasu;
- 3) sprawozdanie nr 25-26/H/Lp/2018 z dn. 28.05.2018 (data pomiaru 24-25 maja 2018 r.) – NSK Bearings S.A., ul. Jagiellońska 109 w Kielcach, szerzej omówiony poniżej;
- 4) sprawozdanie nr 77-78/H/Lp/2018 z dn. 19.09.2018 (data pomiaru 12-13 września 2018 r.) – myjnia samochodowa u zbiegu ulic Turystycznej i Klonowej w Kielcach – stwierdzono przekroczenia w porze nocy, wobec czego tut. organ wszczął postępowanie w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu, które na koniec 2018 r. wciąż było w toku;
- 5) sprawozdanie nr 103/H/Lp/2018 z dn. 22.10.2018 (data pomiaru 12 października 2018 r.) – zakład KYKNOS Sp. z o.o., ul. Chorzowska 129 w Kielcach – Inspektorat przeprowadził w dn. 12.10.2018 r. pomiary emisji hałasu przenikającego do środowiska z terenu zakładu KYKNOS Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, zlokalizowanego przy ul. Chorzowskiej 129 w Kielcach; badania wykonane przy najbliższych zabudowaniach mieszkalnych wykazały, że poziom dźwięku wyrażony wskaźnikiem L_{AeqD} wyniósł w porze dnia, w punkcie P1 przy ul. Chorzowskiej 133 (teren), 55,4 dB(A), a uzyskany wynik wykazuje naruszenie dopuszczalnych wartości dla pory dnia, jakie zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 112). Na podstawie powyższego Prezydent Miasta Kielce wszczął postępowanie w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu (w 2018 r. było w toku, natomiast zakończone zostało wydaniem decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu, znak UKŚ-IV.6251.1.2018, z dn. 28.02.2019 r.).

Do tut. organu wpłynęły w 2018 roku następujące wyniki pomiarów emisji hałasu od podmiotów zobowiązanych do ich prowadzenia:

- 1) wyniki pomiarów przesłane przez Hutę Szkła SŁAWA S.P., ul. Średnia 13, 25-650 Kielce – sprawozdanie nr 32/2018 z dn. 19.02.2018 (przy czym dotyczy to pomiarów wykonanych w dn. 28-29.12.2017) – wykazano brak przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych w pozwoleniu zintegrowanym wydanym przez Prezydenta Miasta Kielce znak OŚ.VII.7638-2/06/07, z dn. 14.09.2007 r., ze zm.), na: L_{AeqD} = 55,0 dB dla pory dziennej, L_{AeqN} = 45,0 dB dla pory nocnej;
- 2) wyniki pomiarów przesłane przez NSK Bearings S.A., ul. Jagiellońska 109, 25-734 Kielce – sprawozdanie nr 25-26/H/Lp/2018 z dn. 28.05.2018 (data pomiaru 24-25.05.2018) – wykazano brak przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych w decyzji Prezydenta Miasta Kielce znak OŚ.I.7645-08/08, z dn. 06.10.2008 r., na: L_{AeqD} = 55,0 dB dla pory dziennej, L_{AeqN} = 45,0 dB dla pory nocnej;
- 3) wyniki pomiarów przesłane przez CELSA Huta Ostrowiec Sp. z o.o. Oddział Kielce, ul. Zagnańska 141, 25-900 Kielce, sprawozdanie nr SR/720/HS-13/18 z dn. 20.08.2018 (data pomiarów 14.08.2018) – wykazano brak przekroczeń określonych w decyzji Prezydenta Miasta Kielce znak OŚ.I.7645-3.2/08, z dn. 27.10.2008 r., na: L_{AeqD} = 55,0 dB dla pory dziennej, L_{AeqN} = 45,0 dB dla pory nocnej.

Należy wyjaśnić, że w przypadkach, gdy wyniki pomiaru wskazały przekroczenie wartości dopuszczalnych stanowiło to podstawę do wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w trybie art. 115a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – *Prawo ochrony środowiska*, gdyż decyzję tę wydaje się w przypadku stwierdzenia na podstawie pomiarów, że poza

zakładem, w wyniku jego działalności, przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, przy czym za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu uważa się przekroczenie wskaźnika hałasu $L_{Aeq D}$ lub $L_{Aeq N}$, tj.: $L_{Aeq D}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6⁰⁰ do godz. 22⁰⁰), $L_{Aeq N}$ – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Jak wskazano powyżej w 2018 roku Prezydent Miasta Kielce wszczął dwa postępowania w sprawie wydania decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu.

W ramach prowadzonych spraw wpłynęło także sprawozdanie z badań nr 105/2018/H, z dn. 7 grudnia 2018 r., z pomiaru poziomu hałasu z placu budowy bloków przy ul. Podklasztornej, wykonany na zlecenie mieszkańców bloku przy ul. Podklasztornej 101B w Kielcach przez Przedsiębiorstwo Geologiczne Sp. z o.o. (data pomiaru 29 listopada 2018 r.), w związku ze sprawą dotyczącą uciążliwości powodowanych przedmiotową budową, prowadzoną także przez Państwowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Kielce w związku z kompetencjami do kontroli przedmiotowej budowy w zakresie zgodności wykonywanych robót budowlanych z zapisami zatwierdzonego projektu budowlanego i warunkami określonymi w decyzji o pozwoleniu na budowę oraz z przepisami prawa. Ww. organowi przekazano wyniki ww. badań.

Na bieżąco prowadzona była analiza pism wpływających do tut. organu, w głównej mierze dotyczących skarg mieszkańców na uciążliwości akustyczne, powodowane hałasem drogowym, działaniem obiektów przemysłowych, usługowych (w tym myjni samochodowych), handlowych, prowadzoną budową budynków mieszkaniowych wielorodzinnych w sąsiedztwie istniejącej zabudowy mieszkaniowej. Podjęto działania wobec podmiotów odpowiadających za emisję hałasu, a część spraw, ze względu na kompetencje przypisane zarządom dróg przekazano do Miejskiego Zarządu Dróg w Kielcach (w tym wnioski o montaż ekranów akustycznych), Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla Miasta Kielce.

W zakresie edukacji społecznej warto wspomnieć również o takich działaniach, jak:

- udostępnienie wyników mapy akustycznej innym organom i społeczeństwu,
- uwzględnianie zagadnień z zakresu hałasu jako elementu szeroko zakrojonych działań z zakresu edukacji ekologicznej, realizowanej w ramach m.in. działalności placówek oświatowych,
- promowanie przez jednostki miejskie zachowań proekologicznych, w tym związanych z wykorzystaniem alternatywnych form transportu takich, jak miejski transport publiczny, transport rowerowy.

Przeprowadzone w 2018 roku przez tut. organ (za pośrednictwem Wydziału Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem Urzędu Miasta Kielce) konsultacje społeczne ww. Programu ochrony środowiska dla miasta Kielce, należy zaliczyć do działań wpisujących się w strategię działań edukacyjnych wynikających z Programu ochrony środowiska przed hałasem

Realizowane działania na rzecz poprawy klimatu akustycznego w mieście należy ocenić generalnie pozytywnie. W wielu przypadkach nie było możliwe określenie kosztów działań i uzyskanych rezultatów, stąd dokładna ocena skuteczności działań jest utrudniona i nie są w pełni znane konkretne efekty redukcji hałasu jak również sposób weryfikacji skuteczności działania, co wynika również z charakteru podejmowanych działań naprawczych.

6. Polityka społeczna

W Kielcach cele pomocy społecznej realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), który wypełnia zadania własne gminy, powiatu oraz zadania zlecone gminie i powiatowi z zakresu administracji rządowej. Podstawowymi aktami prawnymi regulującymi działania MOPR są m.in.:

- ustawa o pomocy społecznej,
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Przygotowując Raport o stanie gminy w zakresie pomocy społecznej oparto się na dokumentach bazowych, którymi są:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kielce na lata 2014-2020,
2. Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017,
3. Sprawozdania z działalności Ośrodka z lat 2015, 2016, 2017,
4. Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019,

Ocena realizacji działań zawartych w dokumentach wymienionych w pkt. 1 i 4 przedstawiona została w kontekście lat 2015-2017. W trakcie opracowania Raportu pełna sprawozdawczość za 2018 rok nie była dostępna.

6.1 Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kielce na lata 2014-2020

Dokumentem kierującym działania, mające na celu skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych na terenie miasta jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kielce na lata 2014 – 2020, zwana dalej Strategią. Głównym celem Strategii było dokonanie diagnozy sytuacji społecznej, a następnie opracowanie założeń, priorytetów i celów lokalnej polityki społecznej, które służą przygotowaniu programów pomocowych wspierających integrację osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka z resztą społeczeństwa.

Wskazując główne kierunki polityki społecznej w Kielcach, wokół których powinny skupiać się działania instytucji publicznych, prywatnych i organizacji pozarządowych określono misję gminy: Kielce miastem wyrównywania szans społecznych i tworzenia warunków sprzyjających przeciwdziałaniu marginalizacji osób znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży oraz seniorów.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych wyznaczono 6 głównych kierunków zmian społecznych w postaci przedstawionych poniżej celów:

6.1.1 Cel strategiczny: Wzmacnianie instytucji rodziny

Realizacja celu jakim jest wzmocnienie instytucji rodziny możliwa jest dzięki funkcjonującemu w Kielcach zintegrowanemu systemowi pomocy rodzinom. Powyższe działania realizowane są przez wyspecjalizowane komórki organizacyjne Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie:

Zespół Profilaktyki Rodzinnej (ZPR), ul. Wiśniowa 3

ZPR został powołany do koordynowania pracy socjalnej na rzecz rodzin z dziećmi z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. W ramach swojej działalności realizuje 3 główne cele: wspierający – poprzez pomoc rodzinom w pokonywaniu trudności życiowych, w tym również problemów wychowawczych z dziećmi; profilaktyczny – polegający na zapobieganiu i przeciwdziałaniu marginalizacji dzieci i młodzieży oraz wspieraniu funkcji wychowawczej rodziny dziecka; interwencyjny – obejmujący działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa dziecku poprzez zorganizowanie czasowej pieczy zastępczej.

Tabela nr 1. Liczba rodzin objętych wsparciem ZPR i asystentów rodziny

	2015	2016	2017
Liczba rodzin objętych wsparciem ZPR w stosunku do liczby rodzin z dziećmi objętych systemem pomocy społecznej	212 / 2 249	209 / 1 917	248 / 1 589
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	101	138	143

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Od 2015 roku liczba rodzin będących w systemie pomocy społecznej maleje z 2 249 do 1 589 w 2017 roku. Jednocześnie liczba rodzin objętych wsparciem ZPR rośnie z 212 w 2015 roku do 248 w 2017 roku. Przybywa zatem rodzin, u których rozpoznano problemy natury opiekuńczo-wychowawczej wymagające pogłębionej i intensywnej pracy socjalnej oraz udziału asystentów rodziny w przewyżnianiu ww. trudności.

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (SOW), ul. Wesola 51

SOW udziela pomocy w formie indywidualnej i grupowej w sytuacjach przemocy w rodzinie (osobom doznającym i stosującym przemoc oraz świadkom), kryzysów osobistych, rodzinnych, małżeńskich oraz kłopotów wychowawczych z dziećmi.

Tabela nr 2. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

	2015	2016	2017
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie	1 887	1 716	1 570

Źródło: Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z lat 2015, 2016, 2017

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2015 roku wyniosła 1 887. W 2017 roku liczba ta wyniosła 1 570, czyli w stosunku do 2015 roku spadła o 317 osób.

W skład struktury SOW wchodzi: **Dział Pracy Socjalnej i Poradnictwa Rodzinnego, Punkt Interwencyjno – Konsultacyjny dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie**, w ramach którego funkcjonuje całonocowy hostel przeznaczony dla 10 osób oraz **Ośrodek Korekcyjno – Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie (OKE).**

Tabela nr 3. Liczba osób korzystających z pomocy OKE

	2015	2016	2017
Liczba osób korzystających z pomocy OKE	119	130	111

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Mieszkania chronione – interwencyjne, ul. Jagiellońska 76A i ul. Grunwaldzka 43A

Celem mieszkań chronionych – interwencyjnych jest zapewnienie schronienia osobom i rodzinom, które z powodu nagłego zdarzenia losowego znalazły się w sytuacji uniemożliwiającej im pobyt w dotychczasowym miejscu zamieszkania. Pobyt w mieszkaniu ma charakter przejściowy i krótkotrwały tzn: do czasu uzyskania mieszkania zastępczego, odbudowy dotychczasowego lub umieszczenia w innej placówce pomocy społecznej.

Tabela nr 4. Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych – interwencyjnych

	2015	2016	2017
Łączna liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych - interwencyjnych	11	8	13

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Miejskie Telefony Zaufania

- 195 13 – telefon anonimowy, bezpłatny, czynny przez całą dobę, działa w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 195 25 – telefon czynny całodobowo, przeznaczony dla osób w kryzysie emocjonalnym,
- **41 368 18 74** – telefon zaufania w sprawach rodzinnych **czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00-18.00.**

Od 2017 roku funkcjonuje dodatkowy numer telefonu: 41 366 10 52, czynny całodobowo, również w soboty, niedziele i święta.

Placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego są jednym z ważniejszych elementów kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie, przeżywającej problemy opiekuńczo – wychowawcze. Głównym celem realizowanym w placówkach jest wspomaganie wychowawczej roli rodziny w integralnym rozwoju dziecka, przeciwdziałanie demoralizacji dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych patologią społeczną. Stale rozwijająca się infrastruktura placówek oraz poszerzająca się oferta świadczonej pomocy, umożliwia dostęp do ich usług większej liczbie dzieci i młodzieży potrzebujących wsparcia.

Tabela nr 5. Placówki wsparcia dziennego (publiczne i niepubliczne)

	2015	2016	2017
Liczba placówek	29	27	29
Liczba miejsc w placówkach (łącznie)	1 195	1 180	1 220

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Oferta placówek specjalistycznych koncentruje się głównie na następujących formach wsparcia: pomocy psychologicznej, pedagogicznej, logopedycznej, terapii integracji sensorycznej, zajęciach z zakresu rehabilitacji. Pakiet usług jest stale modyfikowany adekwatnie do rozpoznawanych potrzeb.

Placówki wsparcia dziennego publiczne:

1. Sieć Świetlic Środowiskowych i Ośrodków Wsparcia dla Rodzin „4 Kąty” działająca w MOPR:
 - Filia nr 1 – ul. Paderewskiego 20,

- Filia nr 2 – ul. 1 – go Maja 195,
 - Filia nr 3 – ul. Konopnickiej 5,
 - Filia nr 4 – ul. Ściegiennego 270 D,
 - Filia nr 5 – ul. Konopnickiej 5.
2. Ognisko Wychowawcze przy Zespole Placówek *Kamyk*, ul. Marszałkowska 12.
 3. Placówka wsparcia dziennego przy Zespole Placówek *Dobra Chata*, ul. Sandomierska 126.
 4. Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego przy Placówce Opieki Doraźnej *Azyl*, ul. Kołłątaja 4.

Placówki wsparcia dziennego niepubliczne:

1. Ognisko Wychowawcze prowadzone przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a' Paulo, Dom Zakonny w Kielcach, ul. Kościuszki 36.
2. Dzienny Ośrodek Socjoterapii prowadzony przez Stowarzyszenie Pomocni w Drodze „Rafael”:
 - Oddział I – ul. Cedro Mazur 19,
 - Oddział II – ul. Skibińskiego 8,
 - Oddział III – ul. Wikaryjska 2.
3. Kluby prowadzone przez Stowarzyszenie *Nadzieja Rodzinie*:

Młoda Strefa dla dzieci:

- ul. Oboźna 5,
- os. Na Stoku 98.

Wolna Strefa dla młodzieży:

- ul. Naruszewicza 16,
 - ul. Karczówkowska 36,
 - ul. Nowaka-Jeziorańskiego 75,
 - ul. Żeromskiego 44.
4. Świetlica Środowiskowa *Beczka* prowadzona przez Stowarzyszenie Chrześcijańskie *Miejsce dla Ciebie*, ul. Czachowskiego 40.
 5. Świetlica Żeglarska prowadzona przez Uczniowski Klub Sportowy *Zalew Kielce*, ul. Zagnańska 82.
 6. Oratorium Świętokrzyskie Świętego Jana Bosko:
 - ul. 1-go Maja 57,
 - ul. Górnicza 64.
 7. Świetlice Środowiskowe Caritas Diecezji Kieleckiej:
 - świetlica *Pod Aniołem* przy ul. Mieszka I 48,
 - świetlica *U Józefa* przy ul. Turystycznej 3.
 8. Świetlica Środowiskowa *Brachu* prowadzona przez Fundację *Możesz więcej* przy ul. Szymanowskiego 3/58.
 9. *Siemacha Spot* prowadzona przez Stowarzyszenie *Siemacha* przy ul. Radiowej 12.
 10. Świetlica socjoterapeutyczna *Alternatywa* prowadzona przez Fundację *Fabryka Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych*, przy ul. Nowy Świat 18.
 11. Świetlica środowiskowa prowadzona przez Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców przy ul. Chęcińskiej 3.
 12. Placówka wsparcia dziennego działająca przy Świętokrzyskim Klubie Abstynentów *Raj*, ul. Jagiellońska 42a.

Ośrodek Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ), ul. Wesola 47/49

W przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców naturalnych sprawowana jest piecza zastępcza w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Tabela nr 6. Formy rodzinnej pieczy zastępczej

	Liczba rodzin			Liczba umieszczonych dzieci		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Rodziny zastępcze ogółem	183 ¹	165 ²	168	260	236	246
spokrewnione	121	113	117	147	139	143
niezawodowe	45	40	39	51	44	41
Zawodowe, w tym:	12	9	7	41	32	28
- pogotowia rodzinne	5	3	3	23	14	19
- specjalistyczne	3	2	2	6	6	6
Rodzinne domy dziecka	4	4	5	21	21	34

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Od 2015 roku systematycznie spada liczba zastępczych rodzin zawodowych oraz liczba umieszczanych w nich dzieci. Warto zauważyć, że wśród istniejących rodzin w 2016 i 2017 roku funkcjonowały tylko dwie rodziny specjalistyczne.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest udoskonalana dzięki osiągnięciu standardów wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2017 roku podjęto działania zmierzające do utworzenia dwóch placówek opiekuńczo – wychowawczych typu socjalizacyjnego do 14 miejsc. Zgodnie z planem powstały one w 2018 roku.

Formami pieczy instytucjonalnej są placówki opiekuńczo – wychowawcze typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistycznego – terapeutycznego oraz rodzinnego.

W 2017 roku funkcjonowały następujące placówki opiekuńczo – wychowawcze świadczące opiekę całodobową:

1. Zespół Placówek im. A. Kamińskiego *Kamyk* ul. Toporowskiego 12,
2. Zespół Placówek *Dobra Chata* ul. Sandomierska 126,
3. Placówka Opieki Doraźnej *Azyl*, ul. Kołtąja 4,
4. Dom Rodzinny nr 1 ul. Pomorska 119 A,
5. Dom Rodzinny nr 2 ul. Górników Staszicowskich 93,
6. Niepubliczna Placówka Rodzinna Nr 1 ul. Zgórska 61A,
7. Niepubliczna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu Rodzinnego Nr 2, Mokry Bór 14A gmina Mniów.

Tabela nr 7. Liczba osób przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej

	2015	2016	2017
Liczba małoletnich skierowanych do instytucjonalnej pieczy zastępczej w danym roku	43	27	19
Liczba przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym:	89	81	74
- z miasta Kielce	64	56	48
- z innych powiatów	25	25	26

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

¹ Jedna rodzina pełni podwójną funkcję.

² Jedna rodzina pełni podwójną funkcję.

Mieszkania chronione i treningowe dla usamodzielnianych wychowanków instytucjonalnej i rodzinnej pieczy zastępczej oraz lokale aktywizujące dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, w tym usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej

W celu przygotowania usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej do samodzielnego życia oraz przeciwdziałania ich bezdomności, gmina zapewnia odpowiednie warunki mieszkaniowe w postaci mieszkań chronionych, treningowych i lokali aktywizujących. Pobyt w mieszkaniu chronionym ma na celu przygotowanie wychowanków do prowadzenia samodzielnego życia oraz ich integrację ze środowiskiem. W Kielcach w latach 2015 – 2017 funkcjonowały trzy tego typu mieszkania: dwa przy Placówce Opiekuńczo–Wychowawczej *Kamyk*, ul. Marszałkowska 12 oraz jedno przy Zespole Placówek *Dobra Chata*, ul. Sandomierska 126. W 2016 roku system pomocy społecznej wzbogacony został o mieszkanie treningowe zlokalizowane przy ul. Sienkiewicza 23/24, przeznaczone dla osób przygotowujących się do opuszczenia pieczy zastępczej. Pobyt w mieszkaniu treningowym weryfikuje umiejętności i nawyki wypracowane w pieczy zastępczej, pozwala na samodzielne prowadzenie gospodarstwa domowego i zarządzanie posiadanymi środkami finansowymi. Sprawdza gotowość wychowanków do niezależnego życia. Nowatorską formą wsparcia skierowaną do wychowanków z orzeczonym stopniem niepełnosprawności jest możliwość pobytu w lokalach aktywizujących i nabywanie umiejętności samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu przy wsparciu zatrudnionej kadry. Lokale aktywizujące znajdują się przy ul. Nowowiejskiej 14.

Tabela nr 8. Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych, lokalach aktywizujących i mieszkaniu treningowym

	2015	2016	2017
Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych	7	8	10
Liczba osób przebywających w lokalach aktywizujących	4	5	5
Liczba osób przebywających w mieszkaniu treningowym	X	9	9

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych kształtowała się w 2016 i 2017 roku na podobnym poziomie i wyniosła odpowiednio 8 i 10. Z lokali aktywizujących w 2016 i 2017 roku skorzystało po 5 osób. W 2016 i 2017 roku w mieszkaniu treningowym treningi samodzielności ukończyło po 9 osób.

Program wolontaryjny jako wsparcie rodzin z dziećmi

MOPR jest realizatorem *Programu wolontaryjnego*, w ramach którego wolontariusze wspierają osoby potrzebujące pomocy w działaniach bezterminowych (wolontariat stały) oraz angażują się w przedsięwzięcia podejmowane przez miasto Kielce (wolontariat akcyjny).

Tabela nr 9. Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia wolontariuszy MOPR

	2015	2016	2017
Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy wolontariuszy	69	48	59

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Biorąc pod uwagę sytuację i potrzeby rodzin korzystających z pomocy społecznej opracowano Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019, który na bieżąco jest upowszechniany i monitorowany.

6.1.2 Tworzenie warunków sprzyjających poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych

Funkcjonujący w mieście model oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych oferuje integrację społeczną i aktywizację zawodową. Jego elementy tworzą zintegrowany system lokalnego wsparcia, w którym osoba niepełnosprawna prowadzona jest w sposób indywidualny, dostosowany do jej potrzeb i możliwości psychofizycznych.

Tabela nr 10. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPR w stosunku do liczby rodzin z problemem niepełnosprawności

	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPR	8 796	8 253	7 525
Liczba rodzin, u których dominuje problem niepełnosprawności	3 441	3 494	3 415

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Jedną z przyczyn korzystania z systemu pomocy społecznej jest problem niepełnosprawności występujący u co najmniej jednego członka rodziny. Liczba środowisk korzystająca z pomocy MOPR, u których dominuje problem niepełnosprawności w 2015 roku wynosiła 3 441 rodzin, w 2017 roku – 3 415. Należy zauważyć, że liczba rodzin z dominującym problemem niepełnosprawności utrzymuje się na podobnym poziomie przy zmniejszającej się liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Tabela nr 11. Liczba osób, które skorzystały ze świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej

	2015	2016	2017
Zadania z zakresu rehabilitacji społecznej			
Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	369	449	453
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się	63	88	62
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki	1 690	2 542	1 971
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	891	560	680
Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej			
Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	16	14	10
Przyznawanie jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	12	8	9
Finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	9	12	3

Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu / staże, przygotowanie zawodowe, prace interwencyjne	23	27	20
--	----	----	----

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

W ramach rehabilitacji społecznej najwięcej osób skorzystało z dofinansowania na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze – w 2017 roku było to 680 osób, czyli o 24% mniej niż w 2015 roku. Z dofinansowania z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki korzystają organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Z takiej formy pomocy w 2015 roku skorzystało 1 690 osób, a w 2017 roku 1 971 osób. W ramach rehabilitacji zawodowej najczęściej korzystano ze środków przeznaczonych na staże, przygotowanie zawodowe czy prace interwencyjne. W 2015 roku z tej formy pomocy skorzystały 23 osoby, w 2017 roku – 20.

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Zespół), ul. Zamenhofska 4

Tabela nr 12. Dane Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności za lata 2015–2017

	2015	2016	2017
Liczba wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności	7 089	5 864	6 010
Liczba wniosków o ustalenie niepełnosprawności	928	935	872
Liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	7 437	5 994	6 127
Liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności	949	955	898
Liczba wydanych Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej	4 561	3 585	3 372
Liczba wydanych Legitymacji Osoby Niepełnosprawnej, która nie ukończyła 16. roku życia	brak danych	440	361
Liczba przyjętych wniosków o wydanie karty parkingowej	2 764	1 304	1 360
Liczba wydanych kart parkingowych	2 749	1 287	1 333

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Jak wynika z powyższych danych w 2017 roku Zespół przyjął 6 010 wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności oraz 872 wnioski o ustalenie niepełnosprawności, czyli mniej niż w 2015 roku odpowiednio o: 1 079 i 56. W 2017 roku Zespół wydał łącznie 7 025 orzeczeń dla osób dorosłych oraz osób do 16. roku życia, czyli o 1 361 mniej niż w 2015 roku.

Środowiskowe domy samopomocy (ŚDS)

W Kielcach infrastruktura środowiskowych domów samopomocy składa się z trzech typów domów:

- typ A dla osób chorych psychicznie,
- typ B dla osób z niepełnosprawnością intelektualną,
- typ C dla osób wykazujących inne zaburzenia czynności psychicznych.

Oferowane usługi nastawione są na pomoc w wykonywaniu codziennych czynności życiowych uczestników, poprawę ich funkcjonowania, integrację ze środowiskiem lokalnym, zgodnie z przygotowanymi indywidualnymi planami postępowania terapeutyczno – rehabilitacyjnego.

W 2017 roku w Kielcach funkcjonowało 5 ŚDS:

- Środowiskowy Dom Samopomocy Typu A, ul. Miodowa 7.
- Środowiskowy Dom Samopomocy Typu B, ul. Okrzei 8.

- Środowiskowy Dom Samopomocy Typu B, ul. Kołłątaja 4.
- Środowiskowy Dom Samopomocy typu B, ul. Orzeszkowej 53.
- Środowiskowy Dom Samopomocy typu C, ul. Krzemionkowa 1.

Tabela nr 13. Liczba osób korzystających ze wsparcia w środowiskowych domach samopomocy

	2015	2016	2017
Łączna liczba osób korzystających ze wsparcia w ŚDS	183	165	165

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Ośrodek Wsparcia Dziennego dla Osób Chorych na Alzheimer, al. Legionów 5

Dysponuje 20 miejscami dla osób starszych, z zaburzeniami pamięci, zespołami otępiennymi, chorobą Alzheimer. Podstawowym celem działalności Ośrodka jest zapewnienie dziennej opieki osobom cierpiącym na chorobę Alzheimer, wpieranie ich rodzin i opiekunów.

Tabela nr 14. Liczba osób korzystających ze wsparcia w Ośrodku Wsparcia Dziennego dla Osób Chorych na Alzheimer

	2015	2016	2017
Liczba osób korzystających ze wsparcia w Ośrodku Wsparcia Dziennego dla Osób Chorych na Alzheimer	29	30	30

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy (ZPO), ul. Sobieskiego 30

W 2017 roku część Domu Pomocy Społecznej przy ulicy Sobieskiego 30 została przekształcona w Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy. Oferta Zakładu w postaci całodobowej opieki pielęgniarzkiej oraz zabiegów rehabilitacyjnych skierowana jest do osób przewlekle chorych, niepełnosprawnych i cierpiących na choroby wieku starczego. Rolą placówki jest także pomoc osobom, które zakończyły leczenie szpitalne, ale z powodu np.: braku rodziny czy odpowiednich warunków domowych, potrzebują pomocy z zakresu pielęgnacji i rehabilitacji. Celem podejmowanych działań jest zapewnienie leczenia farmakologicznego i dietetycznego, przygotowanie pacjenta do samoopieki oraz rodziny do sprawowania opieki nad pacjentem. W 2017 roku ZPO dysponował 15 miejscami, całodobową opieką objął 18 osób.

Zespół ds. Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi (Zespół), ul. Bukowa 18

Zespół odpowiada za realizację specjalistycznych usług na rzecz osób i ich rodzin wymagających wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego. Pracownicy zespołu podejmują działania mające na celu usprawnienie w funkcjonowaniu społecznym klientów.

Tabela nr 15. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w Zespole ds. Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi

	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia w Zespole w miejscu zamieszkania	190	239	230

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

W latach 2016 i 2017 widoczny jest wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia Zespołu w środowisku zamieszkania w stosunku do 2015 roku.

Mieszkania chronione dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Celem funkcjonowania ww. lokali jest zapewnienie chronionych warunków mieszkaniowych osobom pozbawionym wsparcia ze strony rodziny oraz przygotowanie ich do samodzielnego życia poprzez prowadzenie treningów umiejętności życiowych. W ramach pobytu w mieszkaniach chronionych można skorzystać ze wsparcia: psychologa, pielęgniarki psychiatrycznej, psychiatry.

Tabela nr 16. Liczba osób z niepełnosprawnością przebywających w mieszkaniach chronionych

	2015	2016	2017
Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych	14	18	15

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ), ul. Warszawska 96 i ul. Słoneczna 3

WTZ jest placówką, która umożliwia osobom niepełnosprawnym pozyskanie lub przywrócenie umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Cyklicznie prowadzi się tam ocenę postępów terapii zawodowej osób niepełnosprawnych i wspomaga ich w usamodzielnieniu poprzez wyszukiwanie ofert pracy.

Tabela nr 17. Liczba osób korzystających ze wsparcia Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ)

	2015	2016	2017
Łączna liczba osób korzystających ze wsparcia WTZ	61	61	61

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Kielcach, ul. Chęcińska 23

Ośrodek Wczesnej Interwencji, oś. Na Stoku 42a

Jest to niepubliczny zakład opieki zdrowotnej świadczący pomoc dzieciom wymagającym wsparcia terapeutycznego i rehabilitacyjnego. Ośrodek oferuje kompleksowe świadczenia zdrowotne dla dzieci w wieku 0–7 lat, u których stwierdzono: nieprawidłowości rozwojowe lub zagrożenie wystąpieniem takich nieprawidłowości, zaburzenia rozwoju psychoruchowego i upośledzenie umysłowe. Ponadto Ośrodek świadczy wsparcie i prowadzi działania edukacyjne na rzecz członków rodziny.

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy, ul. Chęcińska 23

Jest to niepubliczna placówka oświatowa, która umożliwia realizację obowiązku szkolnego dla 40 osób i obowiązku nauki dla 44 osób. Dodatkowo świadczy wsparcie w zakresie rehabilitacji, terapii, rewalidacji, opieki pielęgniarskiej, wyżywienia i transportu wychowanków. Pomocą w ośrodku objęte są dzieci i młodzieży w wieku 3–25 lat, z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz dysfunkcją narządu ruchu lub z niepełnosprawnością sprzężoną.

Ośrodek Rehabilitacji Diennej Dzieci i Młodzieży, ul. Chęcińska 23

Oferta Ośrodka jest skierowana do dzieci w wieku powyżej 7 roku życia. Celem działalności Ośrodka jest zmniejszenie wykluczenia społecznego dzieci niepełnosprawnych poprzez wspieranie ich rozwoju

społecznego, emocjonalnego i poznawczego. W Ośrodku prowadzone są następujące formy terapii: rehabilitacja ruchowa, terapia logopedyczna, terapia psychologiczna, terapia pedagogiczna i hipoterapia.

Klub Terapeutyczno–Integracyjny, ul. Chęcińska 23

Klub prowadzi grupową terapię plastyczno-techniczną, muzyczno-ruchową, rekreacji ruchowej, aktywizacji zawodowej, zabawy animacyjne oraz indywidualną terapię logopedyczną, psychologiczną, rehabilitację i rewalidację.

Mieszkanie treningowe, ul. Sandomierska 126

Mieszkanie zapewnia całodobowe miejsce okresowego pobytu dla osób niepełnosprawnych intelektualnie powyżej 18 roku życia. Celem mieszkania jest prowadzenie przy wsparciu asystentów treningów osób z niepełnosprawnością intelektualną z zakresu potrzeb życia codziennego (kulinarne, gospodarcze, poprawiające umiejętność samoobsługi, ekonomiczne, sprawności fizycznej, poprawiające umiejętność samodzielnego organizowania czasu wolnego).

Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział Kielce, ul. Mieszka I 79

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Terapeutyczno-Wychowawczy, ul. Krakowska 360

Działalność Ośrodka ukierunkowana jest na pomoc dzieciom i młodzieży z autyzmem dziecięcym oraz innymi całościowymi i sprzężonymi zaburzeniami rozwoju, mającej specjalne potrzeby edukacyjne. Uczniowie w Ośrodku realizują roczne przygotowanie przedszkolne i obowiązek szkolny. Ośrodek zapewnia pracę edukacyjno – terapeutyczną, dostosowaną do możliwości dzieci w oparciu o relację 1 nauczyciel – 1 uczeń. Podczas treningu umiejętności społecznych: 1 nauczyciel – 2 uczniów. Ponadto placówka oferuje kompleksową pomoc psychologiczno – pedagogiczną dla rodzin.

Niepubliczne Przedszkole Specjalne dla Dzieci z Autyzmem *Słowicza Ferajna*, ul. Krakowska 360,

Podopieczni Przedszkola objęci są indywidualnym programem edukacyjno – terapeutycznym. Terapia i edukacja dzieci z autyzmem oparte są na zasadach Stosowanej Analizy Zachowania. Placówka realizuje zajęcia logopedyczne, terapię integracji sensorycznej i inne formy wspomagania rozwoju.

Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z Autyzmem, ul. Mieszka I 79

Środowiskowy Dom Samopomocy realizuje terapię indywidualną i grupową rozwijającą różne sfery funkcjonowania podopiecznych poprzez stosowanie oddziaływań takich jak: muzykoterapia, rehabilitacja, zajęcia kulinarne i komputerowe. Dom przeznaczony jest dla młodzieży powyżej 16 roku życia.

NZOZ Poradnia dla Osób z Autyzmem, ul. Mieszka I 79

NZOZ prowadzi kompleksową diagnostykę w kierunku autyzmu, zaburzeń pokrewnych oraz terapię. Poradnia realizuje wsparcie dla dzieci począwszy od 2,5 roku życia oraz dla dorosłych po 18 roku życia i zapewnia różne formy zajęć prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę.

Świętokrzyski Zespół Regionalny Koalicji na rzecz Zdrowia Psychicznego, ul. Miodowa 7
Kielecki Dom pod Fontanną (KDpF), ul. Nowaka – Jeziorańskiego 75

Ośrodek wsparcia dziennego dla 90 osób z chorobami psychicznymi, których aktywizacja odbywa się w ramach programów: rehabilitacji i integracji społecznej, edukacji oraz aktywizacji zawodowej. KDpF umożliwia podjęcie pracy poprzez zatrudnienie przejściowe, wspierane i niezależne.

W związku z realizacją Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 w Kielcach funkcjonują trzy zespoły leczenia środowiskowego (ul. Mieszka I 48, ul. Wiosenna 1a, ul. Kusocińskiego 59), których celem jest zapewnienie pacjentom świadczeń zdrowotnych w środowisku społecznym. Ponadto rozwijany jest system pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin w postaci poradnictwa, grup wsparcia i grup samopomocy. MOPR zapewnia również usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. Na terenie miasta działa dobrze rozwinięta sieć środowiskowych domów samopomocy, dostępnych dla osób z różnym typem niepełnosprawności. Działania pomocowe ukierunkowane są również na wsparcie osób dorosłych i niepełnosprawnej młodzieży. W funkcjonujących lokalach aktywizujących prowadzone są treningi, których celem jest przygotowanie młodych ludzi do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. W skali ogólnopolskiej jest to innowacyjne podejście do pracy z niepełnosprawną usamodzielnianą młodzieżą.

6.1.3 Tworzenie warunków sprzyjających aktywności zawodowej i podejmowaniu zatrudnienia

Wśród osób korzystających ze wsparcia MOPR od wielu lat dużą grupę odbiorców stanowią osoby z dominującym problemem bezrobocia. Z grupą tą pracują pracownicy socjalni z rejonów opiekuńczych, Działu ds. Bezdomności i Działu ds. Doradztwa Metodycznego i Sprawozdawczości

Tabela nr 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPR w stosunku do liczby rodzin z problemem bezrobocia

	2015	2016	2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPR	8 796	8 253	7 525
Liczba rodzin u których dominuje problem bezrobocia	3 575	3 042	2 484

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Jedną z form przygotowania do aktywizacji zawodowej klientów Ośrodka, którzy pozostają bez zatrudnienia są prace społecznie użyteczne (PSU). PSU to wsparcie dedykowane osobom bezrobotnym bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej. Prace organizowane są na terenie gminy, głównie w placówkach oświatowych, domach pomocy społecznej, komórkach organizacyjnych urzędu miasta i pomocy społecznej, miejskich jednostkach kultury i sportu, miejskiej kuchni cateringowej. PSU umożliwia osobom bezrobotnym podjęcie pracy po długim czasie braku aktywności, uczy współdziałania z przełożonym i współpracownikami.

Tabela nr 19. Liczba osób, które podjęły prace społecznie użyteczne

	2015	2016	2017
Liczba osób, które podjęły prace społecznie użyteczne	170	149	111

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Klub Integracji Społecznej (KIS), ul. Chęcińska 1

KIS zajmuje się przygotowaniem do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych poprzez reintegrację społeczną i zawodową. Udziela wsparcia w postaci doradztwa zawodowego i psychologicznego, zapewnia dostęp do stanowisk komputerowych i Internetu.

Tabela nr 20. Liczba osób korzystających ze wsparcia KIS

	2015	2016	2017
Liczba osób korzystających ze wsparcia KIS	541	248	531

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Caritas Diecezji Kieleckiej, ul. Jana Pawła II 3

Centrum Integracji Społecznej (CIS), ul. Wesola 54

Głównym celem CIS jest reintegracja zawodowa i społeczna uczestników poprzez kształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, nabywanie umiejętności zawodowych oraz przyuczanie do zawodu, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych, naukę planowania życia i zaspokajania potrzeb. W CIS funkcjonuje 6 warsztatów: krawiecki, remontowo – budowlany, cateringowo – porządkowy, stolarski, małej poligrafii oraz opieki domowej. Udzielane jest wsparcie psychologiczne, terapeutyczne i porady prawne.

Klub Integracji Społecznej, ul. Wesola 54

Udziela pomocy osobom długotrwale bezrobotnym w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym i w powrocie do aktywności zawodowej.

Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ), ul. Wesola 52a

ZAZ zatrudnia osoby niepełnosprawne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz grupy osób posiadające orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (chorzy psychicznie i upośledzeni umysłowo). Zakład prowadzi warsztat introligatorski, pracownię opakowań i galanterii papierowej oraz pielęgnacji zieleni i utrzymania porządku.

Świętokrzyski Klub Abstynenta *Raj*, ul. Jagiellońska 42A

Klub Integracji Społecznej, ul. Jagiellońska 42A

Klub podejmuje działania mające na celu pomoc osobom niepełnosprawnym, bezrobotnym oraz uzależnionym od alkoholu po przebytej terapii odwykowej, pozostającym w trudnej sytuacji materialnej i zawodowej.

Stowarzyszenie *Nadzieja Rodzinie*, ul. Karczówkowska 36

Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ), ul. Olszewskiego 21

Zakład Aktywności Zawodowej prowadzi działalność gastronomiczną. Umożliwia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym podniesienie kwalifikacji zawodowych, rozwój kontaktów interpersonalnych i kariery zawodowej.

Ochotnicze Hufce Pracy Świętokrzyska Wojewódzka Komenda (OHP), ul. Sienkiewicza 36

OHP realizują zadania państwa w obszarze polityki społecznej w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji młodzieży, a także zadania w zakresie jej kształcenia i wychowania. Oferta skierowana jest do osób w wieku 15 – 18 lat, które chcą kontynuować naukę szkolną łącząc ją z pracą zarobkową. OHP zapewnia działania z obszaru: poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, nauki aktywnego poszukiwania pracy oraz ofertę atrakcyjnych szkoleń zawodowych.

W latach 2015–2017 roku w ramach porozumienia Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie z Miejskim Urzędem Pracy realizowany był Program Aktywizacja i Integracja Do Programu skierowane zostały osoby bezrobotne z ustalonym III profilem pomocy. Natomiast bezrobotni z II profilem pomocy skorzystali z prac społecznie użytecznych. W latach 2016–2017 MOPR realizował *Procedurę postępowania pracownika socjalnego świadczącego pomoc w formie pracy socjalnej na rzecz osób pozostających bez pracy*. Jej celem było wypracowanie skutecznych działań pozwalających na przygotowanie do aktywizacji zawodowej osób korzystających z pomocy społecznej i mających trudności w powrocie na rynek pracy.

6.1.4 Tworzenie dla seniorów przyjaznych warunków życia

Za seniorów uważane są osoby, które ukończyły 60. rok życia. Liczba mieszkańców Kielc na koniec 2017 roku wyniosła 196 804 osoby, czyli o 900 mniej niż w 2016 roku³. Wzrosła liczba osób starszych w społeczeństwie. Seniorzy w 2017 roku stanowili 41,5% mieszkańców, w porównaniu do roku poprzedniego procent ten wzrósł o 9⁴.

Podsumowując, w Kielcach z roku na rok przybywa osób starszych. Tym samym pomoc społeczna musi reagować na rosnące problemy tej grupy i tworzyć adekwatną do jej potrzeb ofertę wsparcia.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, ul. Studzienna 2

Kluby Seniora

Kluby funkcjonują w różnych rejonach miasta i prowadzą zajęcia z zakresu: rękodzieła artystycznego, porad kosmetycznych, gimnastyki i rehabilitacji, muzykoterapii, nauki języków obcych oraz prowadzone są kąciki: komputerowy, brydżowy, szachowy, filmowy i kulinarny.

W latach 2015 - 2017 funkcjonowało 11 klubów seniora:

- Klub Seniora, ul. Naruszewicza 23,
- Klub Seniora, ul. Tujowa 2
- Klub Seniora, ul. św. Stanisława Kostki 4a,
- Klub Seniora, ul. Żeromskiego 44 (filia Klubu Seniora, ul. św. Stanisława Kostki 4a),
- Klub Seniora, ul. Jana Nowaka – Jeziorańskiego 75,
- Klub Seniora, ul. Miodowa 7 (filia Klubu Seniora, ul. Jana Nowaka – Jeziorańskiego 75),
- Klub Seniora, ul. Hoża 39,
- Klub Seniora, Al. Legionów 5
- Klub Seniora, ul. Urzędnicza 3 (filia Klubu Seniora, Al. Legionów 5),
- Klub Seniora, ul. Mała 17/4 (filia Klubu Seniora, Al. Legionów 5),
- Klub Seniora, ul. Konopnickiej 5

³ Na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS, data dostępu: 20.03.2019.

⁴ Tamże.

Tabela nr 21. Liczba osób korzystających dziennie z oferty klubów seniora

	2015	2016	2017
Liczba osób korzystających dziennie z oferty klubów seniora	500	500	350 ⁵

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Mieszkania chronione, ul. Kazimierza Wielkiego 35a, ul. Kazimierza Wielkiego 35b, ul. Leszczyńskiej 37

Mieszkania chronione umożliwiają seniorom samodzielne funkcjonowanie oraz integrację ze środowiskiem lokalnym. Ze względu na niskie koszty eksploatacyjne lokali należy uznać, że to rozwiązanie jest korzystniejsze niż utrzymanie mieszkańca w domu pomocy społecznej. W mieszkaniu chronionym mogą zamieszkać osoby, które ukończyły 60 rok życia i oczekują na przyznanie lokalu z zasobów gminy.

Lokale aktywizujące, ul. Jagiellońska 76

W 2014 roku powstały pierwsze lokale aktywizujące w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 76⁶. Przeznaczone są one dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu, lecz nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostki opieki całodobowej. We wszystkich lokalach zastosowano rozwiązania dostosowujące je do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Są to przede wszystkim uchwyty w łazienkach, osłony na grzejnikach, płytki antypoślizgowe z czytelnym wypukłym wzorem, baterie bezdotykowe, światło w strefie wejściowej i łazienkowej sprzężone z czujnikiem ruchu oraz dzwonki przyzywowe. Przy lokalach aktywizujących znajduje się sala terapii zajęciowej, gdzie terapeuci prowadzą zajęcia, których celem jak najdłuższe utrzymanie ogólnej sprawności bądź usamodzielnienie chorego

i przystosowanie go do życia w warunkach wynikających z niepełnosprawności. W budynku zastosowano szereg innowacyjnych rozwiązań ułatwiających mieszkańcom funkcjonowanie (szerokość korytarzy, ścieżki dotykowe, pochyły). W 2017 roku w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 76 funkcjonowało 47 lokali aktywizujących.

Tabela nr 22. Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych i lokalach aktywizujących

	2015	2016	2017
Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych	76	75	75
Liczba osób przebywających w lokalach aktywizujących	29	38	42

Źródło: Oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2015, 2016, 2017

Domy Pomocy Społecznej (DPS)

Na terenie Kielc w 2017 roku funkcjonowało 6 domów pomocy społecznej:

- DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych im. Jana Pawła II, ul. Jagiellońska 76,
- DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych im. prof. A. Kępińskiego, ul. Jagiellońska 76,

⁵ Od 2017 roku zmienił się sposób ewidencjonowania osób korzystających z oferty klubów seniora

⁶ Lokale aktywizujące powstały w ramach projektu Gminy Kielce pn. „Poprawa jakości usług opieki społecznej poprzez utworzenie lokali aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych personelu Domu Pomocy Społecznej im. Jana Pawła II Kielce” realizowanego przez MOPR w latach 2013 – 2015.

- DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych im. F. Malskiej, ul. Tarnowska 10,
- DPS dla osób przewlekle somatycznie chorych im. Sobieskich, ul. Króla Jana III Sobieskiego 30,
- DPS dla kobiet przewlekle psychicznie chorych im. Św. Brata Alberta, ul. Żeromskiego 4/6,
- DPS Polskiego Związku Niewidomych, ul. Żłota 7

Rodzinne domy pomocy (RDP):

- RDP, ul. Kruszelnickiego 76 B
- RDP, ul. Kruszelnickiego 76 D
- RDP, ul. Kruszelnickiego 76 C
- RDP, ul. Kolonia 11

Tabela nr 23. Liczba osób starszych korzystających z Domów Pomocy Społecznej i Rodzinnych Domów Pomocy

	2015	2016	2017
Liczba osób przebywających w DPS	578	574	551
Liczba osób przebywających w RDP	24	28	28

Źródło: Sprawozdania MRPiPS-05 za lata 2015, 2016, 2017 oraz dane własne (Dział ds. instytucjonalnej pomocy osobom starszym MOPR)

W analizowanych latach liczba mieszkańców DPS systematycznie maleje. Wpływ na tę sytuację ma stale zwiększająca się liczba mieszkań chronionych i lokali aktywizujących.

Zakład Opiekuńczo – Leczniczy dla Przewlekle Chorych Zgromadzenia Sług Jezusa, ul. Wesota 45

Jest to placówka niepubliczna, w której udzielane są całodobowe świadczenia zdrowotne dla kobiet. Obejmują one swoim zakresem leczenie, pielęgnację i rehabilitację kobiet przewlekle i obłożnie chorych, które przebyły ostrą fazę leczenia szpitalnego i mają ukończony proces diagnozy, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego i nie wymagają już hospitalizacji.

Efektem działań na rzecz seniorów jest przyjęty przez Radę Miasta Kielce w dniu 17.05.2018 roku Kielecki Program Senioralny na lata 2018-2022, którego celem jest tworzenie mechanizmów podnoszących jakość życia osób w okresie senioralnym oraz projektowanie nowych rozwiązań w zakresie poprawy funkcjonowania tej grupy. W Kielcach istnieje rozbudowana sieć klubów seniora stanowiących istotny element systemu wsparcia osób starszych. Zgodnie z przyjętą polityką w naszym mieście rezygnuje się z rozbudowy placówek opieki całodobowej dla seniorów na rzecz mieszkań chronionych i lokali aktywizujących. Są one korzystniejszą alternatywą, nie tylko w aspekcie finansowym ale również społecznym. W celu upowszechniania wiedzy o ofercie wsparcia dla osób starszych prowadzona jest strona internetowa www.seniorzy-kielce.pl

6.1.5 Rozwijanie zintegrowanego systemu rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym został opracowany *Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014–2020*. Proponowane w Programie działania mają służyć

zmniejszeniu rozmiaru tego zjawiska w kieleckich rodzinach oraz chronić osoby pokrzywdzone i zagrożone przemocą.

Tabela nr 24. Liczba osób doznających przemocy i zagrożonych przemocą w rodzinie i wdrożonej procedury „Niebieska Karta”

	2015	2016	2017
Liczba osób doznających i zagrożonych przemocą w rodzinie	1 887	1 716	1 570
Liczba rodzin, w których wdrożono procedurę interwencyjną „Niebieska Karta”	721	674	556

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Tabela nr 25. Liczba uczestników zajęciach edukacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (sprawcy przemocy)

	2015	2016	2017
Liczba osób uczestniczących w zajęciach edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie	739	732	838
Liczba osób, które przystąpiły do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych (sprawcy przemocy)	28	22	31

Źródło: Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z lat 2015, 2016, 2017

Istotnym elementem wsparcia w sytuacji przemocy rodzinnej jest zapewnienie tymczasowego schronienia kobietom z dziećmi. Na terenie miasta funkcję taką pełni **Punkt Interwencyjno-Edukacyjny dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie (PIK) wraz z Hostelem znajdujący się w strukturze MOPR. Do podstawowych zadań PIK należy:** interwencja kryzysowa, zapewnienie schronienia, dostępu do pomocy medycznej, poradnictwo rodzinne, psychologiczne, pedagogiczne i prawne. Ponadto placówką zapewniającą całodobową opiekę, pomoc socjalną i psychologiczną jest Dom dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Cięży przy ul. Słonecznej 9.

Osoby borykające się z problemem nadużywania alkoholu bądź będące uzależnionymi od alkoholu mogą skorzystać w MOPR ze wsparcia konsultantów ds. uzależnień. W sytuacji gdy zaistnieje potrzeba podjęcia terapii, konsultanci kierują klientów do specjalistycznych jednostek na terenie miasta świadczących taką pomoc.

6.1.6 Przeciwdziałanie bezdomności osób i rodzin

Liczba osób bezdomnych w Kielcach wzrosła z 640 w 2015 roku do 660 w 2017 roku. Wśród osób bezdomnych znaczną grupę stanowiły osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności. W 2015 roku było ich 28%, w 2016 roku – 29%, w 2017 roku – 25%.

Tabela nr 26. Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy społecznej w latach 2015-2017

Rok	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Liczba dzieci	Ogółem
2015	528	90	22	640
2016	567	66	9	642
2017	601	53	6	660

Źródło: Sprawozdania z działalności Ośrodka z lat 2015, 2016, 2017

Proces wychodzenia z bezdomności jest długotrwały. Wynika to ze złożoności problemów osoby bezdomnej oraz z konieczności zaangażowania specjalistów z różnych dziedzin np. pracownika socjalnego, doradcy zawodowego, streetworkera, terapeuty ds. uzależnień, psychologa.

Tabela nr 27. Liczba osób bezdomnych przebywających w schroniskach i mieszkaniach chronionych Ośrodka Interwencyjno – Terapeutycznego (OI-T)

	2015	2016	2017
Liczba osób bezdomnych przebywających w schroniskach	237	134	173
Liczba osób bezdomnych przebywających w mieszkaniach chronionych OI-T	13	8	16

Źródło: Sprawozdania z działalności MOPR z lat 2015, 2016, 2017

Działania podejmowane przez pracowników placówek miały na celu pomoc w uzyskaniu samodzielności życiowej podopiecznych. Pracownicy socjalni pomagali m.in.: w załatwieniu spraw osobistych, mieszkaniowych, związanych z zatrudnieniem, jak również pomagali w realizacji postanowień kontraktów socjalnych zawieranych z mieszkańcami schronisk. Zgodnie z danymi Działu ds. Bezdomności MOPR, liczba miejsc noclegowych w schroniskach zaspakaja istniejące potrzeby. Brakuje natomiast miejsc w noclegowni, szczególnie w okresie zimowym.

Placówki świadczące pomoc w formie schronienia

- Schroniska dla osób bezdomnych: przy ul. Urzędniczej 7B 9 (dla kobiet i dzieci), przy ul. Żeromskiego 36A i Siennej 5 (dla mężczyzn)
- Noclegownia przy ul. Żeromskiego 36A (dla mężczyzn)
- Ogrzewalnia przy ul. Ogrodowej 3 (dla kobiet i mężczyzn)
- Ogrzewalnia – Punkt Pomocy Doraźnej w Ośrodku Interwencyjno-Terapeutycznym przy ul. Żniwnej 4 (dla kobiet i mężczyzn)
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Ośrodku Interwencyjno-Terapeutycznym przy ul. Żniwnej 4 (dla kobiet i mężczyzn)
- Świetlica „Przystań” przy ul. Ogrodowej 3 (dla kobiet i mężczyzn)

W ramach funkcjonującego systemu wsparcia osoby bezdomne mogły również korzystać z łaźni i pralni oraz pomocy rzeczowej w postaci: odzieży, obuwia, kocy i śpiworów wydawanych w magazynie MOPR, PCK i Caritas.

Mieszkania chronione

- Mieszkania chronione w Ośrodku Interwencyjno-Terapeutycznym dla Osób Bezdomnych przy ul. Żniwnej 4
- Mieszkania chronione prowadzone przez Koło Kieleckie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta przy ul. Żeromskiego 36A.

Podstawą profesjonalnej pomocy osobom bezdomnym jest koordynacja działań i ścisła współpraca służb miejskich i organizacji pozarządowych. W ramach współpracy podejmowane są działania w zakresie wymiany informacji oraz interwencyjne. Na bazie współpracy między instytucjami świadczącymi pomoc osobom bezdomnym oraz potrzeby objęcia tej grupy kompleksową ofertą wsparcia rozpoczęto w 2018 roku realizację projektu „SAB–Skuteczna Aktywizacja Bezdomnych”. Jego celem jest aktywizacja społeczno-zawodowa zwiększająca szanse na zatrudnienie poprzez m.in. udzielanie specjalistycznego poradnictwa i edukacji według indywidualnych potrzeb, szkolenia zawodowe czy staże zawodowe. W ramach Porozumienia z Aresztem Śledczym w Kielcach osoby opuszczające jednostkę penitencjarną, które nie mają możliwości powrotu do swojego środowiska, mogą okresowo zamieszkać w mieszkaniach chronionych mieszczących się w Ośrodku Interwencyjno–Terapeutycznym dla Osób Bezdomnych. W okresie od 2 maja 2014 roku do 1 września 2017 roku realizowany był przez Miejski Zarząd Budynków w Kielcach i MOPR *Program i zasady udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją w Kielcach*. Celem Programu było utrzymanie rodzin i osób w środowisku zamieszkania oraz zapobieganie ich eksmisjom i bezdomności. Uczestnikami Programu były 452 osoby, a dzięki realizacji Programu 291 osób spłaciło zaległość czynszową i uniknęło eksmisji.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach ma niezwykle bogatą i rozbudowaną infrastrukturę pomocową, która zapewnia wsparcie wszystkim grupom osób korzystającym z systemu pomocy społecznej. Na tle kraju jest jednostką wyróżniającą się, o czym świadczą przyznawane wyróżnienia i nagrody m.in.: wyróżnienie przyznane w 2018 roku przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie rozwiązywania problemu bezdomności.

6.2 Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019 (Program), powstał w oparciu o przepisy art. 176 pkt 1 i art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Kielce nr XLIII/914/2017 w dniu 01.06.2017 roku i wpisuje się w działania określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kielce na lata 2014-2020.

Celem strategicznym Programu jest doskonalenie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej na terenie Kielc. Realizowany jest on poprzez wdrażanie działań skupionych w czterech opisanych poniżej obszarach tematycznych.

6.2.1 Cel główny: Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci

W ramach realizacji celu jakim jest wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci, główne działania skupiły się na

poprawie jakości życia rodzin z dziećmi poprzez m.in. wdrażanie i koordynowanie programów wspierania rodzin wielodzietnych, organizowanie grup wsparcia, prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych, rozwój poradnictwa specjalistycznego i asystentury rodzin, monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem. Podejmowano również działania dotyczące podnoszenia kwalifikacji kadry placówek wsparcia dziennego oraz wzmacniania współpracy pomiędzy tymi placówkami. Ponadto rozszerzono ofertę zajęć o charakterze specjalistycznym skierowaną do dzieci i młodzieży, rozwijano program wolontaryjny w rodzinach z dziećmi.

Analizując dane dotyczące udziału rodzin wielodzietnych w Programie Karta Dużej Rodziny oraz w Samorządowym Programie dla Rodzin Wielodzietnych, zaobserwowano wzrost w 2017 roku liczby ww. rodzin o 188 w stosunku do roku 2016. Na koniec 2017 roku było ich 1 655.

W 2017 roku wzrosła liczba grup wsparcia dla rodzin z dziećmi o 4 w porównaniu do 2016 roku, w których łącznie wzięło udział 47 osób. Tendencję wzrostową widać również w liczbie osób, które ukończyły Szkołę dla Rodziców i Wychowawców – 67 w 2017 roku, czyli o 28 absolwentów więcej niż w roku wcześniejszym.

Z systemowego wsparcia rodziny, *Programu Rodzina 500+*, którego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych, skorzystało w 2016 roku 11 162 rodziny, natomiast w 2017 roku – 11 643. W ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem*, która obowiązuje od 01.01.2017 roku, wypłacono 31 świadczeń.

Na uwagę zasługuje rozszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego dla rodzin z dziećmi oraz wzrastająca liczba osób z niej korzystających. Największe zapotrzebowanie dotyczyło konsultacji pedagogicznych (387 osób), psychologicznych (278) i logopedycznych (69). Wśród oferowanych przez MOPR konsultacji specjalistycznych można znaleźć poradnictwo prawne, doradztwo zawodowe, konsultacje z terapeutą ds. uzależnień, konsultacje w zakresie terapii SI i rehabilitacji. Łącznie w 2017 roku z różnych form wsparcia specjalistycznego skorzystało 1 168 osób.

MOPR prowadzi również intensywną pracę o charakterze interdyscyplinarnym z rodzinami naturalnymi. W ramach *Procedury postępowania pracownika socjalnego świadczącego pomoc w formie pracy socjalnej na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*, w 2017 roku z 1 589 rodzin będących w pomocy społecznej: 16% pozostawało pod opieką Zespołu Profilaktyki Rodzinnej, 10% monitorowanych było przez pracowników socjalnych specjalizujących się w pracy z rodzinami, a 9% wspieranych było przez asystentów rodziny.

Pomimo spadku liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej, w 2017 roku wzrosła liczba rodzin wspieranych przez asystentów rodziny, co świadczy o potrzebie pogłębionej pracy socjalnej z tą grupą osób. Oferowana przez asystentów pomoc jest niezwykle ważna dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Oprócz wspomnianych przyczyn, od 01.01.2017 roku, z usług asystentów rodziny mogą korzystać kobiety w ciąży i rodziny objęte przepisami ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin *Za życiem*, czyli takie, w których ma się narodzić i/lub jest wychowywane dziecko z niepełnosprawnością. Praca niniejszej grupy specjalistów podlega systematycznej superwizji, która daje szereg korzyści, przede wszystkim ułatwia zrozumienie klienta i jego trudności oraz stanowi wsparcie emocjonalne dla pomagacza. W związku z powyższym właściwe byłoby również objęcie pracowników socjalnych pracujących z rodzinami tą formą wsparcia.

Kolejnym celem związanym z doskonaleniem systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest wsparcie dzieci z rodzin zagrożonych dysfunkcjami lub dysfunkcyjnych poprzez wyrównywanie szans i zapobieganie niedostosowaniu społecznemu. Znaczącą rolę w realizacji tego zadania pełnią placówki

wsparcia dziennego, które w 2016 roku dysponowały 1 180 miejscami, natomiast w 2017 roku – 1 220. Oferta proponowanego przez nie wsparcia jest stale rozszerzana. Liczba nowo wprowadzonych zajęć w powyższych placówkach w 2017 roku wyniosła 92, uczestniczyło w nich 632 dzieci.

Z indywidualnych zajęć specjalistycznych w placówkach wsparcia dziennego w 2017 roku skorzystało 375 dzieci i młodzieży. Jako główne formy wsparcia oferowano: pomoc psychologiczno-pedagogiczną, konsultacje psychologiczne, indywidualną terapię pedagogiczną, zajęcia rehabilitacyjne, terapię integracji sensorycznej czy terapię logopedyczną. Z oferty zajęć grupowych skorzystały 443 osoby. Zajęcia te miały głównie charakter socjoterapeutyczny i obejmowały m.in. trening kompetencji społecznych oparty na terapii poznawczo-behawioralnej, zajęcia rozwijające umiejętności wyrażania emocji i komunikacji interpersonalnej.

Istotą pełnego wsparcia jest odpowiednio wykwalifikowana kadra specjalistów, która będzie potrafiła odpowiednio wcześniej zdiagnozować występujący problem i zaproponować adekwatne działania terapeutyczne. W związku z tym kadra pracująca w placówkach wsparcia dziennego systematycznie podnosi swoje kwalifikacje zawodowe uczestnicząc w szkoleniach, kursach czy studiach podyplomowych, m.in. z zakresu logopedii, usprawnienia motoryki małej, diagnozy i terapii SI dziecka z zaburzeniami posturalnymi, diagnozy i strategii postępowania z dzieckiem z ADHD. Ponadto pracownicy placówek pogłębili wiedzę z obszaru zaburzeń ze spektrum autyzmu, zespołu Aspergera, zaburzeń odżywiania czy pracy z dzieckiem z trudnościami szkolnymi. W 2017 roku z różnych form dokształcania skorzystało 57 pracowników.

Istotną rolę w systemie pomocy rodzinie i dziecku odgrywa wolontariat MOPR. W 2016 roku przeszkolono w zakresie pracy z dziećmi 60 wolontariuszy, a w roku 2017 – 79. Z ich usług skorzystało w 2016 roku 38 rodzin z dziećmi, a w roku 2017 – 72. Praca wolontariuszy z rodzinami jest wspierana i monitorowana przez specjalistów MOPR.

Istniejąca w mieście oferta wymaga rozpowszechniania oraz motywowania do skorzystania z niej przez osoby, którym ww. wsparcie jest niezbędne. W związku z powyższym w 2018 roku opracowano *Informator dla rodzin*, który jest dostępny w komórkach organizacyjnych MOPR oraz na stronie jego internetowej⁷.

6.2.2 Cel główny: Zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych

Cel jakim jest zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców naturalnych, zawiera działania związane z inicjowaniem, rozpowszechnianiem i wspieraniem inicjatyw dążących do pozyskania osób chętnych do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej. W 2017 roku kontynuowano kolejną edycję kampanii Wojewody Świętokrzyskiego pn. *Potrzebuję rodziców od zaraz*, której celem jest pozyskanie kandydatów do prowadzenia zastępczych form wychowania rodzinnego oraz przekazanie informacji o możliwościach i sposobach prowadzenia tego typu opieki. W 2017 roku 54 osoby zadeklarowały chęć zostania rodziną zastępczą, czyli o 14 więcej niż w roku 2016.

Bezpośrednim wsparciem rodzin w Ośrodku Rodzinnej Pieczy Zastępczej (ORPZ) zajmują się koordynatorzy, którzy w 2016 roku wspomagali 148 rodzin na 149 będących w systemie rodzinnej pieczy zastępczej, natomiast w 2017 roku było to 156 na 167 rodzin.

Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej w ramach ORPZ świadczą również specjaliści. W 2017 roku diagnozą psychologiczną objęto 142 dzieci, co stanowiło 66,40% wszystkich dzieci

⁷ <https://mopr.kielce.pl/mopr/MOPR-Kielce/Akty-prawne/dokumenty/informator-dla-rodzin-04-09-2018.pdf>.

umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba dzieci objętych innymi formami pomocy specjalistycznej, np. pedagogicznej czy logopedycznej, w 2016 roku wyniosła 30,7% w stosunku do dzieci ogółem umieszczonych w pieczy zastępczej, a 2017 roku było to 81%.

Zapotrzebowanie osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej odnośnie poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego jest w pełni realizowane przez ORPZ. W 2017 roku liczba konsultacji pedagogicznych i psychologicznych dla tej grupy odbiorców wyniosła 454, a liczba spotkań terapeutycznych 545.

Wyznacznikiem realizacji standardu i profesjonalnego świadczenia usług przez ORPZ jest uczestnictwo zatrudnionej kadry w szkoleniach podnoszących kwalifikacje, wiedzę oraz kompetencje. W 2017 roku kadra pracująca na rzecz osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej wzięła udział w 16 szkoleniach. W ramach podnoszenia kwalifikacji opiekuńczo-wychowawczych osób prowadzących rodzinne formy pieczy zastępczej, ORPZ zorganizował 2 szkolenia (Szkola dla Rodziców i Wychowawców, Trening Zastępowania Agresji ART), w których uczestniczyło 29 osób oraz 10 grup wsparcia dla 90 osób.

Jednym ze wskaźników dążenia do rozwoju profesjonalnej rodzinnej pieczy zastępczej w Kielcach, jest zawarcie umów z kandydatami spełniającymi warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Od kilku lat istnieje niedobór odpowiedniej liczby kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej, szczególnie rodzin zawodowych. W związku z powyższym należy rozszerzyć i zintensyfikować działania promujące rodzicielstwo zastępcze łącząc je z kampanią informacyjną dotyczącą oczekiwań formalnych, jakie muszą spełniać kandydaci. Na uwagę zasługują działania ORPZ, który na bieżąco stara się realizować szkolenia, na potrzebę których wskazują osoby już prowadzące rodzinne formy pieczy zastępczej.

W latach 2016-2017 zawarto natomiast odpowiednią do zapotrzebowania liczbę umów z rodzinami pomocowymi oraz z osobami zatrudnionymi do pomocy w sprawowaniu opieki i pracach gospodarczych dla zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.

6.2.3 Cel główny: Wspieranie placówek opiekuńczo-wychowawczych w osiągnięciu standardu opieki i wychowania

Biorąc pod uwagę działania dotyczące osiągnięcia standardu miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych Rada Miasta Kielce w dniu 16.11.2017 roku podjęła Uchwałę nr XLVIII/1094/2017 w sprawie likwidacji jednostki budżetowej o nazwie *Zespół Placówek Dobra Chata* w Kielcach. Zakończenie procesu likwidacji nastąpiło z dniem 31.03.2018 r. W miejsce zlikwidowanego podmiotu powstały 2 placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego do 14 miejsc: *Dobra Chata* przy ul. Sandomierskiej 126 oraz *Moje Miejsce* przy ul. Fosforytowej 88. Funkcję koordynującą nad ww. placówkami oraz mieszkaniami chronionymi sprawuje utworzone Centrum Obsługi Placówek. Placówka wsparcia dziennego dotychczas działająca przy *Zespole Placówek Dobra Chata* funkcjonuje nadal, wchodząc w skład Sieci Świetlic Środowiskowych i Ośrodków Wsparcia dla Rodzin „4 Kąty”- MOPR.

6.2.4 Cel główny: Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków pieczy zastępczej

Wychowankowie pieczy zastępczej przygotowujący się do usamodzielnienia wzięli udział w szkoleniach z zakresu kształtowania kompetencji społecznych oraz umiejętności aktywnego poruszania się po rynku pracy. Liczba przeszkolonych osób w wieku powyżej 15 lat w 2016

roku, która wzięła udział w pierwszym szkoleniu wyniosła 24, a w drugim - 12. W 2017 roku liczby te wyniosły odpowiednio 40 i 32.

Dobrą praktyką przygotowującą do samodzielnego życia wychowanków pieczy zastępczej powyżej 18 roku życia, jest pobyt w mieszkaniu treningowym prowadzonym w ramach projektu współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020 pn. *Akademia Samodzielności*. Z tej możliwości w roku 2016 i 2017 skorzystało po 9 osób.

W ramach realizowania zadania jakim jest przeciwdziałanie bezdomności osób usamodzielnianych poprzez zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, prowadzone są mieszkania chronione i lokale aktywizujące. Liczba osób przebywających w mieszkaniach chronionych w 2016 i 2017 roku wyniosła odpowiednio 8 i 10, natomiast z lokali aktywizujących dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w 2016 i 2017 roku skorzystało po 5 osób.

W 2017 roku MOPR przekazał do Wydziału Mieszkalnictwa Urzędu Miasta zapotrzebowanie na lokale mieszkalne dla 7 osób usamodzielnianych. Wszyscy otrzymali przydziały. W roku sprawozdawczym żaden z usamodzielnianych wychowanków nie zgłaszał potrzeby wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej.

Podsumowując powyższe działania, dane i spostrzeżenia należy stwierdzić, że cele założone w Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Kielce na lata 2017-2019 są systematycznie realizowane. Należy zauważyć, że są one wynikiem tworzonego w naszym mieście od 2002 roku spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, uzupełnianemu o nowe elementy wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Działania podejmowane przez MOPR są stale doceniane, o czym świadczą przyznawane nagrody i wyróżnienia m.in.: wyróżnienie dla Miasta Kielce za wkład w rozwój rodzinnej opieki zastępczej oraz podejmowanie wysiłków, aby dobrze realizować zapisy Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przyznane przez Koalicję na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej w 2015 roku, wyróżnienie dla Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie za 5 lat konsekwentnego wspierania rozwoju rodzinnej opieki zastępczej przyznane przez Koalicję na rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej w 2017 roku czy nagroda specjalna przyznana Zespołowi Profilaktyki Rodzinnej za działalność na rzecz rodzin z dziećmi w kryzysie, w szczególności w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki społecznej, wsparcia w pokonywaniu trudności życiowych, a także interwencji w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom przyznana przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2017 roku.

6.3 Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Program przeciwdziałania narkomanii

6.3.1 Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych oraz innych zagrożeń przystosowawczych na terenie Kielc

Alkohol – zagrożenia z używaniem u dorosłych

Przeprowadzone przez Instytut Psychiatrii i Neurologii w latach 2010 – 2011 badanie EZOP, było pierwszym w Polsce badaniem epidemiologicznym zaburzeń psychicznych, w którym brało udział ponad 10 tysięcy respondentów w próbie losowej osób w wieku 18-64 lata. Według ww. badań do najczęstszych zaburzeń psychicznych występujących w polskim społeczeństwie należą zaburzenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych. Nadużywanie alkoholu stwierdzono u 10,9%

dorosłych Polaków tj. 2,5 miliona osób, a uzależnienie potwierdzono u blisko 600 tys., tj. 2,2% populacji w wieku produkcyjnym. Liczbę członków rodzin, która dotknięta jest konsekwencjami uzależnienia i nadużywania alkoholu bliskich, szacuje się na ok. 3 miliony. Przekładając te wyniki na dorosłą populację Kielc, należy stwierdzić, że ponad 4 tysiące mieszkańców naszego miasta to osoby silnie uzależnione od alkoholu. Biorąc pod uwagę, że 3,5-krotnie więcej osób pije szkodliwie niż jest uzależnionych, pozwala zauważyć, że ponad 10 tysięcy mieszkańców Kielc ma wyraźne problemy z alkoholem. Mając na uwadze, że są to osoby, które żyją w rodzinach, więc problemem alkoholowym objętych jest około 40-60 tysięcy osób. Często w rodzinach z problemem alkoholowym dochodzi do przemocy. Według danych otrzymanych ze Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kielcach, wśród sprawców przemocy objętych pomocą terapeutyczną, 48% to osoby zdiagnozowane jako uzależnione od alkoholu. W roku 2018 z profesjonalnej pomocy ośrodków terapii uzależnień i współuzależnienia działających na terenie miasta skorzystało 2 949 osób, w tym: osoby uzależnione – 2 363 a współuzależnione – 586.

Inne substancje psychoaktywne (narkotyki, „dopalacze”) – zagrożenia u dorosłych

Badanie EZOP wykazało, że nadużywanie substancji psychoaktywnych (poza alkoholem i nikotyną) potwierdzono u 1,3% dorosłych osób w Polsce. Natomiast uzależnienie od tych substancji stwierdzono u 0,2% badanej populacji. Oznacza to, że w Kielcach mieszka ok. 3 tysięcy osób, które kiedykolwiek miały styczność z narkotykami, w tym prawie 400 można uznać za uzależnione. W roku 2018 w dwóch poradniach leczących narkomanię skorzystało z pomocy ponad 330 pacjentów. Wśród biorących udział w terapii zdecydowaną większość stanowią mężczyźni (w granicach 90%), w wieku 19-29 lat.

Zagrożenia uzależnieniami wśród młodzieży

Od 2008 roku na terenie Kielc prowadzone są systematycznie badania porównawcze dotyczące zagrożeń uzależnieniami i przemocą wśród młodzieży szkolnej. Projekt realizowany jest przez Świętokrzyskie Centrum Profilaktyki i Edukacji, Referat Promocji Zdrowia i Profilaktyki Urzędu Miasta Kielce oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2017 roku został sporządzony ostatni raport z badań prowadzonych na terenie Kielc przez ŚCPiE, których celem było zarówno oszacowanie zmienności zagrożeń (alkoholizmem, narkomanią i przemocą) wśród młodzieży, jak również zebranie i przeanalizowanie opinii uczniów na temat oddziaływań profilaktycznych. Projekt realizowany był w 2008, 2012 i 2016 roku i objął łącznie 2 948 uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu miasta Kielce. Badania wśród uczniów szkół podstawowych prowadzonych w latach 2012-2016 wskazywały na spadek tendencji do używania alkoholu w ciągu ostatniego roku oraz znacząco wzrosła liczba uczniów, która określiła swój stopień upicia się na najniższym poziomie (2012 – 73,8%; 2016 -90,9%). Nastąpił widoczny wzrost odpowiedzi stwierdzających, że w szkole nie istnieje problem z narkotykami (2012 – 28,9% a 2016 – 43,3%). Na tym samym poziomie pozostała ilość uczniów, która nie próbowała sięgać po narkotyki. Badania wśród młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w latach 2008, 2012 i 2016 pozwoliły zauważyć, że największe spadki w nadużywaniu alkoholu możemy zaobserwować wśród młodzieży gimnazjalnej. Utrzymywanie się lub niewielkie spadki problemów z używaniem alkoholu obserwujemy u młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych. Młodzież w przeważającej mierze eksperymentuje z marihuaną. Drugim najczęściej używanym narkotykiem wśród chłopców jest amfetamina (3,2%) a wśród dziewcząt leki uspakajające (3,2%). Niestety pojawiły się Nowe Substancje Psychoaktywne tzw. „dopalacze”, których spożycie stopniowo wzrasta, głównie jednak wśród dorosłych. Biorąc pod uwagę sprawozdania ogółu uczniów, ofiar przemocy i sprawców zachowań agresywnych i przemocowych zjawisko to na przestrzeni analizowanych lat 2008-2016 zmalało. Poczucie bezpieczeństwa w szkołach jest dość wysokie (91,5% uczniów czuje się bezpiecznie). Nowym groźnym zjawiskiem są e-uzależnienia.

Związane są one ze zjawiskiem nałogowego korzystania z Internetu, komputera czy telefonu komórkowego. Szczególnie problem ten dotyczy uczniów szkół gimnazjalnych, choć nie tylko. Około 10% spośród nich korzysta z tych środków komunikacji czy „zabawy” w sposób wyraźnie szkodliwy.

1. Ponad 4 tysiące dorosłych mieszkańców Kielc to osoby silnie uzależnione od alkoholu a ponad 10 tysięcy ma wyraźne z nim problemy.
2. W roku 2018 z profesjonalnej pomocy skorzystało 2 949 osób w tym: osoby uzależnione – 2 363 a współuzależnione – 586.
3. W Kielcach mieszka ok. 3 tysiące osób, które kiedykolwiek miały styczność z narkotykami, w tym prawie 400 można uznać za uzależnione.
4. Badania przeprowadzone wśród młodzieży szkolnej w latach 2008 – 2016 wskazywały na spadek tendencji do używania alkoholu wśród uczniów szkół podstawowych a utrzymywanie się lub niewielki spadek problemu wśród młodzieży ponadgimnazjalnej.
5. Młodzież w przeważającej mierze eksperymentuje z marihuaną
6. Poczucie bezpieczeństwa w szkołach jest dość wysokie (91,5% uczniów czuje się bezpiecznie).
7. Około 10% spośród uczniów szkół gimnazjalnych korzysta ze środków komunikacji czy „zabawy” w sposób wyraźnie szkodliwy.

6.3.2 Działania podejmowane w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Kielce na rok 2018

W Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Kielce na rok 2018” zostały zawarte następujące zadania:

1. Pomoc terapeutyczna i rehabilitacyjna dla osób z problemami uzależnień,
2. Pomoc terapeutyczna, psychospołeczna i prawna dla członków rodzin z problemem uzależnień oraz ofiar przemocy w rodzinie.

Powyższe zadania realizowane były poprzez przeprowadzenie **664 godzin** zajęć terapeutycznych (poza kontraktem z NFZ) dla pacjentów kieleckich placówek odwykowych (m.in.: treningi asertywnych zachowań abstynenckich, treningi umiejętności społecznych, maraton „Mapa świata alkoholika”, trening radzenia sobie ze złością, trening zachowań asertywnych dla współuzależnionych, trening radzenia sobie z przemocą). Zajęcia realizowali specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie z następujących placówek odwykowych: Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kielcach, ul. J. Nowaka Jeziorańskiego 65; Poradnia Leczenia Uzależnień w Kielcach, ul. Jagiellońska 72, Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Kielcach, ul. Grunwaldzka 45. Ponadto prowadzono zajęcia warsztatowe, terapeutyczne, zajęcia edukacyjno – terapeutyczne dla uzależnionych osób w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 76, Ośrodku Korekcyjno – Edukacyjnym przy ul. Wiśniowej 3, Areszcie Śledczym przy ul. Zagnańskiej 155. Po raz pierwszy został zrealizowany „Program indywidualnej i grupowej redukcji szkód skierowany do osób bezdomnych” zagrożonych uzależnieniami lub uzależnionych. We wszystkich zajęciach brało udział **371 osób**.

3. Profilaktyka uzależnień skierowana do społeczności lokalnej, w szczególności do dzieci i młodzieży. Zadanie realizowane było przede wszystkim poprzez organizację różnych przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym, w tym organizacja XVI Świątokrzkich Dni Profilaktyki „Podajmy dłoń rodzinie”, w ramach których odbyły się liczne warsztaty szkoleniowe i profilaktyczne a także konferencja

naukowa, festyny rodzinne, konkursy profilaktyczne. We wszystkich zorganizowanych imprezach profilaktycznych uczestniczyło prawie **4 000 osób**.

4. „Wspomaganie działalności organizacji pozarządowych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz readaptacji społecznej i zawodowej”

5. Prowadzenie działalności Świętokrzyskiego Centrum Profilaktyki i Edukacji.

ŚCPIE realizuje na terenie miasta trzy podstawowe działania: profilaktyka, terapia i socjoterapia zagrożonej młodzieży; interwencja kryzysowa; pomoc psychologiczna i psychoterapia, w tym terapia rodzin. W 2018 roku pracownicy Centrum udzielili pomocy **2 535 dorosłym i młodzieży** oraz **302 dzieciom** poniżej 15 roku życia, udzielając łącznie **15 900 porad**. W terapii rodzinnej uczestniczyło **176 rodzin**, którym udzielono **1 347 porad**. Szczególną grupą, która korzysta z pomocy psychoterapeutycznej w Centrum są Dorosłe Dzieci Alkoholików (dorośli wychowani w rodzinach z problemem alkoholowym lub inną dysfunkcją), którzy korzystają z grupowej psychoterapii osób dorosłych. Łącznie udzielono im **1 019 porad**. Na terenie **20 kieleckich szkół** pracownicy Centrum przeprowadzili łącznie **17 programów profilaktycznych** dla **3 234 uczniów**. Poruszana była problematyka agresji (w tym autoagresja, samookaleczenia i problematyka suicydalna) i przemocy rówieśniczej (również cyberprzemocy), rozwiązywania konfliktów. Równie ważna była problematyka wieku dojrzewania, uzależnień, a szczególnie zagrożenia związane z „dopalaczami” i innymi substancjami psychoaktywnymi oraz problematyką radzenia sobie z trudnymi emocjami, budowania pozytywnego poczucia własnej wartości, motywacji do działania. Pracownicy Centrum w 2018 roku kontynuowali realizację warsztatów z cyklu Studium Pomocy Psychologicznej dla studentów psychologii i pedagogiki kieleckich uczelni. Cały cykl ukończyło **39 osób**, uzyskując praktyczne umiejętności oraz wiedzę niezbędną w ich przyszłych zawodach.

6. Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kielcach.

W roku 2018 GKRPA prowadziła **874** spraw dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego, w tym **636** nowych wniosków (najwięcej nowych wniosków od rodzin – **180 (28%)**, Policji – **172 wnioski (27%)** oraz od Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – **117 wniosków (18%)**). Komisja odbyła **270 spotkań roboczych**, podczas których podjęła **3 118 decyzji**.: w wyniku których m.in.: ambulatoryjne leczenie podjęło – **265 osób**; stacjonarne leczenie odwykowe zadeklarowało – **19 osób**; do Sądu Rejonowego w Kielcach III Wydział Rodzinny i Nieletnich, celem wszczęcia postępowania w sprawie o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano – **339 spraw**; biegli w przedmiocie orzekania o uzależnienie od alkoholu wydali **263 opinie** określające stopień uzależnienia od alkoholu w stosunku do osób skierowanych do GKRPA; zakończono – **188 spraw**. Komisja odbyła **23 spotkania plenarne**, podczas których m.in.: opiniowała wnioski o przyznanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w kontekście zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z odpowiednimi uchwałami Rady Miasta Kielce. Wydała **251 pozytywnych postanowień** oraz **6 negatywnych**. Członkowie Komisji wraz funkcjonariuszami kieleckiej Policji i Straży Miejskiej przeprowadzili **6 kontrole**, podczas których sprawdzono **22 punkty sprzedaży napojów alkoholowych** na terenie miasta.

1. Z dodatkowych zajęć terapeutycznych, warsztatowych, edukacyjno – motywacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych realizowanych na terenie miasta Kielce skorzystało 371 osób.

2. W trakcie XVI Świętokrzyskich Dni Profilaktyki z licznych warsztatów szkolnych i profilaktycznych, konferencji naukowej, festynów rodzinnych, konkursów profilaktycznych uczestniczyło prawie 4 000 mieszkańców Kielc.

3. W 2018 roku pracownicy Centrum udzielili pomocy 2 535 dorosłym i młodzieży oraz 302 dzieciom, udzielając łącznie 15 900 porad.
4. Na terenie 20 kieleckich szkół zostały przeprowadzono łącznie 17 programów profilaktycznych dla 3 234 uczniów.
5. W roku 2018 GKRPA prowadziła 874 spraw dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego.
6. Komisja odbyła 270 spotkań roboczych, podczas których podjęto 3 118 decyzji.
7. Najwięcej osób podjęło leczenie ambulatoryjne (265 osób).

6.3.3 Efekty oddziaływań profilaktycznych

Zobowiązanie do leczenia odwykowego realizowane w ramach GKRPA

W roku 2018 do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 636 nowych wniosków na okoliczność nadużywania alkoholu, w tym najwięcej od rodzin – 180 wniosków (28%), Policji – 172 wnioski (27%) oraz z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – 117 wniosków (18%).

Komisja odbyła 270 spotkań roboczych, podczas których rozpatrzyła sprawy 874 osób zgłoszonych, wobec których podjęła 3 118 decyzji: w wyniku których m.in.:

- ambulatoryjne leczenie podjęło – 265 osób;
- stacjonarne leczenie odwykowe zadeklarowało – 19 osób;
- do Sądu Rejonowego w Kielcach III Wydział Rodzinny i Nieletnich, celem wszczęcia postępowania w sprawie o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowano – 339 spraw;
- biegli w przedmiocie orzekania o uzależnienie od alkoholu wydali 263 opinie określające stopień uzależnienia od alkoholu w stosunku do osób skierowanych do GKRPA;
- zakończono – 188 spraw.

Komisja odbyła 23 spotkania plenarne, podczas których m.in.: opiniowała wnioski o przyznanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w miejscu lub poza miejscem sprzedaży, w kontekście zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z odpowiednimi uchwałami Rady Miasta Kielce. Wydała 251 pozytywnych postanowień oraz 6 negatywnych. Członkowie Komisji wraz funkcjonariuszami kieleckiej Policji i Straży Miejskiej przeprowadzili 6 kontroli, podczas których sprawdzono 22 punkty sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta.

Specjaliści psychoterapii uzależnień i psychologowie zrealizowali 664 godziny dodatkowych zajęć terapeutycznych dla pacjentów kieleckich placówek odwykowych (m.in.: treningi asertywnych zachowań abstynenckich, treningi umiejętności społecznych, treningi zachowań asertywnych dla osób współuzależnionych oraz trening radzenia sobie z przemocą).

Ponadto prowadzono zajęcia warsztatowe, terapeutyczne, zajęcia edukacyjno – terapeutyczne dla uzależnionych osób w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Jagiellońskiej 76, Ośrodku Korekcyjno – Edukacyjnym przy ul. Wiśniowej 3, Areszcie Śledczym przy ul. Zagnańskiej 155. Realizowany był „Program indywidualnej i grupowej redukcji szkód skierowanych do osób bezdomnych”.

We wszystkich zajęciach brało udział 371 osób.

1. Ewaluacja dotycząca skuteczności zastosowania procedury administracyjnego przymusu leczenia odwykowego w Kielcach wskazuje na to, że około 60-65% osób, wobec których wpłynęły wnioski podejmuje współpracę z komisją.
2. Deklaracje o dobrowolnym podjęciu leczenia odwykowego zarówno na poziomie ambulatoryjnym, jak i stacjonarnym bez nakazu sądowego podejmuje 32 – 37% osób zgłoszonych do komisji. Warto

zwrócić uwagę na to, że oddziaływania komisji nie kończą się z chwilą wyrażenia zgody na udział w terapii. Komisja może monitorować sam przebieg leczenia, co niewątpliwie wpływa na zmniejszenie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu. Monitorowanie leczenia przynosi znaczne pozytywne skutki, gdy z komisją współpracuje rodzina osoby podejmującej terapię. Tym bardziej, że dostępność do leczenia na terenie miasta Kielce jest pełna i pacjenci nie muszą oczekiwać na przyjęcie do ośrodka odwykowego.

3. Pozostałe 35%-40% spraw, przekazywanych jest do Sądu Rejonowego w Kielcach, ponieważ osoby zgłoszone do komisji nie wyraziły woli współpracy.

4. W przypadku ponad 20% sprawy są kończone ze względu na poprawę sytuacji osób uzależnionych (m.in. utrzymanie długotrwałej abstynencji).

Ewaluacja profilaktyki

Ewaluacja ta dokonana została zarówno poprzez badania statystyczne jak i ocenę superwizyjną zajęć prowadzonych przez pracowników ŚCPiE. W wyniku ewaluacji realizacji programów profilaktycznych w roku szkolnym 2017/2018 w kieleckich szkołach stwierdzono, że pracownicy ŚCPiE głównie skoncentrowali na przeciwdziałaniu uzależnieniom, agresji (również autoagresji, samookaleczeń), przemocy rówieśniczej, rozwiązywaniu konfliktów oraz problematyce suicydalnej. Cykle zajęć profilaktyczno - wychowawczych przeprowadzono w 14 kieleckich szkołach, klasy zgłaszane do realizacji programów wybrane były przez pedagogów w porozumieniu z pracownikami Centrum. Ewaluacja programów została dokonana przy użyciu anonimowej ankiety opracowanej przez pracowników ŚCPiE. Celem tej ewaluacji było zebranie opinii uczniów na temat proponowanego cyklu spotkań, omawianych treści, ich przydatności i znaczenia dla życia młodych osób, budowaniu własnego systemu wartości oraz przeciwdziałania uzależnieniom. W szkołach realizowane były następujące programy profilaktyczne: „Bliżej siebie”, „W świecie emocji”, „Jak żyć szczęśliwie”. W wyniku ewaluacji w szkołach podstawowych powyższe programy określone zostały jako bardzo lub dość interesujące (89%), a młodzież biorąca w nich udział uznała, że treści przekazywane były w sposób jasny i zrozumiały (77%). Uczniowie wykazywali dalszą chęć współpracy z profilaktykami, a znaczący odsetek deklarował, iż program wniósł istotne zmiany w ich życiu (57%). W wyniku ewaluacji w szkołach gimnazjalnych programy określone zostały jako interesujące (84%), a młodzież biorąca w nich udział uznała, że treści przekazywane były w sposób jasny i zrozumiały (92%). Zajęcia, w których wzięli udział oceniają wysoko (62%), chcą go rekomendować innym uczniom. Program według ich oceny wpłynął przede wszystkim na poszerzenie świadomości o samym sobie, a co za tym idzie zmianach w przyszłości. W szkołach ponadgimnazjalnych młodzież programy uznała za interesujące (84%), treści podejmowane na zajęciach były jasne i zrozumiałe (88%). Młodzież zapytana o chęć zmiany zachowań uznała, że na tym etapie nie wie czy chce je zmienić (43%). Programy uznano za ciekawe (67%), a młodzież zdobyła nową wiedzę na swój temat. Młodzież deklarowała na przyszłość chęć wzięcia udziału w zajęciach o tematyce: uzależnienia, radzenie sobie z emocjami, radzenie sobie ze stresem, polepszenia relacji interpersonalnych, konflikty, przemoc rówieśnicza, poznanie siebie.

Na podstawie ewaluacji podjętych działań oraz rozmów z dyrektorami szkół, pedagogami, wychowawcami, nauczycielami w ramach realizowanych programów profilaktycznych ustalono następujące wnioski:

1. Działania profilaktyczne prowadzone skutkują poprawą funkcjonowania uczniów na terenie szkoły, w tym rozwiązywania konfliktów grupowych, zwiększeniu poziomu integracji klasowej, wzajemnej akceptacji,

2. W trakcie zajęć uczniowie uczą się radzić sobie w sytuacjach stresowych, przełamywania barier w komunikacji z innymi, przeciwdziałania agresji i zdrowego stylu życia;
3. Poznają negatywny wpływ substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze) i rozumieją potrzebę zapobiegania uzależnieniom;
4. Uczniowie uczą się konstruktywnie rozwiązywać konflikty; utrwalają zachowania asertywne;
5. Uczniowie i ich rodzice mają możliwość korzystania z pomocy specjalistów (psychologów, psychoterapeutów) w Centrum czy innych placówkach pomocowych (są motywowani do skorzystania z takiej pomocy w ramach kontaktu grupowego czy oddziaływań grupowych),
6. Podstawową zasadą efektywnych zmian jest systematyczny kontakt i regularność spotkań profilaktycznych;

6.4 Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W ramach realizacji zadań gminy (zgodnie z Ustawą o pożytku publicznym i wolontariacie) z Urzędem Miasta Kielce współpracuje wiele organizacji pozarządowych.

Realizują one w ramach zadania publicznego zleconego przez Miasto Kielce, różnorodne formy programów i warsztatów profilaktycznych z zakresu Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Celem ich jest propagowanie zdrowego stylu życia poprzez aktywizujące formy wypoczynku jako alternatywa wobec substancji psychoaktywnych, alkoholu, nikotyny i narkotyków.

Zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym mają edukacyjny i informacyjny charakter działalności organizacji pozarządowych oraz profilaktyczny aspekt podjętego problemu społecznego. Dzięki temu niwelowane są negatywne skutki psychologiczne oraz społeczne dysfunkcje wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. W ramach swej działalności Stowarzyszenia organizują wiele akcji społecznych, co wspomaga rozwój psychoedukacyjny oraz kształtuje pozytywną wizję świata.

Realizowane są następujące cele: pomoc dzieciom w nauce, profilaktyka uzależnień, kształtowanie pozytywnego obrazu świata i zdrowego stylu życia, bezpieczne spędzanie wolnego czasu, nauka radzenia sobie w trudnych sytuacjach, przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom-przemocy w rodzinie, patologiom, dysfunkcjom, skutkom ubóstwa, dyskryminacjom, nietolerancji-budowanie zaufania, otwartości, zdolności empatii, zdobywanie umiejętności psychologicznych, pracy w grupie, komunikacji interpersonalnej, rozwijanie zdolności artystycznych i sprawnościowych.

Na powyższe zadanie w 2018r. przeznaczono 485 000 zł, które realizowało 32 Stowarzyszenia i objęło 3 850 uczestników, dzieci i młodzież mieszkającą na terenie Miasta Kielce.

W 2018r. dotację celową z budżetu miasta Kielce na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania patologiom społecznym otrzymało 32 organizacje pozarządowe z którymi zawarto 52 umowy na łączną kwotę 485 000 zł.

Realizacja przez Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Miasta Kielce na rok 2018, prowadzona była w trybie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i dotyczyła takich zadań jak:

1. Realizowanie programów wspomagających proces terapeutyczny i rehabilitacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków oraz członków ich rodzin.
2. Prowadzenie zajęć profilaktycznych w kieleckich szkołach z zakresu przeciwdziałania narkomanii.
3. Prowadzenie punktu konsultacyjnego i telefonu zaufania.
4. Prowadzenie hostelu oraz zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od narkotyków po ukończonej terapii.
5. Ku dorosłości bez dopalaczy- interwencja w środowisku.
6. Prowadzenie mobilnej profilaktyki uzależnień na terenie miasta Kielce.
7. Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Kielce poprzez zorganizowanie zajęć z terapeutą zajęciowym, psychologiem, pedagogiem i muzykiem w świetlicy Raj .
8. Organizacja działań skierowanych do środowisk abstynenckich poprzez prowadzenie na terenie Miasta Kielce klubu abstynenta.
9. Organizacja obozów profilaktyczno- terapeutycznych dla członków klubów abstynenckich i ich rodzin.
10. Organizacja wyjazdowych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonego z profilaktyką uzależnień.
11. Warsztaty profilaktyczne dla dzieci i ich rodziców- „Noce z przygodami”.
12. Warsztaty z profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży z miasta Kielce.
13. Wyjazdowe warsztaty z programem profilaktycznym promującym abstynencję i poświęconym współczesnym zagrożeniom.
14. Realizowanie programów i warsztatów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Miasta Kielce w klubach sportowych, organizacjach młodzieżowych i ośrodkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

W realizacji powyższych zadań zaangażowało się 32 organizacje pożytku publicznego:

1. CARITAS Diecezji Kieleckiej
2. Fundacja "Możesz Więcej"
3. Fundacja Homine
4. Fundacja Siódmy Wymiar Pomocy
5. Kielecki Klub Jeździecki MAAG
6. Klub Sportowy STELLA
7. Miejski Uczniowski Klub Pływacki KORONA- SWIM
8. Młodzieżowy Klub Koszykówki MDK
9. Ognisko Wychowawcze
10. Oratorium Świętokrzyskie Św. Jana Bosko
11. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Przemienienia Pańskiego
12. Parafia Rzymskokatolicka Św. Krzyża
13. Parafia Rzymskokatolicka Św. Maksymiliana Marii Kolbe
14. Parafia Rzymskokatolicka Św. Jadwigi Królowej
15. Parafia św. Wojciecha
16. Parafialny Klub Sportowy "Polonia - Białogon"
17. Stowarzyszenie "Nadzieja Rodzinie"

18. Stowarzyszenie MONAR
19. Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców
20. Stowarzyszenie Pomocni w Drodze "RAFAEL"
21. Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie PRO
22. Stowarzyszenie Prosta Szkoła
23. Stowarzyszenie Świętokrzyska Akademia Sportu
24. Stowarzyszenie Zażę Cię Bogiem
25. Świętokrzyski Klub Abstynentów RAJ
26. Świętokrzyski Parafialny Klub Sportowy RODZINA
27. Świętokrzyskie Stowarzyszenie Akademickie
28. Towarzystwo Szkoły Katolickiej
29. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy GULIWER
30. Uczniowski Międzyszkolny Klub Sportowy Żak
31. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Kielce -Miasto
32. Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Kielce -Południe

W 2018 r. organizacje pozarządowe realizowały następujące programy profilaktyczne.

1. Alternatywa
2. Być dla siebie.
3. Cukierki- Magiczne kryształ
4. Cyberprzestrzeń,
5. Dorastam,
6. Gram czysto jestem sobą
7. HIV/AIDS,
8. Integracja,
9. Jestem bezpieczny
10. Kto szuka ten żyje
11. Moje ciało- moja wartość.
12. Podróż międzyplanetarna
13. Pokonać siebie
14. Radzenie sobie ze stresem i zapobieganie alkoholizmowi
15. Tratwa
16. Veto wobec przemocy, alkoholu, narkotyków
17. Wiedza moją szansą
18. Właściwy wybór- Dobra decyzja
19. Wybierz pomoc
20. Wybierz,
21. Ziarenko.

Opis poszczególnych działań:

A. Największą popularnością cieszyło się zadanie „Realizowanie programów i warsztatów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom na terenie Miasta Kielce: w klubach sportowych, organizacjach młodzieżowych i ośrodkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w świetlicach środowiskowych i socjoterapeutycznych. Objęto nim 802 uczniów. To zadanie realizowało 17 organizacji.

B. Kolejnym zadaniem publicznym co do wysokości wydatkowanych środków finansowych (156 000 zł) było zadanie pn. „Organizacja różnorodnych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży połączonego z profilaktyką uzależnień” które zrealizowało 20 organizacji pozarządowych i stowarzyszeń na łączną kwotę 144 000 zł dla 759 dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

C. Miasto Kielce powierzyło Świętokrzyskiemu Klubowi Abstynenta „Raj” 70 000zł na realizację całorocznego zadania, działań skierowanych do środowisk abstynenckich poprzez prowadzenie klubu abstynenta. Stowarzyszenie zrzesza 100 członków.

D. W obozie profilaktyczno- terapeutycznym zorganizowanym latem dla członków klubów abstynenckich i ich rodzin wzięło udział 30 osób.

E. Programy i warsztaty profilaktyczne dla uczniów kieleckich szkół w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii zrealizowały 4 organizacje na łączną kwotę 36 500 zł, które objęły łącznie 1777 osób.

F. W ramach funkcjonowania punktów konsultacyjnych na realizację zadania „Prowadzenie punktu konsultacyjnego z całodobowym telefonem zaufania dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i ich rodzin,, miasto przeznaczyło 10 000 zł. Zadanie to realizuje całorocznie Punkt Konsultacyjny Stowarzyszenie Monar w Kielcach. W 2018r. udzielono 250 porad telefonicznych oraz 130 porad w punkcie konsultacyjnym.

G. Realizacją programów wspomagających proces terapeutyczny i rehabilitacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków zajęły się 2 Stowarzyszenia, które wsparło kwotą 15 000zł. Zadanie objęło 28 beneficjentów.

H. Dwie organizacje Stowarzyszenie Monar i Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie realizowały zadanie publiczne pn. „Organizacja i prowadzenie hostelu dla osób uzależnionych od narkotyków – po zakończonej terapii”. Miało ono na celu nauczanie młodych ludzi, którzy wyszli z nałogu jak być samodzielnym, jak funkcjonować w normalnym świecie. Pomagali im w tym terapeuci, którzy byli do ich dyspozycji w każdej chwili zwątpienia. Z pobytu w obu hostelach skorzystało 35 osób po zakończonej terapii odwykowej.

I. Stowarzyszenie MONAR prowadziło Mobilną profilaktykę uzależnień na terenie miasta Kielce. Z porad w punkcie konsultacyjnym skorzystało około 100 osób.

J. Fundacja 7 wymiar pomocy zrealizowała zadanie pn. Ku dorosłości bez dopalaczy. W projekcie brało udział 11 uczniów z Centrum Obsługi Placówek Dobra Chata w Kielcach.

K. Zadanie Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu miasta Kielce poprzez zorganizowanie zajęć z terapeutą zajęciowym, psychologiem, pedagogiem i muzykiem w świetlicy zrealizowało Stowarzyszenie Raj w Kielcach na łączną kwotę 6000 zł dla 20 dzieci.

L. Wyjazdowe warsztaty z programem profilaktycznym promującym abstynencję i poświęconym współczesnym zagrożeniom zrealizowała Parafia pw. Św. Jadwigi Królowej na łączną kwotę 3500 zł dla 58 uczestników.

Podsumowując w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2018r. został zrealizowany na łączną kwotę 485 000 zł. Działaniami profilaktycznymi objęto: uczniów,

rodziców, nauczycieli, bezrobotnych, niepełnosprawnych, osoby po wyjściu z zakładów karnych, po terapii odwykowej oraz osoby bezdomne, specjalistów zajmujących się przeciwdziałaniem szeroko rozumianej patologii społecznej: alkoholizmowi, narkomanii, przemocy w rodzinie itp.

6.5 Inne obowiązujące programy, strategie itp.

Kielecki Program Senioralny na lata 2018-2022 *Seniorzy aktywni dla Kielc – Kielce przyjazne seniorom*

Kielecki Program Senioralny na lata 2018 – 2020 został przyjęty Uchwałą Rady Miasta Kielce nr LVI/1262/2018 w dniu 17 maja 2018 roku. Głównym celem Programu jest stworzenie kompleksowej oferty wsparcia dla seniorów mieszkających na terenie Kielc.

Głównymi celami Kieleckiego Programu Senioralnego są:

A. Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób w wieku 60 +.

Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez m.in.:

- podjęcie działań zmierzających do włączenia Kielc do Sieci Miast Przyjaznych Starzeniu (program Światowej Organizacji Zdrowia),
- rozwijanie Programu „Miasto przyjazne seniorom” – Ogólnopolska Karta Seniora, edycja Miasta Kielce,
- adaptację przestrzeni publicznej do potrzeb seniorów w celu pełniejszego ich udziału w życiu społecznym,
- propagowanie idei i rozwijanie wolontariatu seniorów,
- nadawanie certyfikatu „Miejsce przyjazne seniorom”,
- realizację kampanii społecznych i informacyjnych, które mają kreować pozytywny wizerunek osób starszych oraz uświadamiać istotne problemy związane ze starością i starzeniem się.

B. Wzrost jakości i dostosowanie usług zdrowotnych i społecznych do potrzeb seniorów.

Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez m.in.:

- diagnozowanie i monitorowanie potrzeb oraz oczekiwań osób starszych,
- tworzenie, rozwój i promowanie różnorodnych form wsparcia osób starszych (np.: kluby seniora, mieszkania chronione, miejsca całodobowej opieki krótkoterminowej),
- wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych technologii niebezpośrednich usług opieki (np.: teleopieka, czujniki ruchu),
- szkolenie i doskonalenie kadry pomocy społecznej oraz innych realizatorów Programu w zakresie wiedzy o potrzebach osób starszych, metodach i możliwościach udzielania wsparcia.

C. Wzmacnianie więzi międzyludzkich i integracji międzypokoleniowej.

Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez m.in.:

- rozwój wolontariatu na rzecz seniorów oraz promocja usług pomocy sąsiedzkiej,
- inicjowanie działań o charakterze integracyjnym i międzypokoleniowym.

D. Koordynacja współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz seniorów.

Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez m.in.:

- upowszechnienie informacji o kieleckiej ofercie kierowanej do osób starszych,
- prowadzenie i aktualizowanie strony www.seniorzy-kielce.pl,
- opracowanie modelu współpracy i budowania partnerstwa międzyinstytucjonalnego pomiędzy realizatorami usług na rzecz osób starszych.

Realizacja Kieleckiego Programu Senioralnego na lata 2018 – 2022 „*Seniorzy aktywni dla Kielc – Kielce przyjazne seniorom*” przyczyni się do poprawy jakości życia seniorów oraz umożliwi im aktywne spędzanie czasu, a także rozwijanie pasji i zainteresowań.

Program i zasady udzielania pomocy osobom zagrożonym eksmisją w Kielcach

Program został przejęty Uchwałą Rady Miasta nr LIV/1205/2018 w dniu 15 marca 2018 roku i realizowany jest od 24 kwietnia 2018 roku. Realizatorami Programu są Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz Miejski Zarząd Budynków. O umorzenie 80% zaległości czynszowej mogły ubiegać się osoby zamieszkujące w lokalach socjalnych lub komunalnych, spełniające łącznie następujące warunki: posiadanie zaległości z tytułu opłat czynszowych lub innych opłat za używanie lokalu za co najmniej 6 pełnych okresów płatności, według stanu na dzień 24 kwietnia 2018 roku (zaległość ta nie mogła być jednak niższa niż 4 000,00 zł), średni miesięczny dochód za okres 3 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku na jednego członka gospodarstwa domowego w gospodarstwie wieloosobowym nie przekraczał 25% najniższej emerytury (1 287,25 zł.), natomiast w gospodarstwie jednoosobowym 175% najniższej emerytury (1 802,15 zł.) oraz złożyły wniosek o umorzenie zaległości czynszowych w terminie 6 miesięcy od 24 kwietnia 2018 roku.

VI. Realizacja uchwał rady gminy/miasta

1. Omówienie ogólne

Rada Miasta Kielce jest organem stanowiącym i kontrolnym, wybieranym na pięcioletnią kadencję. Radę tworzy 25 osób⁸.

W roku 2018 Rada Miasta Kielce podjęła **304** uchwały.

Uchwalone akty, zgodnie z art. 90 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 506) przedłożono do badania:

- Wojewodzie Świętokrzyskiemu - 260 uchwał;
- Regionalnej Izbie Obrachunkowej - 44 uchwały.

Do ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego skierowano 74 uchwały, z których 14 nie było aktami prawa miejscowego (uchwały zmieniające budżet).

Wszystkie uchwały zostały opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Kielce.

266 uchwał stanowiło inicjatywę uchwałodawczą Prezydenta Miasta Kielce.

37 uchwał stanowiło inicjatywę uchwałodawczą Przewodniczącego Rady Miasta Kielce

Jedna uchwała była wynikiem inicjatywy uchwałodawczej radnych:

Uchwała **Nr II/26/2018** z dnia 30 listopada 2018 roku zmieniająca uchwałę w sprawie trybu prac nad projektem uchwały budżetowej Miasta Kielce.

2. Zestawienie szczegółowe

Spośród wydziałów i równorzędnych komórek organizacyjnych Urzędu Miasta oraz innych jednostek organizacyjnych miasta, dziewiętnastu przekazano do realizacji 267 uchwał podjętych

⁸ <http://www.um.kielce.pl/radni/>

w 2018 roku. Natomiast 37 uchwał dotyczyło bezpośrednio zakresu działania Rady Miasta Kielce i były przez nią realizowane.

Ilość powierzonych do realizacji uchwał poszczególnym wydziałom i jednostkom organizacyjnym, w rozbiu na stan realizacji przedstawia się następująco:

Wydziały, równorzędne komórki organizacyjne Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne miasta	Uchwały zrealizowane	Uchwały pozostające w realizacji	Uchwały niezrealizowane	Uchwały które utraciły moc/ zostały	ogółem
Wydział Gospodarki Nieruchomościami i Geodezji	70	23	8	2	103
Wydział Edukacji, Profilaktyki i Pożytku Publicznego	37	0	0	0	37
Wydział Budżetu	29	8	0	0	37
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	4	25	0	6	35
Wydział Usług Komunalnych i Zarządzania Środowiskiem	16	0	0	0	16
Wydział Rozwoju i Rewitalizacji Miasta	5	5	0	0	10
Wydział Spraw Obywatelskich i Działalności Gospodarczej	7	0	0	0	7
Miejski Zarząd Dróg	4	0	0	0	4
Wydział Zarządzania Energią	0	4	0	0	4
Wydział Kultury, Sportu i Promocji Miasta	2	0	0	0	2
Wydział Mieszkalnictwa	2	0	0	0	2
Wydział Zarządzania Należnościami	2	0	0	0	2
Zarząd Transportu Miejskiego	2	0	0	0	2
Geopark Kielce	1	0	0	0	1
Wydział Księgowości Urzędu	1	0	0	0	1
Wydział Organizacyjny	1	0	0	0	1
Kielecki Park Technologiczny	0	1	0	0	1
Miejski Urząd Pracy	0	1	0	0	1
Wydział Podatków	0	1	0	0	1
Rada Miasta Kielce	37	0	0	0	37
	220	68	8	8	304

8 uchwał nie zostało zrealizowanych:

- Uchwała **Nr LII/1187/2018** z dnia 8 lutego 2018 roku w sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Kielcach przy ul. Grunwaldzkiej oraz odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – **Strona nie podpisała umowy.**
- Uchwała **Nr LIV/1228/2018** z dnia 15 marca 2018 w sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Kielcach przy ul. Zalesie oraz odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy (działka nr 775/5) – **Strona nie podpisała umowy.**
- Uchwała **Nr LV/1242/2018** z dnia 19 kwietnia 2018 roku w sprawie sprzedaży nieruchomości położonej w Kielcach przy ulicy Mała Zgoda (działki nr 413/1,414/1, 414/2,414/3) – **Trwa postępowanie o zwrot.**
- Uchwała **Nr LV/1244/2018** z dnia 19 kwietnia 2018 roku w sprawie sprzedaży lokalu użytkowego, znajdującego się w budynku położonym w Kielcach przy ulicy Głowackiego 5 – **Najemca zrezygnował z zakupu.**
- Uchwała **Nr LVII/1289/2018** z dnia 5 czerwca 2018 roku w sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Kielcach przy ul. Jagiellońskiej oraz odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – **Strona nie podpisała umowy.**
- Uchwała **Nr LX/1347/2018** z dnia 13 września 2018 roku w sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Kielcach przy ulicy Tatrzańskiej oraz odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – **Strona nie podpisała umowy.**
- Uchwała **Nr LX/1356/2018** z dnia 13 września 2018 roku w sprawie wydzierżawienia gruntu położonego w Kielcach przy ul. Zamenhofa oraz odstąpienia od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy – **Strona nie podpisała umowy.**
- Uchwała **Nr LX/1336/2018** z dnia 13 września 2018 roku w sprawie zasad wydzierżawiania i wynajmowania nieruchomości Miasta Kielce – **Wojewoda Świętokrzyski Rozstrzygnięciem Nadzorczym Nr PNK.I.4130.77.2018 z dnia 19 października 2018 roku stwierdził nieważność uchwały, w części obejmującej § 2 ust. 2 i § 3 (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego poz. 3777 z dnia 31 października 2018 r.)**

Rada Miasta, uchyliła **8 uchwał**:

- **Nr LI/1141/2018** z dnia 17 stycznia 2018 roku zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych prowadzonych przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na terenie miasta Kielce - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr LIV/1206/2018.**
- **Nr LI/1150/2018** z dnia 17 stycznia 2018 roku w sprawie zamiany nieruchomości położonych w Kielcach przy ulicy Bodzentyńskiej, Placu Świętego Wojciecha oraz Al. IX Wieków Kielc - **uchylona uchwałą Nr LVII/1283/2018.**
- **Nr LII/1179/2018** z dnia 8 lutego 2018 roku zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Kielcach - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr LVI/1237/2018 oraz Nr LIX/1309/2018.**
- **Nr LIV/1206/2018** z dnia 15 marca 2018 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych, prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr LX/1328/2018.**

- **Nr LIV/1208/2018** z dnia 15 marca 2018 roku w sprawie zasad przyznania i odpłatności za usługi świadczone w ramach ustawy o pomocy społecznej - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr IV/52/2018.**
- **Nr LV/1237/2018** z dnia 19 kwietnia 2018 roku w sprawie nadania Statutu Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Rodzinie w Kielcach - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr LIX/1309/2018.**
- **Nr LVII/1283/2018** z dnia 5 czerwca 2018 roku w sprawie sprzedaży nieruchomości położonej w Kielcach przy ulicy Bodzentyńskiej - **uchylona uchwałą Nr LX/1341/2018.**
- **Nr LX/1329/2018** z dnia 13 września 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności - **uchwała utraciła moc na podstawie uchwały Nr IV/53/2018.**